

مجموعه مقالات

دومین سمینار کشوری ابعاد رفتاری و اجتماعی در سلامت

و

یازدهمین سمینار کشوری دانش و تندرستی (دانشجویی)

آذرماه ۹۰

تاریخ چاپ: آذر ماه ۹۰

انتشارات: نشر آفرنگ

صفحه آرایشی و تدوین: معصومه میری، فاطمه سلطانی
مسئولیت علمی مقالات به عهده نویسندگان است.

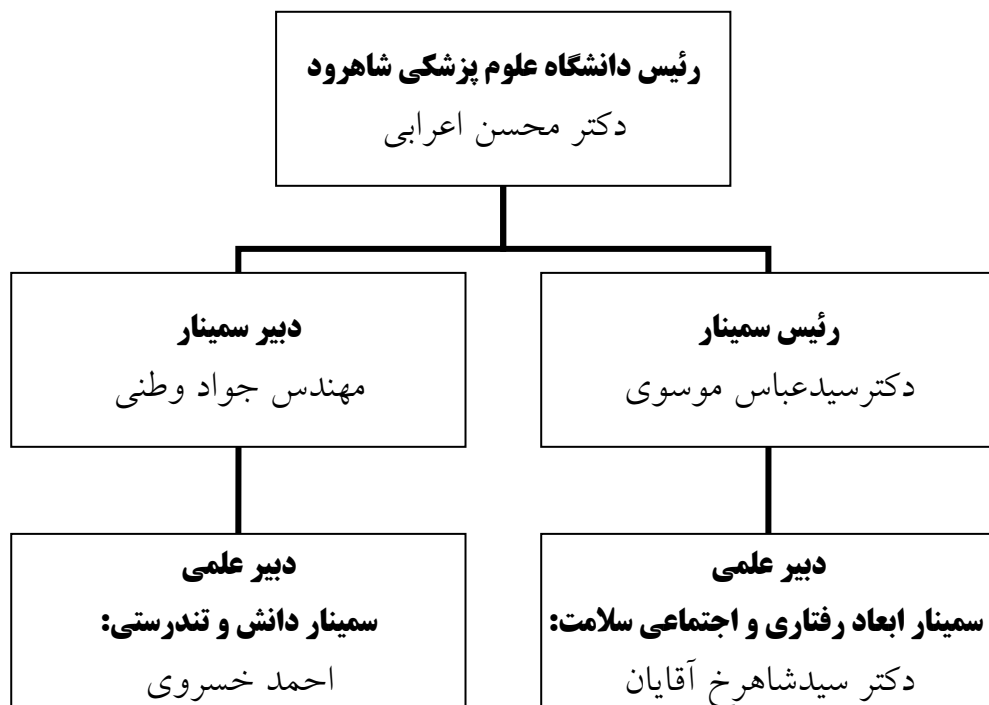
برگزارکنندگان:

- ۱- معاونت آموزشی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شاهرود
- ۲- کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی شاهرود
- ۳- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی سلامت

با همکاری:

- ۱- سازمان آموزش و پرورش
- ۲- سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی
- ۳- سازمان بهزیستی

اعضای کمیته اجرایی دومین سمینار ابعاد رفتاری و اجتماعی سلامت

محمد رضا علیپوری

مهدی راعی دهقی

هاجر شهسوار

دکتر محمد امیری

مریم عطایی عظیمی

ناهید بلبل حقیقی

خلیل نوروزی

سیدجواد میری

حسن گرزین

اسماعیل عاشوریان مقدم

وحید اصغری

سید عبدالله تقوی

پروین نظری

فاطمه سلطانی

معصومه میری

فاطمه رمیار

پیراسته نوروزی

زهرا کمیاب

نگار کریمی

عبدالرضا یوسفی

اعضای کمیته اجرایی یازدهمین سمینار دانشجویی دانش و تندرستی

پوریا شهریان	زهرا نادی	المیرا نوری خشه حیران
شیرین محمودی	مریم صفری نژاد	زهرا عالمی
محبوبه بهرامیان	الهه عرب	فریده عباسی
راضیه کاظمی	شیوا صفیاری	مونا بسطامی
فاطمه نریمانی	فاطمه گردان	پریسا ابدی
نعیم مهدی نژاد	رویا فاخته	محدثه نوروزی
حسین رمضانیان	مینا مختاری	مژده نصیری
امین صدقی	سپیده کرمی	فوزیه حیدری
مائده رمضانیان	فرهاد شهربابی	فاطمه ممی زاده
فاطمه غزالی	مژگان فرومدی	شهره رسالتی
ناهید تقی لو	المیرا نوری خشه حیران	صفیه خزائی
فروغ یاری	زهرا عالمی	زهرا رحیمیان
فاطمه ملاتی	حمید آذرنیا	سبا بسطامی نژاد
بهمن امامی	حسین قاسم زاده	هنگامه شبیهی
پریسا چمنی	پویا مختار پور	راحله منصوری
فائزه قارداش پور	سعید قاسمیان	محمد قشقایی
فاطمه یوسفی	حسین هاتقی	رسول بوژ مهرانی
محترم رباطی	علیرضا هوشنگی	جواد فرهادیان
فهیمه باغی نسب	بهزاد دادفر	رضا محمد پور
زهرا محبت پور	محمدجواد محمدی نیا	ابوالفضل عرب کوهسار
مینا رجبی	مهری انتظاری	مجید کهنه
افسانه رنگریز	حسین پروین	عبدالوهاب عبودی
انیسه اندیشه	علی اکبر اسفیدی	مرتضی عرب کوهسار
سحر اردیانی	امین قاسم زاده	حسن پاسالاری
مینا موسوی	نسرین خاجوی	محسن یزدانی
زهرا دهقانی	مینا دانشمندی	فرانک مظفر
	نسرین آقایی	فاطمه بابایی

اعضای کمیته علمی سمینار

آذر سوزنی	ربابه زروح حسینی	دکتر محسن اعرابی
اعظم احمدی زاده	مهدی میرزایی	دکتر سیدعباس موسوی
مهندس سعید ناظمی	مرجان قنبریان	دکتر محمد اسماعیل عجمی
محمد یحیایی	حمید صادقی مقدم	دکتر رضا چمن
عیسی نصیری	دکتر محمد امیری	دکتر جواد نوریان
مهشید غلامی طامسری	مرضیه خدابخشیان	دکتر افسانه کرامت
دکتر محمدحسن امامیان	زهرا دلگشا	مسعود رحیمی
رضا نبی امجد	حمید کلالیان مقدم	مریم عباسیان
عظیم عزیزی	مهرداد کلاته جاری	محمدرضا خطیبی شریفیه
اعظم حمیدزاده	دکتر ابوالفضل باباخانی	مهری دلوریان زاده
دکتر حمید واحدی	مهندس فریده صادقیان	ناهید بلبل حقیقی
دکتر نغمه احمدیان کیا	حسین باقری	نزهت السادات تقوی
دکتر بهزاد فروتن	مهندس علی اکبر رودباری	علی دادگری
دکتر حسین خواستار	دکتر سیدشاهرخ آقایان	حسین ابراهیمی
مهندس اله بخش جاوید	محبوبه پورحیدری	احمد خسروی
جواد وطنی شعاع	دکتر اکرم ضیائی	دکتر معصومه قادری
بهرروز خندان دل	مهدی راعی دهقی	دکتر لیلا حاتمی
اکرم السادات منتظری	گیتی آتش سخن	دکتر مریم یارمحمدی

به نام آنکه هستی نام از او یافت

در قاموس مقدس کرامت انسانی و مفاهیم اسلامی که نیل به "حقیقت" و راه‌یابی به سرچشمه‌های دانایی و به اصطلاح امروزین "تولید دانش" مستلزم ترغیب دانشجویان به پژوهش و نگاه معرفت‌شناسانه به تمامی سوژه‌های پیرامون ماست؛ برگزاری سمینارهایی که در سایه تعلیم و ارشاد اساتید بتوانند دانشجویانی پژوهنده و پرسشگر به‌ویژه در عرصه بهداشت، درمان و علوم پزشکی تربیت کنند از اهداف دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شاهرود به‌شمار می‌رود.

همچنانکه مقام معظم رهبری می‌فرمایند: "اگر ژرف‌یابی و پژوهش نباشد؛ نتیجه‌اش یک جا ایستادن، در جا زدن و با دنیای پیرامون خود به تدریج بیگانه‌تر شدن است" امید است "یازدهمین سمینار کشوری دانش و تندرستی" و "دومین سمینار کشوری ابعاد رفتاری و اجتماعی در سلامت" که موضوعات مهمی از قرآن و سلامت، شهرنشینی، عوامل اجتماعی، پزشک خانواده، بلایا، علوم پایه پزشکی، اپیدمیولوژی، پرستاری، مامایی و سایر موضوعات مرتبط با علوم پزشکی را شامل می‌شود بتواند در چارچوب معنویات معظم له ایفای نقش نماید. لذا مراتب سپاس خود را از تمامی عزیزانی که با تلاش شبانه‌روزی امکان برگزاری این سمینار را مهیا نمودند اعلام می‌نمایم و امیدوارم کلیه برگزارکنندگان و شرکت‌کنندگان محترم با بهره‌مندی از ثمرات و نتایج این حرکت علمی در راستای فرهنگ‌سازی امر پژوهش و به‌منظور حفظ، تأمین و ارتقای سلامت جامعه اسلامی موفق و مؤید باشند.

دکتر محسن اعرابی

سرپرست دانشگاه

هو الخلاق

حمد و سپاس خداوندگاری را سزا است که خود را احسن الخالقین نامید و این نشان از اهمیت آفرینش دارد. انسان معمولاً برای آفرینش نیازمند خلاقیت است. پژوهشگری و خلاقیت و نقد، به نحوی ظریف در هم تنیده‌اند. بازارها برای عرضه و فروش کالاها ایجاد شده‌اند و گردهمایی‌ها نظیر سمینارها و کنفرانس‌های علمی برای عرضه پژوهش‌ها و دستاوردهایی که با زحمت فراوان محققین حاصل گردیده‌اند. هرچه می‌گذرد ضرورت تصمیم‌گیری و اقدام بر مبنای یافته‌های علمی بیش‌تر و بیش‌تر می‌شود انبوه تولیدات علمی و شتاب روزافزونی که در حوزه پژوهش‌های علوم پزشکی وجود دارد نیازمند محققینی است که بتوانند در این ماراتن علمی پای به پای قافله علم بشری گام بر دارند. به‌عنوان مثال سال‌ها قبل با کشف آنتی‌بیوتیک برخی گمان کردند که این پیشرفت شگرف باعث نابودی میکروب‌های بیماری‌زا گردیده و بشر از شر این بیماری‌های کشنده برای همیشه آسوده گردیده اما دیری نپایید که مقاومت میکروبی و تبعات ناشی از آن از نگرانی‌های مهم دانشمندان علوم پزشکی و سلامتی گردید و امروز پژوهشگران فراوانی لازم است که بر این موضوع تمرکز کنند.

با این مقدمه فرصت را مغتنم شمرده ضمن از همه سروران گرامی که برای سال‌های متمادی سمینار دانشجویی دانش و تندرستی را به‌صورت پی در پی برگزار می‌نمایند و برای دومین سال زحمت مضاعف برگزاری سمینار کشوری دیگری در بخش غیر دانشجویی نیز متحمل می‌گردند تشکر و قدردانی نمایم. در انتها به همه اساتید گرامی و دانشجویان ارجمند و پژوهشگران عزیز خیرمقدم عرض نموده، آرزوی اوقاتی پر بار در ایام برگزاری این رویدادهای علمی پر برکت را دارم.

دکتر سید عباس موسوی

رئیس سمینار

و معاون آموزشی، پژوهشی

بسم الله الرحمن الرحيم

پژوهش روش منطقی و جستجوی نظام مند پدیده ها است. به اندیشه ها شکل می دهد و بستر مناسبی را برای خلاقیت و رشد افکار پویا فراهم می سازد. نقش پژوهش به عنوان نیروی محرکه توسعه در همه حوزه ها اعم از علم، فرهنگ، اقتصاد، سیاست و جامعه انکار ناپذیر است. پژوهش و خلاقیت اساسی ترین نیاز جامعه در دستیابی به توسعه پایدار، رفاه و استقلال واقعی است و سرمایه گذاری در این زمینه و هماهنگی با نیازهای جامعه بی شک گذرگاه اصلی توسعه پایدار خواهد بود.

دانشگاه علوم پزشکی شاهرود نیز به سهم خود در این مهم مشارکت نموده و علاوه بر تربیت پژوهشگران و فراهم نمودن زمینه های فعالیت اساتید، پژوهشگران و دانشجویان در برگزاری همایش های علمی و پژوهشی در بخش دانشجویی و غیردانشجویی پیش قدم بوده است که می توان به برگزاری ۱۰ دوره سمینار دانشجویی تحت عنوان دانش و تندرستی و یک دوره سمینار کشوری ابعاد رفتاری و اجتماعی در سلامت، اشاره نمود. به لطف پروردگار یکتا و با تلاش پیوسته مسوولان برگزاری، امسال نیز یازدهمین همایش کشوری دانش و تندرستی (دانشجویی) و دومین سمینار کشوری ابعاد رفتاری و اجتماعی در سلامت برگزار می گردد.

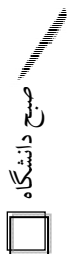
لازم می بینیم از استقبال گسترده و حضور پرشور شما عزیزان سپاسگزارى کنم. مشارکت و حضور شما عزیزان با بیش از ۱۳۷ مقاله علمی پژوهشی از ۳۰۰ مقاله رسیده به دبیرخانه سمینار، نشان از دستان پرتوان و اندیشه جوشان برای پژوهش و کسب افتخار است. این مقالات پس از فرایند داوری، مورد تایید اعضای کمیته علمی منتخب یازدهمین سمینار دانش و تندرستی و دومین سمینار کشوری ابعاد رفتاری و اجتماعی در سلامت قرار گرفته است. همچنین در سمینار امسال ۶ کارگاه کشوری در حیطه های پژوهش و مطالعات علوم پزشکی نیز برگزار گردیده است.

برگزاری این سمینار بدون همراهی و همدلی مسوولین محترم دانشگاه، همکاران، اعضای محترم هیأت علمی و دانشجویان عزیز میسر نبود. بدین وسیله از عنایات ویژه ریاست محترم دانشگاه جناب آقای دکتر اعرابی، معاون محترم آموزشی پژوهشی جناب آقای دکتر موسوی، معاونت محترم دانشجویی، فرهنگی آقای محمدیون، مدیر محترم امور پژوهشی جناب آقای خسروی و همکاران معاونت آموزشی پژوهشی، امور عمومی، امور مالی و کلیه دوستانی که به نحوی در برگزاری این سمینار زحماتی را متحمل شده اند به ویژه اعضای محترم کمیته علمی، اجرایی، دبیرخانه سمینار و هم چنین داوران محترم مقالات تشکر و قدردانی می گردد.

در پایان از تمامی فرهیختگان و پژوهشگران گرامی که با ارایه مقاله و یا حضور در این همایش، زمینه غنای بیش تر همایش را فراهم نمودند، صمیمانه تشکر می کنیم و امیدواریم با ارایه نظرات و پیشنهادات خود، ما را در برگزاری این همایش در سال های آتی یاری نمایند.

جواد وطنی

دبیر سمینار

فهرست مطالب

۱۶.....	عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت
۱۷.....	شیوه‌های زندگی، مهارت‌های زندگی و سلامت
۱۸.....	ارتباط مؤثر
۱۹.....	ارتباط بین سندرم خستگی چند بعدی و کفایت همودپالیز در بیماران سالمند
۲۰.....	بررسی میزان آمادگی بیمارستان‌های استان سمنان در مقابله با بلاها
۲۱.....	سلامت جوامع کارگری در کشورهای توسعه یافته
۲۲.....	اعتیاد اینترنتی تهدیدکننده سلامت روان دانشجویان
۲۳.....	بررسی رابطه شادکامی و ابعاد شخصیتی پرسش‌نامه NEO-FFI در دانش آموزان مقطع متوسطی شهرستان مبارکه
۲۴.....	بررسی وضعیت کلیسم و برخی از عوامل مؤثر بر آن در زنان باردار و نوزادان آن‌ها در شهر شاهرود
۲۵.....	بررسی مقایسه‌ای تأثیر آوای قرآن و موسیقی بدون کلام بر میزان اضطراب بیماران کاندید آندوسکوپی
۲۶.....	بررسی وضعیت پایه‌ای خانوارهای شهری و نیازسنجی جامعه محلی در منطقه شهرک ولی عصر شهرستان شاهرود (شهر سالم) در برنامه ابتکارات جامعه محور (CBI)
۲۷.....	بررسی عوامل روانی-شناختی مرتبط با رفتار غربالگری ماموگرافی بر حسب مراحل تغییر در زنان بالای ۴۰ سال شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰
۲۸.....	بررسی رضایت و عملکرد جنسی زنان و عوامل مرتبط با آن در زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی جنوب شهر تهران وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹
۲۹.....	بررسی ارتباط بین متغیرهای جمعیت شناختی با سلامت روان، انگیزه پیشرفت و رضایت شغلی در کارگران مواجهه یافته با نیکل و کروم
۳۰.....	بررسی شکاف بین انتظارات و خدمات آموزشی ارائه شده به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود
۳۱.....	بررسی دیدگاه دانشجویان رشته کارشناسی ارشد رشته‌های شیمی و تاریخ و مدیریت دانشکده علوم پایه در خصوص ورزش در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود سال ۱۳۸۹
۳۲.....	بررسی کمردرد و عوامل مرتبط در زنان قالبیاف منطقه طرود شاهرود
۳۳.....	بررسی نگرش کارکنان دانشگاه صنعتی شاهرود نسبت به نحوه ارزشیابی عملکرد آنان در سال ۱۳۸۹
۳۴.....	بررسی رابطه ۵ بعد اصلی شخصیت با هوش هیجانی در دانشجویان دانشکده مهندسی صنایع و مدیریت دانشگاه صنعتی شاهرود
۳۵.....	بررسی وضع تغذیه زنان باردارمراجعه‌کننده به درمانگاه دزبانی شهرستان گرگان
۳۶.....	بررسی نحوه مصرف قرص آهن توزیع شده در دبیرستان‌های دخترانه شاهرود
۳۷.....	بررسی میزان آگاهی مردم روستای بکران در مورد بیماری سالک
۳۸.....	مفهوم تعاملی دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی از دیدگاه مراجعه‌کنندگان به مراکز بهداشتی-درمانی: یک مطالعه کیفی
۳۹.....	کیفیت زندگی و شیوع بیماری‌های مزمن در سالمندان
۴۰.....	تطبیق یافته‌های جدید در مورد لقاح در علم، قرآن و حدیث
۴۱.....	موانع مراجعه برای انجام تست خون مخفی در مدفوع جهت غربالگری سرطان کولورکتال از دیدگاه افراد در معرض خطر متوسط، اصفهان ۱۳۹۰
۴۲.....	انحراف جنسی و راهکارهای مقابله با آن: تحلیل آموزه‌های قرآنی و نتایج پژوهش‌های علمی
۴۳.....	بررسی تأثیر آموزش بر آگاهی پرستاران در پیشگیری و درمان زخم‌های فشاری
۴۴.....	بررسی میزان آگاهی نگرش عملکرد به آرایش و رابطه با ابعاد شخصیت NEO در بین دختران مراجعه‌کننده به کلاس‌های کنکور شهر ری تهران
۴۵.....	بررسی میزان آلودگی میکروبی آدویه‌جات (زردچوبه، فلفل قرمز و فلفل سیاه، دارچین) عرضه شده در شهرستان شاهرود در سال ۱۳۸۹
۴۶.....	ارزیابی و پیش بینی کیفیت میکروبی شیر خام با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی
۴۷.....	بررسی ارتباط سلامت معنوی و کیفیت زندگی در پرستاران بیمارستان شهید هاشمی نژاد مشهد
۴۸.....	بررسی تأثیر آموزش برنامه خود مراقبتی بر کیفیت زندگی سالمندان مراجعه‌کننده به مرکز مراقبت سالمندان امید بروجن-۱۳۸۸
۴۹.....	بررسی وضعیت تغذیه‌ای و شیوع بیماری‌های مزمن در شهروندان شهر شاهرود
۵۰.....	سواد سلامت و رفتارهای ارتقاءدهنده سلامت در سالمندان شهر اصفهان ۱۳۹۰
۵۱.....	ارتباط بین استرس شغلی و بهداشت حرفه‌ای با متغیرهای فردی و شغلی - سازمانی در کارکنان کارخانه سیمان جوبین - سبزوار
۵۲.....	مفهوم شأن بیمار و عوامل مرتبط با آن در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی: یک مطالعه کیفی
۵۳.....	

- ۵۴ ..... بررسی میزان رعایت منشور حقوق بیماران از دیدگاه آنان در بیمارستان‌های شهرستان شاهرود: ۱۳۸۹
- ۵۵ ..... ارتقاء سلامت خانواده دارای فرزند جوان با استفاده از مدل اعتقاد بهداشتی (Health Belief Model)
- ۵۶ ..... بررسی تحلیلی مطالعات آسیب‌شناسی اعتیاد در ایران: یک مطالعه مروری
- ۵۷ ..... بررسی رابطه سلامت روان با ادراک خوشبختی در بین دانشجویان دانشگاه غیر انتفاعی شاهرود
- ۵۸ ..... بررسی انگیزش دانش‌آموزان نسبت به فراگیری زبان انگلیسی در مقطع دبیرستان شهر شاهرود در سال تحصیلی ۸۹-۸۸
- ۵۹ ..... بررسی میزان مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها به‌عنوان پیشگیری در بیمارستان امام حسین^(ع) شاهرود
- ۶۰ ..... بررسی خود درمانی و شرایط نگهداری داروها در منازل مسکونی در شهرستان بیرجند
- ۶۱ ..... مقایسه اعتماد به نفس و عوارض دیابت در بیماران افسرده و غیر افسرده مبتلا به دیابت نوع ۲
- ۶۲ ..... **The Risk of Needle Stick and Sharps Injuries (NSI) and Exposure to Blood Borne Pathogens, Among Laboratory Technicians**
- ۶۳ ..... جایگاه علم پزشکی در ایران عهد صفوی از دیدگاه سفرنامه‌های اروپایی
- ۶۴ ..... اثر گروه درمانی شناختی رفتاری بر بهداشت روان بیماران مبتلا به اختلال دو قطبی نوع یک
- ۶۵ ..... بررسی مشخصات افراد مراجعه‌کننده به مراکز حجامت شهر قم و آگاهی آن‌ها نسبت به قوانین حجامت، سال ۱۳۹۰
- تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر کنترل خشم جهت ارتقاء بهداشت روان در دختران ۱۲-۱۸ ساله جانبازان اعصاب و روان شهرستان
- ۶۶ ..... دی‌پر در سال ۱۳۸۹
- بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های بعد از ازدواج در زوج‌های زیر سن ۲۰ سال مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره کاهش طلاق دادگستری
- ۶۷ ..... بوشهر جهت ارتقاء سلامت زندگی زناشویی در سال ۱۳۸۸
- ۶۸ ..... بررسی اثر نوع اشتغال و وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران بر سلامت روان دختران در سن بلوغ
- ۶۹ ..... پیش‌گویی زخم فشاری در بیماران بستری با استفاده از معیارهای برادن و واترلو: یک مطالعه مقایسه‌ای
- ۷۰ ..... آسیب‌شناسی ابعاد رفتار اجتماعی مؤثر در تشدید آلودگی هوای ناشی از ترافیک شهر تهران
- ۷۱ ..... بررسی سلامت روان کودک در فراگیری زبان
- ۷۲ ..... بررسی مهارت ارتباطی و سلامت روان دانشجویان پرستاری و مامایی شمال ایران
- بررسی میزان شاخص‌های افت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن در دانشجویان مقطع ارشد تمامی رشته‌های دایر در دانشکده علوم پایه
- ۷۳ ..... دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود در سال تحصیلی ۹۰-۸۹
- ۷۶ ..... بررسی اثرات ضد دردی و ضد التهابی عصاره هیدروالکلی گیاه حرا (*Avicennia marina*) در موش‌های صحرایی نر
- کیفیت زندگی و فاکتورهای مرتبط با آن در مردان مبتلا به نارسایی سیستمیک قلبی بستری در بیمارستان‌های تامین اجتماعی البرز کرج
- و شهریار (۱۳۸۹)
- ۷۷ ..... بررسی اثر پارامترهای راهبری بر حذف فرمالدهید از فاضلاب صنعتی سنتتیک توسط فرآیند الکتروفتون
- ۷۸ ..... ظرفیت سنجی مقدار استحصال گاز متان از مرکز دفن زباله شهر بردسکن با استفاده از برنامه LANDGEM جهت احداث نیروگاه برق در
- سال ۱۳۹۰
- ۷۹ ..... بررسی ارتباط سیگار با شکایات جسمانی (Somatization Tendency) در رانندگان ماشین‌های سنگین بین شهری شاهرود در سال ۱۳۸۹
- ۸۰ ..... بررسی بیماری‌های چشمی و پوستی و برخی عوامل مرتبط با آن در جوشکاران شهر شاهرود
- ۸۱ ..... ارزیابی رفلکس ایپی لسی در بیماران مبتلا به صرع مراجعه‌کننده به کلینیک داخلی اعصاب بیمارستان امام رضا (ع)
- ۸۲ ..... تعیین نقشه ژنتیکی ناقلین β تالاسمی طوایف مختلف بلوچ استان سیستان و بلوچستان
- ۸۳ ..... تأثیر ورزش‌های هوازی و وایبریشن بر کاهش چربی شکمی
- ۸۴ ..... بررسی اثر باکتریوسیدال و باکتریواستاتیک فرکانس‌های مختلف جریان متناوب بر روی باکتری‌های پseudomonas آئروژینوزا و
- استافیلوکوک اورئوس
- ۸۵ ..... آیا عوامل مؤثر بر تمرکز دانشجویان بومی و غیر بومی در کلاس‌های درس متفاوت است؟
- ۸۶ ..... بررسی روند شاخص‌های بهداشتی قبل و بعد از اجرای طرح ملی پزشک‌خانواده در ایران: ۱۳۹۰
- ۸۷ ..... بررسی رابطه سلامت عمومی با سبک‌های مقابله با استرس در گروه‌های مختلف دانشجویی دانشگاه صنعتی شاهرود ورودی‌های ۸۹-۹۰
- ۹۰ ..... شاخص توده بدن (BMI) در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود
- ۹۱ ..... بررسی سطح رضایت اعضای تیم سلامت از طرح ملی پزشک‌خانواده و بیمه روستایی در شهرستان شاهرود: ۱۳۹۰
- ۹۲ ..... بررسی رابطه رضایت زناشویی و اضطراب بارداری در زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بیرجند در سال ۱۳۸۹
- ۹۳ ..... بررسی فارچ‌های هواپرد موجود در یخچال‌های خوابگاه سامان در اردیبهشت سال ۹۰
- ۹۴ ..... بررسی فارچ‌های هواپرد موجود در یخچال‌های خوابگاه سامان در اردیبهشت سال ۹۰

۲۸ و ۲۹ آذر ماه ۹۰

۹۵	.....Histopathologic Assessment of Neck Masses in Ekbatan Medical Center of Hamedan
۹۶	..... معیارها و مؤلفه‌های حفظ بهداشت محیط در کتاب و سنت
	بررسی عوامل مؤثر بر رضایت‌مندی زناشویی طی سال‌های اول ازدواج در زوج‌های مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره قبل از ازدواج در
۹۷	..... شهرستان شاهرود - سال ۱۳۸۹
۹۸	..... بررسی وضعیت جمع‌آوری و دفع زباله‌های بیمارستانی در بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی شهر شاهرود
۹۹	..... بررسی تغییرات شاخص‌های اسپرومتری و شکایات تنفسی در جوشکاران
۱۰۰	..... بررسی کمیت و کیفیت مواد زائد تولیدی خوابگاه شقایق دانشگاه علوم پزشکی شاهرود
	بررسی مقایسه‌ای نیازهای آموزشی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در مورد برخی از اجزای بهداشت باروری در
۱۰۱	..... سال ۸۹
۱۰۲	..... بررسی عوامل استرس‌زا در آموزش بالینی دانشجویان هوشبری دانشکده پیراپزشکی یاسوج ۱۳۹۰
۱۰۳	..... بررسی چگونگی رابطه بین هوش هیجانی، خودکارآمدی و کیفیت زندگی بین دانشجویان دختر و پسر
۱۰۴	..... آپاندیسیت انگلی و آپاندکتومی
۱۰۵	..... بررسی غلظت یون فلوراید در منابع زیرزمینی تأمین آب شرب شهر شاهرود در سال ۱۳۸۸
	بررسی میزان استفاده از داروهای نیروزا و مکمل در ورزشکاران رشته بدن‌سازی شهر گناباد و عوامل مؤثر بر آن بر اساس مدل اعتقاد
۱۰۶	..... بهداشتی ۱۳۸۹
۱۰۷	..... بیوتکنولوژی روشی نوین در افزایش راندمان فرایند ورمی‌کمپوست (ایده‌های نو)
۱۰۸	..... بررسی مروری تأثیر گیاه دارویی کندر بر روی حافظه
۱۰۹	..... بررسی تأثیر موسیقی درمانی بر میزان اضطراب و درد بیماران تحت جراحی سزارین در بیمارستان حکیم جرجانی گرگان ۱۳۹۰
۱۱۰	..... بررسی ارتباط تنهایی با رضایت از زندگی در سالمندان
۱۱۱	..... بررسی شیوع عوارض دیابت در بیماران دیابتی مراجعه‌کننده به کلینیک دیابت شهرستان سبزوار در سال ۱۳۸۸
۱۱۲	..... بررسی و اندازه‌گیری میزان صدا در بخش‌های مختلف بیمارستان شهرستان بهشهر در سال ۱۳۸۹
	بررسی فراوانی با توژن‌های ادراری و الگوی مقاومت آنتی‌بیوتیکی در بیماران بستری و سرپایی مراجعه‌کننده به بیمارستان امام حسین (ع)
۱۱۳	..... شاهرود در شش ماهه دوم سال ۱۳۸۹
۱۱۴	..... رضایت شغلی در پرسنل بهداشتی
۱۱۵	..... بررسی آلودگی میکروبی پنبه‌های پاستوریزه توزیع شده در منطقه تحت پوشش پایگاه بهداشتی درمانی قائم مشهد، در سال ۱۳۸۹
	بررسی میزان به‌کارگیری اصول کنترل عفونت توسط کارکنان اتاق عمل در بیمارستان‌های آموزشی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی
۱۱۶	..... مازندران
۱۱۷	..... بررسی رضایتمندی پزشکان خانواده شهرستان شاهرود از اعضای تیم سلامت و عملکرد سطح دو در نظام ارجاع: ۱۳۹۰
۱۱۸	..... بررسی ارتباط تناوب دعا با سلامت معنوی در بیماران تحت درمان با همودیالیز
۱۱۹	..... طراحی الگوی سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در ایران
۱۲۰	..... نظارت بر توزیع داروها، راهکارهای احتمالی برای کاهش آمار خودکشی؛ مطالعه‌ای در استان سمنان
۱۲۱	..... افسردگی در مردان مبتلا به نارسایی سیستمیک قلبی و فاکتورهای مرتبط با آن
۱۲۲	..... بررسی کفایت دیالیز و عوامل مؤثر بر آن در مددجویان تحت درمان با همودیالیز در بیمارستان نهم دی شهرستان تربت حیدریه
۱۲۳	..... اهمیت نقش آموزشی پرستار در پیشگیری از سرطان پستان
۱۲۴	..... بررسی کارایی فرآیند الکتروکوکاگولاسیون در حذف فسفات و سیانید از محیط‌آبی توسط الکتروآلومینیوم و آهن
۱۲۵	..... جدیدترین مقیاس‌های تعیین سطح آرام‌سازی در بیماران بستری در بخش مراقبت‌های ویژه
۱۲۶	..... بررسی میزان درد حاد بعد از عمل جراحی در بیماران بیمارستان امام خمینی کلاتشهر ارومیه در سال ۱۳۹۰
	ارزیابی استرس گرمایی در محیط کاری کارگران گروه‌های مختلف بر اساس استاندارد (ISO 7243) در مجتمع پتروشیمی مهر واقع در
۱۲۷	..... منطقه عسلویه
۱۲۸	..... بررسی شیوع و عوامل مرتبط با درد زانو در رانندگان بین شهری شاهرود در سال ۱۳۸۹
۱۲۹	..... رابطه هوش هیجانی و خودکارآمدی با سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان
۱۳۰	..... بررسی میزان آلودگی میکروبی کره حیوانی سستی عرضه شده در شهرستان شاهرود در سال ۱۳۸۹
۱۳۱	..... بررسی میزان آگاهی و به‌کارگیری اصول ایمنی در پیشگیری از ابتلا به هیپاتیت ویروسی B در دانشجویان
۱۳۲	..... توزیع فراوانی بیماری سلیاک در کودکان دچار سوءتغذیه مراجعه‌کننده به کلینیک گوارش اطفال زاهدان در سال ۱۳۸۸

۲۸ و ۲۹ آذر ماه ۹۰

بررسی اثرات شب کاری و عوامل مرتبط با آن بر روی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۸۹.....	۱۳۳
بررسی شاخص‌های بهداشت محیطی هتل‌های شهر شاهرود در سال ۱۳۹۰.....	۱۳۴
اثر عصاره علف چای بر گلوکز و لیپیدهای سرم در موش صحرایی دیابتی.....	۱۳۵
بررسی پوسچرهای کاری و اختلالات اسکلتی عضلانی به روش رولا در یکی از صنایع تهران.....	۱۳۶
بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و محیط‌های مجازی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۹۰.....	۱۳۷
بررسی اختلالات عضلانی-اسکلتی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۸۹.....	۱۳۸
رابطه استاد و دانشجو از دیدگاه دانشجویان دانشکده‌های علوم پیراپزشکی و بهداشت مشهد.....	۱۳۹
بررسی میزان آلومینیوم در شبکه توزیع آب آشامیدنی شهر زاهدان در سال ۱۳۸۹.....	۱۴۰
بررسی میزان اعتیاد به اینترنت در دانشجویان مراجعه‌کننده به کافی نت در شهرستان شاهرود و دامغان در سال ۱۳۹۰.....	۱۴۱
بررسی ارتباط میزان اعتیاد به اینترنت و محیط‌های مجازی و هوش هیجانی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۹۰.....	۱۴۲
بررسی کیفیت میکروبی آب شرب روستاهای شهرستان مراوه تپه در سال ۹۰.....	۱۴۳
بررسی و مقایسه دو روش تولید کمپوست از نوع ورمی و هوازی در کارخانه کمپوست مشهد.....	۱۴۴
بررسی کیفیت خواب و کیفیت زندگی بیماران مراجعه‌کننده به بخش همودیالیز بیمارستان‌های خاتم الانبیاء(ص) و علی ابن ابیطالب(ع) زاهدان در سال ۱۳۸۹.....	۱۴۵
جدیدترین مقیاس‌های تعیین سطح هوشیاری در بیماران ترومایی.....	۱۴۶
بررسی کمی و کیفی زایدات میادین میوه و تره بار شهر شاهرود.....	۱۴۷
بررسی کیفیت نان تولیدی و وضعیت بهداشتی نانوائی‌های شهر شاهرود.....	۱۴۸
بررسی کیفیت ثبت اطلاعات در پرونده‌ی بیماران بستری در بخش CCU توسط کادر پرستاری بیمارستان امام علی (ع) در شهرستان زاهدان سال ۱۳۸۹.....	۱۴۹
کاربرد مدل فرانظری در شناخت تعیین‌کننده‌های رفتار فعالیت جسمانی در دانشجویان.....	۱۵۰
درمان ناباروری در منابع اسلامی.....	۱۵۱
عوامل مرتبط با استفاده از گوشی حفاظتی براساس تئوری انگیزش محافظت در کارگران کارخانه شوگا در سال ۱۳۹۰.....	۱۵۲
آنالیز خطر در کارخانه صنعتی خانه‌های پلی ون با استفاده از روش FMEA.....	۱۵۳
بررسی کارایی فرآیند الکتروشیمیایی در حذف فسفر آلی از فاضلاب دست ساز.....	۱۵۴

دومین سمینار کشوری ابعاد رفتاری و اجتماعی در سلامت

سلامت اجتماعی

عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت (Social determinants of Health)

دکتر رضا چمن^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی در سلامت- عضو هیأت علمی.

چکیده

محیطی که فرد در آن زندگی می‌کند بر اساس تعامل میان عوامل متعددی شکل گرفته که به‌طور کل می‌توان محیط را به سه بخش اجتماعی (Social)، زیستی (Biologic) و فیزیکی (Physical) تقسیم نمود. بدون تردید مهم‌ترین بخش از محیط مؤثر بر سلامت انسان بخش اجتماعی آن است و بیش‌ترین بار ناشی از بیماری‌ها و همچنین نابرابری‌ها در سلامت به نقش عوامل اجتماعی بستگی دارد. که در این مقاله به ابعاد گوناگون این حیطه تعیین‌کننده سلامت خواهیم پرداخت.

شیوه‌های زندگی، مهارت‌های زندگی و سلامت

دکتر سیدعباس موسوی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی.

چکیده

مدتی است که در مقالات و متون علمی این واژه را بیش از پیش می‌بینید (Life Skills). شیوه زندگی چیست؟ و چه نقش‌هایی در سلامتی انسان دارد؟ مهارت‌های زندگی چیست؟ و چه نقش‌هایی در سلامتی دارد؟ با توجه به پیشرفت و گسترش علوم اندک اندک موضوعات علمی به سمت تخصصی شدن پیش رفته و به این ترتیب برای یک مسأله از دیدگاه‌های مختلف علمی راه‌حل‌های مختلف پیشنهاد می‌گردد. که از منظر درون رشته‌ای درست و سازگار می‌نماید. از طرفی تلاش‌هایی در جریان است که دیدگاه‌های کلی‌نگری را نیز در کنار تخصصی شدن حفظ نماید. واژه life style یا شیوه زندگی در زمینه‌های مختلفی به کار می‌رود و در هر حال اشاره به موقعیت‌های حیات و زندگی دارد. شیوه زندگی اغلب به سلامت فردی مرتبط می‌شود و به صورت گسترده‌ای با ارتقاء سلامت، پیشگیری از بیماری‌ها و تحقیقات سلامتی به کار برده می‌شود. این مفهوم به مجموعه‌ای از رفتارها و راه‌های زندگی اشاره دارد که سلامتی ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد. واژه life skills یا مهارت‌های زندگی نیز به صورت‌های مختلفی به کار می‌رود و تا ده‌ها مهارت در این زمینه در منابع مختلف آمده است. این مهارت‌ها به سه دسته کلی مهارت‌های پایه، مهارت‌های روانی- اجتماعی و مهارت‌های عملیاتی/ زمینه‌ای تقسیم می‌شود.

سازمان بهداشت جهانی WHO بر ده مهارت روانی- اجتماعی تأکید دارد که آن را به این صورت تعریف می‌نماید. مهارت‌های زندگی توانایی‌های روانی- اجتماعی برای رفتار انطباقی و مؤثر هستند که افراد را قادر می‌سازند تا به طور مؤثری با مقتضیات و چالش‌های زندگی روزمره برخورد نمایند. بنابراین در زمینه سلامتی تلاش در جهت گسترش مفاهیمی که پتانسیل فراگیر شدن را دارند بسیار مهم بوده و باید هرچه بیش‌تر به آن پرداخته شود.

سخنرانی ویژه

ارتباط مؤثر

سخنران: دکتر سیدشاهرخ آقایان

دانشگاه علوم پزشکی شاهرود - استادیار

ارتباط بین سندرم خستگی چند بعدی و کفایت همودیالیز در بیماران سالمند

علی دادگری^۱، حسن اسلام پناه^۲، مهرداد کلاتجاری^۳، لیلا دادور^۴، معصومه دهقان^۵

- ۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی- دانشجوی دکتری سالمند شناسی.
- ۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- بیمارستان امام حسین^(ع)- پرستار بخش دیالیز.
- ۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- گروه پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی.
- ۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- بیمارستان امام حسین^(ع)- سرپرستار بخش عفونی.
- ۵- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پرستاری.

چکیده

مقدمه: خستگی چند بعدی به ناتوانی بیش از اندازه به همراه کاهش ظرفیت عملکرد جسمی و تخریب عملکرد ذهنی (نظیر عدم تمرکز) اطلاق می‌گردد. این نوع خستگی جمعیت سالمندان را بیش از سایر گروه‌های سنی تحت تأثیر قرار می‌دهد. از طرف دیگر انتظار می‌رود بهبود کیفیت دیالیز بر روند خستگی چند بعدی در بیماران دیالیزی تأثیرگذار باشد. پژوهش حاضر با هدف تعیین وضعیت سندرم خستگی چند بعدی در بیماران سالمند همودیالیز در شهرستان شاهرود و ارتباط آن با کفایت همودیالیز در بیماران بالاتر از ۵۰ سال در شهرستان شاهرود به انجام رسید.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی- مقطعی بوده که بر روی کلیه بیماران تحت درمان با بیماران همودیالیزی بالای ۵۰ سال ($n=43$) انجام گردید در این پژوهش با استفاده از نمونه گیری در دسترس و به صورت سرشماری کلیه افراد دارای معیار ورود به تحقیق انتخاب شده و پس از کسب مجوز از مقامات مسئول در دانشگاه و بیمارستان اطلاعات مربوط به سندرم خستگی در بیماران همودیالیزی مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها: براساس نتایج به دست آمده از آزمون‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ مشخص گردید که کفایت دیالیز در ۱۰ نفر از بیماران سالمند دیالیزی کافی (بیش از 1.3)، در ۲۴ نفر اندکی کاهش یافته (بین ۲/۱ تا ۹/۰) و در ۹ نفر کمتر از حد مطلوب بود. علاوه بر این، سندرم خستگی چند بعدی ارتباط معناداری با کفایت دیالیز در بیماران دیالیزی داشت ($P<0/05$). هم‌چنین، ارتباط معناداری بین این سندرم و کم خونی در بیماران سالمند دیالیزی دیده شد ($P<0/05$).

نتیجه‌گیری: با بهبود وضعیت همودیالیز و کیفیت دیالیز در بیماران سالمند دیالیزی ظرفیت عملکردی بیمار بهبود می‌یابد و می‌توان بر سندرم خستگی چند بعدی در این بیماران غلبه نمود.

واژگان کلیدی: خستگی چند بعدی، کفایت دیالیز، سالمند.

بررسی میزان آمادگی بیمارستان‌های استان سمنان در مقابله با بلایا

دکتر محمد امیری^۱، دکتر غلامرضا محمدی^۲، احمد خسروی^۳، دکتر رضا چمن^۴، مهندس الهام صادقی

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- استادیار مدیریت خدمات بهداشتی درمانی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان- دانشکده پزشکی- استادیار گروه بیماری‌های کودکان.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پزشکی- عضو هیأت علمی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پزشکی- استادیار اپیدمیولوژی- عضو هیأت علمی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی سمنان- کارشناس تجهیزات پزشکی.

چکیده

مقدمه: بیمارستان‌ها در زمان بروز بلایا از اصلی‌ترین واحدهای ارائه خدمات بهداشتی درمانی بوده که آمادگی و ارائه خدمات به‌موقع آن‌ها در کاهش صدمات و مرگ‌ومیر نقش حیاتی دارد. این مطالعه به‌منظور تعیین میزان آمادگی بیمارستان‌های استان سمنان در مقابله با بلایا انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش از نوع مطالعات کاربردی بوده که به روش مقطعی در سال ۱۳۸۹ انجام شد. در این مطالعه کلیه مدیران ارشد بیمارستان‌ها به‌روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفته‌اند و پرسشنامه‌های حاوی ۴۰ سوال در زمینه آگاهی مدیریت از وضعیت بیمارستان و چک لیستی شامل ۱۳۳ سؤال اختصاصی به‌صورت مصاحبه و مشاهده مستندات تکمیل شد. جهت تحلیل داده‌ها از SPSS17 استفاده و نتایج به‌صورت جداول و نمودار نمایش داده شد.

نتایج: از بیمارستان‌های مورد مطالعه ۵۰ درصد آموزشی درمانی و مابقی فقط درمانی بودند. میانگین درصد آمادگی بیمارستان‌ها در حیطه‌های پشتیبانی خدمات حیاتی ۸۰٪، مدیریت حوادث غیرمترقبه در بیمارستان ۶۵٪، برنامه‌ریزی اقدامات بهداشت محیط بیمارستان برای مقابله با بلایا ۵۶/۲٪، ایمنی تجهیزات و مواد خطرناک ۶۴/۲٪، کاهش خطرات ساختمانی ۴۳/۸٪، تخلیه بیمارستان و درمان صحرائی ۴۹/۵٪ و برنامه ریزی آموزشی بیمارستان برای مقابله با بلایا ۴۲/۲٪ بود. با آنالیز واریانس یک‌طرفه بین امتیاز آگاهی مدیر و آمادگی بیمارستان رابطه معناداری مشاهده گردید ($P=0/001$). در مجموع بیمارستان‌های استان با میانگین $58/4 \pm 15/7$ درصد از سطح آمادگی متوسط در مقابله با بلایا برخوردار بودند.

نتیجه‌گیری: با عنایت به نتایج و اعلام نیاز تمامی مدیران به آموزش در زمینه بلایا، بازآموزی مدیران در کلیه زمینه‌ها از جمله بهداشت محیط، کاهش خطرات ساختمانی، تخلیه بیمارستان و درمان صحرائی و برنامه‌ریزی آموزشی بیمارستان برای مقابله با بلایا ضروری است.

واژگان کلیدی: بلایا، بیمارستان، آمادگی، استان سمنان.

سلامت جوامع کارگری در کشورهای توسعه یافته

جواد وطنی شجاع^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- کارشناس ارشد مهندسی بهداشت حرفه ای

چکیده

پیامبر اسلام(ص) این بزرگ منادی حقوق انسانی و ارزش‌های مدنی و آرمان‌های اجتماعی بشریت تنها دستی که در تمام دوران عمر بر آن بوسه زد دست کارگر بود. دستی که خواست با بوسیدن آن به تمام بشریت پیامزد که دست کارگر به دلیل کاری که انجام می دهد را باید بوسید و آن را بزرگ داشت.

مشکل بیکاری در دهه‌های اخیر به صورت یکی از مسائل بسیار حاد کشورهای توسعه یافته درآمده است. در کشورهای عقب افتاده جنبه های بیکاری در تار و پود جامعه نهفته و به صورت مزمن درآمده است و عقب ماندگی در فناوری در پاره ای موارد، مسأله را لاینحل نشان می دهد. تفاوت بیکاری در کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته در این است که در کشورهای توسعه نیافته بیکاری دامنگیر جوانان و افراد تحصیل کرده است، در حالی که بیکاری در کشورهای گروه اول، افراد مسن و بی مهارت را در برمی گیرد. این پدیده را در اصطلاح «رشد بدون اشتغال» می نامند بیکاری یک مشکل جدی و مزمن اجتماعی در اکثر کشورهای غربی است.

بیکاری در شرایطی محقق می شود که جمعیت فعال عملاً فعالیت اقتصادی نداشته باشد. به تعبیر دیگر، زمانی که عرضه نیروی انسانی بیشتر از تقاضای آن باشد، پدیده بیکاری رخ می دهد. در حالی که بیکاری پدیده ای اجتماعی است و ناشی از افزایش عرضه نیروی کار بر تقاضای آن می باشد و می تواند به شکل عدم اشتغال ناشی از ناتوانی های جسمانی (کم سنی، پیری، بیماری، معلولیت و حوادث)، عدم اشتغال ناشی از روش های انگل پروری متأثر از برخی از انواع درآمدها و یا عدم اشتغال ناشی از نبودن فرصت کاری متناسب با استعداد، حرفه و رشته تحصیلی و تجربیات فردی باشد بیکاری متأسفانه عوارض و هزینه های سنگینی را بر جامعه تحمیل می نماید. یکی از این عوارض می تواند برهم زدن سلامت و تعادل جامعه باشد. کشورهای توسعه یافته کشورها خوب می دانند بار اقتصادی یک نفر بیکار بر جامعه چقدر است؟ و هزینه های تحمیلی مستقیم و غیر مستقیم از سوی انسان های بیکار در بسیاری از موارد غیر قابل جبران است؟ اکثراً افراد بیکار جامعه هستند که در دام بزه کاری و یا اعتیاد گرفتار می شوند و آثار تخریبی و بیکاری این افراد فراتر از حوزه زندگی فردی آنها است، بلکه محیطی به گستره زیستگاه خود را در خطر آسیب قرار می دهند. اشتغال می تواند عزت نفس در جامعه را افزایش دهد. می تواند به جامعه سلامت روانی بخشد. می تواند جرم و جنایت را کاهش دهد. در مجموع توجه مسئولان به امر اشتغال باعث کنترل و حذف رفتارهای ناهنجار از جمله آدم کشی، اعتیاد و ... می شود.

اعتیاد اینترنتی تهدیدکننده سلامت روان دانشجویان

لیلا صادق‌مقدم^۱، نرجس بحری^۱، لیلی خدادوست^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی گناباد-عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی گناباد- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی مامایی.

چکیده

مقدمه: رشد روز افزون و گسترده فناوری اطلاعات از جمله اینترنت؛ تحولات بسیار شگرفی در زمینه ارتباطات در جوامع مختلف و حتی در سطح جهانی ایجاد کرده است و در حال حاضر جمعیت عظیمی در دنیا روزانه از این فناوری استفاده مینمایند. متأسفانه با وجود مزایای بیشمار، اینترنت عوارض خطرناکی هم دارد که از جمله مخربترین عوارض آن میتوان به مشکل اعتیاد اینترنتی اشاره نمود. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گناباد و ارتباط آن با سلامت روان آن‌ها انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع تحلیلی مقطعی می‌باشد که در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی گناباد انجام شد. با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی، ۴۰۰ نفر از بین دانشجویان رشته‌های مختلف انتخاب شدند. پس از اخذ رضایت آگاهانه، واحدهای پژوهش سه فرم پرسش‌نامه مشخصات فردی، مقیاس اعتیاد اینترنتی IAT و مقیاس سلامت روان GHQ-28 را در حضور پژوهشگر تکمیل نمودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها پس از کنترل صحت توسط نرم‌افزار SPSS 16 و با استفاده از آزمون‌های آماری توزیع فراوانی، آنالیز واریانس یکطرفه، همبستگی و تی دانشجویی انجام شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد ۶۹ درصد از دانشجویان به اینترنت اعتیاد ندارند، ۲۱/۵ درصد در معرض اعتیاد به اینترنت و ۹/۵ درصد به اینترنت اعتیاد دارند. میانگین و انحراف معیار نمره سلامت عمومی نمونه‌های مورد پژوهش $11/97 \pm 25/84$ بود. نتایج آزمون واریانس یکطرفه نشان داد که نمره سلامت عمومی در سطوح مختلف اعتیاد به اینترنت اختلاف آماری معناداری دارد ($P=0/000$). نمرات بعد اختلال جسمانی ($P=0/000$)، بعد اختلال افسردگی ($P=0/002$) و بعد اختلال اضطرابی ($P=0/001$) در سطوح مختلف اعتیاد به اینترنت اختلاف آماری معناداری را نشان داد ولی این اختلاف در بعد کارکرد اجتماعی معنادار نبود. همچنین نتایج آزمون آنالیز واریانس یکطرفه ارتباط آماری معناداری بین ترم تحصیلی و نمره اعتیاد اینترنتی دانشجویان نشان داد ($P=0/002$).

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های این مطالعه مبنی بر ارتباط بین اعتیاد اینترنتی و سلامت روان پژوهشگران پیشنهاد می‌نمایند که مسئولین ذیربط برنامه‌ریزی‌های مناسبی را در جهت پیشگیری و حل این مشکل انجام دهند. در این راستا فرهنگ سازی استفاده صحیح از این تکنولوژی در جامعه بسیار مهم بوده و موفقیت در حل این مشکل می‌تواند به کاهش عوارض ناشی از آن کمک کرده و موجب استفاده صحیح از این تکنولوژی با ارزش شود.

واژگان کلیدی: اعتیاد اینترنتی، سلامت روان، دانشجوی.

بررسی رابطه شادکامی و ابعاد شخصیتی پرسش‌نامه NEO-FFI در

دانش‌آموزان مقطع متوسطه‌ی شهرستان مبارکه

جمیله محمدی^۱، محمد ابراهیم مداحی^۲، محمود ثالثی^۳

۱- دانشگاه شاهد- گروه روانشناسی- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی.

۲- دانشگاه شاهد- گروه روانشناسی- دکترای روانشناسی عمومی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی- دانشجوی دکترای آمار حیاتی.

چکیده

مقدمه: این پژوهش با هدف بررسی رابطه‌ی بین مؤلفه‌های شخصیتی NEO با شادکامی در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه شهرستان مبارکه انجام شد.

مواد و روش‌ها: بدین منظور، در قالب طرح پژوهشی از نوع همبستگی، ۱۲۰ نفر دانش‌آموز از سال اول دبیرستان تا پیش‌دانشگاهی (در هر پایه ۳۰ نفر) از شهر مبارکه، با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله انتخاب شدند و به سیاهه‌ی شادکامی آکسفورد ($\alpha=0/91$) و پرسش‌نامه‌ی شخصیتی NEO-FFI ($\alpha=0/81$) پاسخ دادند.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها توسط ضریب همبستگی پیرسون، نشان داد بین مؤلفه‌های شخصیتی با وجدان بودن، دل‌پذیری و برون‌گرایی، با میزان شادکامی رابطه مثبت وجود دارد. این مؤلفه‌ها به ترتیب در سطوح $0/0001$ ، $0/0001$ و $0/001$ معنادار بودند. رابطه‌ای بین مؤلفه‌های روان‌نژندگرایی و انعطاف‌پذیری با شادکامی مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاکی از آن بود که با برنامه‌ریزی جهت آموزش و شکوفایی هر چه بیشتر مؤلفه‌های شخصیتی با وجدان بودن، دل‌پذیر بودن و برون‌گرایی در دانش‌آموزان، می‌توان شادمانی را در این گروه سنی افزایش داد.

واژگان کلیدی: شادکامی، روان‌نژندی، برون‌گرایی، دل‌پذیر بودن، انعطاف‌پذیری، با وجدان بودن.

بررسی وضعیت کلسیم و برخی از عوامل مؤثر بر آن در زنان باردار و نوزادان

آن‌ها در شهر شاهرود

مریم عباسیان^۱، دکتر رضا چمن^۲، مهری دلوریان‌زاده^۳، پیراسته نوروزی^۴، سکینه جعفرآقایی^۵، مژگان فضل‌ی^۶، عباس علی شاهی^۶، مهسا پایدار^۷

- ۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- گروه علوم پایه- عضو هیأت علمی.
- ۲- بیمارستان فاطمیه- مرکز تحقیقات علوم رفتاری اجتماعی در سلامت- عضو هیأت علمی.
- ۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.
- ۴- دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان- دانشجوی کارشناسی ارشد سلول و تکوین.
- ۵- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- بیمارستان فاطمیه- کارشناس پرستاری.
- ۶- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- بیمارستان فاطمیه- آزمایشگاه.
- ۷- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- بیمارستان فاطمیه- کارشناس مامایی.

چکیده

مقدمه: زنان باردار به‌ویژه در سه ماهه سوم بارداری یکی از گروه‌های جمعیتی در معرض خطر کمبود کلسیم هستند با توجه به نقش مهم کلسیم، ویتامین D در هموستاز کلسیم و استخوان سازی به‌ویژه در دوران بارداری این مطالعه با هدف بررسی وضعیت کلسیم و عوامل مؤثر بر آن زنان باردار و نوزادان انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به‌صورت مقطعی با مشارکت ۳۰۰ نفر از زنان باردار مراجعه‌کننده به بیمارستان فاطمیه شاهرود انجام شد. نمونه خون در اطاق زایمان از مادر و بعد از تولد نوزاد از بند ناف گرفته و جهت بررسی کلسیم و ۲۵ هیدروکسی ویتامین D به آزمایشگاه ارسال گردید. تمامی داده‌ها به‌دست آمده در نرم‌افزار آماری SPSS وارد و سپس تحلیل آماری انجام پذیرفت.

یافته‌ها: میانگین سطح کلسیم در مادران $9/06 \pm 1/22$ و میانگین سطح کلسیم در بند ناف $9/4 \pm 1/2$ میلی‌گرم در دسی‌لیتر بود. $33/65\%$ مادران و 25% نوزادان کمبود کلسیم داشتند (کمتر از $5/5$ میلی‌گرم در دسی‌لیتر) بین سطح کلسیم بندناف و مادر ارتباط مثبت و معناداری وجود داشت ($P < 0/001$). در $61/2\%$ مادران و $51/4\%$ نوزادان حین تولد سطح ویتامین D ناکافی بود. (کمتر از 30 نانوگرم در میلی‌لیتر) بین سطح ویتامین D بندناف با سطح سرمی ویتامین D مادر ارتباط معناداری ضعیف وجود داشت ($P = 0/053$ و $r = 0/115$).

نتیجه‌گیری: با عنایت به اینکه در جامعه مورد بررسی درجاتی از کمبود کلسیم و ویتامین D وجود داشت و بی‌شک اثرات مضری بر سلامت زنان باردار و نوزادان آن‌ها دارد. بررسی وضعیت تغذیه‌ای در مادران باردار و لزوم اجرای برنامه‌های مداخله‌ای توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: کمبود کلسیم، بارداری، نوزاد، کمبود ویتامین D.

بررسی مقایسه‌ای تأثیر آوای قرآن و موسیقی بدون کلام بر میزان اضطراب بیماران کاندید آندوسکوپی

محمد حیدری^۱، منصوره قدوسی^۲، زهرا اشرفی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد- دانشکده پرستاری بوجن- کارشناس ارشد پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناس ارشد پرستاری

چکیده

مقدمه: صدا درمانی یکی از روش‌های درمان مکمل است که در بسیاری از بیماری‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه بیماران کاندید آندوسکوپی از سطح اضطراب بالایی برخوردار می‌باشند، لذا هدف از این مطالعه بررسی مقایسه‌ای تأثیر آوای قرآن و موسیقی بدون کلام بر میزان اضطراب بیماران کاندید آندوسکوپی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک مطالعه نیمه تجربی بوده که بر روی ۶۰ نفر از بیماران مراجعه‌کننده به یک مطب خصوصی بیماری‌های گوارش، صورت گرفته است. شرکت‌کنندگان به‌طور تصادفی به ۳ گروه آوای قرآن، موسیقی و شاهد تقسیم شدند (هر گروه ۲۰ نفر). اطلاعات با استفاده از دو پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک و پرسش‌نامه استاندارد اسپیل برگر برای سنجش اضطراب، جمع‌آوری گردید و با نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۱ تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از این مطالعه نشان‌دهنده کاهش اضطراب در گروه‌هایی بود که تحت صدا درمانی قرار گرفته بودند ($P < 0/05$) ولی میزان کاهش اضطراب در گروهی که تحت استماع آوای قرآن قرار گرفته بودند، بیش از سایرین بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به این که آوای قرآن نسبت به موسیقی بدون کلام تأثیر بیشتری بر کاهش اضطراب بیماران داشته است، لذا استفاده از آوای قرآن قبل از انجام کلیه اقدامات درمانی که استرس زیادی را به بیمار وارد می‌سازند، توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: آوای قرآن، موسیقی، اضطراب، آندوسکوپی.

بررسی وضعیت پایه‌ای خانوارهای شهری و نیازسنجی جامعه محلی در منطقه شهرک ولی عصر شهرستان شاهرود (شهر سالم) در برنامه ابتکارات جامعه محور (CBI)

فرشته لشکری^۱، دکتر محمد محمدی^۲، دکتر رضا چمن^۳، غلامعلی شریفی عرب^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی- کارشناس بهداشت.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی در سلامت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: شهر سالم شهری است که در آن با گسترش شرایط مطلوب و فراگیر نمودن همکاری بین بخشی به منظور بهینه استفاده کردن از منابع و امکانات موجود، محیطی فراهم گردد که شهروندان ضمن مشارکت، قابلیت‌های خویش را به حداکثر ممکن برسانند. مطالعه به منظور تعیین وضعیت پایه‌ای خانوارهای شهری و نیازسنجی جامعه محلی در منطقه شهرک ولی عصر شهرستان شاهرود در برنامه ابتکارات جامعه محور (در سال ۱۳۸۹) انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این طرح ۳۴٪ از جمعیت منطقه شهرک ولی عصر (عج) مورد مطالعه قرار گرفت به این صورت که پرسش‌نامه‌های استاندارد برنامه کشوری CBI جهت خانوارها تکمیل گردید. (حجم نمونه ۱۵۱۶ خانوار «۵۹۷۶ نفر» بود) و جهت تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده گردید.

یافته‌ها: ۵۲ درصد جمعیت مورد مطالعه زن و ۴۸ درصد آن مرد بودند و ۱۰/۹ درصد این افراد بی‌سوادند و ۲۹/۹ درصد افراد بالای ۱۵ سال بی‌کار مایل به کار می‌باشند و ۶۶/۴ درصد افراد بالای ۱۵ سال دارای مدارک مهارت‌های فنی و حرفه‌ای می‌باشند ولی از این مدرک کسب درآمد نمی‌کنند. ۵۰ درصد از جامعه مورد مطالعه از روغن جامد و حیوانی استفاده می‌کنند. میانگین دفعات مصرف گوشت ماهی در هفته، ۰/۸ درصد می‌باشد. فقط ۱/۱ درصد مردم نیاز به پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی را عنوان نموده‌اند. ۶۴/۱ درصد مردم از کامپیوتر و ۷۶/۱ درصد آن‌ها از اینترنت برخوردار نمی‌باشند. فقط ۵۶/۱ درصد مردم از کامپیوتر و وسایل روشنائی کم مصرف استفاده می‌کنند. ۹۸/۷ درصد خانوارها از آشپزخانه مجزا و حمام برخوردارند و تنها ۰/۱ درصد مردم از گازلوله کشی و برق برخوردار نمی‌باشند و ۹ درصد آن‌ها توالیت بهداشتی ندارند.

۲۱/۴ درصد آن‌ها در منزل از حیوانات نگهداری می‌کنند. میانگین عمر تقریبی ساختمان‌های مسکونی در این منطقه ۱۹ سال و متوسط تعداد اتاق در منازل مسکونی ۲ واحد می‌باشد. تنها ۴/۲ درصد فاضلاب منازل وارد سیستم جمع‌آوری فاضلاب شهری می‌شود. کلیه خانوارها از ساعت جمع‌آوری زباله و محل آن اطلاع داشته و برنامه جمع‌آوری زباله را رعایت می‌نمایند. ۷۴/۴ درصد خانوارها برنامه تفکیک نان از زباله و ۲۲/۷ درصد تفکیک برنامه‌های تر و خشک را انجام می‌دهند.

نتیجه‌گیری: با ارزیابی مشکلات توسط مردم، اطلاع از نقطه نظرهای آن‌ها، با اولویت بندی برنامه‌ها و تبیین راه‌حلهای مناسب از طریق ارگان‌های دولتی، همکاری‌های بین بخشی و مشارکت مردم می‌توان با برنامه‌ریزی از پایین به بالا و مبتنی بر نیازها بسیاری از مشکلات، کمبودها و نواقص را بر طرف نموده و پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابه گسترده‌تری در سایر مناطق انجام و از نتایج حاصله جهت نیل به اهداف فوق استفاده نمود.

نواژگان کلیدی: ابتکارات جامعه محور، کیفیت زندگی، برنامه‌ریزی.

بررسی عوامل روانی- شناختی مرتبط با رفتار غربالگری ماموگرافی بر حسب**مراحل تغییر در زنان بالای ۴۰ سال شهر اصفهان در سال ۱۳۹۰**میترا مودی^۱، غلامرضا شریفی راد^۲، محسن رضائیان^۳، فیروزه مصطفوی^۴، محمدهادی عباسی^۵

۱- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند- دانشکده بهداشت- گروه بهداشت عمومی- عضو هیأت علمی و دانشجوی دکتری آموزش بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

۲- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- استاد.

۳- دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان- دانشکده پزشکی- عضو هیأت علمی- دکتری اپیدمیولوژی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- دکترای بهداشت جامعه، عضو هیأت علمی.

۵- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده پزشکی- گروه فیزیولوژی- دانشجوی دکتری فیزیولوژی.

چکیده

مقدمه: سرطان پستان، شایعترین سرطان و دومین علت مرگ ناشی از سرطان در بین زنان است که در صورت تشخیص در مراحل اولیه، قابل کنترل است. با توجه به نقش مهم اعتقادات و باورها در عملکرد زنان و اهمیت انجام رفتارهای غربالگری در تشخیص زودرس سرطان پستان، این مطالعه به منظور تعیین رفتار غربالگری ماموگرافی برحسب مراحل تغییر و ارتباط آن با عوامل روانی- شناختی در زنان بالای ۴۰ سال شهر اصفهان انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مبتنی بر جمعیت، ۳۷۹ نفر از زنان بالای ۴۰ سال شهر اصفهان به روش نمونه‌گیری تصادفی دو مرحله‌ای به روش مصاحبه تلفنی مورد بررسی قرار گرفتند. برای تعیین مراحل تغییر رفتار غربالگری ماموگرافی از پرسش‌نامه راکووسکی استفاده شد که مراحل تغییر را در یکی از مراحل پیش تفکر، تفکر، عمل، نگهداری و برگشت طبقه‌بندی می‌کند و جهت تعیین عوامل روانی- شناختی از پرسش‌نامه مدل اعتقاد بهداشتی چمپیون استفاده شد. داده‌ها پس از جمع‌آوری در نرم‌افزار SPSS ۱۸ وارد و ضمن ارایه آمار توصیفی و تحلیلی در سطح معناداری $\alpha = 0/05$ تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: میانگین سنی معلمان مورد مطالعه $52/27 \pm 8/1$ سال بود. از نظر توزیع افراد در هر کدام از مراحل تغییر، ۳۴/۸٪ در مرحله پیش تفکر، ۲۱/۶٪ در مرحله تفکر، ۴/۵٪ در مرحله عمل، ۶/۳٪ در مرحله نگهداری و ۳۲/۷٪ در مرحله برگشت رفتار غربالگری ماموگرافی بودند. آزمون آماری آنالیز واریانس اختلاف معناداری بین مراحل تغییر رفتار غربالگری ماموگرافی با حساسیت ($P=0/001$)، منافع، موانع، خودکارآمدی درک شده و انگیزه برای سلامتی ($P=0/000$) نشان داد.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان داد که حساسیت، منافع و خودکارآمدی درک شده و انگیزه برای سلامتی، بهترین پیشگویی‌کننده برای رفتار غربالگری ماموگرافی (مراحل عمل و نگهداری) هستند. لذا توصیه می‌شود با ارایه برنامه‌های آموزشی مناسب و بیان فواید و مزایای ماموگرافی در تشخیص زودرس سرطان پستان و ایجاد انگیزه مثبت برای سلامتی، زنان را در جهت مراحل عمل و نگهداری رفتار غربالگری سرطان پستان هدایت کنیم.

واژگان کلیدی: رفتار غربالگری، ماموگرافی، سرطان پستان، مدل مراحل تغییر، مدل اعتقاد بهداشتی.

بررسی رضایت و عملکرد جنسی زنان و عوامل مرتبط با آن در زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی جنوب شهر تهران وابسته به دانشگاه علوم

پزشکی تهران در سال ۱۳۸۹

زینب توکل^۱، آسیه منصوری^۲، زهره مومنی موحد^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران- کارشناس ارشد مامایی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- کارشناس ارشد اپیدمیولوژی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناسی ارشد مامایی.

چکیده

مقدمه: شناخت تمایلات جنسی انسان‌ها از مهم‌ترین مسایل سلامت عمومی و مخصوصاً سلامت روان است. تمایلات جنسی درونی‌ترین احساسات قلبی انسان‌ها در روابط بین فردی است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه مقطعی تحلیلی است که بر روی ۴۰۵ نفر از زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه بود. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون t ، آزمون ANOVA و آزمون روند و آزمون بون فرونی) و رگرسیون خطی استفاده شد.

یافته‌ها: در این پژوهش اکثریت افراد (۵۸/۲٪) رضایت جنسی متوسط داشتند. بین رضایت جنسی و تحصیلات زن، تحصیلات همسر، منظم بودن قاعدگی‌ها، درآمد ماهیانه همسر و میزان علاقه‌مندی زن نسبت به همسر خود ارتباطی مستقیم و از نظر آماری معنادار وجود داشت. اما بین رضایت جنسی و تعداد بارداری‌ها، تعداد فرزندان ارتباط، معکوس و از نظر آماری معنادار بود. از نظر عملکرد جنسی طی یک ماه اخیر اکثر واحدها (۷۶/۳٪) یکبار یا بیش‌تر در هفته نزدیکی داشتند ($P=۰/۰۰۳$)، در بیش‌تر موارد نزدیکی دردناک نبوده ($P=۰/۰۰۲$)، ۵۵/۳٪ از واحدهای پژوهشی معمولاً با رضایت به برقراری رابطه با همسر خود پاسخ داده بودند ($P=۰/۰۰۰$). بیش‌تر واحدها (۳۲/۲٪) طی یک ماه تنها گاهی به هنگام تحریکات جنسی برانگیخته شده بودند ($P=۰/۰۰۰$).

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج این مطالعه رضایت جنسی زنان با مشخصات و عوامل بین فردی متعدد و کلیه متغیرهای مربوط به عملکرد جنسی افراد با رضایت جنسی آن‌ها مرتبط بود. عدم توجه به عوامل مؤثر بر رضایت جنسی زنان و مشکلات آنان در زمینه عملکرد جنسی می‌تواند منجر به بروز نارضایتی جنسی شده و با گذشت زمان ابعاد روحی و حتی روابط زناشویی و خانوادگی افراد را تحت تاثیر قرار دهد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که با تاسیس واحد بهداشت جنسی زنان در مراکز بهداشتی به انجام مشاوره در زمینه رضایت و عملکرد جنسی زنان، به رفع مشکلات موجود به‌طور جدی پرداخته شود.

واژگان کلیدی: عملکرد جنسی زنان، رضایت جنسی زنان، عوامل مرتبط رضایت جنسی، مراکز بهداشتی درمانی.

بررسی ارتباط بین متغیرهای جمعیت شناختی با سلامت روان، انگیزه پیشرفت و رضایت

شغلی در کارگران مواجهه یافته با نیکل و کروم

علی اکبرملکی ۱، ۱۵۸، دکتر احمد اکبری ۲، دکتر احمد گودرزی ۳، احمد رضا توحید نژاد ۴، آرزوفتحي ۵، لیلیا جهانبان ۱

۱- دانشگاه پیام نور، تهران- استادیار.

۲- دانشگاه علوم پزشکی اراک- پزشک عمومی.

۳- مدیر اداری و منابع انسانی شرکت هیکو.

۴- رئیس اداره حفاظت و ایمنی شرکت هیکو.

۵- کارشناس رشته روانشناسی.

چکیده

مقدمه: از بدو تولد انسان همیشه موضوع سلامت چه از بعدی جسمی و چه از بعد روحی مطرح بوده است. با توجه به آنکه در محیط‌های صنعتی مقادیر بالای فلزات سنگینی چون نیکل و کروم وجود دارد، که بر سلامت جسمی و روانی افراد تاثیرگذار هستند، در جامعه صنعتی کشور آنچه که بسیار مطرح می‌شود موضوع سلامت روان، انگیزه پیشرفت و رضایت شغلی افراد است زیرا هر سه این عوامل با بازده مفید فرد ارتباط تنگاتنگی دارند. از آنجا که مدیران کارخانه‌ها، ادارات و سازمان‌ها به دنبال سود بیش‌تر برای ارگان‌های خود هستند باید با توجه به نیاز کارگران، بهترین امکانات را برای آن‌ها فراهم کنند تا بتوانند، رضایت زیردستان خود را جلب کرده و در نتیجه به اهداف نهایی خود برسند. هدف از این مطالعه بررسی ارتباط بین متغیرهای جمعیت شناختی سن و سابقه کار با سلامت روان، انگیزه پیشرفت و رضایت شغلی در جوشکاران مواجهه یافته با نیکل و کروم است.

مواد و روش‌ها: این تحقیق به صورت تحلیلی- مقطعی بود که بر روی ۷۵ نفر از جوشکاران انجام گرفت. روش نمونه‌گیری، غیر تصادفی و از نوع هدفمند بود. روش جمع‌آوری داده‌ها از طریق سه پرسش‌نامه سلامت عمومی (GHQ)، پرسش‌نامه انگیزه پیشرفت (ACTM) و رضایت شغلی دانت بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آنالیز آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سن و سابقه کار افراد شرکت‌کننده در مطالعه به ترتیب: $36/5 \pm 7/1$ و $6/1 \pm 10/2$ ، همچنین میانگین و انحراف معیار سلامت عمومی $11/5 \pm 19/6$ ، میانگین و انحراف معیار انگیزه پیشرفت به ترتیب $6/6 \pm 20/1$ و میانگین و انحراف معیار رضایت شغلی به ترتیب $44/7 \pm 159/7$ می‌باشد. کم‌ترین سن ۲۷ سال و بیش‌ترین سن ۵۰ سال و همچنین کم‌ترین سابقه کار ۳ سال و بیش‌ترین ۲۴ سال است. نتایج این مطالعه نشان داد که بین سن و سابقه کار با سلامت عمومی، انگیزه پیشرفت و رضایت شغلی ارتباط معناداری وجود نداشت ($P > 0/05$). بین انگیزه پیشرفت و خرده مقیاس اضطراب و بی‌خوابی در سلامت عمومی ($P < 0/039$) و رضایت شغلی با خرده مقیاس افسردگی ($P < 0/038$) ارتباط منفی معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج این مطالعه افزایش رضایت شغلی باعث افزایش سلامت عمومی و انگیزه پیشرفت در کارگران می‌شود پس مدیران می‌توانند با افزایش رضایت شغلی گامی مؤثر در افزایش سلامت کارگران بردارند و با افزایش انگیزه به کارآمدی این عزیزان کمک نمایند.

واژگان کلیدی: سلامت عمومی، انگیزه پیشرفت، رضایت شغلی، نیکل، کروم، جوشکاران.

بررسی شکاف بین انتظارات و خدمات آموزشی ارائه شده به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود

دکتر رضا چمن^۱، مریم عباسیان^۱، دکتر سید عباس موسوی^۱، مهشید غلامی طارمسری^۲، فهیمه ملکی^۳، عفت عامریون^۳، زهرا کمیاب^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پزشکی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پزشکی- کارشناس ارشد جمعیت شناسی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناس آموزش.

چکیده

مقدمه: بدنبال افزایش پذیرش تعداد دانشجویان و گسترش رشته‌ها و مقاطع تحصیلی و به‌طور کلی افزایش کمی خدمات آموزشی، بدیهی است کیفی نمودن این خدمات نیز از مهمترین دغدغه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی است. لذا این پژوهش با هدف تعیین شکاف کیفیت خدمات آموزشی از طریق مقایسه وضع موجود و وضعیت مورد انتظار در دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال ۱۳۸۹ صورت پذیرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی، ۲۷۴ نفر از دانشجویان شاغل به تحصیل دانشگاه علوم پزشکی شاهرود شرکت نمودند که به‌صورت تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت پرسش‌نامه مبتنی بر ابزار SERVQUAL بود. دانشجویان نظرات خود را در خصوص وضعیت موجود و وضعیت مورد انتظار (وضع مطلوب) در ۵ بعد فضای فیزیکی، تضمین، پاسخگویی، همدلی و اطمینان با پاسخ دادن به سوالات مربوطه مشخص نمودند. شکاف کیفیت خدمات آموزشی در ابعاد مختلف با تفاضل نمرات کسب شده در دو بعد وضع مطلوب و وضع موجود تعیین گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که براساس نظرات دانشجویان در هر پنج بعد خدمت و تمام عبارات مربوط به هر بعد شکاف کیفیت وجود دارد. بیشترین شکاف کیفیت در بعد پاسخگویی (۱/۴۵-) مشاهده شد و بعد از آن به ترتیب ابعاد فیزیکی (۱/۳۳-) و همدلی (۱/۲۲-)، اطمینان (۱/۱۵-) و تضمین (۱/۱۴-)، قرار داشتند. شکاف کیفیت در ابعاد مختلف خدمات آموزشی از نظر آماری معنادار بود ($P=0/0001$).

نتیجه‌گیری: براساس نتایج، انتظارات دانشجویان فراتر از درک آن‌ها از وضعیت موجود است و در هیچ‌کدام از ابعاد خدمت، انتظارات آن‌ها بصورت کامل برآورده نشده است. لذا در برنامه‌ریزی جهت ارتقای کیفیت خدمات آموزشی باید با در نظر گرفتن انتظارات دانشجویان تلاش نمود و ابعادی که بیشترین شکاف را دارند در اولویت قرار گیرند.

واژگان کلیدی: شکاف، کیفیت خدمات آموزشی، دانشجویان.

کتابخانه

بررسی دیدگاه دانشجویان رشته کارشناسی ارشد رشته‌های شیمی و تاریخ و مدیریت دانشکده علوم پایه در خصوص ورزش در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود سال ۱۳۸۹

زهرا کمیاب^۱، دکتر محمد علی علیزاده^۲، زهره کمیاب^۳، فرامرز میرزایی^۴، رضانعلی خداوردی^۵، عفت عامریون^۶
 ۱- کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود و کارشناس آموزش دانشگاه علوم پزشکی شاهرود.
 ۲- عضو هیأت علمی گروه تاریخ دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
 ۳- کارشناس مسئول آموزش دانشکده علوم پایه دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
 ۴- کارشناسی ارشد تاریخ اسلام. کارشناس آموزش دانشگاه علوم پزشکی شاهرود.

چکیده

مقدمه: تربیت بدنی یکی از اساسی ترین مشغله فکری جوامع امروزی است دست نگهداشتن نه تنها موجب توقف رشد بلکه سبب افسردگی، بروز رفتارهای ناهنجار و از دست دادن شور و نشاط در زندگی می‌گردد. میزان مرگ و میر در کسانی که آمادگی جسمانی بیشتری دارند بخصوص در سنین ۷۰-۵۵ سه برابر کمتر از افرادی است که حداقل آمادگی جسمانی را دارند، می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی بوده که به روش مقطعی انجام پذیرفته است. نمونه پژوهش تعداد ۱۸۵ نفر از دانشجویانی که تمایل به شرکت در این پژوهش راداشتند، می‌باشد. روش نمونه گیری از نوع طبقه‌ای انجام گرفته که جامعه را به ۴ طبقه تقسیم نموده و در داخل این طبقات به صورت تصادفی اقدام به نمونه گیری شده است.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان می‌دهد که ۲۳/۷ درصد از دانشجویان پسر دانشگاه آزاد اسلامی دانشکده علوم پایه رشته‌های مذکور اصلا فعالیت ورزشی نداشته‌اند. ورزش فوتبال با ۲۴۵ امتیاز پرتعدادترین آن، مشغله درسی یا کمبود وقت با ۱۸۷ امتیاز اولین علت عدم ورزش در بین دانشجویان بوده است. از دیدگاه دانشجویان مورد مطالعه نبود امکانات کافی و تاسیسات با ۲۵۷ امتیاز متداولترین علت عدم استفاده مطلوب از امکانات ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود بوده است.

نتیجه‌گیری: اگر نتایج این بررسی با نتایج حاصل از دیدگاه بررسی دانشجویان دختر همین دانشگاه در رشته‌های فوق الذکر مقایسه شود، نتایج بسیار نگران کننده خواهد بود. بسیاری از اماکنی که جهت امر ورزش مورد استفاده دانشجویان پسر واقع می‌شود به علت شرایط اجتماعی برای دختران قابل استفاده نمی‌باشد ولی با همه اینها دختران احترام بیشتری برای اصل ورزش قائل هستند. از طرفی با توجه به نقش ورزش در تامین و ارتقاء سلامت و اهمیت دانشجویان رشته‌های حسابداری به عنوان الگو جهت سایر دانشجویان و حتی عموم افراد جامعه این میزان باید ارتقا یابد. جهت تحقق یافتن شعار سازمان جهانی بهداشت (حرکت رمز سلامتی است) دانشجویان رشته‌های دیگر از جمله حسابداری باید با تبلیغ و تشویق این عزیزان رسالت خود را ایفا نموده و انجام این رسالت با برنامه‌ریزیهای مناسب جهت مربیان و دانشگاه امکان‌پذیر می‌باشد.

واژگان کلیدی: ورزش، دانشجویان، دیدگاه، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود.

بررسی کمردرد و عوامل مرتبط در زنان قالیباف منطقه طرود شاهرود

محمود مسعودی^۱، شیوا زاهدی^۱، محمد بخشی^۱، دکتر رضا چمن^۲، فریده صادقیان^۳، جواد وطنی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی در سلامت، عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- گروه بهداشت حرفه ای.

چکیده

مقدمه: ناراحتی‌های اسکلتی عضلانی از خطرات بالای شغل قالیبافی به دلیل وضعیت بدنی بد در حین کار، حرکات تکراری و ساعات طولانی کار می‌باشد باتوجه به اینکه قالیبافی شغل عمده و اصلی منطقه طرود شاهرود محسوب میشود تقریباً همه زنان و دختران در این منطقه از سنین کودکی به این حرفه مشغولند. تحقیق حاضر برای اولین بار با هدف بررسی کمردرد و عوامل مرتبط بر آن در قالیبافان این منطقه انجام شد.

مواد و روش‌ها: نوع مطالعه توصیفی- تحلیلی بوده جامعه مورد مطالعه ۴۹۵ نفر زنان قالیباف منطقه طرود میباشد. روش جمع آوری اطلاعات پرسش‌نامه استاندارد نوردیک به روش مصاحبه می‌باشد. آنالیز اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار spss انجام شد

یافته‌ها: شیوع ناراحتی کمر در ۱۲ ماه گذشته در قالیبافان ۳۸/۲ درصد گزارش شد و بین کمردرد و تحصیلات، حمل بار بیش از ۲۵ کیلوگرم، زانو زدن یا چمباتمه نشستن بیش از یک ساعت در روز و حمایت همکاران و سرپرستان در محیط کار ارتباط معناداری به دست آمد.

نتیجه‌گیری: شیوع کمردرد در قالیبافان بالاست عوامل دموگرافیک، جسمانی و روانی سازمانی در کنار هم می‌توانند بر روی کمردرد مؤثر باشند برای پیشگیری آموزش اصول ارگونومی پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: کمردرد، قالیباف، عوامل مرتبط.

بررسی نگرش کارکنان دانشگاه صنعتی شاهرود نسبت به نحوه ارزشیابی**عملکرد آنان در سال ۱۳۸۹**دکتر بزرگ اشرفی^۱، رقیه گرزین^۲، مریم علانی زاده^۳، مهدی راعی دهقی^۴

۱- دانشگاه صنعتی شاهرود- دانشکده مدیریت و حسابداری- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی- مشاور.

۳- دانشگاه صنعتی شاهرود- دانشجوی کارشناسی مدیریت صنعتی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: ارزشیابی عملکرد، بررسی اثرگذاری نظام ارزیابی بر کیفیت عملکرد کارکنان می‌باشد. این پژوهش با هدف تعیین نگرش کارکنان دانشگاه صنعتی شاهرود در زمینه اثر گذاری ارزشیابی عملکرد سالانه انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی- پیمایشی، با استفاده از روش سرشماری در بین ۲۰۰ نفر از کارکنان شاغل در دانشکده های دانشگاه صنعتی شاهرود در سال ۱۳۸۹ صورت گرفت. داده‌های موردنظر از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته که روایی و پایایی آن قبلاً مورد ارزیابی قرار گرفته بود، گردآوری شد. پاسخ به سوالات بر اساس مقیاس لیکرت (از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) بود. داده‌ها پس از گردآوری به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۱۵ و آزمون های آماری توصیفی و تحلیلی مرتبط تحلیل گردید

یافته‌ها: ۳۴/۳۲ درصد افراد، در مورد انجام ارزشیابی دارای دیدگاه مثبت، ۵۶ درصد دارای دیدگاه منفی و سایر افراد بدون دیدگاه خاص بودند. در زمینه نحوه اجرای ارزشیابی کنونی عملکرد کارکنان، ۶۳/۳ درصد افراد دیدگاه منفی، ۲۱ درصد دیدگاه مثبت و سایر افراد دیدگاه خنثی داشتند. طبق آزمون آماری کای دو با ضریب اطمینان ۹۵ درصد بین دیدگاه افراد در زمینه ضرورت ارزشیابی کارکنان و نیز دیدگاه افراد در زمینه ضرورت ارزشیابی کارکنان و نیز دیدگاه آنها در زمینه نحوه انجام ارزشیابی جاری رابطه آماری معنادار به دست آمد ($P=0/001$).

نتیجه‌گیری: طبق این مطالعه، اکثر کارکنان نسبت به ارزشیابی جاری نگرش مثبتی نداشته یا بی تفاوت بودند. شاید این نوع نگرش ناشی از روش ها، معیارها و ضوابط مورد استفاده در ارزشیابی باشد.

واژگان کلیدی: ارزشیابی عملکرد، کارکنان، دانشگاه صنعتی شاهرود.

بررسی رابطه ۵ بعد اصلی شخصیت با هوش هیجانی در دانشجویان دانشکده

مهندسی صنایع و مدیریت دانشکاه صنعتی شاهرود

رقیه گرزین^۱، دکتر بزرگ اشرفی^۲، محمد رضا نژاد جواد^۳، محمد حسین قلی‌پور^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی- مشاور.

۲- دانشگاه صنعتی شاهرود- دانشکده مدیریت و حسابداری- عضو هیات علمی.

۳- دانشگاه صنعتی شاهرود دانشجوی کارشناسی مدیریت صنعتی.

چکیده

مقدمه: هدف اصلی پژوهش حاضر مطالعه رابطه ۵ بعد اصلی شخصیت که شامل نوروزگرایی، برونگرایی، تجربه پذیری، همسازی و وظیفه شناسی است با هوش هیجانی است.

مواد و روش‌ها: تعداد ۲۶۲ نفر از دانشجویان رشته‌های مدیریت، حسابداری و کارشناسی ارشد MBA به صورت نمونه در دسترس در این پژوهش شرکت کردند و از آن‌ها خواسته شد؛ مقیاس شخصیت NEOPI-R و مقیاس هوش هیجانی بار-آن را تکمیل کنند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که بین هوش هیجانی و ابعاد برون گرایی و تجربه‌پذیری همبستگی مثبت معنادار و بین هوش هیجانی و نوروزگرایی همبستگی منفی معنادار وجود دارد و در دو بعد همسازی و وظیفه شناسی رابطه‌ای مشاهده نگردید؛ ازسوی دیگر تحلیل رگرسیون داده‌ها نشان داد که تنها دو بعد برون گرایی و نوروز گرایی می‌توانند تغییرات مربوط به هوش هیجانی را به ترتیب در جهت مثبت و منفی پیش‌بینی کنند.

نتیجه‌گیری:

واژگان کلیدی: ابعاد اصلی شخصیت، هوش هیجانی، دانشکده مهندسی صنایع و مدیریت.

بررسی وضع تغذیه زنان باردار مراجعه کننده به درمانگاه دزیانی شهرستان

گرگان

شهرزاد امیرلطیفی^۱، دکتر نسرین رضویان زاده^۱، دکتر محمدحسن حسنی^۱، مهری دلوریان زاده^۲

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود- دانشکده پزشکی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: مادران باردار به علت تغییرات هورمونی، متابولیکی و فیزیکی که باعث افزایش نیازهای تغذیه‌ای آنان می‌شود، نسبت به سوء تغذیه بسیار آسیب پذیر هستند. این مطالعه به منظور بررسی وضعیت تغذیه و عوامل مؤثر بر آن در زنان باردار مراجعه کننده به درمانگاه دزیانی شهرستان گرگان در ۶ ماه اول سال ۹۰ انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی با روش نمونه‌گیری آسان ۲۸۲ نفر از زنان باردار مراجعه کننده به درمانگاه دزیانی شهرستان گرگان جهت مراقبت‌های دوران بارداری در ۶ ماه اول سال ۱۳۹۰ به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. گردآوری داده‌ها به وسیله پرسش‌نامه‌های حاوی سوالات مربوط به برخی ویژگی‌های فردی و اقتصادی- اجتماعی و پرسش‌نامه یادآمد غذایی ۲۴ ساعته و بسامد غذایی انجام شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های آماری کای دو، تست تی و همبستگی پیرسون و در سطح معنادار $P \leq 0.05$ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین سنی نمونه‌ها 26.52 ± 4.9 ، میانگین سن ازدواج 20.74 ± 3.98 میانگین تعداد بارداری 1.9 ± 1.1 ، میانگین سن حاملگی $30.59 \pm 1.0/24$ هفته بود. $3/4$ بی سواد، $88/4$ خانه دار بودند $3/3$ لاغر، $33/3$ دارای وزن نرمال، $24/3$ دارای اضافه وزن و $40/3$ چاق بودند. نتایج تحقیقات نشان داد که میانگین دریافت انرژی، پروتئین، فسفر و ویتامین B2 بیشتر از میزان توصیه شده RDA (recommended dietary allowances) بود ولی میانگین دریافت کلسیم، آهن، فولیک اسید، ویتامین‌های B1، B6، B12، A کمتر از میزان توصیه شده RDA می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش میزان مصرف روزانه مواد غذایی در برخی از زنان باردار در حد توصیه شده و مناسب دوران بارداری نبود و همچنین میزان مصرف روزانه برخی مواد غذایی کمتر از حد توصیه شده نیز در خور توجه بود و پیشنهاد می‌گردد آموزش تغذیه دوران بارداری در مراکز بهداشتی درمانی با توجه و دقت بیشتری صورت گیرد.

واژگان کلیدی: الگوی مصرف، مواد غذایی بارداری، عوامل مرتبط.

بررسی نحوه مصرف قرص آهن توزیع شده در دبیرستان‌های دخترانه شاهرود

دکتر نسربین رضویان زاده^۱، صدیقه ابراهیمی^۱، مه‌ری دلوریان زاده^۲، دکتر محمد حسین حسینی^۱

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود - دانشکده پزشکی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیات علمی.

چکیده

مقدمه: هدف از این مطالعه، بررسی نحوه مصرف قرص آهن توزیع شده در دبیرستان‌های دخترانه شهر شاهرود در سال ۱۳۸۸ در طرح آهن یاری است

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی است. افراد مورد مطالعه به طور تصادفی از ۸ دبیرستان و هنرستان و پیش دانشگاهی دولتی شهر شاهرود وارد مطالعه شدند. روش جمع آوری اطلاعات از طریق توزیع پرسش نامه و مصاحبه بود. سپس آنالیز آماری با استفاده از نرم افزار SPSS 16 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد از ۱۰۰۰ دانش آموز تحت بررسی ۲/۲۲٪ قرص آهن توزیع شده را مصرف می‌کردند. ۹/۲۳٪ قرص را اصلاً مصرف نمی‌کردند. علت عدم مصرف قرص آهن فراموشی: ۶/۴۵٪، طعم بد قرص و مشکلات گوارشی: ۹/۳۱٪، اعتقاد به جایگزین کردن آهن با غذاهای حاوی آهن: ۶/۷٪، اعتقاد به نداشتن کم خونی: ۷/۵٪، اعتقاد به بیهوده بودن مصرف قرص آهن: ۱/۷٪ است. از کسانی که قرص را مصرف نمی‌کردند یا گهگاه استفاده می‌کردند ۶/۵۸٪ قرص را به خانه می‌بردند و در نهایت دور می‌انداختند. ۶/۱۸٪ قرص را به سطل آشغال می‌انداختند. ۷/۲۲٪ قرص را به دیگران می‌دادند. هم چنین کسانی که قرص آهن را مصرف می‌کردند، علایم بالینی کم خونی فقر آهن در آن‌ها کم‌تر مشاهده شد، از این تعداد دانش آموز، فقط ۴۰٪ در مورد نحوه مصرف قرص آهن و فواید آن آموزش‌های لازم را دیده بودند و در بین کسانی که آموزش دیده بودند، میزان بیش‌تری قرص آهن را مصرف می‌کردند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های فوق نشان می‌دهد که اکثر افراد مورد مطالعه، قرص آهن توزیع شده در دبیرستان را به طور منظم، مصرف نمی‌کنند. بنابر این با توجه به اقدام هزینه بر دولت جهت پروفیلاکسی از فقر آهن در دانش‌آموزان (طرح آهن یاری)، صرف وقت و هزینه بیش‌تری جهت آموزش مؤثر و مداوم در دبیرستان‌ها و مدارس راهنمایی کشور ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: کم خونی فقر آهن، دانش‌آموزان دختر دبیرستانی، طرح آهن یاری.

بررسی میزان آگاهی مردم روستای بکران در مورد بیماری سالکمرضیه هاشمی^۱، غلامرضا نجوی^۱، منصوره فاتح^۱، مهدی راعی^۲، فریده صادقیان^۲، پوریا شهبان^۱^۱-دانشگاه علوم پزشکی شاهرود-معاونت بهداشتی.^۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.**چکیده**

مقدمه: بیماری سالک یک بیماری جلدی مشترک بین انسان و دام است که در جهان و ایران انتشار دارد. در شهرستان شاهرود میزان بروز آن ۴۰ در ۱۰۰۰۰۰ نفر بوده و منطقه بکران بالاترین بروز را دارا می‌باشد تحقیق حاضر با هدف بررسی میزان آگاهی و عوال مرتبط بر آن در اهالی روستای بکران انجام شد.

مواد و روش‌ها: نوع مطالعه توصیفی- تحلیلی بوده جامعه مورد مطالعه ۹۸ نفر اهالی روستای بکران می‌باشند که به صورت نمونه گیری تصادفی انتخاب شده‌اند. روش جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه و مصاحبه می‌باشد. که توسط رابطان بهداشتی در منطقه انجام شده است آنالیز اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد

یافته‌ها: نتایج نشان داد میزان آگاهی اهالی بکران در ۷۱/۴٪ ضعیف، ۲۵/۵٪ متوسط و فقط ۳/۱٪ خوب می‌باشد و ۹۱٪ ضایعات هندوانه به‌منظور تهیه هسته هندوانه را عامل جمع شدن پشه‌ها ذکر کردند بین میزان آگاهی و تحصیلات و جنسیت ارتباط معناداری به دست آمد.

نتیجه‌گیری: میزان آگاهی در مورد بیماری سالک پایین است برای پیشگیری آموزش بهداشت بررسی راهکارهای لازم برای کنترل پشه‌ها با توجه خاص به ضایعات هندوانه که منبع امرار معاش اهالی می‌باشد ضروری است.

واژگان کلیدی: آگاهی، سالک، اهالی روستا.

مفهوم تعاملی دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی از دیدگاه مراجعه‌کنندگان به

مراکز بهداشتی - درمانی: یک مطالعه کیفی

فاطمه رجعتی^۱، سرور پرویزی^۲، محمد کمالی^۱، فاطمه زارعی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی پزشکی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشیار.

چکیده

مقدمه: علی‌رغم پیشرفت اساسی در فراهم آوردن مراقبت‌های بهداشتی اولیه، هنوز با چالش‌های توسعه سلامت در ایران مواجه هستیم. دولت بسیاری از این چالش‌ها را شناسایی کرده است. یکی از این چالش‌ها گسترش دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی اولیه است. ارزیابی دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی تا کنون تنها بر مبنای شاخص‌های کمی سازمان جهانی بهداشت بوده است. این دیدگاه بینشی در مورد مسائل مربوط به آنچه دریافت‌کنندگان خدمات تجربه می‌کنند فراهم نمی‌آورد. این مطالعه با هدف کسب عمیق‌تر بینش در مورد تجربه دسترسی به خدمات بهداشتی با رویکرد پدیدارشناسی در دریافت‌کنندگان خدمات بهداشتی در تهران انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش به شیوه مصاحبه نیمه ساختار یافته عمیق با مراجعه‌کنندگان به مرکز بهداشتی درمانی والفجر در تهران انجام شد. محققین با استفاده از متدولوژی پدیدارشناسی ون مانن به پیاده کردن نسخه‌های مصاحبه پرداختند و با استفاده از شش بخش متدولوژی مذکور تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام شد.

یافته‌ها: مضمون "ارتباط تعاملی انگیزشی" به عنوان یکی از مفاهیم تجربه‌ی دسترسی به خدمات بهداشتی ظهور یافت. دسترسی به خدمات بهداشتی در محیط مرکز بهداشتی درمانی برای مراجعه‌کنندگان در قالب ارتباط دوطرفه بین مراجعه‌کننده و پرسنل بروز یافته بود. و از طرف دیگر این ارتباط کسب رضایت و ایجاد انگیزه برای مراجعات مکرر از جانب دریافت‌کنندگان خدمات را به دنبال داشت.

نتیجه‌گیری: تجربه شرکت‌کنندگان در این مطالعه نشان داد جهت برداشتن چالش‌های موجود در سیستم مراقبت‌های بهداشتی اولیه در ایران، درک تجربه دریافت‌کنندگان خدمات از دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی اهمیت به‌سزایی دارد. این مطالعه نشان می‌دهد به‌رمندی افراد از دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی به شکل مطلوب چیزی فراتر از وجود صرف خدمات است.

واژگان کلیدی: دسترسی، مراقبت‌های بهداشتی اولیه، ارتباط تعاملی - انگیزشی، مطالعه کیفی.

کیفیت زندگی و شیوع بیماری‌های مزمن در سالمندان

عقیل حبیبی^۱، مریم محمدی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی اردبیل - کارشناس ارشد پرستاری - عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی اردبیل - کارشناس پرستاری.

چکیده

مقدمه: سالمندی مرحله ای از تکامل انسان می‌باشد که در این مرحله باید به توقعات و انتظارات سالمندان برای افزایش سطح سلامت و ارتقاء کیفیت زندگی آنان اهمیت داده شود. پژوهش حاضر با هدف تعیین کیفیت زندگی و شیوع بیماریهای مزمن در سالمندان انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی، از نوع مقطعی بود که بر روی ۲۰۰ نفر از سالمندان شهر خلخال که از نظر ذهنی هوشیار بودند انجام گرفت. روش نمونه‌گیری از نوع خوشه‌ای بود و از ابزار پژوهش شامل گونه فارسی پرسش‌نامه The Short Form Health Survey (SF-36) استفاده شد. همچنین اطلاعات مربوط به بیماریهای مزمن از طریق مصاحبه گردآوری شد. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی، آزمون تی-تست و ANOVA استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد میانگین کل کیفیت زندگی در نمونه‌های مورد مطالعه ۵۷/۴۳ (انحراف معیار ۲۲/۸۰ و محدوده صفر تا ۱۰۰) بود و با متغیرهای جنس، سطح تحصیلات، وضعیت اقتصادی و وضعیت سلامت فعلی ارتباط معنی‌دار آماری داشت ($P < 0/05$). همچنین نتایج نشان داد ۸۲ درصد از نمونه‌ها حداقل از یک بیماری مزمن رنج می‌بردند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که عوامل مختلفی کیفیت زندگی سالمندان را تحت تاثیر قرار می‌دهند و اکثر آن‌ها حداقل به یک بیماری مزمن مبتلا هستند. لذا باید در برنامه‌ریزی‌هایی که جهت افزایش مشارکت اجتماعی، بهبود خدمات پزشکی و بهداشتی در سالمندان انجام می‌گیرد، اهمیت ویژه‌ای به این عوامل داده شود.

واژگان کلیدی: سالمندان، کیفیت زندگی، بیماریهای مزمن، SF-36.

تطبیق یافته‌های جدید در مورد لقاح در علم، قرآن و حدیث

صدیقه مشکانی^۱، حجت الاسلام و المسلمین مهدوی نسب^۲، رویا باغانی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، دانشجوی کارشناسی امامی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، مسئول نمایندگی نهاد مقام معظم رهبری.

۳- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، کارشناس ارشد امامی، عضو هیئت علمی.

چکیده

مقدمه: مسائل مربوط به جنین شناسی و موضوعاتی همچون: لقاح، تکثیر و تعیین جنسیت و... مسائلی هستند که دانشمندان اخیراً به آن‌ها دست یافته‌اند. برخی از ایشان بر این پندارند که یافته ایشان اثبات یک فرضیه جدید بوده است، در حالیکه در این پژوهش اثبات می‌کنیم که چند صد سال قبل، قرآن کریم به این دستاوردهای جدید علمی به‌صورت بسیار دقیق و علمی پرداخته است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به‌صورت گردآوری اطلاعات از مطالب موجود در سایت‌ها و کتاب‌های معتبر انجام شده است.

یافته‌ها: قرآن کریم در پانزده قرن پیش در شرایطی که تجهیزات علمی پیشرفته‌ای وجود نداشت، علوم را عرضه کرده است که هم اکنون علم به درک بعضی از آنان نایل گشته است. هر چند قرآن کریم را نمی‌توان یک کتاب صرفاً علمی دانست اما بسیاری از دانشمندان بر این موضوع اتفاق نظر دارند که اصول بسیاری از علوم در قرآن آمده است.

نتیجه‌گیری: با بررسی یافته‌های جدید و تطبیق آن‌ها با علوم قرآن در می‌یابیم که کتاب مقدس مسلمانان کتابی جامع و برای هدایت انسان‌هاست و در بخش‌هایی وارد برخی مطالب علمی شده تا حقانیت خود را به هر صاحب درایت و تفکری به اثبات برساند تا بتواند به‌عنوان چراغ هدایت جلوه‌گری نماید.

واژگان کلیدی: لقاح، علم، جنین شناسی، قرآن، حدیث.

موانع مراجعه برای انجام تست خون مخفی در مدفوع جهت غربالگری سرطان

کولورکتال از دیدگاه افراد در معرض خطر متوسط، اصفهان ۱۳۹۰

سید همادالدین جوادزاده^۱، غلامرضا شریفی‌راد^۲، فیروزه مصطفوی^۳، مهنوش رئیسی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانشجوی کارشناسی ارشد رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت.

۲- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- استاد.

۳- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- استادیار.

چکیده

مقدمه: همه ساله نزدیک به یک میلیون مورد جدید، سرطان کولورکتال در سراسر جهان شناسایی می‌شود و نزدیک به نیمی از آن‌ها به علت این بیماری جان خود را از دست می‌دهند. در ایران سرطان‌های گوارشی شایع‌ترین نوع سرطان در میان مردان و دومین سرطان شایع، پس از سرطان پستان در زنان ایرانی محسوب می‌گردند. بایستگویی ثانویه این بیماری می‌توان نسبت به درمان سریع و جلوگیری از گسترش آن‌فاداماتلازما به‌عمل آورد. تست خون مخفی در مدفوع (FOBT) به دلیل سهولت انجام و همچنین به لحاظ هزینه پایین آن بر دیگر روش‌های غربالگری این بیماری اولویت دارد که انجام هر ساله آن برای همه افراد بالای ۵۰ سال توصیه شده است. متأسفانه در کشور ما مشارکت افراد در برنامه‌های غربالگری سرطان کولورکتال پایین می‌باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین موانع مراجعه جهت انجام تست خون مخفی در مدفوع از دیدگاه افراد بالای ۵۰ سال شهر اصفهان صورت پذیرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی است که بر روی ۱۹۸ نفر از افراد بالای ۵۰ سال در شهر اصفهان انجام شد. این افراد در دو گروه مراجعه‌کننده به آزمایشگاه جهت انجام تست خون مخفی در مدفوع و گروه غیرمراجعه‌کننده به آزمایشگاه به‌صورت مقایسه‌ای مورد پژوهش قرار گرفتند. جهت گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه خودساخته و استاندارد شده در دو بخش مشخصات فردی و سنجش موانع درک شده استفاده شد. در این پژوهش داده‌ها و اطلاعات به روش پرسشگری در آزمایشگاه برای گروه اول و در بمانازلبرای گروه دوم، جمع‌آوری شدند. و اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق نرم‌افزار SPSS و با به‌کارگیری آزمون‌های آماری توصیفی و تی تست مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: در مجموع گروه مراجعه‌کننده به آزمایشگاه دارای میانگین نمره موانع درک شده ۴۰/۰۹ بوده در حالیکه در گروه غیر مراجعه‌کننده به آزمایشگاه این رقم ۵۶/۵۴ بود که از لحاظ آماری تفاوت معنادار داشتند ($P < 0/001$). همچنین افرادی از کل جمعیت مورد مطالعه که سابقه انجام تست در یک سال گذشته را داشتند با میانگین نمره ۳۵/۰۴ در مقایسه با کسانی که در سال گذشته تست را انجام نداده بودند با میانگین ۵۶/۱۴، به طور معناداری موانع کم‌تری را گزارش نمودند ($P < 0/001$). بیش‌ترین موانع ذکر شده توسط گروهی از افراد که به آزمایشگاهها مراجعه ننموده بودند شامل: کمبود اطلاعات، ترس از تشخیص سرطان، عدم اولویت زمانی برای انجام این تست و عدم توصیه پزشک گزارش شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های این پژوهش اطلاع‌رسانی در سطح جامعه در مورد سرطان کولورکتال و همچنین ضرورت انجام تست‌های غربالگری، بعلاوه ایجاد تسهیلات لازم جهت افزایش مشارکت افراد در انجام این مهم باید مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: سرطان کولورکتال، موانع انجام، افراد در معرض خطر متوسط.

انحراف جنسی و راهکارهای مقابله با آن: تحلیل آموزه‌های قرآنی و نتایج

پژوهش‌های علمی

زینب توکل^۱، آسیه منصوری^۲، زهره مؤمنی‌موحد^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران- کارشناس ارشد مامایی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- کارشناس ارشد اپیدمیولوژی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی ارشد مامایی.

چکیده

مقدمه: انحرافات جنسی از دسته مشکلات قابل تامل بشر در قرن حاضر است. مهار گسیختگی و سقوط فاجعه‌آمیز غرب در عفت، دوران جوانی را در این ملل و حتی سایر کشورها در قهقرای انحراف جنسی قرار داده است. انحراف جنسی صرف نظر از مشکلات روانی و اجتماعی، در بعد جسمانی نیز از مسایل قابل توجه پزشکی امروز می‌باشد. در جوامع اسلامی قرن‌هاست که دستورات قرآنی و دینی فعالانه و مقتدرانه بسان یک منجی قابل اطمینان میدان خود را تشویق به پرهیز از هرگونه فحشا و انحرافات جنسی می‌نماید. در کشورهای غربی تحقیقات و پژوهش‌های بسیاری در زمینه انحرافات جنسی انجام شده، اما متأسفانه در ایران به این مسئله کم‌تر پرداخته شده است. به دلیل اهمیت موضوع و حساسیت اسلام در این مبحث به بررسی تحلیلی آموزه‌های دینی و نظریات پژوهشگران در زمینه علل و راهکارهای پیشگیری از انحرافات جنسی می‌پردازیم. هدف از این مطالعه تعیین انطباق منابع دینی و اسلامی با نتایج پژوهش‌های علمی در مورد علل انحرافات جنسی و راهکارهای مقابله با آن در دوران نوجوانی و جوانی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش به روش مروری با استناد به مقالات، منابع و کتب مربوطه انجام شده و به ارزشیابی شواهد تجربی در مورد سوال پژوهش پرداخته و علل، خطرات و راهکارها را نشان می‌دهد. عوامل درونی، بیرونی، نظریه‌های پزشکان مسلمان و اندیشمندان غربی و همچنین دستورات اسلامی و نتایج ۵۰ پژوهش انجام شده، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: با توجه به اهمیت موضوع بلوغ جنسی و مسایل پیرامون آن در جوانان، بعد از بررسی متون مورد نظر شایع‌ترین علل پدیدآورنده انحرافات و فساد جنسی در افراد عوامل اکتسابی، قراردادهای اجتماعی، خارج شدن از قیود مذهبی، ماجراجویی و عوامل بیولوژیک و تغییرات جسمانی ذکر شده بود. همچنین راهکارهای ارایه شده شامل: سالم سازی محیط خانواده، به سازی رفتار والدین در خانواده، تقویت معنویات در دوران حساس جوانی، کنترل عوامل محرک فرهنگی و اجتماعی، آموزش برنامه‌ریزی و تعدیل اوقات فراغت در جوانان، کنترل نگاه، تغذیه، ازدواج و رعایت بهداشت اخلاقی می‌باشد که در قرآن بارها بدان‌ها اشاره شده است. در پژوهش‌های محققان غربی بر آموزش، پرورش، تعلیم و تربیت به عنوان کلیدی‌ترین راهکارهای مقابله با انحرافات جنسی تأکید شده است. با توجه به اینکه امروزه حربه عظیم دشمنان اشاعه فرهنگ بی بند و باری و انحراف در جوامع و هدف قرار دادن جوانان می‌باشد، از طرفی با تنوع رسانه‌ها خطر انحرافات دو چندان شده است، توجه به این مقوله حساس و استفاده از رهنمودهای قرآن کریم ضرورت می‌یابد.

واژگان کلیدی: جوانان، انحراف جنسی، راهکارهای مقابله، آموزه‌های دینی و قرآنی.

بررسی تأثیر آموزش بر آگاهی پرستاران در پیشگیری و درمان زخم‌های فشاری

آذر سوزنی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پرستاری و مامایی- کارشناس ارشد مدیریت بهداشت جامعه، عضو هیئت علمی.

چکیده

مقدمه: زخم فشاری یکی از مشکلات اساسی در بیماران ناتوان و سالمند می‌باشد. دانش پرستاران در زمینه پیش بینی، پیشگیری و درمان زخم فشاری گستره وسیعی دارد. اما غالباً استراتژی‌های پیشگیری و درمان زخم فشاری در حد مقدماتی آموزش داده شده و در بالین بکار بسته می‌شود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه نیمه تجربی بوده و نمونه‌ها شامل تمام پرستاران بخش‌های داخلی، مغز و اعصاب، ارتوپدی و ICU بیمارستان امام حسین شاهرود بود. مداخله شامل دو جلسه آموزش دو ساعته در زمینه پیشگیری و درمان زخم بستر بود. اطلاعات در دو مرحله قبل و یک ماه پس از آموزش توسط پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک و پرسش‌نامه برگرفته شده از راهنمای (AHCPR) شامل ۲۰ سؤال مربوط به اقدامات پیشگیری و ۲۰ سؤال مربوط به اقدامات درمانی جمع آوری و به کمک نرم‌افزار SPSS ۱۴ تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: اغلب واحدهای پژوهش (۰/۰۷۴) خانم و کارشناس پرستاری (۰/۰۷۷) بودند. نمره پس از آموزش در تمامی پرستاران بخش‌های بیمارستان در هر دو محیطه پیشگیری و درمان افزایش معنی داری داشت. فقط در نمونه‌های بالای ۴۰ سال و سابقه کار بیش‌تر از ۱۰ سال آموزش تأثیر چندانی نداشت و تفاوت معناداری در نمرات کسب شده دیده نشد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد آگاهی پرستاران در محدوده متر از متوسط در زمینه مراقبت استراتژیک از زخم بستر می‌باشد که بعد از آموزش اطلاعات آن‌ها بهتر شده و تا یک ماه پس از آن نیز در سطح قابل قبول ماند. به نظر می‌رسد تدوین محتوای و آموزش استراتژیک برای پیشگیری و درمان زخم بستر در دانشکده‌های پرستاری الزامی است.

واژگان کلیدی: پرستاری، زخم فشاری، پیشگیری، درمان، آموزش.

بررسی میزان آگاهی نگرش عملکرد به آرایش و رابطه با ابعاد شخصیت NEO

در بین دختران مراجعه کننده به کلاس های کنکور شهر ری تهران

منیره السادات شریعت زاده^۱، مریم رضاپور^۲، فاطمه ایمانی قلعه جوق^۳، بهاره حسنی^۳، نادره اسدیان میامی^۳، مهناز نجفی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناس ارشد مشاوره.

۲- کارشناس مشاوره و راهنمایی.

۳- دانشجوی کارشناسی مشاوره و راهنمایی.

۴- دانشجوی کارشناسی روانشناسی عمومی.

چکیده

مقدمه: جهان معاصر با پیشرفت و رشد عقلانی که در بطن خود ایجاد می کند توجه خود را به مسائل ظاهری متمرکز می کند زیبایی و آراستگی ظاهر از موضوعاتی هستند که بسیار مورد بحث قرار گرفته است این مسئله در بین نوجوانان و جوانان بیش تر دیده می شود از جمله عوامل آراستگی آرایش است که در بین دختران و حتی در معدود از پسران رواج پیدا کرده در این تحقیق بر آن شدیم تا میزان آگاهی و عملکرد دختران به آرایش و رابطه با ابعاد شخصیت آنها را مورد بررسی قرار دهیم.

مواد و روش ها: این پژوهش بصورت توصیفی- استنباطی انجام گرفته است ۱۰۰ نفر نمونه به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند به طور کامل به پرسش نامه پاسخ دادند داده ها با استفاده از پرسش نامه ی استاندارد شده ی ابعاد شخصیت NEO و آزمون محقق ساخته آرایش جمع آوری گردید.

یافته ها: ۴۰ درصد از دختران به ندرت آرایش می کنند ۱۴/۳ آرایش متوسط و ۴۵ درصد به شدت آرایش می کنند بین ابعاد پنجگانه شخصیت NEO فقط بین روان نژندی با آرایش ارتباط معنادار وجود داشت.

نتیجه گیری: آرایش در جامعه ایرانی خصوصیات دختران جوان بسیار شایع است از این رو باید با توجه به این مسئله تدابیر را به آن اختصاص داد که از آسیب های احتمالی آن در جامعه کاسته شود.

واژگان کلیدی: آرایش، ابعاد شخصیت NEO، دختران، شهر ری.

بررسی میزان آلودگی میکروبی ادویه‌جات (زردچوبه، فلفل قرمز و فلفل سیاه، دارچین) عرضه شده در شهرستان شاهرود در سال ۱۳۸۹

مجید عرب عامری^۱، غلامعلی شریفی عرب^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت غذا و دارو.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی.

چکیده

مقدمه: با توجه به عدم رعایت مسایل تکنولوژیکی و بهداشتی در کلیه مراحل کاشت، داشت و برداشت و فرآوری و بسته بندی و عرضه ادویه جات که می‌تواند سبب افت کیفیت فرآورده و حتی در بسیاری از موارد مشکل آفرین و بیماری زا باشد، بنابراین کنترل کیفیت این فرآورده از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. منظور از این مطالعه بررسی میزان آلودگی ادویه‌های مصرفی در شهرستان شاهرود به باکتری‌های هوازی مزوفیل (Total bacteria) کلی فرم، کپک و مخمر بوده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مجموعاً ۲۰۰ نمونه مختلف شامل ادویه (۵۳ نمونه زردچوبه، ۵۰ نمونه فلفل سیاه، ۵۰ نمونه فلفل سیاه، ۴۷ نمونه دارچین) از مرکز عرضه شهرستان گردآوری و از نظر میکروب‌های کلی فرم، کپک و مخمر به روش کشت و انجام تست‌های بیوشیمیایی مورد شناسایی و شمارش قرار گرفته اند. سپس ضمن مقایسه نتایج با حد مجاز استاندارد با استفاده از برنامه SPSS و آزمون آماری اطلاعات به دست آمده تجزیه و تحلیل شده است.

یافته‌ها: بر اساس نتایج این مطالعه از مجموع نمونه‌ها، ۱۱۳ مورد (۵۶/۵٪) مطلوب، و ۸۷ مورد (۴۳/۵٪) نا مطلوب بودند. میانگین شمارش باکتری‌های مزوفیل هوازی در مورد زردچوبه 1.07×10^7 cfu/gr^۲ در مورد فلفل سیاه 1.06×10^7 cfu/gr^۶ و فلفل قرمز 1.06×10^8 cfu/gr^۶ و دارچین 1.05×10^5 cfu/gr^۲ بوده است. میانگین شمارش کپک و مخمر در مورد زردچوبه 1.03×10^2 cfu/gr^۲ در مورد فلفل سیاه 1.03×10^3 cfu/gr^۱ و فلفل قرمز 1.04×10^4 cfu/gr^۶ دارچین 1.04×10^4 cfu/gr^۲ بوده است.

نتیجه‌گیری: بررسی‌های گذشته و نتایج این تحقیق نشان‌دهنده آلودگی بسیار بالای ادویه‌ها است. در میان آلودگی ادویه‌ها، انواع اسپوردار بسیار رایج است. به‌دلیل مقاومت اسپورها در برابر حرارت‌های کم و عدم نابودی آن‌ها، بکارگیری روش‌های مؤثر و بی‌ضرر برای سالمسازی ادویه‌های مورد استفاده در مواد غذایی به شدت لازم است.

واژگان کلیدی: آلودگی میکروبی، زردچوبه، فلفل سیاه و فلفل قرمز، دارچین، شاهرود.

ارزیابی و پیش بینی کیفیت میکروبی شیر خام با استفاده از شبکه عصبی

مصنوعی

روشنک رفیعی نظری^۱، مجید عرب‌عامری^۲

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت غذا و دارو.

چکیده

مقدمه: شبکه عصبی مصنوعی روشی عملی برای یادگیری توابع گوناگون نظیر توابع با مقادیر حقیقی، توابع با مقادیر گسسته و توابع با مقادیر برداری میباشد. کاربرد روزافزون شبکه‌های عصبی مصنوعی (ANN) در مباحث مختلف صنایع غذایی در سال‌های اخیر، توجه بسیاری از محققان برای بهره‌گیری از آن‌ها در پیش بینی کیفیت میکروبی مواد غذایی بر اساس مدل‌های ریاضی جلب گردیده است. امروزه برای کاهش هزینه‌های آزمایشگاهی و افزایش سرعت انجام آزمایشات میکروبی استفاده از مدل‌های ریاضی توسعه یافته است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش شیر خام از دامداری‌های مختلف موجود در سطح شهر شاهرود جمع‌آوری شد. سپس بر اساس متغیرهای مختلف بهترین مدل ریاضی برای پیشگویی شمارش کلی میکروارگانیسم‌های مزوفیل مورد بررسی قرار گرفت. یکی از مهم‌ترین مراحل مدل سازی، مشخصه سازی خصوصیات و پارامترهای گوناگون مؤثر در رشد باکتریها می‌باشد. مشخصه سازی در واقع تولید روابط ریاضی حاکم بر این خصوصیات با استفاده از روش‌های آماری و شبکه عصبی است. مراحل زیر برای مشخصه سازی سه بعدی دو پارامتر عمده ی میانی (شمارش باکتری‌ها و میزان اسیدیته) با استفاده از داده‌های محدود شیر انجام می‌گیرد: (۱) ابتدا مقادیر دقیق پارامترهای فوق الذکر در نمونه‌هایی از شیر که اندازه گیری شده است محاسبه می‌شود. (۲) سپس با در نظر گرفتن نتایج نمودارگیری به عنوان داده‌های ثانوی شبکه ای عصبی ساخته می‌شوند و یک توزیع دو بعدی از این پارامترها در خصوص پیش بینی رشد باکتری‌ها به دست می‌آید. (۳) در مرحله پایانی برای حاصل شدن یک توزیع سه بعدی از این دو پارامتر، سایر اطلاعات شیر و دیگر نتایج به‌عنوان داده‌های ثالثیه به یک شبکه عصبی جدید داده می‌شود.

یافته‌ها:

نتیجه‌گیری: نتایج به‌دست آمده نشان از قابلیت شبکه عصبی به‌عنوان ابزاری برای پیش بینی تغییرات رشد میکروبی شیر خام است که می‌توان در کنترل کیفیت فرآورده‌های لبنی به‌کار رود. در این مقاله کلیه متغیرهای مؤثر در کیفیت میکروبی شیر خام و چگونگی تأثیر آن‌ها در پیش‌بینی کیفیت به تفصیل مورد بحث قرار می‌گیرد.

واژگان کلیدی: کیفیت میکروبی شیر خام، شبکه عصبی مصنوعی، پیش‌بینی رشد میکروبی.

بررسی ارتباط سلامت معنوی و کیفیت زندگی در پرستاران بیمارستان شهید

هاشمی نژاد مشهد

عبدالقادر عصارودی^۱، سید آرش اکابری^۲، اصغر گل افشانی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- دانشکده پرستاری و مامایی- گروه پرستاری و مامایی- مربی پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی- گروه بهداشت- مربی آمار حیاتی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- کارشناس ارشد پرستاری، سوپروایز آموزشی بیمارستان شهیدهاشمی نژاد مشهد.

چکیده

مقدمه: سلامت معنوی ابعاد مختلف زندگی را با همدیگر هماهنگ کرده و با ویژگی‌هایی همچون ارتباط با خدا و دعا در ارتباط است. کیفیت زندگی می‌تواند تحت تاثیر عوامل روحی- روانی و محیط‌های شغلی قرار گیرد. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط سلامت و کیفیت زندگی در پرستاران بیمارستان شهید هاشمی نژاد مشهد انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی- تحلیلی بر روی ۹۳ نفر از پرسنل پرستاری بیمارستان شهید هاشمی نژاد مشهد در سال ۱۳۹۰ انجام شد و پرسش‌نامه کیفیت زندگی SF36 و سلامت معنوی Paloutzian که روایی و پایایی آن‌ها مورد تایید قرار گرفته است توسط پرستاران تکمیل گردید. نمرات کیفیت زندگی و سلامت معنوی از ۱۰۰-۰ محاسبه گردید و کیفیت زندگی بالاتر از نمره ۷۵ به‌عنوان کیفیت زندگی خوب در نظر گرفته شد. داده‌ها با استفاده از آزمونهای مجذور کای، T مستقل، دقیق فیشر، ضریب همبستگی، رگرسیون چند گانه به روش قدم به قدم (Stepwise) و رگرسیون لجستیک و به‌وسیله نرم‌افزار SPSS 15 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین سنی افراد تحت پژوهش $32/52 \pm 7/2$ و سابقه کاری $8/76 \pm 6/9$ سال بود $34/8\%$ را آقایان و $65/2\%$ را خانم‌ها تشکیل می‌دادند. میانگین نمره کیفیت زندگی $17/76 \pm 64/31$ و سلامت معنوی $15/99 \pm 74/28$ بود که در دو جنس تفاوت معناداری نداشتند. کیفیت زندگی و سلامت معنوی به ترتیب در $21/5$ و $8/6$ درصد افراد پایین، $45/2$ و $33/3$ درصد افراد متوسط و $33/3$ و $58/1$ درصد افراد بالا بود. رگرسیون چندگانه نشان داد که سلامت معنوی با ابعاد مختلف کیفیت زندگی ارتباط مثبت و معناداری دارد. در بعد اجتماعی و درد کیفیت زندگی به ترتیب، افزایش سن و جنس مرد نیز تاثیر مثبت و معناداری داشتند. آزمون رگرسیون لجستیک نشان داد که با افزایش ۱۰ نمره به سلامت معنوی، نسبت شانس (OR) کیفیت زندگی خوب، $1/781$ خواهد بود.

نتیجه‌گیری: سطح بالای سلامت معنوی با کیفیت زندگی خوب در پرستاران مورد مطالعه همراه بود.

واژگان کلیدی: سلامت معنوی، کیفیت زندگی، پرستاران.

بررسی تأثیر آموزش برنامه خود مراقبتی بر کیفیت زندگی سالمندان

مراجعه کننده به مرکز مراقبت سالمندان امید بروجن-۱۳۸۸

محمد حیدری^۱، منصوره قدوسی^۲، زهرا اشرفی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد- دانشکده پرستاری بروجن- کارشناس ارشد پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناس ارشد پرستاری.

۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناس ارشد پرستاری.

چکیده

مقدمه: امروزه جمعیت سالمندان در سراسر دنیا رو به افزایش است و بیماری‌ها و مشکلات حاصل از این مرحله تکاملی می‌تواند هزینه‌های زیادی بر دولت‌ها وارد نموده و ناتوانی‌های زیادی را موجب گردد که شدیداً بر کیفیت زندگی سالمندان تأثیرگذار است. لذا هدف از این مطالعه تعیین تأثیر آموزش برنامه خود مراقبتی بر کیفیت زندگی سالمندان مراجعه کننده به مرکز مراقبتی سالمندان امید بروجن می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی با طرح پیش آزمون- پس آزمون می‌باشد که بر روی ۶۰ نفر از سالمندان مراجعه کننده به مرکز مراقبتی سالمندان امید بروجن انجام شده است. شرکت کنندگان به دو گروه مداخله (۳۰ نفر) و شاهد (۳۰ نفر) تقسیم شدند. سپس، گروه مداخله، در یک دوره سه ماهه تحت برنامه آموزشی مراقبت از خود قرار گرفتند. برای بررسی کیفیت زندگی، پرسش نامه SF-36 به شیوه پیش آزمون - پس آزمون به کار برده شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات نرم افزار SPSS استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده در این مطالعه نشان دهنده افزایش کیفیت زندگی سالمندان پس از مداخله نسبت به قبل از آن می‌باشد ($P > 0/05$).

نتیجه گیری: اگر سالمندان در مورد شیوه‌های صحیح تغذیه، ورزش، خواب و استراحت، مصرف صحیح داروها و... اطلاعات درستی داشته باشند، می‌توان از بسیاری از مشکلات آنان پیشگیری نمود یا در صورت ایجاد، به نحو مطلوبی آن‌ها را کنترل کرده و در جهت ارتقای کیفیت زندگی آنان گام برداشت.

واژگان کلیدی: کیفیت زندگی، مراقبت از خود، سالمندی.

بررسی وضعیت تغذیه‌ای و شیوع بیماری‌های مزمن در شهروندان شهر شاهروددکتر محمد محمدی^۱، دکتر رضا چمن^۲، فرشته لشکری^۳، غلامعلی شریفی‌عرب^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی سلامت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی- کارشناس بهداشت.

چکیده

مقدمه: تغذیه سالم در طول زندگی می‌تواند از بروز بسیاری از بیماری‌ها و عوارض در سنین بالاتر جلوگیری نماید. مطالعه حاضر به منظور بررسی وضعیت تغذیه‌ای شهروندان شاهرود و شیوع بیماری‌های مزمن در آنان در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع پژوهش‌های کاربردی است که به صورت مقطعی به روی ۱۵۱۶ خانوار شهر شاهرود به صورت نمونه‌گیری تصادفی انجام شد. داده‌های مورد نیاز از طریق مصاحبه جمع‌آوری و پس از تحلیل در نمودار SPSS به صورت جداول توزیع فراوانی نمایش داده شد.

یافته‌ها: ۴۱/۸٪ (۶۳۴ نفر) از روغن جامد و ۸/۵٪ (۱۲۹ نفر) از روغن حیوانی استفاده می‌نمودند میانگین دفعات مصرف گوشت و تخم مرغ ۴ بار، شیر و لبنیات ۵ بار، میوه ۴ بار، سبزی ۵ بار، ماهی ۰/۸، نوشابه ابار و چپیس و فک ۰/۸ بار، Fast Food ۰/۲ بار در هفته بود. ۹۷/۴٪ از نمک یددار کریستال استفاده نموده ۸٪ در موقع بیماری از درمان‌های سنتی یا خود درمانی استفاده می‌نمودند. تنها ۲۳/۶٪ افراد به طور منظم ورزش می‌نمودند. شیوع استعمال دخانیات در جامعه ۶/۹٪ بود. شیوع کلی بیماری‌های مزمن ۱۴/۱٪ بود به تفکیک شیوع فشار خون بالا ۵/۸٪، بیماری‌های قلبی عروقی ۳/۴٪، دیابت ۳/۲٪، سرطان‌ها ۰/۱٪، بیماری‌های روانی ۰/۴٪، بیماری‌های کلیوی ۰/۴٪ می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با عنایت به مصرف بالای روغن‌های جامد و حیوانی و مصرف کم ماهی و شیوع بالای بیماری‌های مزمن و کم تحرکی جامعه پژوهش، انجام مداخلات لازم از جمله اجرای برنامه قلب سالم می‌تواند نقش مؤثری در کاهش میزان شیوع بیماری‌ها ایفا نماید.

واژگان کلیدی: تغذیه، بیماری‌های مزمن، قلب سالم، شیوع.

سواد سلامت و رفتارهای ارتقاءدهنده سلامت در سالمندان شهر اصفهان ۱۳۹۰

مهنوش رئیسی^۱، غلامرضا شریفی راد^۲، فیروزه مصطفوی^۳، سید همام الدین جوادزاده^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- کارشناس ارشد رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت.

۲- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- استاد.

۳- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- استادیار.

چکیده

مقدمه: سواد سلامت عبارت از میزان ظرفیت فرد برای کسب، تفسیر، درک اطلاعات اولیه و خدمات سلامتی است که برای تصمیم‌گیری متناسب لازم می‌باشد. افراد با سطح پایین سواد سلامت، اطلاعات بهداشتی محدودتری داشته، مراقبت‌های پیشگیرانه در آن‌ها کم‌تر بوده، تشخیص دیر هنگام بیماری‌ها در آن‌ها بیش‌تر بوده، در مهارت‌های خود مراقبتی ضعیف عمل کرده و به طور کلی هزینه‌های پزشکی بیش‌تر را متحمل می‌شوند. سالمندان به‌عنوان یکی از مهمترین گروه‌های در معرض خطر اثرات ناخوشایند سطح پایین سواد سلامت به شمار می‌آیند. رفتارهای ارتقاء دهنده سلامت در سالمندان، تأثیر بالقوه‌ای در پیشبرد سلامتی و کیفیت زندگی آنان داشته و به همان نسبت موجب کاهش هزینه‌های مربوط به مراقبت‌های بهداشتی خواهد شد. با توجه به کمبود اطلاعات در خصوص ارتباط سطح سواد سلامت و رفتارهای ارتقاءدهنده سلامتی، این مطالعه با هدف تعیین شیوع سواد سلامت ناکافی و تعیین ارتباط آن با رفتارهای ارتقاءدهنده سلامتی در سالمندان شهر اصفهان به عنوان یک گروه آسیب پذیر انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی و به شیوه مقطعی بر روی ۳۵۴ نفر سالمند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای متناسب با حجم انتخاب شده بودند انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه سواد سلامت عملکردی بزرگسالان (TOFHLA) بود. اطلاعات به روش مصاحبه و به‌صورت پرسشگری درب منازل جمع‌آوری شدند. برای ارزیابی رفتارهای ارتقاء دهنده سلامتی، میزان مصرف میوه و سبزی، میزان فعالیت فیزیکی و وضعیت سیگار کشیدن در افراد به‌صورت خود گزارش دهی مورد سنجش قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS، آمارتوصیفی و آزمون کای اسکوئر استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین سنی سالمندان $67 \pm 6/97$ بود. $7/79/6$ ٪ از سالمندان سواد سلامت ناکافی داشتند. افراد با سواد سلامت محدود وضعیت اقتصادی خود را نامناسب‌تر ارزیابی کردند ($P < 0/05$). در این مطالعه بر اساس گزارش خود افراد، سالمندان با سطح پایین سواد سلامت مصرف میوه و سبزی کم‌تری داشته ($P < 0/01$) و میزان فعالیت فیزیکی کم‌تری را گزارش نمودند ($P < 0/01$). بین سطح سواد سلامت و وضعیت سیگار کشیدن ارتباط آماری معناداری مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع سواد سلامت ناکافی در سالمندان شهر اصفهان و ارتباط معکوس آن با برخی از رفتارهای ارتقاء دهنده سلامت که از استراتژی‌های اصلی و مهم برای حفظ سلامتی به شمار می‌آیند، لزوم توجه بیش‌تر به امر سواد سلامت در برنامه‌های ارتقاء سلامت توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: سواد سلامت، رفتارهای ارتقاءدهنده سلامت، سالمندان.

ارتباط بین استرس شغلی و بهداشت حرفه‌ای با متغیرهای فردی و شغلی -**سازمانی در کارکنان کارخانه سیمان جوین - سبزوار**دکتر شهناز طباطبایی^۱، عباس دستورانی^۲، فاطمه کیانی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی - دانشکده سلامت، ایمنی و محیط زیست - استادیار.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی - دانشکده سلامت، ایمنی و محیط زیست - مهندس بهداشت حرفه‌ای.

۳- دانشگاه پیام نور - کارشناس روانشناسی عمومی.

چکیده

در این تحقیق ارتباط بین استرس شغلی و بهداشت حرفه‌ای با متغیرهای جمعیت شناختی و شغلی - سازمانی در کارکنان کارخانه سیمان جوین - سبزوار مورد مطالعه قرار گرفت. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی کارکنان مرد (۶۰۰ نفر)، شاغل در بخش‌های ستادی و عملیاتی کارخانه سیمان جوین در استان خراسان رضوی بود که ۱۰۰ نفر از آنان به شیوه نمونه‌گیری تصادفی مرحله‌ای به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسش‌نامه ۱- اطلاعات فردی و شغلی - حرفه‌ای ۲- پرسش‌نامه استاندارد میزان و منابع استرس شغلی ۳- پرسش‌نامه محقق ساخته بهداشت حرفه‌ای استفاده به عمل آمد. این تحقیق توصیفی و از نوع پیمایشی بود. در راستای تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی جهت بررسی مشخصات فردی گروه نمونه و از آمار استنباطی (t تک گروهی، رگرسیون چند متغیری، t دو گروه مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه) برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شد. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که میزان استرس شغلی و بهداشت حرفه‌ای را می‌توان از طریق سن، سابقه کار و حقوق پیش‌بینی کرد اما توان پیش‌بینی منابع استرس شغلی از طریق سن، سابقه کار و حقوق وجود ندارد. میزان استرس شغلی و بهداشت حرفه‌ای نمونه‌های تحقیق بیش‌تر از حد متوسط یا مورد انتظار و همچنین منابع استرس نمونه‌های تحقیق، مختلف بودند. همچنین در میزان، منابع استرس شغلی و بهداشت حرفه‌ای بین کارکنان مجرد و متأهل تفاوت وجود نداشت اما بین سه متغیر مذکور با ملاحظه بر سطوح تحصیلی کارکنان تفاوت معناداری یافته شد. در نهایت به برنامه‌ریزان و مدیران بخش‌های تولیدی و صنعتی پیشنهاد می‌شود که با برگزاری کارگاه‌های آموزشی (مقابله با استرس شغلی) در جهت کاهش استرس کارکنان گام بردارند.

واژگان کلیدی: استرس شغلی، بهداشت حرفه‌ای، متغیرهای فردی - شغلی، کارکنان، سیمان.

مفهوم شأن بیمار و عوامل مرتبط با آن در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی: یک

مطالعه کیفی

حسین باقری^۱، فریده یغمایی^۲، طاهره اشک تراب^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشجوی دکتری تخصصی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی- دانشکده پرستاری و مامایی- دانشیار گروه بهداشت.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی- دانشکده پرستاری و مامایی- دانشیار گروه پرستاری.

چکیده

مقدمه: نارسایی قلبی یک مشکل عمده رو به رشد و مسیر نهایی مشترک تمام اختلالات قلبی است. محدودیت‌های ایجاد شده در این بیماری، باعث از دست دادن نقش و شأن بیماران در اجتماع و جامعه می‌گردد. مطالعه کیفی حاضر با هدف بررسی مفهوم شأن بیمار و عوامل مرتبط با آن در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: در پژوهش حاضر با ۲۲ بیمار مبتلا به کلاس II تا IV نارسایی قلبی دارای گویش به زبان فارسی و عملکرد شناختی سالم، که به صورت نمونه گیری هدفمند از بیمارستان‌های حضرت رسول اکرم (ص)، امام حسین (ع) و شریعتی تهران انتخاب گردیدند، مصاحبه نیمه ساختار انجام شد. تمامی مصاحبه‌ها با رضایت شرکت‌کنندگان ضبط شد و با روش تحلیل محتوای تراکمی تجزیه و تحلیل گردید. به طوری که با کدگذاری و خواندن سطر به سطر داده‌ها و شکستن آن‌ها به اجزای کوچکتر، کدهای مشابه در هم ادغام شده و در یک طبقه قرار گرفتند. سپس طبقه‌های با ویژگی مشترک در یک خوشه جای گرفته و با نامی خاص به یک طبقه فرعی انتقال داده شد. در نهایت طبقات فرعی مشابه در چند طبقه اصلی (درون مایه) قرار گرفتند.

یافته‌ها: برقراری ارتباط مناسب، احترام متقابل، در نظر گرفتن همه افراد به‌عنوان یک انسان، انجام صادقانه کارها، فروتنی و گذشت از مهمترین اجزاء مربوط به تعریف مفهوم شأن از دیدگاه بیماران مبتلا به نارسایی قلبی بودند. عوامل مرتبط با شأن بیمار در دو درون‌مایه: شاخص‌های بیمار/مراقبت و کفایت منابع دسته‌بندی گردیدند. ویژگی‌های درون فردی و تعاملات بین فردی به‌عنوان مؤلفه‌های مربوط به شاخص بیمار/مراقبت و مؤلفه‌های نیروی انسانی و منابع محیطی در زیر طبقه کفایت منابع دسته‌بندی گردید. مشارکت‌کنندگان، بر اهمیت باورهای فرد، ارتباط اثربخش، احترام، حریم خصوصی، حمایت همه جانبه، اختیار، ساختار مدیریتی، کارکنان، امکانات و فضای فیزیکی در حفظ و ارتقاء شأن بیمار تأکید نمودند.

نتیجه‌گیری: بکارگیری نتایج پژوهش حاضر جهت درک کارکنان ارائه‌دهنده مراقبت از جمله پزشکان و پرستاران از مفهوم شأن بیمار و عوامل مرتبط با آن و برنامه‌ریزی جهت حمایت و تقویت احساس ارزشمندی و منزلت بیماران و هدایت پژوهش‌های بعدی مرتبط با شأن می‌تواند سودمند باشد.

واژگان کلیدی: نارسایی قلبی، مفهوم شأن، مطالعه کیفی.

بررسی میزان رعایت منشور حقوق بیماران از دیدگاه آنان در بیمارستان‌های**شهرستان شاهرود: ۱۳۸۹**شهین شجاع نیا^۱، دکتر حسن جولایی^۲، دکتر محمد امیری^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناس بهداشت عمومی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شیراز- مرکز تحقیقات سیاست گذاری سلامت.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: هدف از منشور حقوق بیمار این است که حقوق اساسی بیمارانی که در مؤسسات بهداشتی و درمانی پذیرفته می‌شوند، بدان‌گونه که قوانین و ضوابط، پیش‌بینی و تأیید کرده به آن‌ها تفهیم گردد. این امر می‌تواند رضایت بیشتر بیماران را به همراه داشته باشد. لذا این پژوهش به منظور بررسی میزان رعایت منشور حقوق بیماران در بیمارستان‌های شهرستان شاهرود انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: مطالعه از نوع کاربردی است (مقطعی، توصیفی- تحلیلی). جامعه پژوهش کلیه بیماران بستری و سرپایی در بیمارستان‌های دولتی شهرستان شاهرود بودند (۳۷۴ نمونه). برای جمع آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌ای دارای ۱۶ سؤال عمومی و ۲۸ سؤال اختصاصی مربوط به رعایت حقوق بیماران در بیمارستان استفاده شد که به دو صورت مصاحبه حضوری (از طریق مصاحبه) و غیر حضوری، که برای افراد بدحال بود، به صورت حضوری تحویل افراد شد تا پس از تکمیل از طریق پست ارسال نمایند. داده‌ها پس از جمع‌آوری از طریق نرم‌افزار SPSS تحلیل، و نتایج به صورت جداول توزیع فراوانی نمایش داده شد.

یافته‌ها: از نمونه‌های مورد مطالعه، ۶۲/۹٪ زن بودند. میانگین سنی بیماران ۱۷.۱۷±۰.۳۴ سال بود. ۷۷/۱٪ مصاحبه شونده‌گان بستری بودند. نگرش بیماران در خصوص رعایت حقوقشان در حد متوسط (میانگین ۱۲/۰۶±۳۹/۶۵) بود. از لحاظ آماری، بین میزان رعایت حقوق بیماران با میزان تحصیلات ($P=0/008$)، نوع بستری ($P=0/001$)، آموزش‌های ارائه شده از سوی بیمارستان ($P=0/035$)، آگاهی بیماران از حقوق خود ($P=0/052$)، جنس ($P=0/032$) و تأهل ($P=0/025$)، رابطه‌ی معنی داری وجود داشت. اما ارتباط قابل توجهی بین نگرش بیماران در خصوص رعایت حقوقشان با بیمارستان‌ها ($P=0/509$) و شغل ($P=0/82$)، سن ($P=0/378$) و مدت زمان بستری در بیمارستان ($P=931/0$) مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: منشور حقوق بیماران و رعایت آن یکی از عوامل مؤثر بر رضایتمندی بیماران بوده که نتایج اخیر حاکی از آنست که رعایت حقوق بیماران در حد متوسطی صورت گرفته که آموزش بیماران و ارائه دهندگان خدمت از سوی بیمارستان تأثیر مثبتی بر بهبود نگرش آنان خواهد داشت.

واژگان کلیدی: میزان، رعایت، منشور حقوق بیماران، دیدگاه بیماران.

ارتقاء سلامت خانواده دارای فرزند جوان با استفاده از مدل اعتقاد بهداشتی

(Health Belief Model)

محمد حیدری^۱، منصوره قدوسی^۲، زهرا اشرفی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد- دانشکده پرستاری بروجن- کارشناس ارشد پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناس ارشد پرستاری.

۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناس ارشد پرستاری.

چکیده

مقدمه: از دیدگاه اکثر دانشمندان علوم بهداشت، خانواده هم دارای مراحل رشد می‌باشد که از مهم‌ترین و حساسترین مراحل آن، "مرحله خانواده با فرزند جوان" می‌باشد. هدف این مطالعه جامع، بررسی تاثیر "مدل اعتقاد بهداشتی" بر ارتقا سلامت خانواده‌های دارای فرزند جوان می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک روش مروری سیستماتیک بر کتب، مجلات و مقالات معتبر علمی و گزارشات سازمان‌های جهانی و کشوری در زمینه بهداشت خانواده و مدل اعتقاد بهداشتی می‌باشد.

یافته‌ها: افراد جوان به علت حس کنجکاوی در معرض خطرات و مشکلات متعددی از قبیل مرگ ناشی از خشونت، حوادث ناشی از وسایل موتوری، خودکشی، آدم کشی، اعتیاد به مواد مخدر و الکل و اخیراً اعتیاد به داروهای روانگردان، حاملگی‌های ناخواسته و بیماری‌های مقاربتی می‌باشند. از آنجا که افراد جوان، نیروی فعال هر جامعه را -در حال و در آینده- تشکیل می‌دهد لذا هر گونه اختلال در بهداشت جسمی و روانی آن‌ها بر پیکر جامعه آسیب وارد می‌کند. و علاوه بر آن، در این مرحله از رشد خانواده، صفات جنسی والدین پایین آمده و کم شدن توانایی‌ها، تغییر قیافه، پوست و مو و غلایم پیری و نگرانی‌های مالی هم از عوامل بحران زا هستند و بحران در این مرحله می‌تواند منجر به طلاق، بیماری روانی و الکلیسم و خودکشی شود. مدل اعتقاد بهداشتی، به عنوان یکی از مهم‌ترین و مؤثرترین مدل‌ها در ارتقا سلامت تایید شده است. بر اساس این الگو، احتمال در پیش گرفتن رفتار بهداشتی توسط جوانان و خانواده آن‌ها بستگی به دو عامل دارد: اول، برداشت فرد از میزان خطری که او را تهدید می‌کند و دوم، ارزیابی فرد از منافع و موانع بهداشتی است. و این مدل دارای چهار مرحله می‌باشد: مرحله اول(حساسیت درک شده): این مرحله به درک ذهنی از خطری که به سلامت فرد و خانواده لطمه می‌زند مربوط می‌شود. مرحله دوم (برداشت فرد از میزان شدت): شامل ارزشیابی پیامدهای جسمانی و اجتماعی مانند تأثیر بر زندگی خانوادگی ناشی از مشکل بهداشتی بالقوه یا موجود می‌باشد. مرحله سوم(برداشت فرد از منافع و موانع انجام اقدام بهداشتی): در این مرحله فرد و خانواده، منافع اقدام بهداشتی یا کاهش مشکلات خانواده، و نیز موانع انجام اقدام بهداشتی را بررسی می‌کنند. مرحله چهارم(احتمال اقدام): این مرحله احتمال مبادرت ورزیدن به اقدام بهداشتی از طرف اعضای خانواده می‌باشد. که پرستاران می‌توانند در اجرای این مدل نقش بسزایی داشته باشند.

نتیجه‌گیری: خانواده دارای فرزند جوان در معرض بحران‌های متعددی است که بایستی با آموزش‌های لازم، علاوه بر کاهش و حل بحران‌های بالقوه و موجود، باید جهت ارتقا سلامت خانواده تمهیدات لازم را انجام داد. و مدل اعتقاد بهداشتی، تاثیر بسزایی در ارتقا سلامت خانواده‌های دارای افراد جوان دارد. سیاستگذاران و مسئولین بهداشتی کشور باید به امر سلامت خانواده‌های دارای افراد جوان توجه بیش از پیش مبذول دارند تا جامعه ای پر نشاط و با ثباتی را مردم عرضه نمایند.

واژگان کلیدی: خانواده، جوان، ارتقا سلامت، مدل اعتقاد بهداشتی.

بررسی تحلیلی مطالعات آسیب‌شناسی اعتیاد در ایران: یک مطالعه مروری

هاجر صادقی^۱، رویا باغانی^۲، سیدقاسم موسوی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی مامایی

چکیده

مقدمه: اعتیاد یکی از مهمترین انحرافات اجتماعی محسوب می‌شود که پایه و اساس بسیاری از آسیب‌ها و معضلات اجتماعی در سطح جامعه است. اعتیاد پیش از اینکه یک پدیده روانی و شخصی باشد، یک واقعیت قابل بررسی اجتماعی است. سوء مصرف مواد متعاقباً موجب بروز دگرگونی‌هایی در افراد مبتلا در خصوص درک مسائل اجتماع و نوع نگرش در مورد این معضل می‌گردد. عوارض بسیار جدی اعتیاد بر سلامت فرد، زندگی خانوادگی، اقتصاد، امنیت و رشد فرهنگی جامعه بسیار گسترده و عمیق است. بدین جهت در این مطالعه تحلیلی، به بررسی مطالعات انجام شده در زمینه اعتیاد و محورهای مختلف سلامتی پرداخته‌ایم.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر به روش مروری جامع با استفاده از منابع سایت جهاد دانشگاهی، IranDoc، Pubmed، Google، Iranmedex، پایان نامه‌ها و مجلات علمی و پژوهشی در فاصله زمانی خرداد تا آبانماه ۱۳۹۰ انجام شده است. در تمامی مراحل انجام این تحقیق، پژوهشگران از مجموع ۱۶۱ مقاله مورد بررسی، مقالاتی را که با اهداف پژوهش متناسب بود انتخاب و در مجموع چهاچوب کلی ۹۴ مقاله را تجزیه و تحلیل نمودند. آنالیز نهایی هر حیطه توسط دو نفر از محققین انجام گردید.

یافته‌ها: تحلیل نهایی مقالات نشان داد، پژوهش‌های انجام شده در مورد اعتیاد در ایران حیطه‌های پیشگیری، تشخیص، اتیولوژی، درمان، سلامت روان، سلامت جسمی، لقاح، بازگشت به اعتیاد، جامعه و سیاست‌های دولت و اعتیاد را شامل شده است، که توضیحات هر حیطه به تفصیل در متن مقاله آمده است.

نتیجه‌گیری: روش انجام مطالعات مورد بررسی توصیفی، توصیفی- تحلیلی، مقطعی، نیمه تجربی، تجربی، مطالعات عمیق کیفی، پیمایشی و آسیب‌شناسی بودند. حجم مطالعات انجام شده در زمینه اعتیاد چشم‌گیر بود، که در مجموع نشانگر توجه ویژه پژوهشگران عرصه سلامت به مقوله اعتیاد و اهمیت آن بوده است. اگرچه نقایصی در مطالعات وجود داشته و انتقاداتی وارد می‌باشد، لیکن در مجموع نتایج پژوهش‌ها ارزشمند و کمک‌کننده می‌باشند.

واژگان کلیدی: اعتیاد، ایران، سلامت، جامعه.

بررسی رابطه سلامت روان با ادراک خویشتن در بین دانشجویان دانشگاه غیر انتفاعی

شاهرود

مریم رضاپور^۱، منیره السادات شریعت‌زاده^۲، رقیه گرزین^۳، مهدی راعی‌دهقی^۴

۱- کارشناس مشاوره و راهنمایی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- فوق لیسانس مشاوره.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مشاور.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: با توجه به اینکه از همان ابتدای شکل‌گیری روانشناسی کاربردی پژوهش‌های متعدد نشان داد که سلامت روان با مولفه‌های متفاوتی در ارتباط است این پژوهش با هدف بررسی رابطه سلامت روان با ادراک خویشتن انجام پذیرفته است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش از میان ۱۵۰ نفر از دانشجویان ورودی جدید دانشگاه غیر انتفاعی شاهرود تعداد ۵۰ نفر به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و به پرسش‌نامه سلامت عمومی (GHQ) و ادراک خویشتن شوستروم پاسخ دادند. نتایج آزمون‌ها پس از نمره‌گذاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۱۸ تحلیل گردید و نتایج نشان داد بین سلامت روان با حرمت خویشتن رابطه مثبت معنادار وجود دارد ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج حاصل سلامت روان رابطه با ادراک خویشتن دارد با بالا بردن میزان سلامت روان می‌توان حرمت نفس افراد را بالا برد که میزان نگرش به زندگی را تغییر داد.

واژگان کلیدی: ادراک خویشتن، سلامت روان، دانشجویان.

بررسی انگیزش دانش‌آموزان نسبت به فراگیری زبان انگلیسی در مقطع دبیرستان شهر شاهرود در سال تحصیلی ۸۹-۸۸

سهیل روزبه^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود دانشکده بهداشت- مدرس زبان.

چکیده

مقدمه: این پژوهش به بررسی انگیزه دانش‌آموزان جهت فراگیری زبان انگلیسی در مقطع دبیرستان شهر شاهرود در سال تحصیلی ۸۸-۸۹ پرداخته است. در این پژوهش ارتباط روش‌های یادگیری، رشته‌ی تحصیلی، پایه و پیشرفت تحصیلی فراگیران در درس زبان انگلیسی مورد بررسی قرار می‌گیرد زیرا زبان انگلیسی به‌عنوان زبان دوم و زبان بین‌المللی بخشی از برنامه‌های درسی مدارس بسیاری از کشورهای جهان شمول از جمله ایران است و پیشرفت دانش‌آموزان در این درس دغدغه‌ای برای مربیان و معلمان این درس می‌باشد.

مواد و روش‌ها: ابزار مورد استفاده در این پژوهش از بین پرسش‌نامه ترکیبی با عنوان مقیاس نگرش به زبان انگلیسی است. که شامل سامانه‌های اصلی تحقیق و آزمون پیشرفت تحصیلی بوده، استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی، میانگین و فراوانی درصدی و آزمون t استفاده شد.

یافته‌ها: جامعه آماری در این پژوهش ۳۸۰ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر که از بین چند دبیرستان به طور تصادفی انتخاب شدند.

یافته‌ها: نشان داد که بیشتر دانش‌آموزان از انگیزش بالایی نسبت به یادگیری زبان انگلیسی برخوردارند. بین سبک‌های یادگیری ورشته‌های گوناگون تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد. تمام تجربیات یادگیری دانش‌آموزان از درس زبان محدود به محیط رسمی آموزشی بوده است. تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان پایه‌های اول و دوم و سوم و پیش‌دانشگاهی در سبک‌های یادگیری وجود دارد.

واژگان کلیدی: جهت‌گیری، انگیزش، یادگیری زبان انگلیسی.

بررسی میزان مصرف آنتی بیوتیک‌ها به‌عنوان پیشگیری در بیمارستان امام

حسین (ع) شاهرود

دکتر بهزاد فروتن

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- گروه علوم پایه- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: کاربرد وسیع آنتی‌بیوتیک‌ها باعث به وجود آمدن عوامل بیماری‌زای مقاوم بوده که خود نیاز به تولید همیشگی انواع جدیدتر آنتی‌بیوتیک‌ها را ایجاد کرده است. متأسفانه سرعت توسعه داروهای جدیدتر کاهش قابل توجهی یافته است. لذا لازم است درآینده از تجویز غیر ضروری این داروها پرهیز شود. تجویز غیرمنطقی آنتی‌بیوتیک‌ها که منجر به مصرف بی‌رویه آن‌ها شده است، باعث افزایش گونه‌های مقاوم باکتریایی در عفونت‌های بیمارستانی و بروز عوارض خطرناک اما قابل اجتناب می‌شود که پیامد آن‌ها تحمیل خسارات مالی و بالینی جبران ناپذیر بر بیماران و سامانه ارائه خدمات سلامت در کشور ما می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش با هدف بررسی الگو و میزان مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها به‌عنوان پیشگیری قبل از اعمال جراحی در بخش‌های مختلف بیمارستان امام حسین شاهرود به تفکیک نوع جراحی برای گروه‌های مختلف سنی در سه ماه اول سال ۱۳۹۰ انجام شد.

یافته‌ها: در طی این مدت ۵۱۸ پرونده مورد بررسی قرار گرفت. گروه‌های آنتی‌بیوتیک مصرفی مربوط به سفالوسپورینها بیش‌ترین میزان مصرف را به خود اختصاص دادند. فلوروکینولون‌ها، آمینوگلیکوزیدها، مشتقات ایمیدازولی به ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفتند. برای هیچکدام از بیماران تست آنتی بیوگرامی انجام نشده بود و اساس انتخاب دارو، درمان تجربی بود.

نتیجه‌گیری: مقایسه یافته‌های پژوهش با مطالعات مشابه داخلی تفاوت اندکی را نشان می‌دهد اما در مقایسه با اکثر مطالعات مشابه اروپایی بیانگر تفاوت چشمگیری م‌باشد. علیرغم اینکه برای یافتن دلایل این کثرت مصرف، احتیاج به مطالعات کیفی گسترده‌تری م‌باشد اما م‌توان مصرف چند روزه پیشگیری آنت بیوتیکی در جراحیها (به ویژه در جراحیهای انتخابی)، با توجه به توصیه‌های مکرر منابع معتبر مبنی بر کاهش زمان تجویز تا کمتر از ۲۴ ساعت، را مصادق مصرف غیر منطقی آنتی‌بیوتیک‌ها دانست. واژگان کلیدی: آنتی‌بیوتیک، الگوی مصرف دارو، دوز تعیین روزانه. **واژگان کلیدی:** میزان مصرف، آنتی بیوتیک، پیشگیری.

بررسی خود درمانی و شرایط نگهداری داروها در منازل مسکونی در شهرستان**بیرجند**دکتر بهزاد فروتن^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود-گروه علوم پایه- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: استفاده مجدد از داروهایی که در منزل نگهداری می شوند علاوه بر اینکه اغلب خود سرانه و نوعی خود درمانی (کاربرد نادرست) می باشد خطر مصرف داروهای فاسد و تاریخ گذشته را که منجر به مسمومیت های سهوی و عمدی دارویی می شود را هم به همراه دارد همچنین مصرف این داروها توسط کودکان یا افرادی که اختلالات روحی دارند نیز محتمل است.

مواد و روش ها: این پژوهش با هدف بررسی نحوه نگهداری داروها و خود درمانی انجام شد. پرسش نامه ای که حاوی اطلاعات دموگرافیک شامل جنس، سن، میزان سواد، نوع بیمه تحت پوشش، وضعیت تاهل، شغل بود تهیه گردید و در مناطق مختلف شهر بیرجند با مراجعه مستقیم فرد آموزش دیده تنظیم و بر اساس گفته شهروندان پر گردید.

یافته ها: بین میزان مصرف دارو و سطح تحصیلات، سطح درآمد، تعداد فرزندان خانواده و وضعیت تاهل ارتباط معناداری مشاهده گردید ($P=0/05$) به طوری که افرادی که سطح تحصیلات و درآمد بالاتر میزان کمتری به صورت خودسرانه دارو مصرف می کردند ولی افرادی که تعداد فرزندان بیشتر داشته و متأهل بوده اند به میزان بیشتری به صورت خودسرانه دارو مصرف می کردند. بین سن، جنس، شغل و نوع بیمه با مصرف خودسرانه دارو ارتباط معناداری مشاهده نگردید ($P=0/76$).

نتیجه گیری: ضررهای نگهداری دارو در منزل بیشتر از فواید آن است لذا تا جای ممکن دارو در منزل نگهداری نشود. با این حال اگر بخواهیم دارو در منزل نگهداری کنیم بهتر است داروی بدون برچسب و یا داروی فله ای را هرگز در منزل یا محل کار نگه نداریم. حداقل هر ۳ ماه یک بار داروهای موجود در منزل را از نظر تاریخ مصرف بررسی کنیم. هرگز دارویی را در جعبه داروی دیگری نگذاریم. به شرایط نگهداری دارو که روی جعبه دارو یا در بروشور آن ذکر شده توجه کنیم دارویی که نمی شناسید در منزل نگه ندارید این داروها را می توان به هلال احمر یا مؤسسات خیریه اهدا کرد. داروها را به افراد فقیر و محتاج ندهید زیرا ممکن است آن ها را خودسرانه مصرف کنند و خطراتی متوجه آن ها شود. خود درمانی یا تجویز دارو برای دیگران مجاز نیست. شرایط نگهداری بسیاری از داروها بر روی بسته بندی دارو و یا برگه راهنمای آن ها نوشته شده است. داروهای یخچالی باید حتماً در یخچال نگهداری شوند اما باید از یخ زدن آن ها جلوگیری شود بهترین محل برای نگهداری دارو دور از یخگیر است. در این موارد باید به این مسأله دقت کنید که داروها را در محلی از یخچال که توجه بچه ها جلب نشود قرار دهید. داروی غیر یخچالی باید دور از نور آفتاب و حرارت نگهداری شوند. محلی هایی مثل کابینت، هود آشپزخانه محل مناسبی برای دارو نیست بیشتر داروها به نور و حرارت حساسند و ممکن است زودتر از موعد خراب شوند و یا حتی به مواد سمی تبدیل شوند بویژه در مورد آنتی بیوتیک ها که بعد از گذشتن تاریخ مصرف تبدیل به مواد سمی و بسیار خطرناک می شوند.

واژگان کلیدی: خود درمانی، دارو، بیرجند.

مقایسه اعتماد به نفس و عوارض دیابت در بیماران افسرده و غیر افسرده مبتلا به

دیابت نوع ۲

سعیده حیدری^۱، ندا میرباقرآجرپز^۲، زهرا عابدینی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی قم- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی قم- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی

چکیده

مقدمه: افسردگی یکی از شایع‌ترین اختلالات روانپزشکی در بین بیماران دیابتی است که بر همکاری در اجرای تدابیر درمانی، نتایج بالینی و عوارض بیماری تأثیر می‌گذارد. تصور می‌شود اعتماد به نفس پایین تعادل روانی و عاطفی فرد را به خطر می‌اندازد باعث پیدایش افسردگی در افراد می‌شود. مطالعه حاضر با هدف مقایسه اعتماد به نفس و عوارض دیابت در بیماران افسرده و غیر افسرده مبتلا به دیابت نوع ۲ انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش تحلیلی از نوع مورد- شاهدهی با روش نمونه‌گیری مبتنی بر هدف ۲۵۹ بیمار مبتلا به دیابت (۱۲۰ بیمار غیرافسرده و ۱۳۹ بیمار افسرده) بستری در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی قم انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه‌های اطلاعات دموگرافیک، فرم کوتاه افسردگی بک و اعتماد نفس روزنبرگ جمع‌آوری شد و با استفاده از نرم‌افزار SPSS ویرایش ۱۸ و آمار توصیفی، آزمون‌های t مستقل، کاسکوئر و آزمون اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج آزمون‌ها نشان داد، سن و کنترل قند خون بین دو گروه مورد و شاهد تفاوت معنی‌داری نداشتند ($P > 0/05$) ولی وضعیت اقتصادی، تاهل، مدت زمان ابتلا، عوارض دیابت (پای دیابتیک، قطع عضو و اختلالات بینایی) و اعتماد به نفس بین دو گروه افسرده و غیرافسرده تفاوت معناداری داشتند ($P < 0/05$). میانگین نمره اعتماد به نفس بیماران مبتلا به دیابت غیر افسرده $24/07 \pm 3/65$ و گروه افسرده $18/45 \pm 4/51$ بود.

نتیجه‌گیری: اعتماد به نفس پایین و متوسط و عوارض دیابت در بین بیماران دیابتی افسرده بیش از بیماران غیرافسرده بود. بهتر است، بررسی افسردگی و اعتماد به نفس بیماران جزئی از بررسی‌های سلامتی روتین این بیماران قرار داده شود و مداخلاتی گروهی و فردی برای گروه‌های در معرض خطر برای تخفیف افسردگی و ارتقاء اعتماد به نفس بیماران انجام شود. پیشنهاد می‌شود مطالعات کیفی-ای برای تشخیص عوامل تأثیرگذار بر افسردگی و مطالعاتی طولی برای بررسی تأثیر برنامه‌های آموزشی ارتقاء اعتماد به نفس بر افسردگی بیماران بخصوص در گروه‌های پر خطر انجام شود.

واژگان کلیدی: افسردگی، اعتماد به نفس، بیماران مبتلا به دیابت.

The Risk of Needle Stick and Sharps Injuries (NSI) and Exposure to Blood Borne Pathogens, Among Laboratory Technicians

Dr. Seyed Mohammad Hsein Ebrahimi

1- School of Health Shahroud University of Medical Sciences.

Abstract

Introduction: The aim of our study was to evaluate the risk of needle stick and Sharps injuries (NSI) and exposure to blood borne pathogens, among laboratory technicians .

Methods: Two hundred thirteen questionnaires were distributed among the laboratory technicians working at three educational hospitals in Tehran, the capital of Iran. A total of 193 laboratory personnel completed a questionnaire. The study analysis uses Chi-square test, Student's t-test, and multiple logistic regression analysis for determining risk factors for exposure .

Results: The prevalence of splashes among laboratory technicians in our study was 25.4% at least one splashes in the last year. 17.1% of the study population had experienced at least one time needle stick injury in the last year. 69.9% of participants were females. 151 laboratory personnel (78.2%) had been immunized against Hepatitis B virus (HBV), they had received a full course of hepatitis B vaccination. Recapping of used needles, were related to about 58/84 of the injuries. More than half of them 160/193 (82.9%) performs hand-washing with clean water and fresh disinfectant solution. 79.8% of the laboratory personnel always eating, drinking and smoking in workplace. A total of 193 staff, 28(14.5%) reported always using a special cloth. 175/193 (90%) of the study population were used of personal protective equipment such as glove in laboratory environment. In our study, there was only a statistically significant between splashes with status of HBV Vaccination .

Conclusions: In our study, a high rate of NSI, splash and level of exposure to BBFS were observed among laboratory technicians in three educational hospitals in Tehran. Also this result was not relating to some variation like age, sex, duration of employment, the HBV vaccination status, participating in workshop of education and training for injury prevention .

Keywords : Needle sticks, Splash, Blood and body fluid exposure, Laboratory technician, Iran.

جایگاه علم پزشکی در ایران عهد صفوی از دیدگاه سفرنامه‌های اروپایی

احمد اشرفی^۱

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود - گروه تاریخ - عضو هیأت علمی.

چکیده

در عصر صفوی به علت مراودات سیاسی و اقتصادی ایران با اروپا، افراد زیادی در قالب هیأت‌های سیاسی، مذهبی، تجاری و سیاحتی به ایران آمدند. برخی از این افراد نوعاً افراد کنجکاوی بودند و آنچه در زمینه‌های علمی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و غیره در جامعه وجود داشت را در قالب سفرنامه‌های خود درج کرده‌اند. یکی از موضوعات علمی، پزشکی و نوع بیماری‌های رایج در ایران، شیوه درمان آن‌ها و... می‌باشد. این سفرنامه‌نویسان بی‌پرده مزایا و توانمندی‌های پزشکان ایرانی در زمینه‌های بهداشت عمومی، داروسازی، اخلاق پزشکی، مدیریت بیمارستان‌ها و مسائلی از این قبیل را به رشته تحریر درآورده‌اند. همچنین به برخی از نواقص و نارسایی‌های آنان در زمینه‌های مورد اشاره نیز پرداخته‌اند. بنابراین در این مقاله سعی شده از منظر سیاحتی اروپایی جایگاه علم پزشکی در ایران عصر صفوی و توانمندی‌ها و نارسایی‌های آن مورد بررسی قرار گرفته و به تحلیل گفته‌های آنان پرداخته شود. چنین نوشتاری می‌تواند سهم ایرانیان را در تولید علم در زمینه علم پزشکی تبیین کرده و برخی از بیماری‌های بومی رایج در ایران را که در گذشته وجود داشته، توضیح دهد.

واژگان کلیدی: پزشکی، صفوی، سفرنامه، اروپا.

اثر گروه درمانی شناختی رفتاری بر بهداشت روان بیماران مبتلا به اختلال دو

قطبی نوع یک

حمید حجتی^۱، گلپهار آخوندزاده^۲، سیدحمیدشریف نیا، رقیه نظری^۳، هانیبه حجتی^۴

- ۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول - عضو باشگاه پژوهشگران جوان.
- ۲- دانشگاه آزاد اسلامی گنبدکاووس - عضو باشگاه پژوهشگران جوان - دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری واحد تهران پزشکی.
- ۳- عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل - دانشکده پرستاری آمل و عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول.
- ۴- دانشگاه آزاد اسلامی علی آباد کتول - دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت منابع انسانی.

چکیده

مقدمه: اختلال دوقطبی به صورت نوسانات خلق از حالت شیدایی تا افسردگی در نوسان می‌باشد. گروه درمانی شناختی بعد دارو درمانی، دومین روش درمانی کاربردی در بیماران مبتلا به اختلال دوقطبی می‌باشد. که در برخی موارد حتی اثر بخش‌تر از دارو درمانی می‌باشد. لذا این مطالعه با هدف بررسی اثر گروه درمانی شناختی رفتاری بر بهداشت روان بیماران مبتلا به اختلال دوقطبی نوع یک انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه نیمه تجربی از نوع کار آزمایشی بالینی در یک گروه در دو مرحله قبل و بعد آزمون بر روی ۲۱ بیمار مبتلا به اختلال دوقطبی نوع یک به صورت تصادفی از بیمارانی که شرایط پژوهش را داشتند انجام گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه استاندارد بهداشت روان MHC بود. که قبل و بعد مداخله به افراد مورد پژوهش ارایه شد. مداخلات به صورت جلسات گروه درمانی با طول عمر هشت جلسه هفته‌ای سه بار به مدت نود دقیقه انجام شد. به منظور دستیابی به نتایج از آزمون استنباطی تی زوج استفاده گردید.

یافته‌ها: با توجه به نتایج مشاهده شده میزان بهداشت روان بیماران بعد گروه درمانی در مقایسه نمره پیش آزمون به میزان قابل توجهی افزایش یافته بود که بین نمره پیش آزمون و پس آزمون از نظر آماری تفاوت معناداری نشان داده شد ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: گروه درمانی شناختی درمانی می‌تواند به‌عنوان یک روش درمانی مکمل علاوه بر بهبود و کوتاه نمودن سیر بیماری، هزینه‌های ناشی از درمان را کاهش می‌دهد. و موجب بهبود بهداشت روان و عملکرد اجتماعی بیماران مبتلا به اختلال دوقطبی شود.

واژگان کلیدی: گروه درمانی، شناختی رفتاری، بهداشت روان، اختلال دوقطبی.

بررسی مشخصات افراد مراجعه کننده به مراکز حجامت شهر قم و آگاهی آن‌ها

نسبت به قوانین حجامت، سال ۱۳۹۰

سعیده حیدری^۱، لیلا محمدقلی زاده^۲، زهرا قره بوقلو^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی قم- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی قم- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۳- دانشگاه علوم پزشکی قم- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

چکیده

مقدمه: حجامت یکی از روش‌های طب مکمل برای درمان و پیشگیری از بیماری است و از ارکان مهم طب اسلامی و سنتی ایران می‌باشد. این مطالعه با هدف تعیین مشخصات افراد مراجعه کننده به مراکز حجامت شهر قم و آگاهی آن‌ها نسبت به قوانین حجامت در سال ۱۳۹۰ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی و مقطعی با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای بر روی ۴۰۰ نفر از افراد مراجعه کننده به مراکز حجامت شهر قم در سال ۱۳۹۰ انجام شد. اطلاعات بیماران با استفاده از پرسش نامه خودساخته در سه بخش اطلاعات دموگرافیک، مشخصات مربوط به حجامت و آگاهی از قوانین آن جمع‌آوری گردید. اطلاعات با استفاده از SPSS ویرایش ۱۸ و آمار توصیفی (میانگین، درصد و فراوانی) تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: اغلب افراد مورد مطالعه سن ۳۰-۲۰ سال، متأهل، با تحصیلاتی در حد دیپلم، با وضعیت اقتصادی متوسط، خانم‌ها خانه دار و آقایان شغل آزاد بودند. شایعترین علت مراجعه افراد برای حجامت حفظ سلامتی بود. اغلب (۶۱٪) آن‌ها به یک بیماری مزمن مبتلا بودند، سالانه یکبار برای حجامت مراجعه می‌کردند، اولین مراجعه شان برای حجامت در سن ۳۰-۲۰ سال بود و به میزان زیادی از اثرات حجامت راضی بودند. دسترسی ساده به این روش مهمترین علت انتخاب حجامت، توصیه اطرافیان شایع ترین راه آشنایی با این روش درمانی و شایع ترین محل حجامت آن‌ها بین دو کتف بود. اکثر افراد در مورد قوانین زمانی انجام حجامت بجز فصل انجام آن اطلاعات دقیقی نداشتند. بیش از نیمی از افراد در مورد استحمام بعد از حجامت، انجام حجامت در زمان سیری و تغذیه بعد از حجامت اطلاعات صحیحی داشتند.

نتیجه گیری: با توجه به میزان بالای رضایت بیماران از حجامت و دسترسی آسان به آن، آموزش مردم توسط افراد حرفه ای در مورد آداب و قوانین صحیح قبل، حین و بعد از حجامت، خواص و منافع آن در پیشگیری و درمان بیماری‌ها باید مورد توجه قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود که مطالعاتی در مورد میزان استفاده بیماران مختلف از انواع طب مکمل و تأثیر آن‌ها انجام شود.

واژگان کلیدی: حجامت، قوانین حجامت، آگاهی، طب مکمل و جایگزین.

تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر کنترل خشم جهت ارتقاء بهداشت روان در دختران ۱۲-۱۸ ساله جانبازان اعصاب و روان شهرستان دیر در سال ۱۳۸۹

حکیمه آب رخت^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- کارشناس پژوهشی (عضو باشگاه پژوهشگران پژوهشکده مطالعات فرهنگی، اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری کشور)- کارشناس ارشد مددکاری اجتماعی.

چکیده

مقدمه: مهارت‌های زندگی شامل مجموعه‌ای از توانایی‌ها هستند که قدرت سازگاری و رفتار مثبت و کارآمد را افزایش می‌دهند در نتیجه شخص قادر است. بدون اینکه به فرد یا دیگران صدمه بزند با مسئولیت‌های مربوطه به نقش اجتماعی خود را بپذیرد و با چالش‌ها و مشکلات روزانه زندگی به شکل مؤثر روبرو شود. شناخت و تعیین تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر کنترل خشم جهت ارتقاء بهداشت روان در دختران ۱۲-۱۸ ساله جانبازان اعصاب و روان انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است. که بر روی ۲۰ نفر جامعه هدف که به صورت روش نمونه گیری تصادفی منظم انتخاب گردید. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ای است که محقق ساخته و استرس و شیوه‌های کنترل خشم و شیوه‌های به کارگیری مهارت ارتباطی مؤثر تشکیل می‌داد. کلیه افراد جامعه هدف در کارگاه‌های که در ۶ جلسه برگزار گردید طی ۲ ماه شرکت کرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج قبل از مداخله نشان داد که ۶۸٪ دارای اختلال استرس متوسط بوده‌اند. ۷۰٪ مهارت کنترل خشم پایین داشتند. و ۶۵٪ اختلال ارتباطی ناشی از خشم داشتند. که بین میزان خشم و استرس در ابعاد جسمی، اضطراب و اختلالات خواب قبل و بعد از مداخله و آموزش با ضریب اطمینان ۹۰٪ اختلاف معناداری مشاهده گردید.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پیشگیری در سه سطح می‌بایست مد نظر مسولین باشد خصوصاً برای افراد در معرض آسیب و آسیب‌پذیر که با اهمیت ترین قسمت پیشگیری در سطح اول و آموزش می‌باشد خصوصاً در آموزش و پرورش و رسانه‌های جمعی بیش‌ترین تأثیر را دارد.

واژگان کلیدی: آموزش، مهارت زندگی، کنترل خشم، ارتقا بهداشت روان.

بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های بعد از ازدواج در زوج‌های زیر سن ۲۰ سال مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره کاهش طلاق دادگستری بوشهر جهت ارتقاء سلامت زندگی زناشویی در سال ۱۳۸۸

حکیمه آبرخت^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- کارشناس پژوهشی- کارشناس ارشد مددکاری اجتماعی.

چکیده

مقدمه: یکی از پایه‌های یک رابطه عمیق، دلگرمی است که زوجین به یکدیگر انتقال می‌دهند. در ازدواج‌های سالم، زن و شوهرها با اختلافات برخورد اثر بخشی دارند و اختلافات را و یا دیدگاه و نقطه نظرهای مشترک سعی در حل آن دارند و کارگاه‌های آموزشی در رسیدن به این نقطه نظر و کسب مهارت آنان را یاری می‌کند. بررسی و تعیین تاثیر آموزش مهارت‌های بعد از ازدواج در بین زوجین مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره کاهش طلاق جهت ارتقاء سلامت زندگی زناشویی انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه تجربی و کاربردی است و جامعه مورد مطالعه زوجین زیر ۲۰ سال سن دارای اختلاف خانوادگی مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره کاهش طلاق دادگستری بوشهر است که حجم نمونه ۴۰ نفر بوده که شامل ۲۰ مرد و ۲۰ زن می‌باشد. و روش نمونه‌گیری در دسترس است. ۵ کارگاه آموزشی به مدت ۲ ماه در مرکز مشاوره مداخله در کاهش طلاق انجام شده است.

یافته‌ها: شرکت‌کنندگان پس از شرکت در کارگاه آموزش مهارت‌های بعد از ازدواج احساس توانمندی، نشاط و تحمل تاب آوری، و توانایی برقراری ارتباط بین فردی مؤثرتر، مسئولیت‌پذیری بیش‌تر بیان کردند در مورد ماندگاری این آموزش‌ها به‌طور راندام پس از ۶ ماه با تعدادی از شرکت‌کنندگان مصاحبه شد که نتایج حاکی از ماندگاری نسبی است.

نتیجه‌گیری: آموزش مهارت‌های زندگی بخصوص برای زوج‌های جوان در قبل-حین و بعد از ازدواج از ملزومات مهم برای مقوله پیشگیری از طلاق در جامعه می‌باشد. که در حال حاضر متاسفانه در حال افزایش است. و رسانه‌های ملی، وزارت بهداشت و آموزش و پرورش توجه به این امر و برنامه‌ریزی مناسب حایز توجه می‌باشد.
واژگان کلیدی: آموزش، مهارت‌های زندگی، زوجین، سلامت زندگی.

بررسی اثر نوع اشتغال و وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران بر سلامت روان

دختران در سن بلوغ

حکیمه آب رخت^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- کارشناس پژوهشی- کارشناس ارشد مددکاری اجتماعی.

چکیده

مقدمه: در دنیای امروز ما شاهد آن هستیم که زنان در تمام عرصه‌های علمی، هنری، اجتماعی و هر آنچه در مجموع علوم و معرفت بشری را شامل می‌شود. فعالیت داشته و به حق نقش‌های سازنده‌ای را ایفا می‌کنند. در این میان توجه به نقش مادری و سنگینی مسئولیت نقش آنان را مضاعف کرده است. کودکان سرمایه‌های فردای جامعه بشری هستند و سلامت جسمی و روانی آنان بخصوص در سن بلوغ از اهمیت خاصی برخوردار است. بررسی و شناخت تأثیر نوع اشتغال و وضعیت اقتصادی و اجتماعی مادران بر سلامت دختران در سن بلوغ می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک پژوهش تحلیلی است. که بر روی ۳۰۰ نفر از مادران ۵۵-۳۰ ساله مراجعه‌کننده به ۲ مدرسه راهنمایی دخترانه شهر بوشهر انجام گرفته است. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده بوده و افراد را در ۳ گروه مورد مقایسه قرار داده است. گروه ۱ (خانه‌دار) گروه ۲ (مشاغل فیزیکی- ذهنی ساده) گروه ۳ (مشاغل فیزیکی- ذهنی سخت) می‌باشد. وضعیت اقتصادی و اجتماعی واحدهای مورد پژوهش را به سه گروه بد و خوب و متوسط تقسیم‌بندی نموده و معیار در نظر گرفته شده مالکیت مسکن، میزان درآمد ماهانه خانواده، تعداد افراد تحت تکفل، میزان تحصیلات و محل زندگی واحدهای مورد پژوهش بوده است. ابزار گرد آوری داده‌ها پرسش‌نامه که بصورت مصاحبه و کتبی پر شده است. برای تجزیه و تحلیل آماری از آمار استنباطی استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که بین سلامت دختران در سن بلوغ در ۲ گروه شغلی نسبت به گروه یک یعنی خانه‌دار تفاوت آماری معناداری وجود داشته و همچنین بین سلامت روان در گروه ۳ نسبت به گروه یک تفاوت معناداری است. همچنین بین متغیرهای نوع اشتغال مادر، زمان انجام کار مادر، سبک کار مادر (فکری- بدنی یا کلام) و وضعیت اقتصادی و اجتماعی در سلامت روان دختران در سن بلوغ ارتباط آماری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: اشتغال و تحصیل و وضعیت اقتصادی و اجتماعی در بهداشت و سلامت روان دختران تأثیر بسزایی دارد. و این امر باید مدنظر مسولین ذیربط قرار گیرد. چرا که وضعیت اقتصادی و اجتماعی پایین مادران منجر به اختلال در بهداشت روان دختران در سن بلوغ می‌گردد. و عوارض جبران ناپذیری را برای سلامت خانواده و جامعه به همراه دارد.

واژگان کلیدی: اشتغال، وضعیت اقتصادی- اجتماعی، مادران، سلامت روان.

پیش‌گویی زخم فشاری در بیماران بستری با استفاده از معیارهای برادن و

واترلو: یک مطالعه مقایسه‌ای

اکرم‌السادات منتظری^۱، آذر سوزنی^۱، احمد خسروی^۲، محبوبه پورحیدری^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پرستاری و مامایی- گروه مامایی- عضو هیأت علمی.
۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی سلامت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: هدف از مطالعه حاضر تعیین و مقایسه ابزارهای پیش‌گویی‌کننده برادن و واترلو و همچنین تعیین نقطه برش این ابزارها در تشخیص زخم فشاری می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی است که بر روی ۱۸۶۴ بیمار بستری در بیمارستان امام حسین (ع) شاهرود انجام گردید. ابزار گردآوری شامل: ارزیابی مشاهده‌ای پوست جهت تعیین و درجه زخم در بیماران و ابزارهای ارزیابی خطر برادن و واترلو می‌باشد. اطلاعات از طریق مصاحبه و مشاهده جمع‌آوری گردید و از طریق آزمون T و نمودار ROC مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: از ۱۸۶۴ بیمار مورد بررسی ۷۲ نفر به زخم فشاری مبتلا شدند. میانگین نمرات ارزیابی زخم در مبتلایان بر اساس معیار برادن $13/8 \pm 3/6$ و در گروه غیر مبتلا $20/2 \pm 3/5$ می‌باشد و میانگین نمرات براساس معیار واترلو در مبتلایان $15/6 \pm 5/2$ و در بیماران بدون زخم $10 \pm 4/1$ می‌باشد که اختلاف میانگین نمرات دو گروه بیماران بر اساس هر دو معیار به طور معناداری متفاوت گزارش شده است ($P < 0/001$). بر اساس نمودار راک، معیار برادن دارای حساسیت ۹۲٪ و ویژگی ۷۴٪ در نقطه تشخیصی ۱۸/۵ است و معیار واترلو در نقطه تشخیصی ۱۲/۵ به بالا دارای حساسیت ۶۹٪ و ویژگی ۷۸٪ می‌باشد.

نتیجه‌گیری: معیار برادن در مقایسه با معیار واترلو از حساسیت و ویژگی بالاتری برخوردار است و یکی از ابزارهای مناسب برای تعیین بیماران در معرض خطر زخم فشاری می‌باشد.

واژگان کلیدی: خطر، حساسیت، ویژگی، زخم فشاری، معیار برادن، معیار واترلو.

آسیب شناسی ابعاد رفتار اجتماعی مؤثر در تشدید آلودگی هوای ناشی از ترافیک شهر تهران

مهیار سجادیان^۱، ناهید سجادیان^۲، فاطمه حسینی بنی جمالی^۳

۱- واحد علوم و تحقیقات تهران- دانشکده محیط زیست و انرژی- کارشناس ارشد GIS و سنجش از دور.

۲- دانشگاه شهید چمران اهواز- استادیار.

۳- دانشگاه پیام نور گرمسار- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت.

چکیده

مقدمه: آلودگی هوا پدیده بسیار مضر است که اثرات بسیار مخربی بر جان و مال جامعه باقی می‌گذارد. هوای شهر تهران نیز بیش از پیش آلوده بوده که بنا بر آمار، خسارات سنگینی را بر جامعه شهروندان تهرانی وارد آورده است. بنابراین طبیعی است که آلودگی هوا از دغدغه‌های مهم مسئولین بوده و بنابراین در این زمینه طرح‌های متعددی در این زمینه به مرحله اجرا درآمده است. اما مسأله این است که در طرح‌های صورت گرفته، ابعاد رفتار اجتماعی مناسبی در زمینه مشارکت در کنترل آلودگی هوا در شهر تهران دیده نمی‌شود، لذا این پژوهش به هدف آسیب‌شناسی ابعاد رفتار اجتماعی مؤثر در تشدید آلودگی هوای ناشی از ترافیک به‌عنوان مهمترین دلیل آلودگی هوای شهر تهران به تحقیق پرداخت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش جهت انجام تحقیق از روش تحلیلی- کاربردی مبتنی بر مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی و نیز مشاهدات و مطالعات میدانی و مصاحبه با خبرگان امر بهره گرفته شد.

یافته‌ها: بر مبنای یافته‌های تحقیق که به صورت مسبوط مورد بحث واقع شد، عواملی نظیر ناآگاهی، چشم وهم چشمی در زمینه داشتن اتومبیل در سطح جامعه، نداشتن احساس تعلق کافی شهر به شهروندان نزد شهروندان وبالطبع رفتارهای اجتماعی برخواسته از این احساس، مهاجرت‌های گسترده از روستاها به شهر تهران و رفتارهای اجتماعی مهاجران نامناسب با بستر شهر تهران، رفتار اجتماعی تهاجمی نزد بسیاری از رانندگان که مسائلی چون تصادفات و ترافیک حاصله و در نتیجه آلودگی بیش‌تر هوا را به وجود می‌آورد، میل به رفتار اجتماعی متمایل به بی‌نظمی، رفتارهای اجتماعی نامناسب چون عدم استفاده از محل‌های عبور عابر پیاده که در بسیاری از مواقع سبب کندی عبور و مرور و در نتیجه استفاده سوخت بیش‌تر و بالطبع آلودگی بیش‌تر هوا می‌گردد، عدم احترام به حق تقدم دیگری و غیره از جمله مهمترین عوامل ابعاد رفتار اجتماعی مؤثر در تشدید آلودگی هوای ناشی از ترافیک شهر می‌اشند. در انتها نیز بر اساس یافته‌های تحقیق، راهکارهای عملی و توصیه‌های سیاستی پیشنهاد گردید.

نتیجه‌گیری:

واژگان کلیدی: آلودگی هوا، ترافیک، رفتار اجتماعی، تهران.

بررسی سلامت روان کودک در فراگیری زبان

سهیل روزبه^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- کارشناس ارشد زبان انگلیسی.

چکیده

مقدمه: کودک در طی فراگیری زبان تلاش می‌کند لغات را ساده سازی کند تا بتواند بهتر آن‌ها را تلفظ کند. فرایندهای ساده سازی کمک می‌کند که کودک به محدودیت‌های دستگاه واجی خود غلبه کند.

مواد و روش‌ها: این پژوهش، با استفاده از مشاهده رفتارهای کلامی ۶۵ کودک ۲ تا ۳ سال در مهد کودک‌های شهرستان شاهرود و ثبت و ضبط گفته‌های آن‌ها انجام شده است. همچنین در این روش از گفتار خود به خودی آن‌ها استفاده شده.

یافته‌ها: کودکان برای ساده سازی واژگان از فرایندهای واجی استفاده می‌کردند. فرایندهای واجی در گفتار آن‌ها زیاد دیده می‌شد که بیش تر، از حذف صدا استفاده می‌کردند و معمولاً منجر به کاهش خوشه می‌شد و تقریباً ۲۲/۴۶٪ واژگان خطا دار آن‌ها را شامل می‌شد. بعد از آن انسدادی شدگی با فراوانی ۶۴/۲۲٪، سپس از قلب با فراوانی ۱۷/۶۴٪ استفاده می‌شده است. سایشی شدگی با فراوانی ۳۸/۳٪ و همگونی با فراوانی ۵۶/۷٪ در واژگان آن‌ها وجود داشت و فرایند افزایش با میزان ۵۲/۲٪ را شامل می‌شد.

نتیجه‌گیری: از یافته‌های این پژوهش چنین استنباط می‌شود که والدین کم حوصله امروزی باید صبور باشند و به کودک فرصت بدهند تا واژه‌ها و جملات خود را کامل کند که این امر باعث اعتماد به نفس کودک نیز می‌شود، زیرا اگر در حین خطاهای گفتاری به آن‌ها فرصت ندهیم توانش زبانی و ارتباطی کودک دچار اختلال می‌گردد و سرعت رشد زبانی او کندتر می‌شود.

واژگان کلیدی: فرایندهای آوایی. انسدادی شدگی. قلب. همگونی. سایشی شدگی.

بررسی مهارت ارتباطی و سلامت روان دانشجویان پرستاری و مامایی شمال

ایران

قهرمان محمودی^۱، محمد علی جهانی^۲

۱- دانشگاه آزاد اسلامی ساری- دکتری مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی بابل- دکتری مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی.

چکیده

مقدمه: دانشجویان هر جامعه آینده‌سازان آن محسوب می‌شوند و سلامت روان و مهارت ارتباطی آن‌ها یکی از ابعاد تندرستی انسان است، از این رو توجه به ابعاد سلامت روانی و مهارت ارتباطی آنان نیز تأثیر به‌سزایی در رشد کارایی و ارتقاء سلامت کل جامعه خواهد داشت، لذا این پژوهش به منظور شناخت مهارت ارتباطی و سلامت روان در دانشجویان پرستاری و مامایی شمال ایران تدوین شده است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش کاربردی به روش توصیفی، تحلیلی و مقطعی بر روی تعداد ۱۳۹ نفر دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه‌های شمال کشور در سال ۱۳۹۰ به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای وبا بهره‌مندی از روش تصادفی طبقه‌ای نسبتی انجام شده است. جمع‌آوری داده‌ها از طریق پرسش‌نامه و جهت تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون، کای دو و t مستقل استفاده شده است.

یافته‌ها: مهارت ارتباطی پرستاران متوسط، ماماها بالا و مهارت ارتباطی کل افراد مورد مطالعه در حد متوسط بود اما آزمون تفاوت گروه‌های مستقل، بین گروه پرستاران و ماماها از نظر مهارت‌های ارتباطی تفاوت معناداری را نشان نداد ($P < 0/22$ و $df=136$ و $t=1/23$). در کل آزمودنی‌ها، بین متغیرهای مهارت ارتباطی و اضطراب ($P < 0/007$) و $t= -0/237$ ، مهارت ارتباطی و سطح افسردگی ($-0/196$) و مهارت‌های ارتباطی با اختلال در کارکرد اجتماعی ($0/354$)، ارتباط معنادار بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع اختلال روانی در بین دانشجویان پرستاری و مامایی و نیز سطح برخورداری متوسط آن‌ها از مهارت ارتباطی، ضروری است در برنامه‌ریزی آموزشی برای دانشجویان مذکور به آموزش مهارت‌های ارتباطی توجه گردد.

واژگان کلیدی: سلامت، روانی، مهارت، ارتباطی، دانشجویان، شمال.

بررسی میزان شاخص‌های افت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن در دانشجویان مقطع ارشد تمامی رشته‌های دایر در دانشکده علوم پایه دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود در سال تحصیلی ۹۰-۸۹

زهرا کمیاب^۱، محمدنبی سلیم^۲، زهره کمیاب^۳، رمضانعلی خداوردی، فرامرز میرزائی^۴

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود- کارشناس ارشد.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود- گروه تاریخ- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود- دانشکده علوم پایه- کارشناس مسؤل آموزش.

۴- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود- کارشناس ارشد.

چکیده

مقدمه: مسأله افت تحصیلی به‌عنوان قدیمی‌ترین و بحث‌انگیزترین مسأله آموزش در دهه‌های اخیر بوده است که فاصله بین وضعیت علمی موجود فراگیران با وضعیت مورد انتظار آنها از حد معقول و مقبول آن فراتر رفته است و منجر به خسارت‌های اقتصادی، روانی و اجتماعی گردیده است و یکی از مشکلات نظام آموزشی از جمله دانشگاه‌هاست. هدر دادن هزینه‌های جاری صرف شده جهت اداره دانشگاه‌ها و توسعه و تجهیز آنها و هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم آموزش و اتلاف هزینه‌های از دست رفته بر اثر دیرتر راه یافتن به بازار کار، سرخوردگی و علل خانوادگی و فردی... خسارت زیادی به فرد، دانشجو، خانواده و جامعه وارد می‌کند. با توجه به عزم شناسایی عمیق به این مشکل و برنامه‌ریزی برای رفع آن، مطالعه حاضر با هدف بررسی شاخص‌های افت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن در دانشجویان مقطع ارشد تمامی رشته‌های دایر در دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه بر روی کلیه دانشجویان پذیرفته شده مقطع ارشد تمامی رشته‌های دایر در دانشکده علوم پایه در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ انجام گرفته و اطلاعات لازم با مطالعه دقیق مدارک موجود در پرونده‌های ثبت نامی دانشجویان جمع‌آوری شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط آزمون کای دو و t انجام شده است.

یافته‌ها: شاخص‌های بررسی شده در این پژوهش شامل فراوانی وقوع مشروط شدن یا اخراج، ترک تحصیل و انصراف، تغییر رشته، عدم مراجعه اولیه ثبت نام و میانگین طول دوره تحصیل دانشجویان در رشته‌های فوق بود. میزان افت تحصیلی ترم‌های اول و دوم تحصیلی بیشتر بود ($P=0/000$). افت تحصیلی همچنین با معدل دوره کارشناسی، جنس و سهمیه ورودی ارتباط معناداری را نشان می‌داد ($P=0/000$).

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش تجدید نظر در شیوه‌های گزینش دانشجو برای ورود به رشته‌های موجود و ایجاد تغییر در آموزش دوره‌های مذکور پیشنهاد می‌شود و همچنین برای کاهش افت تحصیلی علاوه بر راه‌های درون سازمانی به راه‌های برون سازمانی نیز نیاز است.

واژگان کلیدی: شاهرود، دانشجویان، افت تحصیلی، شاخص.

یازدهمین سمینار دانش و تندرستی

سازمان بهداشتی و درمانی

بررسی اثرات ضد دردی و ضد التهابی عصاره هیدروالکلی گیاه حرا (*Avicennia marina*) در موش‌های صحرایی نر

مهدی زمانی گندمانی^۱، الهه فروزنده ملاطی^۲، پروین محزونی^۳، سید جمال مشتاقیان^۴

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان- دانشکده علوم پایه- گروه بیولوژی.

۲- دانشگاه گیلان، رشت- دانشکده علوم پایه- گروه بیولوژی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- گروه فیزیولوژی.

۴- دانشگاه اصفهان- دانشکده علوم پایه- گروه بیولوژی.

چکیده

مقدمه: کاربرد گیاهان دارویی به جای داروهای سنتتیک در سال‌های اخیر به دلیل کم بودن عوارض جانبی و تنوع ترکیبات مؤثره‌ی گیاهان افزایش یافته است. بررسی اثر ضد دردی و ضد التهابی گیاه حرا با توجه به ترکیبات ضد دردی و ضد التهابی موجود در گیاه ضروری به نظر می‌رسد.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش از ۳۰ موش صحرایی نر نژاد ویستار با وزن تقریبی ۲۰۰-۱۸۰ گرم استفاده گردید. حیوانات به ۴ گروه شاهد، کنترل مثبت (دریافت‌کننده ویتامین C با دوز ۵۰ μl)، دو گروه دریافت‌کننده دوزهای ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی گرم بر کیلوگرم عصاره هیدروالکلی عصاره *Avicennia marina* تقسیم و جهت بررسی اثرات ضد التهابی و ضد دردی عصاره از ادجونت فروند کامل استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون واریانس یکطرفه و کمک آزمون توکی توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: عصاره هیدروالکلی گیاه حرا باعث کاهش معنادار التهاب و درد در دوز ۲۰۰mg/kg ($P < 0.05$) شد.

نتیجه‌گیری: عصاره گیاه حرا دارای اثرات ضد التهابی و ضد دردی بود که به نظر می‌رسد مربوط به مواد موجود فلاونوئیدها، زین‌ها و سایر ترکیبات موجود در این گیاه می‌باشد.
واژگان کلیدی: التهاب، درد، عصاره هیدروالکلی، گیاه حرا.

کیفیت زندگی و فاکتورهای مرتبط با آن در مردان مبتلا به نارسایی سیستولیک قلبی بستری در بیمارستان‌های تامین اجتماعی البرز کرج و شهریار (۱۳۸۹)

شراره ضیغمی محمدی^۱، ماندانا شهپریان^۲

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج- دانشکده پرستاری و مامایی- مربی گروه پرستاری.

۲- بیمارستان تامین اجتماعی البرز کرج- متخصص بیماری‌های قلب و عروق.

چکیده

مقدمه: کیفیت زندگی مفهومی چند بعدی شامل جنبه‌های جسمی، روانی، اجتماعی و اقتصادی است. با وجود پیشرفت‌های اخیر طی دهه‌های اخیر در درمان نارسایی قلبی، پروگنوز این بیماران همچنان ضعیف باقی مانده است. مطالعات مختلف نشان می‌دهد که کیفیت زندگی مرتبط با سلامتی در بیماران مبتلا به نارسایی قلب به‌طور قابل توجهی تحت تاثیر بیماری قرار می‌گیرد. هدف از مطالعه حاضر تعیین کیفیت زندگی در مردان مبتلا به نارسایی سیستولیک قلبی بستری در بیمارستان‌های تامین اجتماعی البرز کرج و شهریار در سال ۱۳۸۹ بود.

مواد و روش‌ها: این یک مطالعه توصیفی مقطعی بود که بر روی ۱۰۰ مرد مبتلا به نارسایی سیستولیک قلبی انجام شد. روش نمونه‌گیری در مطالعه حاضر به روش نمونه‌گیری آسان بود. اطلاعات از طریق مصاحبه جمع‌آوری گردید. ابزارهای مورد استفاده شامل اطلاعات دموگرافیک و پرسش‌نامه زندگی با نارسایی قلبی مینه سوتا بود. گرفت. اطلاعات توسط آمار توصیفی، مانند توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آزمون تی برای گروه‌های مستقل، آنالیز واریانس یکطرفه و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که میانگین نمره کیفیت زندگی $41/61 \pm 21/30$ بود و ۵۱٪ از مردان مبتلا به نارسایی قلبی کیفیت زندگی ضعیف، ۲۶٪ متوسط و ۲۳٪ کیفیت زندگی خوبی داشتند. کیفیت زندگی همبستگی مثبت معناداری با سن ($P=0/000$) و همبستگی معکوس معناداری با کسر جهشی بطن چپ ($P=0/006$)، سطح هموگلوبین ($P=0/000$) داشت. تفاوت آماری معناداری در میانگین نمره کیفیت زندگی با سطح تحصیلات ($P=0/001$)، وضعیت اقتصادی ($P=0/010$)، مصرف سیگار ($P=0/031$)، آسم ($P=0/022$)، استفاده از دیگوکسین ($P=0/040$)، مسدود کننده گیرنده آنژیوتانسین ($P=0/035$) و اسپیرونولاکتون ($P=0/002$) وجود داشت.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد که کیفیت زندگی مردان مبتلا به نارسایی سیستولیک قلبی ضعیف بود. پرستاران با مداخلات مناسب و آموزش اقدامات خود مراقبتی و مانیتورینگ عوارض جانبی درمان می‌توانند به ارتقاء کیفیت زندگی بیماران مبتلا به نارسایی قلبی کمک نمایند.

واژگان کلیدی: مردان، نارسایی قلبی، هموگلوبین، کیفیت زندگی.

بررسی اثر پارامترهای راهبری بر حذف فرمالدهید از فاضلاب صنعتی سنتتیک توسط فرآیند الکتروفنتون

امیر باقری^۱، غلامرضا موسوی^۲، علی خوانین^۳

۱- دانشگاه تربیت مدرس- دانشکده پزشکی- گروه بهداشت مهندسی محیط و حرفه‌ای- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه تربیت مدرس- دانشکده پزشکی- گروه بهداشت مهندسی محیط و حرفه‌ای- دکترای مهندسی بهداشت محیط، دانشیار

۳- دانشگاه تربیت مدرس- دانشکده پزشکی- گروه بهداشت مهندسی محیط و حرفه‌ای- دکترای مهندسی بهداشت حرفه‌ای، دانشیار

چکیده

مقدمه: استفاده از فرمالدهید به دلیل واکنش‌پذیری بالا، ماهیت بی رنگ، پایداری، خلوص در اشکال تجاری و قیمت پائین در صنایع افزایش یافته است. طبق لیست CERCLA فرمالدهید ماده‌ای خطرناک و سمی برای انسان و محیط زیست است. هدف از این تحقیق بررسی کارایی فرآیند الکتروفنتون در پیش‌تصفیه فاضلاب صنعتی حاوی غلظت بالای فرمالدهید است.

مواد و روش‌ها: اثر پارامترهای مهمی مانند زمان فرآیند، غلظت اولیه هیدروژن پراکسید، PH و دانسیته جریان در تجزیه فاضلاب فرمالدهیدی با غلظت ۷۵۰۰ میلی‌گرم بر لیتر در راهبری سیستم جریان بسته، مورد ارزیابی قرار گرفت. راکتور جریان بسته در فرآیند الکتروفنتون متشکل از راکتور تک بخشی استوان‌های مدور با قطر داخلی ۵/۲۰ سانتی‌متر و ارتفاع ۳۴/۵۰ سانتی‌متر است. همچنین حجم این راکتور ۵۰۰ میلی‌لیتر بود.

یافته‌ها: مطابق با نتایج آزمایشات حداکثر حذف فرمالدهید در شرایط راهبری $\text{pH}=10$ ، شدت جریان برابر با ۸/۵۰ میلی آمپر بر سانتی‌متر مربع، در مدت ۱۰ دقیقه، با غلظت اولیه ۱۳/۲ میلی‌مول بر لیتر از هیدروژن پراکسید به‌دست آمد.

نتیجه‌گیری: در نتیجه این مطالعه، علاوه بر مشاهده توانایی فرآیند الکتروفنتون در کاهش غلظت فاضلاب حاوی ۷۵۰۰ میلی‌گرم بر لیتر فرمالدهید تا حد تصفیه بیولوژیکی؛ اثبات شد که این فرآیند می‌تواند تا حذف ۹۹/۹۹ درصدی فرمالدهید از فاضلاب صنعتی سنتتیک نیز مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: فاضلاب صنعتی، فرمالدهید، الکتروفنتون، الکتروود آهن، پارامترهای راهبری.

ظرفیت سنجی مقدار استحصال گاز متان از مرکز دفن زباله شهر بردسکن با استفاده از برنامه LANDGEM جهت احداث نیروگاه برق در سال ۱۳۹۰

اکرم کاووسی^۱، علی اکبر رودباری^۲

۱- دانشجوی کارشناسی مهندسی بهداشت محیط، کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: گاز متان یکی از مهمترین گازهای گلخانه‌ای با ارزش سوختی فراوان است که در صورت عدم جمع‌آوری و راهیابی آن به فضای آزاد و رسیدن مقدار آن به ۵ تا ۱۵ درصد حجم هوا منفجر می‌گردد. به این دلایل برآورد مقدار انتشار و تولید این گاز از منابع آن بسیار حائز اهمیت است ضمن آنکه اندازه‌گیری مقدار گاز متان منتشره از اماکن دفن بهداشتی می‌تواند به تعیین سهم ایران در انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای کمک کند. هدف از اجرای این مطالعه، ظرفیت سنجی مقدار استحصال گاز متان از مرکز دفن زباله شهر بردسکن با استفاده از برنامه LANDGEM می‌باشد.

مواد و روش‌ها: نوع مطالعه، توصیفی مقطعی و جامعه مورد مطالعه آن را زباله‌های تولیدی شهروندان بردسکن تشکیل می‌دهد. برای انجام این پژوهش در مرحله اول اطلاعات مربوط به مقدار تولید زباله، جمعیت و مشخصات محل دفن جمع‌آوری شد سپس برآورد جمعیت شهر بردسکن طی در سال‌های مختلف دوره طرح با توجه به ضریب رشد انتخابی و با در نظر گرفتن فاکتورهای مؤثر در نرخ رشد انجام شد. در مرحله آخر، عملیات تعیین مقدار ثابت انتشار گاز متان و مقدار پتانسیل تولید متان در محل دفن زباله شهر بردسکن با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده در محل و ورود اطلاعات به برنامه انجام شد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۲۵ متر مکعب بر ساعت، در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۴۶ متر مکعب بر ساعت، در سال ۱۴۰۵ حدود ۳۲۵ متر مکعب بر ساعت و در سال ۱۴۱۰ حدود ۴۳۸ متر مکعب بر ساعت گاز در این مرکز دفن تولید خواهد شد. همچنین سرعت تولید گاز از سال ۱۴۰۵ با شیب کم‌تری ادامه پیدا خواهد کرد.

نتیجه‌گیری: نتایج به‌دست آمده از آن می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های تولید انرژی و سایر کاربردها از گازهای محل دفن و نیز تعیین سهم ایران در انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای مرتبط با زباله مورد توجه قرار گیرد. ضمن آنکه می‌توان با توجه به مقدار گاز متان محاسبه شده، سیستم‌های جمع‌آوری گاز متان را برای محل دفن، طراحی و اجراء کرد تا بدینوسیله علاوه بر بکارگیری گاز از تجمع آن در اماکن دفن و ایجاد انفجار و نشست‌های احتمالی جلوگیری کرد.

واژگان کلیدی: متان، محل دفن، Landgem، بردسکن.

بررسی ارتباط سیگار با شکایات جسمانی (Somatization Tendency)**در رانندگان ماشین‌های سنگین بین شهری شاهرود در سال ۱۳۸۹**سعید تزوال^۱، امین اکبری^۱، فریده صادقیان^۲، سمانه حسین‌زاده^۳، ناهید داور دوست^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشجوی بهداشت حرفه‌ای.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیات علمی بهداشت حرفه‌ای.

۳- دانشگاه تربیت مدرس- دانشجوی دکتری آمار زیستی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناس مامایی.

چکیده

مقدمه: وضعیت سلامت افراد تا حد زیادی متأثر از شرایط کاری و نوع شغل آنان است. رانندگان ماشین‌های سنگین به علت امکان تضاد، خواب نامنظم در هنگام کار و دوری از خانواده به صدمات روانی و جسمی بسیار حساسند و اعتیاد به دخانیات از مهمترین علل بیماری‌ها در دنیا است که در این گروه شغلی از شیوع بالایی برخوردار است. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط سیگار با شکایات جسمانی در رانندگان ماشین‌های سنگین می‌باشد.

مواد و روش‌ها: نوع مطالعه توصیفی- تحلیلی بوده جامعه مورد مطالعه ۳۶۰ نفر رانندگان جاده‌های بین شهری شاهرود در سال ۱۳۸۹ می‌باشد. روش جمع‌آوری اطلاعات بخش شکایات جسمانی پرسش‌نامه روان سنجی (BSI Brief Symptom Inventory) به روش مصاحبه می‌باشد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات آزمون‌های کای دو و من- ویتنی می‌باشد.

یافته‌ها: رانندگان در این مطالعه با میانگین سن $40 \pm 10/3$ و ساعات کار در هفته $60/5 \pm 19$ ساعت در مطالعه شرکت کردند. ۲۵۲ نفر (۸۸٪) بیش از ۵ سال سابقه کار داشتند. از جامعه مورد مطالعه ۱۱۶ نفر (۴۰٪) سیگار کشیدن را گزارش کردند. بیش‌ترین شکایات جسمانی به ترتیب سرگیجه ۹۷ نفر (۳۳٪)، احساس ضعف در قسمت‌هایی از بدن ۸۸ نفر (۳۰٪)، مشکل نفس گرفتن ۸۳ نفر (۲۹٪) و درد قلب یا سینه ۷۴ نفر (۲۵٪) بود. میانگین شکایات جسمانی گزارش شده در دو گروه سیگاری و غیرسیگاری تفاوت معناداری را نشان داد ($P < 0/0001$).

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع بالای سیگار در رانندگان اجرای برنامه‌های آموزشی مؤثر برای این گروه شغلی در خصوص خطرات سیگار و روش‌های ترک آن و راهکارهای مدیریت استرس همچنین مشاوره روانی و معاینات پزشکی دوره ای منظم پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: رانندگان، سیگار، شکایات جسمانی، شاهرود.

بررسی بیماری‌های چشمی و پوستی و برخی عوامل مرتبط با آن در جوشکاران

شهر شاهرود

حسین قاسم زاده کلاگر^۱، مهندس جواد وطنی^۲، مهدی راعی^۲، پوریا شهریان^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت حرفه‌ای.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: کارگران جوشکاری به علت مواجهه با اشعه فرابنفش مستعد ابتلا به بیماری‌های چشمی و پوستی می‌باشند. این مطالعه به منظور بررسی رابطه بین استفاده از وسایل حفاظت فردی و وجود بیماری چشمی و پوستی در جوشکاران شهر شاهرود در سال ۱۳۸۹ انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع مطالعات کاربردی است که به شیوه توصیفی مقطعی انجام شد. با استفاده از دستگاه اندازه‌گیری پرتوهای فرابنفش HAGNER بر روی ۵۰ نفر از کارگران مرد شاغل به جوشکاری در شهر شاهرود که به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند صورت گرفت. اندازه‌گیری‌ها در سه نقطه بدن (پشت حفاظ چشمی، جلوی حفاظ چشمی و در کنار دست جوشکار) انجام شد سپس اندازه‌گیری دوز اشعه به‌عمل آمده همراه برخی از عوامل خطر احتمالی (میزان استفاده از وسایل حفاظت فردی، سن، سابقه کار و...) در یک چک لیست ثبت شده و داده‌ها توسط نرم‌افزار spss16 و آزمون‌های chi-square و t-test مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میانگین سن و سابقه کار کارگران به ترتیب $39/6 \pm 11/981$ و $16/9 \pm 11/662$ بود. میانگین اشعه اندازه‌گیری شده در پشت حفاظ چشمی $27/0 \text{ w/m}^2$ ، در جلوی حفاظ چشمی $14/4 \text{ w/m}^2$ و در پوست دست نیز $55/2 \text{ w/m}^2$ بود. ۷۰٪ از کارگران به‌طور مستمر از وسایل محافظ استفاده می‌کردند و ۳۰٪ از آن‌ها به‌صورت پاره وقت (کمابیش) از وسایل محافظ بهره می‌بردند. نتایج نشان داد وجود بیماری در جوشکاران با سن $P=0/034$ و سابقه کار $P=0/049$ ارتباط آماری معناداری دارد. همچنین ارتباط معناداری بین میزان استفاده از وسایل حفاظت فردی کارگران با وجود بیماری یافت نشد.

نتیجه‌گیری: از آن جایی که میزان استفاده از وسایل حفاظت فردی با وجود بیماری دارای ارتباط معنادار نمی‌باشد، وجود بیماری می‌تواند به دلیل عدم استفاده صحیح از وسایل محافظ و عدم رعایت نکات ایمنی و بهداشتی باشد می‌توان با استفاده از آموزش و اقدامات کنترلی مواجهه کارگران با اشعه فرابنفش و در معرض بیماری قرار گرفتن آن‌ها را تا حد زیادی کاهش داد. همچنین با معاینات و پایش‌های سالانه می‌توان از میزان بیماری و مؤثر بودن آموزش و اقدامات کنترلی اطلاع کسب نمود.

واژگان کلیدی: وسایل حفاظت فردی، بیماری چشمی و پوستی، پرتو فرابنفش، جوشکاران شاهرود.

ارزیابی رفلکس اپی لپسی در بیماران مبتلا به صرع مراجعه کننده به کلینیک داخلی اعصاب بیمارستان امام رضا (ع)

مجید حسن زاده^۱، ناهید ساقی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده پرستاری مامایی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشکده علوم پزشکی تربت حیدریه- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

چکیده

مقدمه: بروز دیس شارژهای الکتریکی غیرطبیعی و پاروکسیسمال در الکتروآنسفالوگرافی و یا بروز تشنج کلینیکی به دنبال یک محرک مشخص مانند نور صدا، خواندن، نوشتن و ... تحت عنوان رفلکس اپی لپسی محسوب می‌گردد. این نوع صرع کمتر از ۱٪ کل صرعه‌ها را تشکیل می‌دهد، متأسفانه عدم آگاهی بیماران از این محرک و حذف آن‌ها در تشدید حملات صرع مؤثر می‌باشد، لذا این مطالعه به منظور میزان شیوع رفلکس اپی لپسی و انواع بالینی آن در بیماران مراجعه کننده به کلینیک اعصاب بیمارستان امام رضا (ع) انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی بود. که تمامی بیماران مراجعه کننده به درمانگاه اعصاب که سابقه تشنج و صرع داشته اند به عنوان واحدهای پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند اطلاعات مورد نیاز با توجه به هدف پژوهش از پرونده بیماران استخراج گردید و به کمک پرسش نامه جمع آوری شده و با استفاده از آزمون‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها: از بین ۲۵۴۰ بیمار که طی سال‌های (۸۵ - ۸۰) مراجعه کرده بودند و مبتلا به انواع مختلف صرع بودند تعداد ۷۵ نفر باتشخیص رفلکس اپی لپسی مورد بررسی قرار گرفتند، شایع ترین گروه سنی مبتلا رده سنی (۲۰ - ۱۱) سالگی بود ۳۵٪، ۳۵٪، ۳۵٪، ۳۵٪، نور خورشید، وسایل کامپیوتری (۱۷٪/۶) ۷۰ نفر از بیماران تغییرات کلاسیک صرع را در نوار مغزی داشتند. ۸۳٪/۷۵ بیماران علاوه بر محرک‌های خارجی به طور خودبه خودی نیز دچار حملات تشنج می‌گردیدند، در ۷۲ نفر از بیماران تجویز دارو منجر به کنترل حملات شده بود.

نتیجه گیری: با آموزش و اتخاذ تدابیر پیشگیری کننده مناسب همراه با تجویز داروهای ضد صرع و حذف محرک‌های ایجاد کننده رفلکس اپی لپسی می‌توان حملات صرع را به حداقل کاهش داده و عود این حملات را کنترل نماییم و باعث کاهش و کنترل کامل حملات شویم شیوع بالای حملات رفلکس اپی لپسی ناشی از تماشای تلویزیون و بازی‌های کامپیوتری لزوم توجه به تغییر در فرکانس وسایل الکترونیکی مورد استفاده در کشور ما را می‌رساند که این موارد می‌توانند نقش مؤثر در (Self care) و کنترل و کاهش حملات صرع و عوارض بعدی داشته باشد.

واژگان کلیدی: رفلکس اپی لپسی، صرع، بیمارستان امام رضا (ع) مشهد.

تعیین نقشه ژنتیکی ناقلین β تالاسمی طوایف مختلف بلوچ استان سیستان و

بلوچستان

فرناز فریفته^۱، سمیرا عطفونی نجف آبادی^۱، امیر حسین زرغامی^۲، ابراهیم میری مقدم^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان - کمیته تحقیقات دانشجویی - دانشجوی کارشناسی پیوسته علوم آزمایشگاهی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان - کمیته تحقیقات دانشجویی - دانشجوی کارشناسی علوم تغذیه.

چکیده

مقدمه: β تالاسمی شایع ترین اختلال ارثی هتروژن سنتز زنجیره های بتاگلوبین است که در ایران و سایر کشورهای واقع در کمربند تالاسمی از شیوع بالایی برخوردار است. ازدواج های زیاد درونگروهی و عدم وجود اطلاع از موتاسیون های β تالاسمی در طوایف مختلف بلوچ ساکن استان سیستان و بلوچستان ما را بر آن داشت تا به بررسی شیوع موتاسیون های β تالاسمی در زوجین طوایف بلوچ مراجعه کننده به تنها مرکز تشخیص قبل از تولد تالاسمی استان سیستان و بلوچستان بین سال های ۸۹-۸۲ بپردازیم.

مواد و روش ها: این پژوهش از نوع توصیفی مقطعی است و با استفاده از روش سرشماری، تعداد ۲۸۹۲ پرونده طوایف مختلف بلوچ مراجعه کننده به مرکز تشخیص قبل از تولد تالاسمی بیمارستان علی اصغر زاهدان از سال ۸۹-۱۳۸۲ بررسی شد. با مشاوره جامعه شناس، قوم بلوچ به ۸ طایفه بلوچ سیستانی، سرحد، سراوانی (زات بالا- معمولی و پایین) و مکرانی (زات بالا- معمولی و پایین) تقسیم شد. اطلاعات و موتاسیون های ژن β ناقلین با $MCV < 80 \text{ fl}$ ، $MCH < 26 \text{ pg}$ و $HbA_2 > 3/5\%$ از پرونده های آنان استخراج و در چک لیست جمع آوری شد و در فرم کلی اطلاعات ثبت و با نرم افزار SPSS15 آنالیز گردید.

یافته ها: در طوایف مختلف بلوچ استان سیستان و بلوچستان شایع ترین موتاسیون در ژن β ، IVS I-5(G) با C) با فراوانی ۸۷/۲٪ بود. در این بین طایفه بلوچ سرحد با ۹۲/۸٪ بیشترین فراوانی موتاسیونی ژن IVS I-5 و طایفه بلوچ سراوانی زات بالا با ۷۵/۳٪ کمترین فراوانی موتاسیونی ژن IVSI-5 را به خود اختصاص داده بود. بعد از جهش IVS I-5، موتاسیونهای Codon8/9(+G)، Codon15 G A، 88 C T، فراوانترین جهشها در طوایف مورد بررسی بودند.

نتیجه گیری: با اطلاع از موتاسیون های طوایف و با توجه به اعتقادات مذهبی و محدودیت زمانی در تشخیص قبل از تولد تالاسمی جهت سقط جنین، تعیین موتاسیون در طوایف مختلف امکان این تشخیص را در بازه زمانی کوتاه تر میسر می سازد.

واژگان کلیدی: نقشه ژنتیکی، ناقلین β تالاسمی، طوایف بلوچو.

تأثیر ورزش‌های هوازی و ویریشن بر کاهش چربی شکمیطاهره شهداد نژاد^۱، دکتر اصغر اکبری^۲، امیرحسین ضرغامی^۳، هادی درزاده^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان - کمیته تحقیقات دانشجویی - دانشجوی کارشناسی فیزیوتراپی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان - دکترای ارتوپدی، عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان - کمیته تحقیقات دانشجویی - دانشجوی کارشناسی علوم تغذیه.

چکیده

مقدمه: چاقی با افزایش سن شیوع پیدا می‌کند که بیش‌تر در خانم‌های میانسال دیده می‌شود. چاقی شکمی اهمیت مطالعه آن زمانی بارز می‌شود که بدانیم چاقی شکمی به مراتب خطرناک‌تر از تجمع چربی در نقاط دیگر بدن است. روشهای متعددی جهت کاهش چربی شکم ارائه شده‌اند ولی درمورد اثربخشی آن‌ها اتلاف نظر وجود دارد. این مطالعه به منظور مقایسه اثر ویریشن با اثر ورزش هوازی (تردمیل) در کاهش چربی شکم انجام شده است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع کارآزمایی بالینی می‌باشد که در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد. ۳۰ نفر به صورت تصادفی در یکی از دو گروه ورزش هوازی (۱۵ نفر) و ویریشن (۱۵ نفر) قرار گرفتند. قد، دور کمر، با سن با متر نواری پلاستیکی، وزن بدن با ترازو و ضخامت چربی زیر پوستی نواحی پشت بازو، وسط ران و ناحیه فوق خاصره در سمت راست بدن با کالیپر قبل از مطالعه و پس از آن اندازه‌گیری شد. در هر دو گروه به مدت ۶ هفته با تواتر ۳ روز در هفته و به مدت ۳۰-۶۰ دقیقه در هر جلسه برنامه مورد نظر اعمال شد. ورزش هوازی شامل ترد میل با شدت متوسط یعنی ۴۵-۵۰٪ حداکثر ریت قلب (HRR)، سرعت ۶/۵ کیلومتر در ساعت و شیب صفر درجه بود. ویریشن هم با شدت متوسط و سرعت ۲۵۰۰ دور دقیقه در نظر گرفته شد. جهت آنالیز داده‌ها از نرم‌افزار SPSS16 استفاده گردید. از آزمون‌های T مستقل، من ویتنی، T زوج و ویلکاسیون به ترتیب برای مقایسه نتایج بین گروهی و درون گروهی قبل و بعد از مطالعه استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان داد میانگین دور کمر در گروه ورزش هوازی از $۱۱/۶ \pm ۸۲/۲$ به $۹/۴ \pm ۷۹$ و در گروه ویریشن از $۸۲/۳ \pm ۷/۴$ به $۷۹/۵ \pm ۷/۵$ کاهش یافت که براساس آزمون کولموگروف اسمیرنوف در گروه ورزش هوازی توزیع نرمال نبود ($P > ۰/۰۵$). اما در گروه ویریشن توزیع نرمال بود ($P < ۰/۰۵$). میانگین دور باسن در گروه ورزش هوازی از $۱۰۵/۴ \pm ۷/۶$ به $۱۰۳/۴ \pm ۸/۲$ و در گروه ویریشن از $۱۰۲/۳ \pm ۷/۷$ به $۹۹/۶ \pm ۷/۶$ کاهش یافت ($P < ۰/۰۵$). میانگین درصد چربی در گروه ورزش هوازی از $۲۱/۹ \pm ۴/۸$ به $۱۸/۸ \pm ۲/۵$ و در گروه ویریشن از $۱۸ \pm ۵/۴$ به $۱۷ \pm ۳/۷$ کاهش یافت ($P < ۰/۰۵$). میانگین BMI در گروه ورزش هوازی از $۲۴/۷ \pm ۴/۳$ به $۲۴/۱ \pm ۴/۱$ و در گروه ویریشن از $۲۵/۵ \pm ۲/۱$ به $۲۴/۹ \pm ۱/۹$ کاهش یافت ($P < ۰/۰۵$). براساس آزمون T مستقل کاهش درصد چربی بعد از مداخله در گروه ورزش هوازی نسبت به گروه ویریشن معنادار بود ($P < ۰/۰۵$). اما کاهش دور کمر، دور باسن و BMI در گروه ورزش هوازی نسبت به گروه ویریشن معنادار نبود ($P > ۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان داد که هر دو گروه ورزش هوازی و گروه ویریشن سبب کاهش اندازه دور باسن، در صد چربی و BMI می‌شوند. علاوه بر این ویریشن سبب کاهش اندازه دور کمر هم می‌شود، اما ورزش هوازی در اندازه دور کمر تأثیری ندارد. همچنین کاهش درصد چربی در گروه ویریشن در مقایسه با گروه ورزش هوازی بیش‌تر است اما اختلافی بین دو گروه از نظر متغیرهای دیگر وجود ندارد.

واژگان کلیدی: چربی شکمی، درصد چربی، ورزش هوازی، ویریشن.

بررسی اثر باکتریوسیدال و باکتریواستاتیک فرکانس‌های مختلف جریان متناوب

بر روی باکتری‌های پ سودوموناس آئروژینوزا و استافیلوکوک اورئوس

مهدی میرزایی^۱، علیرضا الفی^۲، پیراسته نوروزی^۳، فاطمه داوردوست^۳، مژگان فضل‌ی^۲، مجتبی نصیری^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت.

۲- دانشگاه صنعتی شاهرود.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- کارشناس آزمایشگاه.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پزشکی.

چکیده

مقدمه: استفاده از مفاهیم فیزیکی در مبارزه بر علیه میکرواورگانسیم‌های پاتوژن می‌تواند به‌عنوان یک راهکار جدید به حساب بیاید. یکی از این مفاهیم نقش جریان‌های الکتریکی در جلوگیری از رشد باکتری‌هاست جریان‌های DC با شدت پایین و به همان اندازه جریان متناوب بر روی باکتری‌ها اثر مرگ‌آوری می‌تواند داشته باشد. همچنین احتمالاً جریان‌های الکتریکی می‌تواند باعث کاهش میزان تشکیل بیوفیلم در سطوح و وسایل پزشکی شود. هدف از این تحقیق از بین بردن بیهنه باکتری‌های موجود در سطوح و وسایل با اهمیت پزشکی می‌باشد لذا اثر باکتریوسیدال و باکتریواستاتیک فرکانس‌های مختلف جریان متناوب جهت یافتن بهترین فرکانس بررسی شد و بعد میزان اثربخشی این فرکانسها بر روی قدرت مواد ضد عفونی‌کننده مانند میکروزد و سیدکس و دکونکس در برابر استافیلوکوک اورئوس و پ سودوموناس آئروژینوزا سنجیده شد.

مواد و روش‌ها: ابتدا در ساعت صفر ابتدا تعداد باکتری در نمونه تست و شاهد شمارش می‌شود و بعد نمونه تست در معرض جریان الکتریکی متناوب با فرکانسهای 50 KHz, 10MHz, 20MHz قرار داده شد. در مراحل بعدی تعداد باکتری‌های زنده نمونه تست و شاهد در ساعت‌های ۲ و ۴ و ۶ هم شمارش گردید و در نهایت منحنی رشد باکتری مربوط به نمونه تست و شاهد با هم مقایسه شد. برای بررسی اثر فرکانس‌های جریان متناوب بر روی میزان اثربخشی مواد ضد عفونی‌کننده (میکروزد، دتول، دکونکس) برای نمونه‌های تست و شاهد بعد از اثر جریان متناوب به روش MIC و MBC آزمایش انجام شد.

نتیجه‌گیری: مقایسه منحنی رشد تست و کنترل باکتری در فرکانس‌های 50 KHz, 10MHz, 20MHz مشخص کرد که در مورد استافیلوکوک اورئوس و پ سودوموناس آئروژینوزا به ترتیب بیش‌ترین اثر ضد باکتریایی مربوط به فرکانس 20MHz و ولتاژ ۲۰ ولت با کاهش لگاریتمی ۱/۱ و ۱ بود و کم‌ترین اثر ضد باکتریایی در فرکانس 50 KHz با کاهش لگاریتمی ۰/۳ و ۰/۴ بود. با مقایسه تست و کنترل میزان اثر تقویت کنندگی فرکانس 20MHz و ولتاژ ۲۰ ولت بیش‌ترین اثر بر روی دکونکس plus 53 بود که تنها یک رقت اختلاف داشت. در مطالعه حاضر جریان متناوب با فرکانس 20MHz و ولتاژ ۲۰ ولت اثر باکتریواستاتیک داشت مطالعات زیاده‌تری خصوصاً در مورد شکل‌های مختلف جریان‌های متناوب برای اثبات اثر ضد باکتریایی لازم است که انجام شود.

واژگان کلیدی: جریان‌های متناوب، فرکانس، باکتریوسیدال، باکتریواستاتیک.

آیا عوامل مؤثر بر تمرکز دانشجویان بومی و غیر بومی در کلاس‌های درس متفاوت است؟

حمید شاهین‌فر^۱، محسن پورعزیزی^۱، شیدا ذوالفقاری^۱، روناژ نیکخواه^۱، سمیرا مهرعلیزاده^۲، دکتر راهب قربانی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی سمنان - دانشجوی پزشکی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان - گروه اطفال - فوق تخصص قلب اطفال - عضو هیات علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان - دکتری آمار - عضو هیات علمی.

چکیده

مقدمه: اثرات روانی و اجتماعی ناشی از دوری از خانواده، مشکلات اقتصادی و رفاهی، افت تحصیلی و... از جمله مواردی هستند که برای دانشجویان غیر بومی محتمل است. هدف از این مطالعه شناسایی و بررسی میزان تأثیرگذاری عوامل مرتبط با تمرکز در کلاس از دیدگاه دانشجویان بومی و غیر بومی، در جهت ارتقاء سطح تمرکز و کیفیت آموزشی است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی، کلیه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ در چهار مقطع علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی، به تفکیک بومی و غیربومی به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. پرسش‌نامه‌هایی شامل سؤالاتی در مورد عوامل مؤثر بر تمرکز از دیدگاه دانشجویان، بصورت مقیاس پنج گزینه ای لیکرت با پاسخ‌های بی‌تأثیر تا خیلی زیاد در سه حیطه وابسته به دانشجو، وابسته به اساتید و وابسته به محیط در اختیار دانشجویان قرار گرفت. داده‌ها با آزمون‌های آماری T-Test، آنالیز واریانس و کای اسکوئر در نرم‌افزار SPSS 17 با معناداری ۰/۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: پرسش‌نامه‌ها توسط ۱۸۰ نفر از دانشجویان (۷۴٪) تکمیل، که ۷/۲٪ آن‌ها بومی بودند. از دیدگاه دانشجویان بومی، خواب آلودگی در کلاس (با میانگین ۳/۶۲) و اخلاق استاد (با میانگین ۳/۴۶) و از دیدگاه دانشجویان غیربومی خواب آلودگی در کلاس (با میانگین ۳/۶۶) و کاربردی مطرح کردن مباحث (با میانگین ۳/۴۸) مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تمرکز بودند. نظر دانشجویان بومی و غیربومی در خصوص برخورد استاد با دانشجو (اخلاق استاد) تفاوت معناداری داشت (P=۰/۰۳۰) به طوری که دانشجویان بومی اهمیت بیشتری قایل بودند. دانشجویان بومی (۶۱/۵٪) عقیده داشتند بهترین بازه زمانی برای داشتن تمرکز ۱۰-۸ بوده در حالیکه غیربومی‌ها (۴۴/۳٪) ۱۲-۱۰ را بهترین بازه زمانی می‌دانستند. هر دو گروه ردیف‌های جلو کلاس را بهترین جایگاه برای داشتن تمرکز محسوب می‌کردند.

نتیجه‌گیری: اقامت در شهری غیر از محل سکونت، با افت تحصیلی دانشجویان همراه بوده است که به همراه مجموعه ای از مشکلات دیگر موجب ارایه طرح بومی‌گزینی در گزینش دانشجویان شده است. در این مطالعه تفاوت معناداری در دیدگاه دانشجویان بومی و غیربومی پیرامون عوامل مرتبط با تمرکز مشاهده نگردید که با علل افت تحصیلی در ارتباط باشد. پیشنهاد بررسی‌های بیشتر پیرامون دلایل افت تحصیلی دانشجویان غیربومی می‌گردد.

واژگان کلیدی: تمرکز در کلاس، دانشجو، کیفیت آموزشی، بومی، غیر بومی.

بررسی روند شاخص‌های بهداشتی قبل و بعد از اجرای طرح ملی پزشک خانواده

در ایران: ۱۳۹۰

عفت عرب‌پور^۱، آزاده بزی^۱، دکتر محمد امیری^۲، دکتر رضا چمن^۳، محدثه فخارزاده جهرمی^۱، منیره محمدی^۱، نازجمال قرنجیک^۱، فرشته طیبی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت عمومی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی در سلامت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: ارزشیابی تغییراتی که در موقعیت بهداشتی پدید می‌آید با استفاده از شاخص‌ها صورت می‌گیرد. مطالعه حاضر با هدف بررسی روند شاخص‌های بهداشتی قبل و بعد از اجرای طرح ملی پزشک خانواده در ایران در سال ۱۳۹۰ صورت گیرد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع پژوهش‌های کاربردی است که به شیوه مقطعی در سال ۱۳۸۹ انجام شد. در این مطالعه گذشته نگر بیش از ۳۰ شاخص مهم از طریق دسترسی به زیج‌های حیاتی کشور بین سال‌های ۸۰-۸۹ و مطالعات صورت گرفته در ۱۰ سال اخیر کشور استخراج خواهد شد. با توجه به اجرای طرح ملی پزشک خانواده از سال ۱۳۸۴ تأثیر اجرای طرح بر این شاخص‌ها مشخص می‌گردد. ابزار مورد استفاده فرم جمع‌آوری داده‌ها بوده که اطلاعات شاخص‌ها به تفکیک هر سال در آن درج خواهد شد. نتایج پس از تحلیل بصورت جداول توزیع فراوانی و نمودار نمایش داده خواهد شد.

یافته‌ها: در دو سال آغازین اجرای طرح ضریب رشد جمعیت افزایش یافته ولی در سال ۸۷ کاهش چشمگیری را نسبت به سال‌های قبل و متوسط کشوری را نشان می‌دهد. درصد افراد ۶۵ ساله و بالاتر در جمعیت تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در طی ۱۰ سال گذشته روند صعودی داشته و حاکی از افزایش سالمندان در جمعیت روستایی می‌باشد. نسبت درصد سرباری در جمعیت روستایی بالاتر از میانگین کشوری بود. میزان تولد خام در سال‌های ۸۴ و ۸۵ افزایش داشته گرچه پس از اجرای طرح پزشک خانواده روند متغیر بوده ولی از میانگین کشوری پایین تر است. این شاخص در کشور نیز در سال‌های پس از اجرای طرح روند افزایشی را نشان می‌دهد. زایمان‌های انجام شده توسط مامای محلی دوره ندیده جمعیت روستایی روند کاهشی را نشان می‌دهد. درصد دو قلوزایی در کشور پس از اجرای طرح پزشک خانواده سیر صعودی را نشان می‌دهد. درصد متولدین وزن شده تقریباً مساوی ۱۰۰ درصد می‌باشد که نشانگر فعالیت خوب همکاران بهورز در جمعیت روستایی می‌باشد. میزان مرگ‌ومیر خام در سطح شهرستان در سال‌های پس از اجرای طرح پزشک خانواده این روند نیز در شهرستان روند افزایشی دیده می‌شود. درصد مرده‌زایی در ۸۷ سال روند صعودی داشته که نیاز به بررسی بیشتر است. روند شاخص مرگ‌ومیر نوزادان در سال ۸۷ سیر صعودی زیادی داشته است. میزان مرگ‌ومیر به‌دلیل عفونت‌های حاد تنفسی بالاتر از میانگین کشوری است.

نتیجه‌گیری: گرچه در تعدادی از شاخص‌ها افزایش یا کاهشی مشاهده می‌گردد ولی نمی‌توان با قاطعیت تنها افزایش یا کاهش آن را ناشی از تأثیر طرح پزشک خانواده دانست.

واژگان کلیدی: شاخص، شاخص بهداشتی، پزشک خانواده، ایران.

کلاس

بررسی رابطه‌ی سلامت عمومی با سبک‌های مقابله با استرس در گروه‌های**مختلف دانشجویی دانشگاه صنعتی شاهرود ورودی‌های ۸۹-۹۰**رقیه گرزین^۱، دکتر بزرگ اشرفی^۲، مهدی راعی‌دهقی^۳، مریم رضاپور^۴، نسرین ذوالفقاری^۵، آرش براتی^۶

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی - مشاور.

۲- دانشگاه صنعتی شاهرود- دانشکده مدیریت و حسابداری- عضو هیأت علمی- دکترای مدیریت.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی- کارشناسی ارشد آمار.

۴- کارشناس مشاوره.

۵- دانشگاه صنعتی شاهرود- مدیریت صنعتی.

۶- کارشناس ارشد روانشناسی عمومی.

چکیده

مقدمه: توجه به سلامت روان و مهارت‌هایی که افزایش سلامت روان را سبب می‌شود در میان قشر دانشجویی که درصد قابل توجهی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند بسیار حائز اهمیت است. نظر به اهمیت مسأله؛ مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه سبک‌های مقابله با استرس و سلامت عمومی دانشجویان پذیرفته شده در سال تحصیلی ۸۹-۹۰ دانشگاه صنعتی شاهرود انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- تحلیلی وضعیت روانی ۲۷۵ نفر از پذیرفته‌شدگان سال تحصیلی ۸۹-۹۰ رشته‌های مختلف دانشگاه صنعتی شاهرود بررسی گردید که به‌صورت سرشماری کلیه دانشجویان ورودی به پرسش‌نامه سلامت عمومی (GHQ-28) و پرسش‌نامه راهبردهای مقابله ای لازاروس که یک آزمون ۶۶ ماده ای است پاسخ گفتند. از دانشجویان خواسته شد به اطلاعات جمعیت شناختی آن نیز پاسخ دهند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ۳۶/۹ درصد از پسران و ۴۸/۹ درصد از دختران دانشجوی در معرض آسیب و مشکوک به اختلال روانی بوده اند و این اختلاف از نظر آماری معنادار بوده است $P > 0/03$. از میان سبک‌های مقابله‌ای میان نمرات سلامت روان کل دانشجویان و سبک مقابله‌ی مستقیم رابطه‌ی معنادار غیر مستقیم و میان پذیرش مسئولیت، حل مسأله، و ارزیابی مجدد رابطه معنادار مستقیم مشاهده گردید.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که هر چقدر پذیرش مسئولیت، حل مسأله و ارزیابی مجدد در بین افراد بیش‌تر باشد به همان میزان از سلامت روانی بیش‌تری نیز برخوردار خواهند بود.

واژگان کلیدی: سلامت عمومی، سبک‌های مقابله با استرس، دانشجویان.

شاخص توده بدن (BMI) در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود

جواد حاتمی^۱، حامد شیر محمدی^۱، مهری دلوریان زاده^۲، ناهید بلبل حقیقی^۳، آیسا بهار^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت عمومی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پرستاری مامایی- عضو هیأت علمی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی.

چکیده

مقدمه: هدف از این مطالعه، ارزیابی شاخص توده بدنی (BMI) در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوده است. با توجه به اهمیت سلامت جوانان بررسی حاضر به منظور تعیین گروه‌های در معرض خطر مشکلات تغذیه‌ای اعم از افزایش یا کاهش وزن پی برد و اقدامات مناسب جهت پیشگیری و درمان را انجام داد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی است. افراد مورد مطالعه به‌طور تصادفی از بین کل دانشجویان خوابگاهی انتخاب شدند روش جمع‌آوری اطلاعات از طریق توزیع پرسش‌نامه و مصاحبه اندازه‌گیری وزن و قد و سپس اندازه‌گیری شاخص توده بدنی بود. سپس آنالیز آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS 16 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که میانگین BMI ۱۴/۵ درصد کل دانشجویان کم وزن، ۱۷ درصد اضافه وزن و چاق و ۸۳٪ دارای شاخص توده بدنی نرمال می‌باشند. نتایج بررسی بیانگر وجود مواردی از سوء تغذیه در بین دانشجویان مورد مطالعه می‌باشد. بنابراین رایه برنامه‌های مناسب تغذیه‌ای و اصلاح شیوه‌های زندگی توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: کم وزنی، اضافه وزن، شاخص توده بدن.

بررسی سطح رضایت اعضای تیم سلامت از طرح ملی پزشک خانواده و بیمه**روستایی در شهرستان شاهرود: ۱۳۹۰**امین صدقی^۱، دکتر محمد امیری^۲، مهدی راعی دهقی^۲، نعیم مهدی نژاد^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- میته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت عمومی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: رضایت کارکنان موضوعی مهمی می‌باشد که می‌تواند در میزان انگیزش اثر قوی داشته باشد. مطالعه حاضر با هدف تعیین رضایتمندی اعضای تیم سلامت شهرستان شاهرود از پزشکان خانواده ۱۳۹۰ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع پژوهش‌های مقطعی کاربردی است که در سال ۱۳۹۰ انجام شد. در این مطالعه کلیه اعضای تیم سلامت به روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار مورد استفاده دو نوع پرسش‌نامه مربوط به بهورزان شامل ۶ سؤال عمومی و ۱۱ سؤال اختصاصی و پرسش‌نامه دیگر اعضای تیم سلامت شامل ۶ سؤال عمومی و ۱۳ سؤال اختصاصی در زمینه رضایت افراد است که در اختیار افراد قرار گرفته و به روش خود ایفا تکمیل شد. داده‌ها پس از جمع‌آوری وارد نرم‌افزار SPSS شده و پس از تحلیل، نتایج به صورت جداول توزیع فراوانی و نمودار نشان داده شد.

یافته‌ها: اکثر (۶۱/۶٪) اعضای تیم سلامت را زنان تشکیل می‌دادند. ۸۳٪ از افراد مورد مطالعه متاهل بودند. ۳۸٪ افراد بالای ۴۰ سال سن داشتند. سابقه ۹۴/۶٪ افراد بالای ۱۰ سال سابقه کار داشتند. ۳۸/۹٪ افراد از پزشکان خانواده رضایت کامل داشتند. بیش‌ترین اعضای تیم سلامت را بهورزان و پس از آن ماماها تشکیل می‌دادند. میانگین نمره رضایت $30/49 \pm 6/60$ بوده که حاکی از رضایت نسبتاً مطلوب آنان بود. بیش‌ترین رضایتمندی مربوط به کاردان‌های آزمایشگاه و کم‌ترین نمره رضایت مربوط به بهورزان بود. بین وضعیت تأهل، نس، سابقه کار و گروه‌های سنی اعضای تیم سلامت با میانگین نمره رضایت رضایت اعضای آنان رابطه معناداری مشاهده نگردید. ولی بین میانگین نمره رضایت اعضای تیم سلامت و رشته شغلی و مرکز بهداشتی درمانی ارتباط معناداری مشاهده گردید.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه‌گیری نمود که اعضای تیم سلامت از عملکرد پزشکان خانواده رضایت دارند. گرچه این رضایتمندی در حد بسیار بالایی نیست و پایین بودن نمره رضایت در گروه اصلی که بیش از یک سوم اعضای تیم سلامت را تشکیل می‌دهند نیاز به بررسی‌های بیش‌تر داشته که در صورت رفع آن عملکرد بهتر تیم سلامت را به دنبال خواهد داشت.

واژگان کلیدی: تیم سلامت، رضایت، بیمه روستایی، پزشکان خانواده.

بررسی رابطه‌ی رضایت زناشویی و اضطراب بارداری در زنان مراجعه‌کننده به

مراکز بهداشتی درمانی شهر بیرجند در سال ۱۳۸۹

محمد رضا میری^۱، غلامرضا شریف‌زاده^۲، فرشته عزیززی^۱، انسیه احمدپور^۳، مریم قربانی^۳، طاهره اسدالهی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند- گروه پزشکی اجتماعی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند- دانشجو.

چکیده

مقدمه: بارداری بدون شک یکی از مهم‌ترین حوادث زندگی هر زن به حساب می‌آید که می‌تواند بر رضایت زناشویی تأثیرگذار باشد. اگر چه رضایت زناشویی و عوامل تأثیرگذار بر آن مورد توجه پژوهشگران خارجی و داخلی بوده است لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین رابطه رضایت زناشویی و اضطراب بارداری در زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی بیرجند در سال ۱۳۸۹ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: در یک مطالعه‌ی علی-مقایسه‌ای ۲۰۰ زن باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بیرجند به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از ۴ مرکز بهداشتی درمانی مورد بررسی قرار گرفتند. جهت گردآوری اطلاعات از دو پرسش‌نامه استاندارد استرس بارداری و رضایت زناشویی استفاده گردید که به روش مصاحبه حضوری از زنان باردار تکمیل گردید. داده‌های گردآوری شده به کمک روش‌های آمار توصیفی، آزمون تحلیل واریانس تک متغیری، آزمون T و ضریب همبستگی پیرسون سطح در $\alpha \leq 0/05$ تحلیل شدند.

یافته‌ها: ۹۰٪ زنان باردار خانه‌دار بودند از نظر سطح تحصیلات، ۴۱٪ ابتدایی، ۳۲٪ دیپلم و بقیه تحصیلات دانشگاهی داشتند. ۱۹٪ در سه ماهه اول حاملگی، ۲۹٪ سه ماهه دوم، ۵۱٪ در سه ماهه سوم بارداری بودند. بین نمره رضایت زناشویی و اضطراب بارداری همبستگی معناداری مشاهده نگردید ولی بین نمره اضطراب بارداری و خرده متغیر جاذبه همبستگی منفی معناداری مشاهده گردید ($P=0/05$) همچنین بین نمره رضایت زناشویی و خرده متغیر شخصی- خانوادگی و مالی همبستگی منفی معناداری مشاهده گردید ($P=0/01$) و در بقیه خرده متغیرها این همبستگی معنادار نبود.

نتیجه‌گیری: آگاهی زوج‌ها از تغییرات دوران بارداری و نحوه سازگاری آن‌ها با این دوران می‌تواند استرس زنان را به میزان زیادی کاهش داده و از طرفی حمایت‌های خانواده به خصوص همسران می‌تواند در افزایش رضایت‌مندی زناشویی بسیار با اهمیت باشد. لذا با ارایه‌ی آموزش‌های سازگاری در دوران بارداری و همچنین کاهش اضطراب و استرس و نحوه‌ی سازگاری زوجین در این مقطع حساس زندگی در مراکز بهداشتی درمانی می‌توان زوجین را برای رو به رو شدن با تغییرات این دوران و سازگاری با آن‌ها آماده ساخت و بدین ترتیب از بروز تنش‌ها و مشاجرات زوج‌ها در این دوران پیشگیری نمود.

واژگان کلیدی: استرس بارداری، رضایت زناشویی، زنان باردار، شهر بیرجند.

بررسی قارچ‌های هوابرد موجود در یخچال‌های خوابگاه سامان در اردیبهشت**سال ۹۰**محسن یزدانی^۱، حسن پا سالاری^۱، پیراسته نوروزی^۲، هاجر شهسوار^۲، مؤگان فضلای^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجو.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان - دانشجوی کارشناسی ارشد سلول و تکوین.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- کارشناس بهداشت.

چکیده

مقدمه: قارچ‌ها گروهی از میکروارگانیسم‌ها هستند که به وفور در طبیعت پراکنده می‌باشند. اکنون به خوبی مشخص گردیده است که سموم قارچی مسبب همه‌گیری‌های بزرگی در انسان و حیوانات در سال‌های گذشته بوده است. این گروه از میکروارگانیسم‌ها به سادگی قادرند از طریق جریان هوا به نقاط مختلف منتقل و موجب آلودگی مکان‌ها و مواد غذایی مختلف شوند. مطالعه حاضر با هدف شناسایی قارچ‌های هوا برد موجود در یخچال‌های خوابگاه سامان صورت گرفت تا با اطلاع از آن‌ها در جهت پیشگیری اقدام شود.

مواد و روش‌ها: محیط مورد بررسی در این مطالعه توصیفی فضای داخلی ۴۸ یخچال موجود در خوابگاه سامان بوده است. جهت نمونه‌برداری، پس از تهیه محیط کشت اختصاصی قارچ‌ها (سابوردکستروز آگار) و استریل نمودن آن‌ها در آزمایشگاه، تحت شرایط مناسب محیط کشت‌ها به محل نمونه‌برداری (یخچال‌ها) منتقل شدند سپس به مدت ۴۵ تا ۶۰ دقیقه درب محیط کشت (پلیت‌ها) را در محیط یخچال باز گذاشته و بعد از زمان ذکر شده کلیه پلیت‌ها به آزمایشگاه منتقل و به وسیله روش اختصاصی سنجش قارچ‌ها، گونه‌های قارچی شناسایی شدند.

یافته‌ها: از ۴۸ نمونه مورد آزمایش، ۴۸ نمونه (۱۰۰ درصد) دارای آلودگی قارچی بودند. بیشترین آلودگیها به ترتیب مربوط به پنسیلیوم (۳۵/۴ درصد)، اسپرژیلوس (۲۰/۸ درصد)، رایزوپوس (۱۴/۵ درصد)، موکور (۱۰/۴ درصد)، کلادوسپوریوم (۸/۳)، آلترناریا (۶/۲۵ درصد) و ژئوتریکوم (۴/۱۶ درصد)، که در تعدادی از نمونه‌ها بیش از یک نوع آلودگی قارچی وجود داشت.

نتیجه‌گیری: نتایج به دست آمده در این پژوهش بر آلودگی قارچی فضای کلیه یخچال‌های خوابگاه دلالت دارد، با توجه به اهمیت سلامت تغذیه دانشجویان بنظر می‌رسد برای کاهش خطر آلودگی مواد غذایی درون یخچال‌ها علاوه بر آموزش‌هایی در این زمینه برای دانشجویان، اهتمام مسئولین برکنترل و نظارت دوره‌ای نظافت یخچال‌ها ضروری است.

واژگان کلیدی: قارچ‌های هوابرد، یخچال، خوابگاه سامان.

Histopathologic Assessment of Neck Masses in Ekbatan Medical Center of Hamedan

Mohammad Jafari^۱, Babak Azadhi^۲, Pedram Eivgandri, Nilufar Miradi^۲, Mohammad Amin Fereyduni^۲

1- Hamedan University of Medical Science, Hamedan Beheshti Hospital.

2- Research Committee of Student, Hamedan University of Medical Science.

Abstract:

Introduction: Neck mass is a mass, derived from structures in neck that is diagnosable by examination consists of inspection and palpation. Accurate assessment of neck mass and its etiology and reach to final diagnosis is an important procedure in evaluation of neck mass.

Methods: In this research, result of biopsy of 100 cases of neck mass were divided in 3 group: 1-congenital-developmental 2-inflammatory 3-neoplastic. Analysis were performed by software EPI6 and each biopsy were diagnosed by pathologist.

Result: In 0-16 aged children causes of neck mass were: inflammatory(57/1%), congenital(28/6%) and neoplastic(14/3%). In group of 16-40 years old: inflammatory(44/1%), neoplastic(32/4%), congenital(2/9%) and multinodular goiter(20/6%). In group of >40 years old: neoplastic(69/1%), inflammatory(23/1%), congenital(not seen) and multinodular goiter(7/7%). The most common inflammatory cause of neck mass was TB lymphadenitis(48/6%) and the most common neoplastic cause of neck mass was lymphoma(32/8%).

Conclusion: As TB lymphadenitis is at the top of causes of neck mass in group under 40 years old, thus TB must be considered as an important cause. In group of after 40 years old as the neoplastic causes are common, accurate examination of oral cavity, pharynx, larynx and upper digestive tract must be performed.

Key words: Neck mass - Histopathology - Ekbatanmedical center.

معیارها و مؤلفه‌های حفظ بهداشت محیط در کتاب و سنت

زهره قاسمی خطیر^۱، نبی‌اله قاسمی خطیر^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی ساری- دانشجوی کارشناسی بهداشت محیط.

۲- مدرس مراکز آموزش عالی- دانشجوی دکتری دانشگاه تاجیکستان.

چکیده

قرآن کریم و سنت مؤکد پیامبر(ص) و ائمه بزرگوار در ضرورت حفظ محیط زندگی و سلامت بهداشتی یکی از مؤلفه‌های مهم در فرهنگ دینی اسلام است. اصول بهداشت محیط دربرگیرنده مفاهیمی چون بهداشت آب، موادغذایی، مسکن، دفع فاضلاب و حفظ زیبایی محیطزیست است که در قرآن و روایات بدان استناد شده است. خداوند متعال پاکیزگان را دوست داشته و اسلام را بر پاکیزگی بنیان نهاده است. آب عنصر حیاتی و از ارکان بهداشت محیط است که به دفعات در قرآن ذکر شده است و تعداد ۴۰ آیه در ارتباط با تغذیه و دوری از پرخوری و رعایت آداب غذا خوردن و ضرورت دور نمودن زباله از خانه و همچنین رعایت نظافت و رعایت حقوق استفاده از محیطزیست مورد اشاره قرار گرفته است.

روش تحقیق در این مطالعه بهره‌گیری از قرآن کریم و کتب روایی و مقالات مربوط به آن بوده است. محقق سعی نمود با دقت نظر در آموزه‌های دینی مؤلفه‌های مهم در حفظ محیطزیست و نظام سلامت را مورد شناسایی قرار دهد.

واژگان کلیدی: بهداشت محیط، سنت، تغذیه، مسکن، زباله.

بررسی عوامل مؤثر بر رضایت‌مندی زناشویی طی سال‌های اول ازدواج در زوج‌های

مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره قبل از ازدواج در شهرستان شاهرود - سال ۱۳۸۹

راحله بابازاده^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی دکتری بهداشت باروری.

چکیده

مقدمه: ازدواج پیوندی شرعی، مقدس و قانونی بین زن و مرد به منظور داشتن یک زندگی آرام و دلپذیر است. مطالعه حاضر برای معین کردن فاکتورهای مؤثر بر رضایت‌مندی زناشویی در سال‌های اولیه ازدواج انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی که در سال ۱۳۸۹ انجام شده است، ۵۰۰ زن به طریق نمونه‌گیری تصادفی ساده که در طی ۳ سال گذشته ازدواج کرده بودند انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسش‌نامه‌های استاندارد رضایت‌مندی زناشویی انریچ و دموگرافیک بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تست‌های آماری t دانش‌آموزی، کای دو، آنالیز واریانس ANOVA، رگرسیون Logistic و همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین نمره کل رضایت‌مندی زناشویی $32/166 \pm 1/31$ بود و ۶۱٪ از زنان رضایت نسبی یا متوسط داشتند. در حدود ۱۷٪ از زنان دارای عدم رضایت و ۹٪ از زنان نیز دارای نارضایتی شدید بودند. بیشترین رضایت‌مندی از بین مولفه‌های نه گانه رضایت‌مندی زناشویی، جهت‌گیری مذهبی و روابط جنسی و کم‌ترین آن ازدواج و فرزند پروری بود. ارتباط معناداری بین رضایت‌مندی زناشویی و اعتقادات مذهبی زوجین ($P < 0/001$)، شغل زنان ($P < 0/023$)، رضایت‌مندی جنسی ($P < 0/001$) و دخالت اطرافیان ($P < 0/001$) به‌دست آمد. در حالی که بین رضایت‌مندی زناشویی و سایر عوامل دموگرافیک ارتباط معناداری دیده نشد.

نتیجه‌گیری: رضایت‌مندی زناشویی یک فاکتور اساسی برای استحکام و دوام ازدواج می‌باشد. زنانی که دارای نارضایتی زناشویی می‌باشند نیاز به مداخلات درمانی مانند زوج درمانی و خانواده درمانی دارند. بعلاوه پیشنهاد می‌شود زنانی که رضایت متوسط یا نسبی زناشویی دارند برای بهبود ارتباطات زناشویی خود مشاوره دریافت کنند همچنین آموزش فرزند پروری بعد از ازدواج برای زوجها برای داشتن خانواده ای سالم ضروری است.

واژگان کلیدی: رضایت‌مندی زناشویی، انریچ، زنان.

بررسی وضعیت جمع آوری و دفع زباله‌های بیمارستانی در بیمارستان‌ها و مراکز

بهداشتی درمانی شهر شاهرود

سعید ناظمی^۱، مهدی راعی دهقی^۲، پیراسته نوروزی^۳، فاطمه داور دوست^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- گروه علوم پایه- عضو هیات علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناس آزمایشگاه.

چکیده

مقدمه: امروزه یکی از معضلات زیست محیطی، مواد زاید بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی- درمانی است که به علت دارا بودن عوامل خطرناک، سمی و بیماری‌زا از جمله دارویی، شیمیایی و عفونی از حساسیت خاصی برخوردار است. هدف از این پژوهش، تعیین میزان سرانه و بررسی وضعیت جمع‌آوری و دفع زباله‌های بیمارستانی در بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی شهر شاهرود می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی، جامعه پژوهش شامل ۳ بیمارستان و ۱۰ مرکز بهداشتی درمانی واقع در شهر شاهرود بوده است. ابزارگردآوری داده‌ها پرسش‌نامه و چک لیست بود. اطلاعات مربوط به تعداد تخت، تعداد مراجعین و وزن زباله‌های تولید شده پس از گردآوری وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۵ گردیده و نهایتاً سرانه و درصد زباله‌های خطرناک و شبه خانگی تعیین شد و نتایج حاصل به صورت آمار توصیفی و در قالب نمودار و جداول نمایش داده شده است.

یافته‌ها: متوسط زباله تولید شده در سه بیمارستان ۵۰۰/۲۹ کیلوگرم در روز می‌باشد که ۵۵/۹ درصد با سرانه ۱/۴۷ کیلوگرم برای هر تخت فعال در روز را زباله شبه خانگی و ۴۴/۱ درصد با سرانه ۱/۳ کیلوگرم برای هر تخت فعال در روز را زباله خطرناک تشکیل می‌داد. متوسط زباله تولیدی در ۱۰ مرکز بهداشتی درمانی ۳/۵۳ کیلوگرم در روز می‌باشد که ۷۰/۵۷ درصد با سرانه ۰/۱۷ کیلوگرم به ازای هر مراجعه‌کننده در روز را زباله شبه خانگی و ۲۹/۴۳ درصد با سرانه ۰/۳۳ کیلوگرم به ازای هر مراجعه‌کننده در روز را زباله خطرناک تشکیل می‌داد.

نتیجه‌گیری: زباله‌های بیمارستانی در بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی شهر شاهرود با توجه به اصول و استانداردهای مصوب جمع‌آوری و دفع می‌گردد. شاید بتوان گفت وجود کارشناس بهداشت محیط در بیمارستان‌ها مهمترین عامل آن می‌باشد.

واژگان کلیدی: زباله بیمارستانی، مراکز بهداشتی درمانی، جمع‌وری، زباله عفونی.

بررسی تغییرات شاخص‌های اسپرومتری و شکایات تنفسی در جوشکاران

سمیه رحیم آبادی^۱، مهدی‌هادیزاده^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی کرمان- دانشجوی کارشناسی ارشد بهداشت حرفه‌ای.

۲- دانشگاه علوم پزشکی کرمان- کارشناس مرکز بهداشت.

چکیده

مقدمه: صنعت جوشکاری یکی از رایج‌ترین صنایع مورد استفاده جوامع بشری به حساب می‌آید و تقریباً جوشکاران بیش از یک درصد نیروی کار هر کشور را تشکیل می‌دهند. سوالی که مطرح می‌شود این است که آیا تست اسپرومتری می‌تواند به‌عنوان یک شاخص غربالگری در برنامه سلامتی و پیشگیری از بیماری‌های تنفسی در جوشکاران بکار آید؟ آیا جوشکاری در دراز مدت اثرات خود را در اسپرومتری نشان می‌دهد؟ نتایج مطالعات قبلی برای پاسخ به این سوال ضدونقیض بوده است.

مواد و روش‌ها: با طراحی یک مطالعه کوهورت گذشته نگر تمام جوشکاران سالن جوشکاری در یکی از کارخانه‌های تولید آبگرمکن شهر نیشابور (۶۳ نفر) در سال ۱۳۹۰ مورد مطالعه قرار گرفتند و نتایج اسپرومتری آن‌ها در فاصله ۴ سال (فاصله بین ۲ تست) بررسی و در ضمن یک پرسش‌نامه طراحی شد که اطلاعاتی اعم از سابقه کار، شغل قبلی و شکایات‌های تنفسی در آن جمع‌آوری گردید. آنالیز داده‌ها به وسیله نرم‌افزار spss انجام گرفت.

یافته‌ها: میانگین کاهش شاخص‌های اسپرومتری FEV1/FVC، FEV1، FVC در مدت ۴ سال به این ترتیب بود: ۰/۱۲، ۰/۱۲، ۰/۷۱ درصد و کاهش معنی‌داری در جوشکاران غیر سیگاری (با در نظر گرفتن فاکتور سن، وزن، سیگار) در شاخص‌های ذکر شده، دیده شد. اما در جوشکاران سیگاری هیچ یک از شاخص‌ها کاهش معناداری نداشت. در ضمن سرفه خلط دار یک شکایت شایع به دنبال جوشکاری بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های به‌دست آمده به نظر می‌رسد که جوشکاری جزء مشاغلی باشد که باعث کاهش ظرفیت‌های تنفسی می‌شود و در این شغل باید به تهویه مناسب محیط کار و استفاده از رسیپراتور مناسب اهمیت ویژه داد و از تست اسپرومتری و یک پرسش‌نامه دقیق تنفسی در برنامه سلامتی و پیشگیری از بیماری‌های تنفسی در جوشکاران استفاده نمود.

واژگان کلیدی: ارزیابی، جوشکار، تست اسپرومتری، شکایات تنفسی.

بررسی کمیت و کیفیت مواد زائد تولیدی خوابگاه شقایق دانشگاه علوم پزشکی**شاهرود**مهندس سعید ناظمی^۱، اشرف گنج بخش^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: تولید مواد زائد جزء لاینفک زندگی انسان از ابتدای خلقت بشر تا کنون بوده است که در صورت عدم کنترل صحیح باعث ایجاد معضلات بهداشتی عدیده خواهد شد. بنابراین داشتن اطلاعات در خصوص منابع تولید، ترکیب فیزیکی و شیمیایی مواد زائد جامد و شیرابه، هزینه سرانه مدیریت کمک مؤثری به طراحی دقیق و مهندسی و در نهایت عملکرد صحیح سیستم مدیریت مواد زائد می‌نماید. لذا هدف از این تحقیق بررسی کمیت و کیفیت مواد زائد تولیدی در خوابگاه دخترانه شقایق دانشگاه علوم پزشکی شاهرود می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی مقطعی، کمیت و کیفیت زباله تولیدی خوابگاه شقایق دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در طی ۴ مرحله نمونه برداری در مهرماه و آبان ماه ۱۳۹۰ تعیین گردید برای این کار قسمتی از زباله‌های انتخاب شده در محل ویژه‌ای بدور از جریان باد و تاثیرات عوامل محیطی مستقر شده و سپس از نظر ترکیبات فیزیکی مورد سنجش قرار گرفتند، حداقل وزنی هر نمونه که مورد آزمایش قرار گرفت ۹۰ کیلوگرم بود.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که متوسط زباله خوابگاه دختران شقایق ۸۰۰ کیلوگرم در روز میانگین چگالی آن ۱۸۵- کیلوگرم بر متر مکعب و سرانه تولید زباله ۰/۷ کیلوگرم در روز می‌باشد. آنالیز فیزیکی زباله نشان می‌دهد که درصد مواد فساد پذیر، کاغذ و کارتن، پلاستیک، شیشه فلزات، منسوجات و پارچه و متفرقه به ترتیب ۷۸، ۶۵، ۱۰، ۳، ۱، ۰/۱۵ و متفرقه ۱/۵ می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به بالا بودن نسبت مواد فسادپذیر، زباله خوابگاه شقایق قابلیت خوبی در تهیه کمپوست دارد علاوه بر این می‌بایست زباله‌ها به موقع جمع‌آوری، حمل و نقل و دفع گردد تا اثرات سوء بهداشتی برای ساکنین خوابگاه ایجاد ننماید. درصد مواد غذایی، پلاستیک و فلز نسبت به زباله‌های مناطق شهری بیش‌تر می‌باشد که می‌بایست با برنامه‌ریزی دقیق و اصولی نسبت به بازیافت این مواد در مبدا اقدام شود تا هزینه‌های سرانه مدیریت زباله کاهش یابد.

واژگان کلیدی: مواد زائد، شیرابه، خوابگاه، مدیریت.

بررسی مقایسه‌ای نیازهای آموزشی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم

پزشکی سبزوار در مورد برخی از اجزای بهداشت باروری در سال ۸۹

مریم سادات نقیبه‌ی نسب^۱، معصومه شریف‌زاده^۱، زهرا رمضانی^۱، معصومه‌هاشمیان^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- د کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی مامایی.

۲- دانشگاه سبزوار- کارشناس ارشد آموزش بهداشت - عضو هیات علمی.

چکیده

مقدمه: وضعیت بهداشت باروری و جنسی جوانان یکی از مهم‌ترین مسایل بهداشتی جامعه محسوب می‌شود که حساسیت آن کم‌تر مورد مطالعه و تحقیق قرار گرفته است. برای بهبود وضعیت بهداشتی یک جامعه، علاوه بر ارائه خدمات بهداشتی، مشارکت فعال دریافت‌کنندگان این خدمات ضروری است و آگاهی مناسب جهت این مشارکت ضروری است. در این پژوهش آگاهی و نگرش دانشجویان دختر و پسر علوم پزشکی در مورد بهداشت باروری مورد مطالعه قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش توصیفی- تحلیلی مقطعی با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم، ۲۵۹ دانشجوی دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی سبزوار به عنوان نمونه پژوهش در نظر گرفته شدند. پرسش‌نامه حاوی ۴۵ سوال بسته شامل اطلاعات دموگرافیک، آگاهی از روش‌های پیشگیری از باروری، بیماری‌های مقاربتی و روش‌های پیشگیری از آنها و همچنین ۱۸ گویه مربوط به نگرش در مورد سه جزء مذکور بهداشت باروری بود که توسط دانشجویان تکمیل گردید. روایی پرسش‌نامه از طریق روائی محتوی و پایایی آن با آزمون α کرونباخ ($\alpha=0/07$) سنجیده شد. داده‌ها با آزمون‌های آماری t-test و تحلیل واریانس (معادل ناپارامتری آنها) تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که میانگین نمره آگاهی و نگرش دانشجویان به ترتیب $29/08 \pm 3/84$ (از ۶۰ امتیاز) و $10/19 \pm 3/84$ (از ۱۸ امتیاز) بود. میانگین نمره آگاهی و نگرش در دانشجویان جنس مونث نسبت به جنس مذکر بیشتر بود. بین میانگین نمره آگاهی و جنس دانشجویان رابطه معناداری مشاهده گردید ($P=0/001$) همچنین بین میانگین نمره نگرش با جنس دانشجویان ($P=0/009$) رابطه معناداری به‌دست آمد. رابطه معناداری بین آگاهی، نگرش با وضعیت تأهل دانشجویان وجود نداشت ($P>0/05$).

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که به‌طور متوسط دانشجویان دارای اطلاعات نسبتاً خوب و نگرش مثبت در مورد بهداشت باروری هستند. افزایش آگاهی در مورد انواع روش‌های پیشگیری از بارداری و بیماری‌های مقاربتی با توجه به چالش‌های اطلاعات دانشجویان در جنسیت‌ها، سنین و رشته‌های تحصیلی مختلف ضروری به نظر می‌رسد. **واژگان کلیدی:** بهداشت باروری، روش‌های پیشگیری از بارداری، بیماری‌های مقاربتی، نیازهای آموزشی.

بررسی عوامل استرس‌زا در آموزش بالینی دانشجویان هوشبری دانشکده**پیرایشکی یاسوج ۱۳۹۰**زینب محمودی^۱، سمیه دستنبوی^۱، آسیه مبارکی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی یاسوج- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی هوشبری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی یاسوج- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: آموزش بالینی بخش اساسی و مهم آموزش دانشجویان هوشبری است و هرگونه مشکل در حیطه بالینی، کارآیی و بازده این بخش را دچار نقصان می‌سازد. استرس از مشکلات شایعی می‌باشد که باعث افت تحصیلی و بروز رفتارهای نامطلوب و اختلالات جسمی در دانشجویان هوشبری می‌گردد. هدف این مطالعه شناخت عوامل استرس‌زا در محیط بالین دانشجویان هوشبری است.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی مقطعی است که بر روی ۷۰ دانشجوی ترم‌های ۳ و ۵ و ۷ هوشبری این دانشکده انجام شده است. نمونه‌گیری به صورت تمام سرشماری بوده و جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته، جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: ۸۹ درصد دانشجویان مجرد و بقیه متأهل، تمامی دانشجویان در دوره روزانه به تحصیل مشغول بودند. بیش‌ترین میزان استرس مربوط به عوامل تذکر مربی در حضور پرسنل و متخصصان (۳/۸±۰/۷۵) و تذکر در حضور همکلاسیان (۳/۵±/۰/۸۷) و استرس زمان القا و دادن دارو با میانگین (۳/۳۸±۰/۷)، مواجهه با بیمار بیهوش در اتاق عمل و انجام لارنگوسکوپی در هنگام اینتوبیشن (۳/۳۳±/۰/۶۰) بوده است.

نتیجه‌گیری: برای تسهیل و کاهش استرس در دانشجویان هوشبری در محیط بالین قبل از ورود به کار آموزشی لازم است اهداف مشخص و با استفاده از مربیان با تجربه جهت افزایش حس اعتماد در دانشجویان این رشته و تعدیل استرس محیط بالینی روش‌های مقابله با آن آموزش داده شود.

واژگان کلیدی: عوامل استرس‌زا، آموزش بالینی، دانشجویان هوشبری.

بررسی چگونگی رابطه بین هوش هیجانی، خود کار آمدی و کیفیت زندگی بین

دانشجویان دختر و پسر

محمد حسن حسین پور^۱، احمد خسروی^۲، الهام باقری^۲، معصومه کاظمی جوینی^۲، سید امید حسینی^۳

۱- دانشگاه غیرانتفاعی شاهرود، مربی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مرکز تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی در سلامت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشجوی کارشناسی مشاوره.

چکیده

مقدمه: هدف این پژوهش آن بود که روابط بین سه متغیر هوش هیجانی، خودکارآمدی و کیفیت زندگی بررسی شود. لذا از سویی رابطه بین هر سه متغیر و از سویی دیگر روابط متقابل هر جفت متغیر و حتی چگونگی وضعیت زیر مقیاس‌های هر سه متغیر نیز بررسی شده است.

مواد و روش‌ها: در پژوهش حاضر از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی توأمان استفاده شده است. به عنوان مثال در آمار توصیفی از میانگین، انحراف استاندارد و ضریب همبستگی استفاده شده است و در حوزه آمار استنباطی از آزمون آماری T استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه غیر انتفاعی نور دانش شاهرود بوده اند که در ترم تابستان سال تحصیلی ۹۰-۹۱ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بوده‌اند. نمونه مورد نظر به صورت تصادفی ساده از بین جامعه انتخاب شدند.

در تحقیق حاضر برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های هوش هیجانی نوشته و تدوین شده بار آن استفاده شد که ۹۰ سوال دارد و شامل ۱۵ مؤلفه می‌باشد. پاسخ‌ها روی طیف ۵ درجه‌ای لیکرت قرار دارند. اعتبار این پرسش‌نامه با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۳٪ گزارش شده است. دومین پرسش‌نامه، مقیاس خودکارآمدی مقابله با مشکلات بوده است که آزمونی با ۳۶ عبارت می‌باشد. دارای مقیاس نمره گذاری لیکرت ۱۱ درجه‌ای است ۰ ضریب الفای کرونباخ زیر مقیاس‌ها عبارتند از (۱) راهکارهای مسأله مدار ۰/۹۱٪ (۲) راهکارهای هیجانات منفی ۰/۹۱٪ (۳) کسب حمایت ۰/۸۰٪ و نهایتاً پرسش‌نامه کیفیت زندگی که ۳۶ عبارتی است و ۸ حیطه مختلف سلامتی را ارزیابی می‌کند پایایی و روایی نسخه فارسی این پرسش‌نامه ۰/۹۰٪ و ۰/۷۰٪ گزارش شده است.

یافته‌ها: در تحلیل داده‌ها از روش همبستگی پیرسون و اسپیرمن و آزمون T استفاده شده است و یافته‌ها نشان داد که بین هوش هیجانی، خود کار آمدی و کیفیت زندگی همبستگی مثبت معنادار وجود دارد و این مقادیر در دختران و پسران تفاوت معناداری ندارد.

نتیجه‌گیری:

واژگان کلیدی: هوش هیجانی، خود کارآمدی، کیفیت زندگی.

آپاندیسیت انگلی و آپاندکتومی

سمیرا اسماعیلی ری کنده^۱، هاجر ضیایی^۲، صابر آرمت^۳، سیده فرشته حسینی^۱، رؤفوه مدانلو^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشکده پیراپزشکی ساری- کمیته تحقیقات دانشجویی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشکده پزشکی ساری- گروه انگل شناسی و قارچ شناسی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- کاردان بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: آپاندیسیت یک بیماری التهابی مهم و شایعترین علت جراحی شکم حاد در بچه‌ها است که به صورت حاد یا مزمن بروز می‌نماید. به علت تنوع در علل ایجاد آپاندیسیت و تعلل در تأیید تشخیص آن که گاهی نتیجه‌ای مهلک برای بیماران دارد عمل جراحی آپاندکتومی ضروری است از طرفی اهمیت انگل‌های اکتوپیک در ایجاد آپاندیسیت به عنوان بخشی از معضلات تشخیصی و بیماری در افراد آلوده است، لذا هدف از این طرح، بررسی ۵ ساله آپاندیسیت انگلی در آپاندکتومی‌های دو بیمارستان امام خمینی و بوعلی شهرستان ساری در سال ۸۹-۱۳۸۸ می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه توصیفی- مقطعی به صورت گذشته‌نگر بوده است، با استناد به اطلاعات مندرج در پرونده کلیه موارد آپاندکتومی‌های دو بیمارستان امام خمینی و ربوعلی شهرستان ساری در طول ۵ سال (۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸) بوده است.

کلیه اطلاعات دموگرافیک و سایر یافته‌های پاتولوژیکی به صورت میکروسکوپی و ماکروسکوپی از پرونده‌های موجود بیماران آپاندکتومی شده دو بیمارستان فوق استخراج و با SPSS مورد آنالیز آماری قرار گرفت.

یافته‌ها: از ۲۱۳۵ آپاندیس آپاندکتومی شده از دو بیمارستان امام خمینی و بوعلی ۳۱ مورد (۱/۵٪) انگلی و ۲۱۰۴ (۹۸/۵٪) غیرانگلی بوده و در بررسی‌های تغییرات بافتی انواع آپاندیس‌های آپاندکتومی شده بیش‌ترین میزان شیوع انگل ۸ (۳/۳٪) در ۲۴۰ آپاندیس بادیواره مخاطی سالم بود و بیش‌ترین میزان شیوع آپاندیس انگلی در گروه سنی زیر ۱۰ سال ۸ (۳/۹٪) بوده است که بانجام آزمون χ^2 و $p=0/003$ اختلاف معنادار آماری بین شیوع آپاندیس انگلی و گروه سنی زیر ۱۰ سال دیده شد.

نتیجه‌گیری: انتروبیوس ورمیکولاریس عامل آپاندیسیت منجر به آپاندکتومی در کودکان زیرده سال شهرستان ساری می‌باشد که ممکن است باعلایم آپاندیسیت التهابی و یا غیرالتهابی همراه باشد.

واژگان کلیدی: انتروبیوس ورمیکولاریس، آپاندیسیت، آپاندکتومی.

بررسی غلظت یون فلوراید در منابع زیرزمینی تأمین آب شرب شهر شاهرود در

سال ۱۳۸۸

سعید ناظمی^۱، محمد امیری^۲، علیرضا شیخ زاده^۳، پیراسته نوروزی^۴، فاطمه داوردوست^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی- دانشجوی کارشناسی ارشد.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- کارشناس آزمایشگاه.

چکیده

مقدمه: در حال حاضر آب شرب شهر شاهرود کلاً از منابع آب زیرزمینی تأمین می‌شود. در مورد غلظت یون فلوراید در منابع مختلف تأمین آب شرب شهر شاهرود، اطلاعات دقیق و مستندی وجود ندارد. این تحقیق به منظور تعیین غلظت یون فلوراید در منابع زیرزمینی آب شرب شهر شاهرود انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق از آب کلیه منابع زیرزمینی شهر شاهرود نمونه‌برداری شد. کل نمونه‌ها ۸۸ عدد که ۴۴ نمونه در فصل سرد و ۴۴ نمونه در فصل گرم به‌طور تصادفی از منابع آب زیرزمینی شهر برداشت شد. برای تعیین غلظت یون فلوراید در نمونه‌های آب از روش اسپاندز (Spands) کتاب روش استاندارد آزمایش‌های آب و فاضلاب استفاده شد.

یافته‌ها: داده‌های به‌دست آمده نشان می‌دهد که غلظت یون فلوراید در فصل سرد در محدوده ۰/۳۵-۰/۶۰ و در فصل گرم در محدوده ۰/۴۲-۰/۷۰ میلی‌گرم بر لیتر بوده است. مقایسه غلظت یون فلوراید آب آشامیدنی شهر شاهرود با استاندارد ثانویه حفاظت محیط زیست آمریکا نشان می‌دهد که کمبود یون فلوراید در این منابع ۱/۳-۱/۶۵ میلی‌گرم در لیتر می‌باشد. بر اساس استاندارد آب آشامیدنی ایران غلظت بهینه فلوراید در ماه‌های گرم سال ۰/۷ میلی‌گرم بر لیتر و در ماه‌های سرد سال ۱/۲ میلی‌گرم بر لیتر می‌باشد. در مقایسه با استاندارد آب آشامیدنی ایران، میانگین مقدار کمبود یون فلوراید در ماه‌های گرم سال ۰/۳۸ میلی‌گرم در لیتر و در ماه‌های سرد سال حدود ۰/۶۷ میلی‌گرم در لیتر می‌باشد. بدین ترتیب تنظیم غلظت یون فلوراید آب شرب در حد استاندارد با تأمین فلوراید مورد نیاز با فلوریداسیون در تصفیه خانه آب یا از طریق رژیم غذایی ضرورت دارد.

واژگان کلیدی: آب شرب، فلوراید، منابع زیرزمینی، شاهرود.

بررسی میزان استفاده از داروهای نیروزا و مکمل در ورزشکاران رشته بدن سازی شهر گناباد و عوامل مؤثر بر آن بر اساس مدل اعتقاد بهداشتی ۱۳۸۹

رامین حسینی یزدی^۱، جلال محمدزاده^۲، حجت علی زاده^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی گناباد- دانشجوی پزشکی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی گناباد- کارشناس پرستاری.

چکیده

مقدمه: استفاده از مواد نیروزا برای افزایش کارایی ورزش سابقه طولانی دارد که به قرن سوم پیش از میلاد در بازیهای المپیک باستانی باز می‌گردد. امروزه یکی از معضلات رشته بدن‌سازی استفاده غیر منطقی ورزشکاران از این مواد جهت افزایش توده عضلانی و بهبود شکل ظاهری بدن است. مدل اعتقاد بهداشتی به‌عنوان مدل تعیین‌کننده علل این رفتار و عوامل اثرگذار بر مصرف مواد نیروزا بکار گرفته شده است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک تحقیق توصیفی تحلیلی است و جامعه پژوهش کلیه ورزشکاران رشته بدن سازی شهر گناباد (۲۴۵ نفر) می‌باشند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه‌ای مبتنی بر آیتم‌های مدل HBM بود که با مصاحبه سازمان یافته تکمیل گردید. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردیدند.

یافته‌ها: میانگین سن جامعه پژوهش ۴/۲۲ سال بود و ۷/۷۲ درصد آن‌ها مذکر و ۴۹ درصد محصل که ۵/۶۶ درصد تحصیلات متوسطه بودند. آگاهی ۴/۳۴ درصد افراد ضعیف و حساسیت درک شده ۱/۳۷ درصد افراد متوسط بود. سن، وضعیت مسکن و منافع و موانع درک شده ارتباط معنادار بود ($P=0/002$) سکونت در منزل پدری کم‌ترین موانع را نشان داد. بین آگاهی و تهدید درک شده ارتباط معنی داری به‌دست نیامد. میان جنس و تهدید درک شده ارتباط معنی دار نبود. شیوع مصرف ۴/۲۲ درصد محاسبه گردید.

نتیجه‌گیری: تمایل مردان به این ورزش بیش‌تر بود. محصلین بزرگترین گروه را تشکیل می‌دادند. قسمت اعظم ورزشکاران از عوارض جانبی و ایجاد وابستگی مواد نیروزا اطلاع نداشتند. ورزشکاران قدیمی از مهمترین راهنماها برای عمل بودند. حساسیت درک شده از وضعیت مطلوب فاصله زیادی داشت. با استفاده از مدل HBM عوامل مؤثر بر مصرف و ضریب تأثیر هر عامل مشخص گردید تا جهت مداخلات آتی منابع دقیقاً در راستای مؤلفه‌ها به ترتیب اولویت به‌کارگیری شود.

واژگان کلیدی: مدل اعتقاد بهداشتی، مواد نیروزا، ورزشکاران گناباد.

بیوتکنولوژی روشی نوین در افزایش راندمان فرایند ورمی کمپوست (ایده‌های

(نو)

مهدی سیدی‌راد^۱، حبیبه مومنی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط - کارشناس شبکه بهداشت محیط شبکه بهداشت و درمان شهرستان بهشهر.

۲- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: کرم خاکی دستگاه گوارش ساده ای دارند. بیش‌تر کرم‌های خاکی همه چیز خوارند. این غذاها از کانال گوارشی کرم خاکی عبور می‌کند. باکتری‌ها و اکتینومیست‌ها هنگام عبور زنده مانده و تا هزاران برابر افزایش می‌یابند. حتی سرعت تغذیه بعضی گونه‌ها در حضور بعضی میکروارگانیسم‌ها افزایش پیدا می‌کند. کرم خاکی ایزینا فوئیتیدا برای ادامه زندگی نیازمند حضور پروتوزورهاست و بدون آن ادامه زندگی میسر نیست. در روده بسته به کرم خاکی، آنزیم‌های متفاوتی ترشح می‌شود، که شامل لیپاز، پروتئاز، سلولاز و کیتیناز می‌باشد.

نظریه: کرم‌ها هر غذایی را نمی‌خورند، به‌عنوان مثال در مواد دفعی اسب، گله یا سگ اغلب کرم کشتهایی وجود دارد که می‌تواند کرم‌ها را بکشد. ازغذاهای غیر قابل قبول برای کرم‌ها می‌توان به مرکبات، سیر و پیاز، گوشت و مرغ و جوجه، فرآورده‌های لبنی، مدفوع سگ و گربه و همچنین روغن و غذاهای پر چرب و... اشاره کرد. با بررسی میکروارگانیسم‌های غالب تجزیه‌کننده این مواد و پرورش و تکثیر آن‌ها در روده کرم خاکی این امکان به‌نظر می‌رسد که بتوان کرم‌های خاکی را با مواد ورودی به فرایند کود سازی تطبیق داد و راندمان کودسازی را افزایش داد. از آنجایی که بعضی از محققان عقیده دارند که سلولاز و کیتیناز ممکن است توسط میکروارگانیسم‌ها و پروتوزورهای همزیست ترشح شوند. با استفاده از بیوتکنولوژی این امکان به نظر می‌رسد که بتوان از همزیستی بین میکروارگانیسم‌ها و کرم‌های خاکی سو‌جست.

واژگان کلیدی: ورمی کمپوست، بیوتکنولوژی، میکروارگانیسم.

بررسی مروری تأثیر گیاه دارویی کندر بر روی حافظه

علی قدیریان^۱، پرپچهر دشمن زبیری^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پزشکی.

چکیده

مقدمه: توانایی یادگیری و قدرت حافظه از ویژگی‌های بارز انسان است که در زندگی روزمره نقش بسیار مهمی دارد. کندر با نام علمی *Boswellia thurifera* به‌عنوان یک داروی مقوی حافظه از دیرباز مورد توجه عالمان طب سنتی بوده است. هدف از این مطالعه اثبات علمی تأثیر کندر بر افزایش یادگیری و حافظه می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه‌ی مروری با جست و جوی تحقیقات انجام شده در ایران و جهان در مورد تأثیر کندر بر افزایش یادگیری و حافظه است که با بررسی کتب طب سنتی و جست‌وجو در پایگاه‌های اینترنتی [sid](http://sid.ir)، [pubmed](http://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/)، [iranmedex](http://iranmedex.com/) و [wikipedia](http://wikipedia.org/)، ۲۹ مطالعه‌ی انجام شده مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: صمغ کندر می‌تواند یادگیری و حافظه را به میزان قابل توجهی افزایش دهد. در آزمایشی مصرف کندر در دوران شیردهی نسبت به گروه شاهد اثرات مثبتی بر روی موش‌هایی که هنگام شیرخواری مادرانشان کندر استفاده کرده اند داشته است. نتایج مطالعه‌ای دیگر نشان داد که کندر می‌تواند در رت باعث افزایش توانایی حافظه هم در حافظه سالم و هم در حافظه تخریب شده با هیوسین شود که مکانیسم احتمالی آن ممکن است از طریق سیستم کولینرژیک باشد. آزمایشات دیگر نیز این موضوع را اثبات می‌کردند که تجویز کندر می‌تواند باعث رشد و نمو سیستم عصبی جنین و افزایش چشمگیر قابلیت‌های یادگیری شود. کندر می‌تواند دارای تأثیر مثبت بر روند تکامل مغز و شکل‌گیری مناسب درخت‌های دندریتی، آکسون‌ها و برقراری ارتباط صحیح بین آن‌ها باشد.

نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان می‌دهد که کندر به‌عنوان یک داروی گیاهی مؤثر در افزایش یادگیری و حافظه مطرح است و اهمیت توجه به منابع اصیل پزشکی ایرانی را به خوبی آشکار می‌سازد.

واژگان کلیدی: کندر، یادگیری، حافظه، طب سنتی.

بررسی تأثیر موسیقی درمانی بر میزان اضطراب و درد بیماران تحت جراحی

سزارین در بیمارستان حکیم جرجانی گرگان ۱۳۹۰

میترا حکمت افشار^۱، الگار سلماسی^۲، حمید حجتی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی گلستان- دانشکده پرستاری مامایی بویه- دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه.

۲- دانشگاه علوم پزشکی گلستان- کارشناس ارشد روان پرستاری.

۳- دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول- کارشناس ارشد آموزش پرستاری- عضو باشگاه پژوهشگران جوان.

چکیده

مقدمه: عمل جراحی سزارین از رایج‌ترین اعمال جراحی در زنان می‌باشد و در سراسر جهان رو به افزایش است. پس از عمل جراحی سزارین روش‌های رایج تسکین درد و اضطراب شامل استفاده از داروها می‌باشد. استفاده از داروها به علت خواب آور و تهوع‌زا بودن می‌تواند بهبودی مادر از ریکاوری و تماس سریع بین وی و نوزاد را به تأخیر بیندازد. لذا این مطالعه با هدف بررسی اثر موسیقی درمانی بر درد و اضطراب پس از عمل جراحی سزارین انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه تجربی بر روی ۶۰ نفر از بیماران تحت سزارین انتخابی که به طور تصادفی به دو گروه (۳۰ نفر گروه آزمون و ۳۰ نفر شاهد) تقسیم شدند، انجام شد. موسیقی آرام به مدت ۲۰ - ۱۵ دقیقه برای بیماران گروه آزمون اجرا گردید. سپس درد و اضطراب بیماران در بدو ورود به اتاق جراحی و ۱۰ و ۲۰ ریکاوری و لحظه خروج از ریکاوری اندازه گیری و مقایسه شد. اطلاعات توسط دو پرسش‌نامه استاندارد سنجش بصری اضطراب و درد جمع آوری گردید. داده‌ها توسط آزمون آماری اندازه‌های تکراری (Repeated measures test) تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: آزمون آماری بین دو گروه آزمون و شاهد ارتباط معناداری را نشان داد ($P < 0/01$). که بیش‌ترین اختلاف در ۱۰ و ۲۰ بعد ریکاوری و حین خروج از اتاق عمل مشاهده شد. طوری که در گروه آزمون میزان درد و اضطراب کمتر از گروه شاهد بود.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که موسیقی درمانی قبل از ورود به اتاق عمل در مادران تحت سزارین، میزان درد و اضطراب پس از عمل جراحی را کاهش می‌دهد و ریکاوری بیمار را کوتاه‌تر کرده و تماس بین مادر و نوزاد سریع‌تر می‌کند. لذا لازم است این روش درمانی از سوی پزشکان، پرستاران و سایر کادر درمان جدی تلقی شود.

واژگان کلیدی: موسیقی درمانی، جراحی سزارین، درد و اضطراب.

بررسی ارتباط تنهایی با رضایت از زندگی در سالمندان

گلناز کوچکی^۱، حمید جنتی^۲، دکتر اکرم ثناگو^۳

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول - دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول - کارشناس ارشد آموزش پرستاری - عضو باشگاه پژوهشگران جوان.

۳- دانشگاه علوم پزشکی گلستان - دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان - دکترای تخصصی آموزش پرستاری - عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: سالمندی دوران حساسی از زندگی است و توجه به مسایل و نیازهای این مرحله یک ضرورت اجتماعی است. در این سن احساس تنهایی که در اثر کمی روابط اجتماعی ایجاد می‌شود علاوه بر سلامت جسمانی بر نحوه زندگی و میزان رضایت از زندگی آن‌ها تاثیر می‌گذارد. لذا در این مطالعه با توجه به اهمیت این مسأله به بررسی ارتباط تنهایی با رضایت از زندگی در سالمندان پرداخته شده است.

مواد و روش‌ها: مطالعه یک پژوهش توصیفی همبستگی است که تعداد ۱۰۰ نفر از سالمندان ساکن شهرهای گرگان و گنبد که شرایط ورود به مطالعه را داشتند بصورت مبتنی بر هدف انتخاب شدند. اطلاعات از طریق پرسش‌نامه‌های احساس تنهایی، رضایت از زندگی و معاینه مختصر وضعیت روانی (MMSE) جمع‌آوری شد و از آزمون‌های آماری توصیفی و آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد میزان تنهایی در سالمندان با میانگین و انحراف معیار (5 ± 7) به میزان زیاد و میزان رضایت از زندگی با میانگین و انحراف معیار (20 ± 6) در حد متوسط بود. که آزمون همبستگی پیرسون بین میزان تنهایی با رضایتمندی سالمندان ارتباط معناداری را نشان داد $(P < 0/01, r = -0/76)$.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج که نشان داد بین میزان تنهایی با رضایتمندی سالمندان همبستگی معناداری وجود دارد. انجام برنامه‌ریزی‌های مدون و اجرایی به منظور بررسی، شناسایی و پیشگیری از پدیده ی احساس تنهایی و همچنین شناخت کیفیت زندگی و تغییر در کیفیت زندگی این قشر از جامعه امری مهم و ضروری است.

واژگان کلیدی: سالمند، رضایت از زندگی، تنهایی.

بررسی شیوع عوارض دیابت در بیماران دیابتی مراجعه کننده به کلینیک دیابت

شهرستان سبزوار در سال ۱۳۸۸

فاطمه دارینی^۱، زهرا محمدی^۲، اقدس ناصرزاد^۳، زهرا السادات اسدی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی ناپیوسته بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- کارشناس بهداشت عمومی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- کارشناس ارشد آموزش بهداشت- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: بیماری دیابت شایع ترین بیماری ناشی از اختلالات متابولیکی است و به دلیل از کار افتادگی ناشی از عوارض بیماری و هزینه درمانی بسیار بالا از عمده ترین مشکلات بهداشتی-درمانی انسانی است. افراد دیابتی بیش تر از افراد عادی در معرض عوارضی چون نابینایی، حملات قلبی، نوروپاتی، نفروپاتی، بیماریهای اندام تحتانی و قطع عضو هستند و بیش تر هزینه های درمانی دیابت ناشی از عوارض آن میباشد. پژوهش حاضر به منظور بررسی شیوع عوارض دیابت در بیماران دیابتی مراجعه کننده به کلینیک دیابت شهرستان سبزوار در سال ۸۸ صورت گرفت.

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت مقطعی، توصیفی-تحلیلی است. که بر روی کلیه مراجعه کنندگان به کلینیک دیابت شهرستان سبزوار انجام شد. اطلاعات مورد نیاز از طریق چک لیست از پرونده های موجود جمع آوری شد. تجزیه و تحلیل داده ها از طریق آزمون های فیشر، کای اسکوار و تی تست صورت گرفت.

یافته ها: نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که بیش از ۹۵٪ افراد مورد مطالعه به دیابت نوع دو مبتلا بودند. ۵/۹۴٪ افراد داروهای کاهنده قند خون مصرف می کردند. میانگین شایع ترین عارضه ها به ترتیب؛ افزایش چربی خون ۳/۵۰٪ و افزایش فشارخون ۴/۲۴٪ و عارضه های چشمی، کلیوی، قلبی و عصبی ۴/۱۱٪، ۷/۵٪، ۸/۹٪ و ۸/۱۰٪ بود. میانگین شاخص توده بدنی بیماران مبتلا به دیابت نوع یک و دو به ترتیب ۶/۶±۲۵/۱۹ و ۸/۸±۵۸/۲۸ بود که ارتباط معناداری بین شاخص توده بدنی و دیابت نوع یک (P=۰۷/۰) و نوع دو (P=۰۱۲/۰) وجود دارد. بیش از نیمی از افراد (۲۱/۵۵٪) سابقه فامیلی دیابت دارند اما ارتباط معناداری بین نوع دیابت و سابقه فامیلی وجود ندارد (P>۰۵/۰).

نتیجه گیری: با توجه به شیوع افزایش فشار و چربی خون در مبتلایان به دیابت و همچنین با توجه به شاخص توده بدنی که خطر چاقی در بیماران را نشان می دهد بایستی اقدامات پیشگیری کننده توسط پزشکان و خود افراد و رعایت رژیم های غذایی صورت بگیرد.

واژگان کلیدی: نوع دیابت، بیماران دیابتی، عوارض دیابت

بررسی و اندازه گیری میزان صدا در بخش‌های مختلف بیمارستان شهرستان**بهشهر در سال ۱۳۸۹**عبدالایمان عمویی^۱، حبیبه مومنی^۲، مهدی سیدی راد^۳، سعید بخشی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی بابل- دانشکده بهداشت- کتری مهندسی بهداشت محیط- استادیار.

۲- دانشگاه علوم پزشکی یزد- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط.

۳- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط.

۴- شبکه بهداشت و درمان شهرستان بهشهر- کارشناس بهداشت حرفه‌ای.

چکیده

مقدمه: توجه به آرامش و آسایش بیمار در زمان اقامت و بستری در بیمارستان با توجه به دردهای وی حائز اهمیت خاصی است. تحلیل جوانب آلودگی صوتی برای دست اندرکاران بهداشت و درمان جامعه امری ضروری است. در بخش‌های بستری جلوگیری از صدای نامطلوب اهمیت خاصی دارد. هر گونه صدای نامطلوب موجب آزار بیماران می‌شود و در روند بهبودی آنان می‌تواند تأثیر نامطلوب داشته باشد. در مقابل صدای مطلوب در بهبود بیماران تأثیر مطلوب دارد. لذا این مطالعه با هدف بررسی و اندازه‌گیری میزان صدا در بخش‌های مختلف بیمارستان‌های شهرستان بهشهر و میزان مواجهه بیماران با صدا انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک مطالعه توصیفی- مقطعی می‌باشد. اندازه‌گیری صدا با دستگاه sound level meter در بخش‌های مهم و حساس بر اساس نمونه‌گیری تصادفی ساده، در تیر ماه ۸۹ به مدت یکماه انجام شده است. مقادیر تراز فشار صوت (SPL) بر حسب واحد dB (A) سنجیده شد. به علت یکسان نبودن صدا در ساعات مختلف روز، از هر بیمارستان ۲ بار نمونه‌برداری شد که یکی در ساعات اولیه روز بود که مراجعین بیشتر می‌باشند و بار دوم در ظهر که تعداد مراجعین کم‌تر است انجام شد. در مجموع ۶۲ نمونه‌گیری انجام شد.

یافته‌ها: شهرستان بهشهر دارای ۴ بیمارستان می‌باشد. بیمارستان امام خمینی (ره) و بیمارستان شهدا دولتی و بیمارستان امیدی و مهر خصوصی می‌باشند. در بیمارستان امام خمینی بیش‌ترین میزان صدا مربوط به راهرو جراحی بوده و کم‌ترین میزان صدا مربوط به اتاق‌های بستری بیمار می‌باشد. در بیمارستان شهدا بیش‌ترین میزان صدا در بخش NICU (بخش نوزادان) و کم‌ترین میزان صدا مربوط به اتاق بستری بوده است. در بیمارستان مهر راهرو پذیرش بیش‌ترین و اتاق ایزوله CCU کم‌ترین میزان صدا را به خود اختصاص دادند. در بیمارستان امیدی بیش‌ترین میزان صدا در درمانگاه بیمارستان و کم‌ترین میزان آن در اتاق ایزوله CCU شنیده شد.

نتیجه‌گیری: حد مجاز آلودگی صوتی مراکز مسکونی ۵۵ dB، درمانی ۴۵ dB و آموزشی ۵۵ dB است و بر اساس نتایج اندازه‌گیری‌های که صورت گرفته است، اکثر بیمارستان‌ها دارای آلودگی صوتی بالاتر از ۵۰ dB هستند و این حد برای مراکز آموزشی و به خصوص مراکز درمانی خارج از استاندارد است.

واژگان کلیدی: بیمارستان، آلودگی صوتی، بهشهر.

بررسی فراوانی پاتوژن‌های ادراری و الگوی مقاومت آنتی بیوتیکی در بیماران بستری و سرپائی مراجعه‌کننده به بیمارستان امام حسین (ع) شاهرود در شش

ماهه دوم سال ۱۳۸۹

اکرم ضیائی^۱، حمیده رضائی^۲، فرزانه زارعی^۳، فاطمه رمضان قربانی^۴، مهدی راعی‌دهقی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پزشکی- گروه علوم پایه پزشکی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پزشکی- کمیته تحقیقات دانشجویی.

چکیده

مقدمه: عفونت دستگاه ادراری یکی از شایع‌ترین عفونت‌ها پس از عفونت دستگاه تنفسی است. هم اکنون افزایش مقاومت نسبت به آنتی‌بیوتیک‌ها در جهان سبب نگرانی‌هایی شده است.

اهداف این طرح تعیین میزان شیوع پاتوژن‌های ادراری و تعیین مقاومت آنتی بیوتیکی آن‌ها در بیماران مراجعه‌کننده به بیمارستان امام حسین (ع) شاهرود در شش ماه دوم سال ۱۳۸۹ می‌باشد. رایج الگوی مناسب در تجویز آنتی بیوتیک‌ها در بیماران مبتلا به عفونت ادراری از فواید انجام این مطالعه می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به صورت توصیفی- مقطعی و گذشته نگر بر روی بیماران بستری و سرپائی که جهت کشت ادرار به آزمایشگاه بیمارستان امام حسین (ع) شاهرود در شش ماهه دوم ۱۳۸۹ مراجعه کرده بودند، انجام گردید. پس از بررسی نتایج آزمایش، ارتباط بین سن، جنس، بخش بستری بیمار با نتیجه آزمایش و همچنین نوع پاتوژن‌ها و میزان مقاومت و حساسیت آن‌ها نسبت به آنتی بیوتیک‌های مختلف با استفاده از نرم‌افزار SPSS 14 آنالیز گردید.

یافته‌ها: در این مطالعه ۳۷۸۶ بیمار در شش ماهه دوم ۱۳۸۹ جهت کشت ادرار به آزمایشگاه مراجعه کرده بودند که ۴۲۶ نفر (۳/۱۱٪) از آن‌ها نتیجه کشت ادرار مثبت داشتند که خانم‌ها ۴/۶۷٪ و مردها ۶/۳۲٪ از موارد را تشکیل می‌دادند. شایع‌ترین پاتوژن، اشرشیا کلی (۳/۵۰٪) بود و به ترتیب کلبسیلا (۶/۱۲٪) و استافیلوکوک کوآگولاز منفی (۱۰٪) در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند. بیشترین حساسیت دارویی به سفتریوکسیم (۶/۶۴٪) و بیشترین مقاومت دارویی مربوط به کوتریموکسازول (۲/۶۰٪) به دست آمد. اشرشیا کلی بیشترین حساسیت دارویی را نسبت به نیتروفوروتونین (۷۷٪) نشان داد.

نتیجه‌گیری: میزان عفونت ادراری در خانم‌ها بیشتر از آقایان می‌باشد و بیشترین پاتوژن آلوده‌کننده اشرشیا کلی است که احتمال عدم رعایت موازین بهداشتی در خانم‌های شرکت‌کننده در این پژوهش را مطرح می‌سازد. توصیه می‌شود در هنگامی که تعیین نوع پاتوژن و انجام آنتی بیوگرام امکان‌پذیر نیست از سفتریوکسیم به دلیل بیشترین اثر دارویی جهت درمان عفونت‌های ادراری استفاده گردد.

واژگان کلیدی: آنتی بیوگرام، باکتری، عفونت ادراری.

رضایت شغلی در پرسنل بهداشتی

نیره کشیری دولت آبادی^۱، سیده شهربانو دانیالی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- کارشناس ارشد آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت.

۲- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان- دانشکده بهداشت- دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت.

چکیده

مقدمه: سازمان‌های بهداشتی وظیفه‌ای در زمینه پیشگیری و مراقبت به عهده دارند، که از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند. نارضایتی شغلی در بین پرسنل این سازمان‌ها منجر به گسستگی عاطفی، بی‌تفاوتی و کاهش کیفیت خدمات ارائه شده می‌گردد که این امر نتایج جدی را در بر خواهد داشت. لذا این مطالعه با هدف بررسی رضایت شغلی در پرسنل بهداشتی انجام گردید.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی می‌باشد که کارکنان تحت پوشش شبکه بهداشت و درمان خمینی شهر (مراکز، پایگاه‌ها، خانه‌ها و شبکه) در صورت داشتن حداقل ۶ ماه سابقه کار، وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه دو قسمتی شامل ویژگی‌های فردی به همراه پرسش‌نامه استاندارد توصیف شغلی اسمیت (JDI) بود که این پرسش‌نامه دارای ۶ حیطه می‌باشد. پایایی برای هر حیطه به دست آمد و روایی پرسش‌نامه نیز ۰/۹۳ گزارش گردیده است. پس از جمع‌آوری داده‌ها، اطلاعات از طریق نرم‌افزار SPSS وارد کامپیوتر شده و با استفاده از آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون، همبستگی اسپیرمن، آنالیز واریانس و t مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و نتایج اعلام گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که میانگین نمره رضایت شغلی $113/1 \pm 44/49$ به دست آمد که نمره رضایت شغلی بین دو جنس تفاوت معناداری نداشت. اما در حیطه ماهیت کار، رضایت مردان بیش‌تر از زنان بود ($P=0/001$). بیش‌ترین نمره رضایت شغلی در حیطه روابط با همکاران به دست آمد و کمترین نمره رضایت شغلی مربوط به نارضایتی از حقوق و ارتقای شغلی بود. در حیطه سرپرست و سابقه کار رابطه معکوس و بین ماهیت کار با درآمد رابطه معنادار مستقیم به دست آمد ($P=0/01$). ارتباط معنادار معکوسی بین سطح تحصیلات فرد و ارتقاء شغلی ($r= -0/17, P=0/01$) و همچنین حقوق و مزایا ($r= -0/22, P=0/01$) وجود داشت. به عبارتی هر چه تحصیلات بالاتر باشد، رضایت از میزان حقوق و شرایط ارتقاء کم‌تر بود.

نتیجه‌گیری: به دلیل آنکه رضایت شغلی، بر تعهد کارکنان و میزان جابجایی و غیبت آنان تأثیر به‌سزایی دارد، بر مدیران لازم است که ضمن توجه به ابعاد رضایت شغلی و با تشکیل جلساتی به شناسایی مشکلات پرداخته و از طریق مذاکره، حل و فصل گردد. که این مسایل به افزایش رضایت شغلی و در نتیجه به افزایش کیفیت کار می‌انجامد.

واژگان کلیدی: رضایت شغلی، کارکنان، مراکز بهداشتی.

بررسی آلودگی میکروبی پنی‌های پاستوریزه توزیع شده در منطقه تحت پوشش

پایگاه بهداشتی درمانی قائم مشهد، در سال ۱۳۸۹

دکتر حسین علی‌دادی^۱، مهندس زهره وجودی یزدی^۲، بهجت شاهرخ آبادی^۳، طیبه شیردل^۳، زهرا سلیمانی^۲، محبوبه کلاته^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده بهداشت- گروه بهداشت محیط- استادیار.

۲- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده بهداشت- گروه بهداشت محیط- کارشناس ارشد محیط زیست.

۳- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده بهداشت- دانشجوی کارشناسی بهداشت محیط.

۴- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده بهداشت- کارشناس گروه بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: پنیر به‌عنوان یکی از منابع تأمین‌کننده پروتئین مورد نیاز انسان است. آلودگی پنیر به پاتوژن‌ها سلامت انسان را به خطر انداخته و موجب زیان‌های اقتصادی قابل توجهی می‌گردد. در این مطالعه میزان آلودگی کلیفرم مدفوعی و استافیلوکوکوس اورئوس در پنی‌های پاستوریزه توزیع شده در منطقه تحت پوشش پایگاه قائم مشهد مورد بررسی قرار گرفت. پنی‌های وارداتی به شهر مشهد از سایر شهرها و پنی‌های تولیدی استان، مورد بررسی قرار گرفت. تعداد ۲۰ نمونه پنیر پاستوریزه توزیع شده، با ۵ مارک مختلف (شماره ۱ و ۲ پنیر کارخانجات داخل استان و شماره ۳ و ۴ و ۵ پنیر کارخانجات خارج استان) در دو فصل بهار و تابستان ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفت. وزن پنی‌های مورد استفاده بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ گرم بود. مطالعه انجام شده از نوع توصیفی- تحلیلی می‌باشد.

در نمونه برداری اردیبهشت ماه فصل بهار، درصد حضور اشریشیا کولی در نمونه‌های ۳ و ۵ مثبت و بیش از حد معمول بوده و در نمونه برداری‌های صورت گرفته در ماه‌های خرداد، اوایل و اواخر تیرماه نمونه شماره ۵ و نمونه شماره ۲ مثبت و بیش از حد استاندارد بود. در نمونه برداری اردیبهشت ماه فصل بهار و در نمونه‌های برداشت شده در ماه‌های خرداد، اوایل و اواخر تیرماه در مورد استافیلوکوکوس اورئوس کواگولاز مثبت در اکثر موارد مقدار نمونه‌ها مثبت و بیش از حد استاندارد بود. مطالعه فوق نشان می‌دهد به‌علت زمان کوتاه مصرف پنیر پاستوریزه امکان آلودگی در پنی‌های وارداتی به شهر مشهد از سایر استان‌ها بالاتر می‌باشد.

واژگان کلیدی: آلودگی میکروبی، اشریشیا کلی و استافیلوکوک اورئوس، پنی‌های پاستوریزه، مشهد.

بررسی میزان به کارگیری اصول کنترل عفونت توسط کارکنان اتاق عمل در بیمارستان‌های آموزشی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی مازندران

معصومه علاءالدینی^۱، عبدالستار پقه^۲، دکتر مهدی فخار^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشکده پیرا پزشکی- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی اتاق عمل.

۲- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- دانشکده پزشکی- کمیته تحقیقات دانشجویی- گروه انگل شناسی و قارچ‌شناسی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- مرکز تحقیقات بیولوژی سلولی و مولکولی- گروه انگل شناسی و قارچ‌شناسی.

چکیده

مقدمه: عفونت‌های بیمارستانی یکی از معضلات پزشکی قرن حاضر می‌باشد. این عفونت‌ها با افزایش مدت اقامت در بیمارستان موجب افزایش ابتلا به مرگ‌ومیر و در نتیجه افزایش هزینه‌های بیمارستانی می‌شود. از طرفی این عفونت‌ها خطری برای انتشار عفونت در جامعه نیز می‌باشد. کنترل موفقیت آمیز عفونت‌های بیمارستانی مستلزم اقدامات پیش‌گیری‌کننده مناسب است که از طریق به کارگیری اصول کنترل عفونت توسط کارکنان بیمارستان می‌توان از بروز آن جلوگیری کرد که هم از هزینه‌های اضافی جلوگیری شود و هم سلامتی بیمار به خطر نیفتد.

مواد و روش‌ها: این تحقیق به صورت توصیفی و مقطعی انجام شده است. جامعه پژوهش مجموع پرسنل شاغل در اتاق عمل بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران و ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسش‌نامه اطلاعات فردی، پرسش‌نامه کنترل عفونت و فهرست بازبینی محیط و تجهیزات اتاق عمل و روش نمونه‌گیری، تصادفی بوده که عملکرد ۱۰۰ نفر از پرسنل بیمارستان‌های امام خمینی(ره)، بوعلی سینا، فاطمه الزهرا، شهید زارع ساری و رازی قائمشهر در زمینه رعایت اصول کنترل عفونت در نوبت‌های کاری صبح، عصر و شب به صورت مشاهده مستقیم بررسی شد.

یافته‌ها: بیش‌ترین عملکرد پرستاران (۸۷٪) اعم از کارشناسان اتاق عمل، پرستاران و تکنسین‌های اتاق عمل در زمینه رعایت اصول کنترل عفونت خوب و قابل قبول بود. همچنین اکثر جراحان (۹۱٪) و بیش‌ترین درصد پرسنل بیهوشی اعم از تکنسین و متخصص بیهوشی عملکرد خوب و قابل قبولی داشتند. بیش‌ترین درصد اتاق‌های عمل (۸۷٪) نیز از لحاظ محیط فیزیکی و تجهیزات دارای وضعیت قابل قبولی بودند.

نتیجه‌گیری: رعایت اصول کنترل عفونت توسط پرسنل اتاق‌های عمل در زمینه شست‌وشوی دست‌ها، پرپ بیمار، تعویض لباس و کفش، رعایت نکات استریلیته، کنترل تاریخ و سایا استریل و همچنین ضدعفونی کردن وسایل جراحی در حد قابل قبولی بود. که با توجه به این نتایج بهتر است به‌طور دوره‌ای عملکرد پرسنل و وضعیت فیزیکی و تجهیزات اتاق‌های عمل مورد ارزیابی قرار بگیرند که در صورت مشاهده هرگونه نقص، به سرعت برطرف گردد، تا بدین وسیله عفونت‌های بیمارستانی مخصوصاً عفونت ناشی از برش محل جراحی به حداقل میزان خود برسد.

واژگان کلیدی: عفونت بیمارستانی، کنترل عفونت، اتاق عمل، دانشگاه علوم پزشکی مازندران.

بررسی رضایتمندی پزشکان خانواده شهرستان شاهرود از اعضای تیم سلامت و

عملکرد سطح دو در نظام ارجاع: ۱۳۹۰

مرضیه ایری^۱، دکتر محمد امیری^۲، مهدی راعی دهقی^۳، آسیه اله دادی^۱، زهرا حیدرپور^۱، فاطمه ناصری^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت عمومی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: رضایت کارکنان موضوعی مهمی می‌باشد که می‌تواند در میزان انگیزش اثر قوی داشته باشد مطالعه حاضر با هدف تعیین رضایتمندی پزشکان خانواده شهرستان شاهرود از اعضای تیم سلامت و عملکرد سطح دو در نظام ارجاع در سال ۱۳۸۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع مطالعات کاربردی است که به روش توصیفی- مقطعی (cross-sectional) انجام شد. در این مطالعه کلیه پزشکان خانواده مراکز بهداشتی درمانی که طرح پزشک خانواده در آن‌ها اجرا شده به روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفته و برای آنان پرسش‌نامه ۴۱ سؤالی تکمیل شد. جهت تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده و نتایج به صورت جداول توزیع فراوانی و نمودار نمایش داده شد.

یافته‌ها: پزشکان خانواده جمعیتی معادل ۹۶۴۶۴ نفر را تحت پوشش داشتند. هر پزشک به طور متوسط جمعیتی معادل ۴۱۹۴ نفر را تحت پوشش داشت. میانگین سنی پزشکان خانواده 30.2 ± 4.6 سال بود. میانگین نمره رضایت کلی پزشکان خانواده ۹۷/۲ بوده که حاکی از رضایت نسبی آنان بود. بین رضایت کلی پزشکان خانواده و جنس و وضعیت تاهل، سابقه خدمت در طرح پزشک خانواده، تعداد جمعیت تحت پوشش و سن پزشکان خانواده ارتباط معناداری مشاهده نگردید. بین رضایت پزشکان خانواده و تعداد جابجایی در طول طرح ارتباط معناداری مشاهده گردید. بین رضایت پزشکان خانواده از دانش و مهارت کارکنان با رضایت از همکاری اعضای تیم سلامت رابطه معناداری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به رضایت نسبی پزشکان در صورتی که مدیران و برنامه‌ریزان بدنبال کیفیت بهتر در ارائه خدمات و ایجاد انگیزش در کارکنان و علی‌الخصوص رهبر و افسران تیم بهداشتی هستند باید اهتمام جدی در رفع مشکلات ستادی و هماهنگی‌های درون بخشی و بازآموزی پرسنل داشته باشند.

واژگان کلیدی: پزشک خانواده، رضایتمندی، سلامت، تیم سلامت، عملکرد.

بررسی ارتباط تناوب دعا با سلامت معنوی در بیماران تحت درمان با همودیالیز

حمید حجتی^۱، هانیه حجتی^۲، گلپهار آخوندزاده^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی بابل - عضو هیأت علمی - عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول - دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت منابع انسانی.

۳- دانشگاه آزاد اسلامی تهران پزشکی - دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری.

چکیده

مقدمه: فقدان سلامت معنوی زمینه ساز بسیاری از مشکلات روانی، عوارض جسمی و اجتماعی خصوصا در بیماری‌های مزمن خواهد بود. معنویت به همراه نیروهای مذهبی مثل دعا، نقش مهمی را در قبول بیماری‌ها ایفا می‌کنند. لذا این مطالعه با هدف بررسی ارتباط تناوب دعا با سلامت معنوی بیماران همودیالیزی انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش توصیفی - تحلیلی ۲۴۵ بیمار که جهت انجام همودیالیز در سال ۱۳۸۸ به بیمارستان‌های استان گلستان مراجعه نموده بودند، مورد مطالعه قرار گرفتند. اطلاعات از طریق پرسش‌نامه تناوب دعا مرواگیلیو سلامت معنوی پولوتزین و الیسون جمع‌آوری شد. داده‌ها در نرم‌افزار آماری SPSS16، توسط آمار توصیفی و آمار استنباطی (کروسکال والیس، ضریب همبستگی اسپیرمن و آنالیز واریانس و آزمون تعقیبی توکی) مورد تجزیه تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میزان تناوب دعا در ۹۸٪ واحدهای پژوهش، در سطح بالا گزارش گردید. اکثر بیماران دعا را در ابعاد نگرش (۷۸٪)، تجربه دعا (۸۱٪) و آداب دعا (۹۸٪)، در سطح بالایی بیان داشتند. سلامت معنوی ۷۲٪ بیماران در سطح بالا بود. همچنین بین تناوب دعا با سلامت معنوی، قومیت، سطح تحصیلات و شغل ارتباط معناداری وجود داشت ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: نتایج این تحقیق نشان داد که بیماران همودیالیزی که تناوب دعا بیش‌تری داشتند از سلامت معنوی بالاتری برخوردار بودند. لذا با توجه به فرهنگ غالب مذهبی در جامعه ایرانی، توجه به بعد معنوی و مذهبی بیماران ضروری به‌نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: دعا، سلامت معنوی، همودیالیز.

طراحی الگوی سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در ایران

معصومه نقویان^۱، اعظم السادات حسینی^۲، حمید مقدسی^۳، محمدعلی جهانی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی بابل- کارشناس ارشد آموزش مدارک پزشکی، معاونت درمان.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی- استادیار- مدیریت اطلاعات بهداشتی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی- استادیار- مدیریت اطلاعات بهداشتی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی بابل- دکترای تخصصی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی.

چکیده

مقدمه: اولین گام در مدیریت اطلاعات، گردآوری داده‌ها می‌باشد. در قلمرو علم دندانپزشکی نیز بایستی همه اطلاعات مورد نیاز دندانپزشکان با هم ارایه شود تا تشخیص صحیح بیماری و درمان مناسب به سهولت انجام پذیرد. بدین منظور پژوهش حاضر به منظور مطالعه سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در کشورهای منتخب و ارایه الگو برای ایران انجام گردید.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر کاربردی که به روش توصیفی انجام شده است. ابتدا وضعیت موجود سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در مراکز دندانپزشکی بیمارستانی و غیر بیمارستانی تابعه دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران و ایران با استفاده از پرسش‌نامه و مشاهده فرم‌ها و مستندات مورد بررسی قرار گرفت. سپس سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در کشورهای منتخب جمع‌آوری و بر اساس نیاز کشور، الگوی پیشنهادی و در نهایت با استفاده از تکنیک دلفی الگوی نهایی طراحی گردید.

یافته‌ها: تحلیل وضعیت موجود سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی حاکی از آن است که با محدودیت‌های زیادی همراه می‌باشد. پژوهشگر الگوی سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در مراکز دندانپزشکی را بر اساس مطالعه آن در آمریکا، انگلیس و بر اساس نیاز کشور در ۵ محور (اهداف، ابزار و انواع داده‌ها، گردآورندگان و مستندسازان، قوانین و استانداردها و فرایند) ارایه نمود.

نتیجه‌گیری: طراحی و اجرای سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی در مراکز دندانپزشکی ایران که با هدف ارایه مراقبت صحیح و با کیفیت به بیماران، برنامه‌ریزی جهت کنترل و پیشگیری از بیماری‌های دهان و دندان می‌باشد، می‌تواند کمک شایانی به این بخش نماید.

واژگان کلیدی: سیستم گردآوری داده‌های دندانپزشکی، داده‌های دندانپزشکی، فرم‌های دندانپزشکی.

نظرات بر توزیع داروها، راهکاری احتمالی برای کاهش آمار خودکشی؛ مطالعه‌ای در استان سمنان

محسن پورعزیزی^۱، حمید شاهین‌فر^۱، شیدا ذوالفقاری^۱، روناز نیکخواه^۱، شهلا حقیقت^۲، دکتر راهب قربانی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی سمنان - دانشجوی دکتری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان - کارشناس بهداشت روان.

۳- دانشگاه علوم پزشکی سمنان - عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: طبق آمار سازمان بهداشت جهانی شایع‌ترین علت مرگ در افراد ۲۴-۱۵ ساله خودکشی می‌باشد که از اورژانس‌های روانپزشکی و از معضلات مهم بهداشتی به شمار می‌رود. انتخاب شیوه‌های خودکشی در کشورها و شهرهای مختلف متفاوت است و این انتخاب به میزان دسترسی، پذیرش عمومی، جنس و فاکتورهای قومی و نژادی بستگی دارد. این مطالعه به منظور بررسی روش‌های خودکشی در استان سمنان انجام شده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی توصیفی در سال ۱۳۸۷ در استان سمنان، اطلاعات از طریق جمع‌آوری فرم‌هایی که شامل اطلاعات دموگرافیک و عوامل مؤثر بر خودکشی و روش‌های آن بود، به دست آمد که به صورت محرمانه توسط بیمار و یا همراهان در بیمارستان‌های دولتی و پزشکی قانونی و مراکز بهداشت تابعه استان سمنان تکمیل شده بود.

یافته‌ها: از میان مجموع موارد اقدام به خودکشی، ۶۴٪ آن در خانم‌ها و ۳۶٪ در آقایان صورت گرفته بود. ۵۱/۷۶٪ افراد تحصیلات معادل دیپلم و پایین‌تر و ۳/۴۹٪ مجرد بودند. شیوه‌های خودکشی در این موارد شامل خوردن قرص، سم، مواد مخدر، الکل، داروی نظافت، بنزین، جوهر نمک، پودر و محلول‌های نامشخص و همچنین خودزنی با جسم برنده، اسلحه، دار زدن و سقوط از ارتفاع بوده است. در این موارد خوردن قرص با ۵۸/۸۲٪ شایع‌ترین روش اقدام به خودکشی و پس از آن خودزنی با جسم برنده با ۹۹/۶٪ و خوردن سم با ۴/۴٪ دومین و سومین روش تعیین گردید. در مجموع موارد اقدام به خودکشی، تنها ۸ مورد منجر به فوت بیمار شده بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه بیش‌ترین شیوه خودکشی مصرف قرص و در افراد با سطح تحصیلات پایین می‌باشد، به نظر می‌رسد ترتیبی اتخاذ شود که داروها فقط بر اساس نسخه رایج شود و از تجویز بیش از حد داروها نیز خودداری گردد. اینکه خوشبختانه ۷۵/۹۸٪ موارد اقدام به خودکشی، منجر به مرگ نشده، نشان دهنده اقدام درست و به موقع مسئولین اورژانس است.

واژگان کلیدی: خودکشی، روش‌های خودکشی، مصرف دارو، سمنان.

افسردگی در مردان مبتلا به نارسایی سیستم قلبی و فاکتورهای مرتبط با آن

شراهه ضیغمی محمدی^۱، ماندانا شهپریان^۲، فرزاد فهیدی^۳، ابراهیم فلاح^۴

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج- مریب گروه پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی.

۲- م بیمارستان تأمین اجتماعی البرز کرج- تخصص بیماری‌های قلب و عروق.

۳- بیمارستان تأمین اجتماعی شهریار- کارشناس پرستاری و سوپروایزر آموزشی.

۴- بیمارستان تأمین اجتماعی شهریار- کارشناس پرستاری.

چکیده

مقدمه: علی‌رغم پیشرفت‌های اخیر در درمان نارسایی قلبی همچنان پروگنوز این بیماری ضعیف باقی مانده است. افسردگی یک اختلال شایع در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی است که با افزایش وخامت بیماری، طول مدت بستری و مرگ‌ومیر ارتباط دارد. هدف از مطالعه حاضر بررسی شیوع و فاکتورهای مرتبط با افسردگی در مردان مبتلا به نارسایی سیستم قلبی بود.

مواد و روش‌ها: این یک مطالعه مقطعی بود که بر روی یکصد مرد بیمار مبتلا به نارسایی سیستم قلبی انجام شد. روش نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری آسان بود. داده‌ها توسط فرم انتخاب نمونه، پرسش‌نامه کیفیت زندگی مینه سو تا و پرسش‌نامه افسردگی مربوط به مرکز مطالعات اپیدمیولوژیک جمع‌آوری شد. اطلاعات توسط نرم‌افزار آماری SPSS و با استفاده از آمار توصیفی، تی تست، آنالیز واریانس یکطرفه و ضریب همبستگی پیرسون تحلیل گردید.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که میانگین نمره افسردگی $20/31 \pm 12/06$ بود و (۴۷٪) مردان مبتلا به نارسایی سیستم قلبی افسردگی شدید، (۱۶٪) افسردگی متوسط و (۳۷٪) مردان مبتلا به نارسایی قلبی افسردگی خفیف داشتند. افسردگی با سن ($P=0/002$)، کلیه ابعاد کیفیت زندگی ($P=0/000$)، سطح هموگلوبین ($P=0/004$)، کسر جهشی بطن چپ ($P=0/012$) ارتباط آماری معنادار داشت. تفاوت آماری معناداری در میانگین نمره افسردگی با تحصیلات ($P=0/000$)، وضعیت اقتصادی ($P=0/002$)، مصرف سیگار ($P=0/034$)، دیگوسین ($P=0/019$)، مسدود کننده‌های گیرنده‌های آنژیوتانسین II ($P=0/005$) و آلداکتون ($P=0/005$) وجود داشت.

نتیجه‌گیری: افسردگی در مردان مبتلا به نارسایی سیستم قلبی شایع است. غربالگری و درمان افسردگی در بیماران مبتلا به نارسایی قلبی ضروری می‌باشد.

واژگان کلیدی: نارسایی قلبی، افسردگی، کیفیت زندگی.

بررسی کفایت دیالیز و عوامل مؤثر بر آن در مددجویان تحت درمان با**همودیالیز در بیمارستان نهم دی شهرستان تربت حیدریه**مجید حسن‌زاده^۱، فهیمه اسحق‌پور^۲، فاطمه خزاعی^۳

۱- دانشکده علوم پزشکی تربت حیدریه- عضو هیأت علمی.

۲- دانشکده علوم پزشکی تربت حیدریه- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۳- دانشکده علوم پزشکی تربت حیدریه- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

چکیده

مقدمه: دوز دیالیز مؤثر (dkt/v: delivered kt/v) به‌عنوان یک عامل مهم در مرگ‌ومیر بیماران دیالیزی شناخته شده است که به دلایلی در بیش‌تر مراکز دیالیز به‌طور مرتب اندازه‌گیری نمی‌شود، لذا مطالعه ای به‌منظور تعیین (URR,dkt/v) و عوامل مؤثر بر کفایت دیالیز در بیماران دیالیزی شهرستان تربت حیدریه در سال ۸۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی- تحلیلی بر روی ۵۸ بیمار همودیالیزی شهرستان تربت حیدریه در سال ۱۳۸۹ انجام شده است. در این مطالعه URR,dkt/v در بیماران اندازه‌گیری شد و بیماران براساس آن به دو گروه $URR > 0.65$ ، $URR < 0.65$ ، $URR < 0.65$ ، $dkt/v < 1/2$ و $dkt/v \geq 1/2$ تقسیم شدند. میزان ری سیرکولاسیون، وضعیت همودینامیک حین دیالیز، دوز اریتروپویتین هفتگی، فشارمغنی فشاروریدی (V. P)، حجم توزیع اوره (distribution V: urea) و kt/v تجویز شده در بیماران ثبت و با استفاده از آزمون‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها: از مجموع ۵۸ بیمار ۲۲ بیمار زن (۳۷/۹۳٪) و ۳۶ بیمار مرد (۶۲/۷٪) بود، متوسط dkt/v در کل بیماران $1/28 \pm 0/36$ بود، و محدوده سنی بیماران ۱۵ تا ۸۹ سال بود و از ۵۸ بیمار، ۱۳ بیمار $dkt/v \leq 1/2$ داشتند و ۴۵ بیمار $dkt/v \geq 1/2$ داشتند، ۱۰ بیمار URR کم‌تر از ۰/۶۵ داشتند و ۴۸ بیمار URR بیش‌تر از ۰/۶۵ داشتند. میزان فراوانی AR بیش‌تر از ۰/۱۰، NP بیش‌تر از ۲۵۰، V بیش‌تر از ۶۰ و متوسط دوز اریتروپویتین در گروه با $dkt/v < 1/2$ نسبت به $dkt/v \geq 1/2$ بیش‌تر بود ولی براساس اطلاعات آماری در دو گروه اختلاف معناداری مشاهده نشد. میانگین Pkt/v در گروه‌های با $dkt/v \geq 1/2$ ، $URR > 65\%$ و $dkt/v < 1/2$ و $URR < 65\%$ به‌ترتیب $1/42 \pm 0/25$ و $1/2 \pm 0/25$ بود که از نظر آماری در دو گروه تفاوت معناداری وجود داشت ($P=0/03$).

نتیجه‌گیری: در این مطالعه مشخص گردید که بین عوامل مؤثر بر عدم کفایت دیالیز شامل: دوز پایین دیالیز، عوامل مربوط به بیمار (افت فشارخون، علائم حین دیالیز) و عوامل تکنیکی (NP-AR) مهم‌ترین عامل، تجویز ناکافی دوز دیالیز می‌باشد.

واژگان کلیدی: کفایت دیالیز، همودیالیز، URR-dkt/v.

اهمیت نقش آموزشی پرستار در پیشگیری از سرطان پستان

مجید حسن‌زاده^۱، ناهید ساقی^۲

۱- دانشکده پرستاری و مامایی تربت حیدریه- کارشناس ارشد پرستاری عضو هیأت علمی.

۲- دانشکده علوم پزشکی تربت حیدریه- دانشجوی پرستاری.

چکیده

مقدمه: با توجه به اینکه سرطان پستان شایع‌ترین سرطان در زنان بوده و مرگ‌ومیر ناشی از آن بسیار بالاست پرستاران با آگاهی از عوامل خطر آفرین و معیارهای پیشگیری‌کننده سرطان‌ها می‌توانند نقش مهمی را در آموزش افراد جاعه در زمینه پیشگیری و تشخیص به‌موقع سرطان ایفا نمایند.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع توصیفی- تحلیلی بوده که جامعه پژوهش آن را دبیران زن تشکیل می‌دادند که نمونه مورد پژوهش مبتنی بر هدف انتخاب شده، ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه شامل سؤالات مربوط به آگاهی و عملکرد واحدهای مورد پژوهش بوده که پس از جمع‌آوری اطلاعات به کمک نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه تحلیل آماری قرار گرفته است

یافته‌ها: نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که میانگین سنی واحدهای مورد پژوهش ۲۹/۳۵ سال (۴۴- ۲۲) بوده و ۵۳/۶٪ آن‌ها در مورد BSE اطلاعاتی را کسب کرده بودند ۳۹/۵٪ واحدهای مورد پژوهش در باره علائم سرطان دارای آگاهی خوب و ۵۵٪ آن‌ها نسبت به عوامل خطر ساز و عوامل حفاظتی سرطان پستان دارای آگاهی متوسطی بودند ۲۹/۵٪ واحدهای پژوهش خود آزمایی پستان را انجام می‌دادند و ۲۲/۵٪ معاینه را یک بار در ماه و ۳۲/۲٪ بلافاصله بعد از قاعدگی انجام می‌دادند ۲/۷٪ سونوگرافی انجام داده بودند و علت عدم مراجعه خود را جهت انجام معاینه یا عکسبرداری را ضروری ندانستن انجام آن ذکر می‌کردند. بین آگاهی در مورد عوامل خطر- حفاظتی و انجام معاینه فیزیکی پستان ارتباط معنادار ($P < 0/02$) وجود داشت که نتایج نشان‌دهنده این مطلب است که با افزایش آگاهی، عملکرد واحدهای مورد پژوهش بهبود یافته است.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش نقش آموزشی پرستار در ارتقاء آگاهی محرز بوده چون آموزش وسیله‌ای برای ارتقاء آگاهی و عملکرد افراد در زمینه پیشگیری از سرطان بوده و خود می‌تواند باعث ایجاد رفتار مطلوب در افراد گردد.

واژگان کلیدی: سرطان پستان، آموزش، پرستار.

بررسی کارایی فرآیند الکتروکواگولاسیون در حذف فسفات و سیانید از محیط-**آبی توسط الکتروکواگولاسیون و آهن**بهمن گلزار خجسته^۱، محمدرضا سمرقندی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی همدان- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی همدان- دانشکده بهداشت- دانشیار گروه مهندسی بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: فسفر از فاضلاب‌های شهری و صنعتی وارد محیط‌های آبی می‌گردد و عامل اصلی محدودکننده رشد جلبک‌ها می‌باشد. سیانیدیک ماده‌ای بسیار سمی است که به‌طور معمول از ترکیبات معمول در فاضلاب صنایع متعدد از جمله داروسازی، کاغذسازی، انواع پلاستیک، معادن طلا، آبکاری الکتریکی، کود شیمیایی، دود سیگار، صنایع الکترونیک و غیره وجود دارد. USEPA حداکثر میزان مجاز سیانید در آب را 0.2 ppm تعیین کرده است. هدف از انجام این پژوهش بررسی کارایی روش الکتروکواگولاسیون جهت حذف فسفات و سیانید از محیط‌های آبی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش؛ یک مخزن شیشه‌ای با حجم مؤثر یک لیتر (حاوی محلول 30 میلی‌گرم بر لیتر فسفات یا محلول 50 ، 175 ، 300 میلی‌گرم بر لیتر)، دو سری الکتروکواگولاسیون (آلومینیوم و آهن) که الکترودها به یک منبع تغذیه جهت تبدیل جریان برق متناوب به طور مستقیم متصل و درصد حذف فسفات و سیانید در مقادیر PH 3 ، 7 ، 10 و در گستره پتانسیل الکتریکی 5 ، 10 ، 15 ولت در زمان‌های واکنش 15 ، 30 ، 45 ، 60 دقیقه مورد بررسی قرار گرفت. غلظت فسفات با روش استاندارد مولیبدات آمونیوم و کلرید قلع و توسط دستگاه اسپکتروفوتومتری در طول موج 780 نانومتر قرائت گردید. غلظت سیانید به روش تیتراسیون با نیترات نقره تعیین مقدار شد. این مطالعه از نوع بنیادی-کاربردی می‌باشد که در مقیاس آزمایشگاهی و به‌صورت بسته انجام گرفته است. نرم‌افزار مورد استفاده در این پژوهش، Excel و SPSS نسخه 17 بوده است.

یافته‌ها: نتایج حاصل از مطالعه نشان داد که با افزایش زمان ماند، ولتاژ اولیه و PH ، کارایی حذف فسفات توسط الکتروکواگولاسیون افزایش یافته، نیز با افزایش زمان ماند و ولتاژ و کاهش PH ، کارایی حذف توسط الکتروکواگولاسیون افزایش می‌یابد. نتایج آزمایشگاهی نشان داد که بالاترین راندمان حذف یون سیانید در حد 100% توسط الکتروکواگولاسیون و در تمام اختلاف پتانسیل و در تمام PH ها به‌دست آمد و در اختلاف پتانسیل‌های بالاتر در زمان کم‌تری به این میزان حذف رسید.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر با پژوهش‌های قبلی انطباق دارد و این نکته را نشان می‌دهد که فرآیند الکتروکواگولاسیون می‌تواند به عنوان یک تنظیم‌کننده PH عمل نماید. بهترین نتایج حذف فسفات توسط الکتروکواگولاسیون در PH برابر 10 (محیط قلیایی) مساوی $82/25\%$ و توسط الکتروکواگولاسیون در PH برابر 3 (محیط اسیدی) مساوی $91/5\%$ محاسبه گردید. همچنین طبق تحقیقات پیشین، محصولات ناشی از هیدرولیز از جمله Fe^{3+} و Al^{3+} در فرآیندهای تشکیل فلاک و حذف نقش دارند. امکان تشکیل ترکیبات متنوعی از محصولات هیدرولیز نیز وجود دارد که ممکن است یک یا تعدادی از آن‌ها در انجام فرآیند دخالت داشته باشد (Utveren U. B. and Koparal, S., 1994). در نهایت می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود که فرآیند الکتروکواگولاسیون با استفاده از الکترودهای آهنی می‌تواند به عنوان یک روش مطمئن، قابل انعطاف، سریع، مؤثر و اقتصادی به منظور تصفیه پساب‌های حاوی فسفات مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: الکتروکواگولاسیون، فسفات، سیانید، الکتروکواگولاسیون.

جدید ترین مقیاس‌های تعیین سطح آرام سازی در بیماران بستری در بخش

مراقبت‌های ویژه

عظیم عزیزی^۱، رضا نبی امجد^۱، جواد وطنی^۱، محبوبه افضلی^۲، زهرا اسکندری^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پرستاری مامایی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پرستاری.

چکیده

مقدمه: سطح مطلوب آرام‌سازی برای بیماران لازم و حیاتی می‌باشد از این‌رو بررسی میزان آرام سازی باید جزء مهمی از بررسی بیمار در بخش مراقبت‌های ویژه باشد. مهم این است که سطح آرام‌سازی به درستی اندازه‌گیری شود زیرا اگر سطح سنجیده، کم‌تر یا بیش‌تر از میزان واقعی باشد تزریق داروهای آرام‌بخش به طور اشتباه، کاهش یا افزایش خواهد یافت. آرام سازی کم یا زیاد، باعث مشکلات متعددی، از جمله استرس می‌گردد و استرس نیز به نوبه خود منجر به تهویه ناکافی، افزایش فشار خون، تاکیکاردی، درد و آریتمی می‌شود. از سوی دیگر افزایش استفاده از داروهای آرام بخش منجر به کاهش سطح هوشیاری به مدت طولانی شده، همچنین باعث‌هایپوتانسیون، برادیکاردی، سرکوب تنفس و افزایش زمان تهویه مکانیکی و تحمیل بار اقتصادی بالایی به بیمار و خانواده وی می‌شود. پرستاران نقش مهم و اساسی در درمان با آرام‌بخش‌ها دارند. زیرا آن‌ها به‌طور مداوم در بالین بیمار حضور دارند. و درمان با آرام‌بخش‌ها را در دو بخش انجام می‌دهند: اول بررسی بیمار و سپس انفوزیون داروها بر اساس تجویز پزشک. که این دو بخش به هم مربوط بوده و پرستاران و پزشکان لازم است که نسبت به اینها آگاهی کافی داشته باشند. در نتیجه پرستاران باید یک چار چوب ارزیابی و تصمیم‌گیری درست برای انفوزیون داروهای آرام‌ساز را در اختیار داشته باشند.

مواد و روش‌ها: تحقیق به روش مروری توضیحی با جستجوی کتابخانه‌ای و اینترنتی در مقالات و تحقیقات و کتب می‌باشد.

یافته‌ها: مقیاس‌های تعیین سطح آرام‌سازی که در بخش‌های ویژه استفاده می‌شوند شامل مقیاس‌های رمزی، ریچموند، آرام‌سازی- آریتمی، گلاسکو اصلاح شده پالما و کوک، بایون، کامفورت و ارزیابی حرکتی بودند.

نتیجه‌گیری: به‌منظور تعیین کفایت آرام‌سازی و جلوگیری از بروز کاهش یا افزایش سطح آرام‌سازی بیماران بستری در بخش مراقبت‌های ویژه و ایجاد یک معیاری برای پایش مداوم سطح آرام‌سازی، به‌منظور تجویز ایمن داروهای آرام‌بخش و ایجاد هماهنگی بین پرستاران و پزشکان از این مقیاس‌ها استفاده می‌شود.

واژگان کلیدی: آرام‌سازی، بخش مراقبت‌های ویژه، مقیاس‌های آرام‌سازی.

بررسی میزان درد حاد بعد از عمل جراحی در بیماران بیمارستان امام خمینی**کلانشهر ارومیه در سال ۱۳۹۰**فرشید احمدی اصل^۱، آیت محمودی^۲، شبنم علی اکبرزاده^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی ارومیه- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی اتاق عمل.

۲- دانشگاه علوم پزشکی ارومیه- دانشجوی پزشکی.

۳- دانشگاه تبریز- دانشجوی فناوری اطلاعات.

چکیده

مقدمه: عدم کنترل درد حاد پس از عمل جراحی باعث مشکلات جسمی و روحی شده و عوارض حاصل از مزمن شدن آن می‌تواند بر سطح کیفی زندگی و اقتصاد خانواده‌ها تاثیرگذار باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی کنترل درد بیماران جراحی شده صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی- مقطعی روی ۳۰۰ بیمار در دوره‌ی ۲۴ ساعت اول بعد از جراحی می‌باشد. اطلاعات با استفاده از یک پرسش‌نامه حاوی سؤالاتی در ارتباط با درد حاد پس از بیهوشی گردآوری شده است. پرسش‌نامه‌ها بین بیماران مورد مطالعه که در بخش‌های مختلف جراحی بیمارستان امام خمینی ارومیه بستری بودند، توزیع شده و در حضور و با کمک پرسشگران تکمیل شده است.

یافته‌ها: از میان ۳۰۰ بیمار مورد مطالعه تعداد ۲۴۴ نفر (۸۱/۳٪) بیماران بلافاصله بعد از کسب هوشیاری از درد حاد محل عمل شکایت داشتند. از تعداد ۲۱۷ نفر بیمارگیرنده بیهوشی جنرال ۸۲٪ و از ۴۶ بیمار گیرنده بیهوشی نخاعی ۸۹/۱٪ این درد حاد را تجربه کردند.

نتیجه‌گیری: درصد چشم‌گیری از بیماران بلافاصله بعد از هوشیاری درد حاد بعد از جراحی را متحمل شده‌اند. به نظر می‌رسد که کنترل درد حاد بعد از عمل جراحی توسط کادر درمان به درستی صورت گرفته نشده است و این مسأله نیازمند بهره‌گیری از روش‌های مؤثرتر درمان و در کنار آن آموزش به بیمار در رابطه با درد پس از عمل می‌باشد.

واژگان کلیدی: درد حاد بعد از عمل، کادر درمان.

ارزیابی استرس گرمایی در محیط کاری کارگران گروه‌های مختلف بر اساس

استاندارد (ISO 7243) در مجتمع پتروشیمی مهر واقع در منطقه عسلویه

- رسول همت جو^۱، سجاد زارع^۲، محمدرضامنظم اسماعیل پور^۳، رحیم طهماسبی پور^۴، سلمان حیدری^۵، حسین قائدی^۶
- ۱- دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- دانشکده بهداشت- گروه بهداشت حرفه‌ای- کارشناسی ارشد بهداشت حرفه‌ای.
  - ۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده بهداشت و استیتو تحقیقات بهداشتی- گروه بهداشت حرفه‌ای- دانشجوی دکتری بهداشت حرفه‌ای.
  - ۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده بهداشت و استیتو تحقیقات بهداشتی- گروه بهداشت حرفه‌ای- دانشیار.
  - ۴- دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- دانشکده بهداشت- گروه آمار زیستی- استادیار.
  - ۵- کارشناس بهداشت حرفه‌ای.
  - ۶- دانشگاه علوم پزشکی بوشهر- دانشکده بهداشت- کارشناسی ارشد خدمات درمانی و مدیریت بیمارستان.

چکیده

مقدمه: استرس گرمایی ترکیبی از بار گرمایی است که توسط فاکتورهای محیطی و فردی روی بدن افراد تحمیل می‌کند که این به نوبه خود بر عملکرد، بهره‌وری، ایمنی و سلامت افراد تأثیر می‌گذارد. بنابراین ارزیابی استرس گرمایی در محیط‌های گرم کاری یک از اولویت‌های اصلی مهندسان بهداشت حرفه‌ای است. هدف اصلی از این مطالعه تعیین مقدار استرس گرمایی در محیط کار کارگران و مقایسه با مقدار مجاز شاخص دمای تر گوی سان (WBGT) مطابق با استاندارد ISO 7243 می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه طی سه هفته پی در پی در فصل بهار در مجتمع پتروشیمی مهر در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی در شهرستان عسلویه و به فاصله ۲۷۰ کیلومتری جنوب شرقی بندر بوشهر واقع گردیده است اجرا گردید. این مطالعه در قسمت‌های مختلف کاری کارگران چهار گروه که شامل گره‌های بسته‌بندی، مکانیکی، جوشکاری و انبارداری بود انجام گردید انجام اندازه‌گیری‌های محیطی دمای خشک، دمای تر طبیعی، دمای تابشی و رطوبت نسبی برای محاسبه شاخص دمای تر گوی سان (WBGT). مقدار شاخص دمای تر گوی سان (WBGT) با توجه با استاندارد ایزو ۷۲۴۳ محاسبه شد و میزان متابولیسم مطابق استاندارد ایزو ۸۹۹۶ برآورد گردید.

یافته‌ها: مقدار متابولیسم کار برای کارگران دو گروه مکانیک و جوشکاری با توجه به نوع شغل مطابق استاندارد ایزو (۸۹۹۶) ۹۵ وات بر متر مربع و برای کارگران دو گروه بسته‌بندی و انبارداری ۷۵ وات بر متر مربع محاسبه گردید و همچنین مطابق استاندارد (۸۹۹۶) بار کاری کارگران چهار گروه در ردیف سبک قرار داشت. میانگین تغییرات پارامترهای شرایط آب و هوایی از قبیل دمای خشک، دمای تر طبیعی، دمای تابشی و رطوبت نسبی اندازه‌گیری شده در محیط کار کارگران هر چهار گروه از لحاظ آماری معنادار بود و همچنین نشان داده شد که بیش‌ترین مقدار WBGT به‌ترتیب مربوط به محیط کار کارگران مکانیک ($33/26 \pm 0/21$)، بسته‌بندی ($32/02 \pm 0/2$)، جوشکار ($31/37 \pm 0/2$) و کم‌ترین مقدار WBGT در محیط کار کارگران انباردار ($27/4 \pm 0/22$) می‌باشد و در این مورد نیز تغییرات از لحاظ آماری معنادار بود.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این مطالعه تغییرات معناداری را در بین گروه‌های مختلف در مورد پارامترهای اندازه‌گیری شده و شاخص محاسبه شده نشان می‌دهند و همچنین نتایج مطالعات قبلی را تأیید می‌کند. کارگران سه گروه مکانیک، بسته‌بندی و جوشکار در مواجهه با استرس گرمایی می‌باشند و در بین این سه گروه کارگران گروه مکانیک در مواجهه با استرس گرمایی بیش‌تری قرار دارند، اما مقدار شاخص WBGT در محیط کار کارگران گروه انبارداری کم‌تر از حد مجاز می‌باشد بنابراین به راحتی می‌توانند مشغول انجام وظیفه باشند.

واژگان کلیدی: استرس گرمایی، کارگر، پتروشیمی، محیط کار.

بررسی شیوع و عوامل مرتبط با درد زانو در رانندگان بین شهری شاهرود در

سال ۱۳۸۹

امین اکبری^۱، سعید تزوال^۱، فریده صادقیان^۲، سمانه حسین‌زاده^۳، محمدطاهر اخیانی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود-دانشکده بهداشت- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت حرفه‌ای.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- کارشناس ارشد بهداشت حرفه‌ای- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه تربیت مدرس- دانشجوی دکتری آمار زیستی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- پزشک عمومی.

چکیده

مقدمه: آسیب‌های اسکلتی-عضلانی مرتبط با کار (work-related musculoskeletal disorders) از جمله بزرگترین و جدی‌ترین مشکلات بهداشت شغلی در کشورهای در حال توسعه می‌باشد که بسیاری از جمله رانندگان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. این مطالعه به منظور بررسی عوامل خطر زانو درد در رانندگان ماشین‌های بین شهری جهت ارایه راه حل‌های پیشگیرانه برای بهبود و ارتقاء سطح سلامت رانندگان به اجرا درآمد.

مواد و روش‌ها: نوع مطالعه توصیفی-تحلیلی بوده جامعه مورد مطالعه ۳۶۰ نفر از رانندگان جاده‌های بیت شهری شاهرود در سال ۱۳۸۹ می‌باشد. روش جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه تکمیل شده استاندارد نوریک به روش مصاحبه می‌باشد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات آزمونهای کای دو و من-ویتنی می‌باشد.

یافته‌ها: رانندگان در این مطالعه با میانگین سن $40 \pm 10/3$ و ساعات کار در هفته $60/5 \pm 19$ ساعت در مطالعه شرکت کردند. ۲۵۲ نفر (۸۸٪) بیش از ۵ سال سابقه کار داشتند. از جامعه مورد مطالعه ۱۱۳ نفر (۳۹٪) درد زانو را در ۱۲ ماه گذشته و ۱۰۷ نفر (۹۶٪) در ماه گذشته گزارش کردند. بین درد زانو و سن ($P=0/014$)، سابقه کار ($P=0/004$)، حمایت همکاران ($P=0/017$) ارتباط معناداری به دست آمد ($P<0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع بالای درد زانو درد در رانندگان ارزیابی ارگونومیک وضعیت‌های انجام کار رانندگان، آموزش‌های روش‌های صحیح نشستن و انجام کار، معاینات پزشکی دوره‌ای منظم پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: رانندگان، زانو درد، عوامل مرتبط، شاهرود.

رابطه هوش هیجانی و خود کارآمدی با سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم

پزشکی کاشان

فخرالسادات میرحسینی^۱، زهرا زنجانی^۱، امیر معتمدنژاد^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی کاشان- مرکز کمیته تحقیقات دانشجویی.

چکیده

مقدمه: دانشجویان اجزا اصلی دانشگاه را تشکیل می‌دهند و زمانی می‌توانند در پیشبرد اهداف مورد نظر موفق گردند که از سلامت روانی لازم برخوردار باشند. هوش هیجانی شامل درک، فهم، استدلال و اداره هیجان درخود و دیگران می‌باشد، اگر افراد از هوش هیجانی بالایی برخوردار باشند می‌توانند با مشکلات و چالش‌های زندگی خود بهتر سازگار گردند و به گونه‌ای مؤثر به کنترل هیجان‌ات خود بپردازند و بدین ترتیب موجبات بهبود و افزایش سلامت روانی خود را فراهم نمایند. همچنین خودکارآمدی بالا باعث می‌شود فرد تکالیف سخت را چالش‌آمیز (نه تهدیدآمیز) ببیند. با توجه به آنچه گفته شد این تحقیق با هدف بررسی رابطه خودکارآمدی و هوش هیجانی با سلامت روان دانشجویان انجام گردید.

مواد و روش‌ها: نمونه مورد مطالعه شامل ۱۹۳ نفر دانشجویان جدیدالورود دانشگاه علوم پزشکی کاشان با میانگین سنی ۱۹/۲۳ و انحراف استاندارد ۰/۹۴ و به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. قبل از اجرای آزمون‌ها رضایت آزمودنی‌ها جلب شد و پس از توضیح کوتاهی توسط روانشناس، پرسش‌نامه اجرا شد، در حین اجرا یکی از محققین جهت پاسخگویی به سوالات به طور مداوم حضور داشت. ابزارهای مورد استفاده شامل GHQ-28؛ هوش هیجانی بار-ان پرسش‌نامه خود کارآمدی شرر بوده است یافته‌های تحقیق با استفاده از نرم‌افزار SPSS14 و آزمون‌های همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نمره خودکارآمدی، هوش هیجانی و سلامت روان به ترتیب، ۰۷/۶۱ (۴۷/۹)، ۷۲/۳۲۲ (۳۶/۳۸) و ۰۵/۲۰ (۵۶/۱۱) بود. هوش هیجانی (۲-۰/۵۶) و خودکارآمدی (۲-۰/۴۵) با سلامت روان رابطه منفی معناداری دارند. همچنین، دیده شد که این رابطه در هر دو جنس معنادار می‌باشد.

نتیجه‌گیری: باتوجه به نتایج تحقیق می‌توان گفت که هرچه هوش هیجانی و احساس خودکارآمدی در فرد بیشتر باشد نمرات وی در پرسش‌نامه سلامت روان کمتر خواهد بود. بدین معنا که از سلامت روان بهتری برخوردار می‌باشد. در نتیجه با توجه به نقشی که این دو متغیر در افزایش سلامت روان افراد دارند به مسئولین و مشاوران پیشنهاد می‌شود با آموزش و ارتقاء آن در افراد قدمی مثبت در جهت افزایش سلامت روان افراد بردارند.

واژگان کلیدی: هوش هیجانی، خودکارآمدی، سلامت روان، دانشجو.

بررسی میزان آلودگی میکروبی کره حیوانی سنتی عرضه شده در شهرستان**شاهرود در سال ۱۳۸۹**

غلامعلی شریفی عرب^۱، مجید عرب عامری^۲، غلامحسین ایراجیان^۳، عبدالرضا محمدی نافچی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت بهداشتی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- معاونت غذا و دارو.

۳- مجتمع آموزش عالی علمی- کاربردی رسول اکرم دامغان.

۴- دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان.

چکیده

مقدمه: با توجه به مراحل تولید کره عدم رعایت مسایل تکنولوژیکی و بهداشتی در کلیه مراحل تولید، بسته‌بندی و عرضه فراورده لبنی می‌تواند سبب افت کیفیت فراورده وحتی در بسیاری از موارد مشکل آفرین و بیماری‌زا باشد، بنابراین کنترل کیفیت این فراورده از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. منظور از این مطالعه بررسی میزان آلودگی کره سنتی تولید شده در روستاهای شهرستان شاهرود به میکروب‌های زنده، هوازی مزوفیل (Total bacteria) کلی فرم، استافیلوکوک اورئوس، کپک و مخمر بوده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مجموعاً ۲۰۰ نمونه مختلف شامل کره حیوانی از مرکز عرضه شهرستان گردآوری و از نظر میکروب‌های کلی فرم، استافیلوکوک اورئوس، کپک و مخمر به روش کشت و انجام تست‌های بیوشیمیایی مورد شناسایی و شمارش قرار گرفته‌اند. سپس ضمن مقایسه نتایج با حد مجاز استاندارد با استفاده از برنامه SPSS و آزمون آماری اطلاعات به دست آمده تجزیه و تحلیل شده است.

یافته‌ها: بر اساس نتایج این مطالعه از مجموع نمونه‌ها، ۹۱ مورد (۵/۴۵٪) مطلوب و ۱۰۹ مورد (۵/۵۴٪) غیر قابل قبول بودند. علی‌رغم کوشش‌هایی که در مورد پیشگیری از آلودگی مواد غذایی به عمل می‌آید هنوز این موضوع به‌عنوان تهدیدی برای سلامت مردم مطرح است.

واژگان کلیدی: آلودگی میکروبی، کره سنتی، شاهرود.

بررسی میزان آگاهی و به‌کارگیری اصول ایمنی در پیشگیری از ابتلا به هیپاتیت و پروسی B در دانشجویان

خدیجه کرابی، طوبی ابراهیم‌زاده، فرحناز نجفی، فاطمه تنهایی، مجید حسن‌زاده^۱

۱- دانشکده علوم پزشکی تربت حیدریه- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: دانشجویان مامایی و پرستاری به‌دلیل نوع شغل خود همواره در معرض خون و مایعات بدن بیماران قرار می‌گیرند و به تبع آن دانشجویان به‌دلیل نداشتن تجربه کاری و آشنا نبودن با فنون کار بالینی بیش از سایر افراد در معرض خطر ابتلا می‌باشند از طرفی اتاق زایمان به‌علت تماس زیاد با خون و مایعات بدن بیماران و فوریت پروسیجرها یکی از پرخطرترین بخش‌های بیمارستان می‌باشد. بدین منظور بر آن شدیم که به سنجش میزان آگاهی و به‌کارگیری اصول ایمنی افراد مورد پژوهش حاضر پردازیم

مواد و روش‌ها: نمونه‌های موردپژوهش در این مطالعه ۱۳۰ نفر بودند (۶۵ نفر دانشجوی پرستاری و ۶۵ دانشجوی مامایی که واحدکارآموزی درعرصه خود را در این بخش می‌گذرانند) نمونه‌گیری به صورت سرشماری بوده است. ابزارگردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه سه بخشی (بخش اول: مشخصات دموگرافیک، ۴ سوال، بخش دوم: آگاهی ۱۶ سوال و بخش سوم: نحوه به‌کارگیری اصول ایمنی ۱۷ سوال) ۳۷ سوالی بوده است. برای تعیین روایی پرسش‌نامه از روش اعتبارمحتوی استفاده گردیده و برای کسب اعتماد علمی از روش آزمون مجدداستفاده گردید. پرسش‌نامه‌ها به‌طریق خود گزارش‌دهی توسط واحدهای موردپژوهش پاسخ داده شده بود. جهت تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش از آزمون‌های آماری چون تست دقیق فیشر و کای‌دو استفاده گردیده است.

یافته‌ها: نتایج آماری نشان دادکه اکثریت واحدهای مورد پژوهش در هر دو گروه از نظر میزان آگاهی در سطح خوب (۶۸/۳٪) قرار داشتند و از نظر آزمون کای‌دو بین آگاهی دانشجویان مامایی و پرستاری اختلاف معناداری وجود ندارد ($P=0/874$). اکثریت واحدهای مورد پژوهش گروه دانشجویان (۹۸/۲٪) واکسیناسیون کامل داشتند و حتی اکثریت آن‌ها (۸۵/۳٪) تاریخیچه واکسیناسیون کامل را اعلام نمودند. اکثریت واحدهای گروه دانشجویان (۸۸/۹٪) به‌دنبال واکسیناسیون تیترانتی‌بادی را انجام نداده‌اند. اکثریت دانشجویان مامایی (۵۱٪) و دانشجویان پرستاری (۶۸٪) اصول ایمنی در پیشگیری از هیپاتیت B را در سطح متوسط رعایت می‌نمودند و براساس آزمون کای‌دو بین میزان به‌کارگیری اصول ایمنی دانشجویان پرستاری و مامایی اختلاف معناداری وجود داشت. (به ترتیب $P=0/713$ و $P=0/713$) بر اساس آزمون کای دوارتباط معناداری بین دو عامل میزان آگاهی و به‌کارگیری اصول ایمنی وجود نداشت ($P=0/713$).

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌های پژوهش جهت بهبود و ارتقاء رعایت اصول ایمنی می‌توان بابرگزاری دوره‌های بازآموزی توسط واحد آموزش درمان و بهداشت درجهت ارتقاء سلامت جامعه، یاصرف وقت وهزینه کمتر، بیشتر قدم برداشت.

واژگان کلیدی: آگاهی، رعایت اصول ایمنی، پیشگیری، دانشجویان مامایی و پرستاری.

توزیع فراوانی بیماری سلیاک در کودکان دچار سوءتغذیه مراجعه کننده به

کلینیک گوارش اطفال زاهدان در سال ۱۳۸۸

- محمد حسین صبح خیزی^۱، توران شهرکی^۲، علیرضا داشی پور^۳، رضا کمساری^۴، امیرحسین ضرغامی^۵، فرناز فریفته^۶
- ۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- پزشک عمومی.
 ۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- فوق تخصص گوارش- دانشیار و عضو هیأت علمی.
 ۳- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کارشناس ارشد صنایع غذایی، مربی و عضو هیأت علمی.
 ۴- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پزشکی.
 ۵- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی علوم تغذیه.
 ۶- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی پیوسته علوم آزمایشگاهی.

چکیده

مقدمه: بیماری سلیاک یکی از علل سوء تغذیه در کودکان می باشد. این بیماری یک اختلال اتوایمیون است که به سلول های اپیتلیال روده ای با واسطه لنفوسیت های T آسیب وارد می کند. هدف از انجام این مطالعه، ارزیابی توزیع فراوانی بیماری سلیاک در کودکان دچار سوءتغذیه مراجعه کننده به کلینیک گوارش اطفال زاهدان در سال ۱۳۸۸ می باشد.

مواد و روش ها: این مطالعه از نوع توصیفی می باشد که به صورت مقطعی بر روی کودکانی که با علائم سوءتغذیه و اسهال مزمن به کلینیک گوارش اطفال زاهدان در سال ۱۳۸۸ مراجعه کرده بودند انجام گرفت. از این میان ۲۵۵ کودک با ویژگی های فوق الذکر به صورت تصادفی ساده انتخاب و وارد مطالعه شدند. اطلاعات دموگرافیک، شرح حال، علائم بالینی، مدت زمان مصرف شیر مادر، زمان شروع گلوتن و نتایج تست های آزمایشگاهی و نمونه برداری از روده کوچک در فرم اطلاعاتی ثبت گردید. سپس یافته ها با استفاده از نرم افزار SPSS 15 و تست های آماری T-test و Fisher's exact Test آنالیز گردیدند.

یافته ها: از ۲۵۵ کودک مبتلا به سوءتغذیه، ۱۱۶ نفر (۴۵/۵٪) پسر و ۱۳۹ نفر (۵۴/۵٪) دختر بودند. ۵/۹٪ موارد (۱۵ بیمار) مبتلا به سلیاک بودند. متوسط سنی بیماران مبتلا به سلیاک (۴/۶۵±۲/۷۷ سال) بود. شایعترین تظاهرات بالینی بیماران مبتلا به سلیاک به ترتیب شامل اتساع شکم در ۱۱ مورد (۳/۷۳٪)، اسهال مزمن در ۷ مورد (۶/۷٪)، مدفوع چرب در ۶ مورد (۴۰٪) بود. همچنین آنمی و کوتاهی قد شایع ترین موارد غیر گوارشی را به ترتیب با ۷۶٪ و ۷۰٪ تشکیل می دادند. آنتی بادی اندومیزیل در ۱۰ بیمار (۶۶/۷٪) و آنتی گلیادین آنتی بادی در ۶ بیمار (۴۰٪) مثبت گردید. در نمونه برداری اندوسکوپی انجام شده برای ۵۶ بیمار مشکوک، ۱۵ مورد مارش III گزارش شده بود.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان می دهد که شیوع بیماری سلیاک در کودکان مبتلا به سوءتغذیه ۵/۹٪ می باشد. بیماری سلیاک در زمره تشخیص های شایع بیماران با سوءتغذیه و یا اسهال مزمن می باشد. لذا توصیه می شود در صورت شک بالینی تست های سرولوژی و در صورت لزوم آندوسکوپی و بیوپسی انجام شود.

واژگان کلیدی: سلیاک، سوءتغذیه، اسهال مزمن، کودکان.

بررسی اثرات شب کاری و عوامل مرتبط با آن بر روی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۸۹

سایین قدسی^۱، عباس بلوچی^۱، الیاس اربابی^۲، نظرمحمد ریگی^۱، رامین میرا^۱، مصطفی کیخایی^۱، حمید سعیدی نیک^۱

۱- دانشکده پرستاری و مامایی زاهدان- عضو کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پرستاری.

۲- دانشکده پرستاری و مامایی- عضو کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی اتاق عمل.

چکیده

مقدمه: خواب یکی از ضروریات حیات است. مردم به طور متوسط یک سوم عمر خود را در خواب می‌گذرانند. مفهوم خواب به معنی حالتی است که در آن تغییر سطح هوشیاری با درجات مختلف مشاهده می‌گردد. خواب یک فعالیت ریتمیک پیچیده‌ای است که دوره‌های آن تکرار می‌شوند و هر کدام نشان دهنده ی نوعی از فعالیت بدن و مغز است. غالب افراد به راحتی به خواب می‌روند و تا زمان دلخواه بیداری خود، به آن ادامه می‌دهند. از طرفی بعضی دیگر نیز با دشواری به خواب می‌روند و تعدادی دیگر نیز مشکلات متعدد در خواب رفتن دارند که سال‌ها سیر پیش‌رونده دارد و نتیجه آن خستگی و کاهش کفایت و صلاحیت آن‌ها می‌شود. و از آنجایی که پرستاران از مهمترین افراد در معرض خطر هستند، این مطالعه با هدف بررسی اثرات شب کاری و عوامل مرتبط با آن بر روی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال ۱۳۸۸ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی بوده که به صورت مقطعی انجام شد و نمونه شامل کلیه پرستاران فیکس شب شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان بود. برای ارزیابی از پرسش‌نامه سه قسمتی شامل مشخصات دموگرافیک، اثرات بی‌خوابی و پرسش‌نامه سلامت عمومی استفاده شد، برای آنالیز داده‌ها از نسخه ۱۴ نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: نشان داد بیش‌تر پرستاران بعد از شیفت خواب کافی ندارند و بعد از شیفت شب به میزان کمی می‌خوانند بیش‌تر آن‌ها برای ادامه کار در شیفت شب از نوشیدنی‌های گرم استفاده می‌کنند. اکثراً معتقد بودند که شیفت شب مسئولیت سنگین تری دارد کمر درد و خستگی بیش‌تر عوارض شب کاری بر روی سلامتشان بود و کشیدگی عضله بیش‌ترین آسیب شغلی بود. همچنین بین مشخصات دموگرافیک و شیفت کاری ارتباط معناداری مشاهده نشد ($P < 0.05$).

نتیجه‌گیری: مدیران در زمینه پرستاری می‌توانند با تقسیم شیفت‌های شب در بین پرسنل به‌طور عادلانه و یا افزایش تعداد پرسنلی که به‌طور ثابت در شیفت شب کاسته و کیفیت کار شاغلین در این شیفت را افزایش دهند و همچنین با در نظر گرفتن تسهیلات ویژه جهت شاغلین شیفت شب باعث ایجاد انگیزه در این افراد شوند.

واژگان کلیدی: شیفت ثابت، فیکس شب، شیفت در گردش.

بررسی شاخص‌های بهداشت محیطی هتل‌های شهر شاهرود در سال ۱۳۹۰

سعید ناظمی^۱، زهرا زارعیان^۲، زهرا مشتهر^۲، زهره عرب عامری^۲، میترا ذاکری نژاد^۲، فاطمه ناظریه^۲، طاهره صادقی^۲
 ۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.
 ۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- دانشجوی بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: صنعت گردشگری یکی از سه صنعت برتر جهان است و طبق آمار شورای جهانی گردشگری سفر برای ۳۰۰ میلیون نفر به صورت مستقیم و غیر مستقیم شغل ایجاد کرده است و رشد سالیانه برای آن ۴٪ پیش‌بینی شده است. این تحقیق با هدف تعیین ابعاد شاخص‌های بهداشت محیطی در اماکن اقامتی شهر شاهرود در سال ۱۳۹۰ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه، به صورت توصیفی- مقطعی انجام شد. برای تعیین شاخص‌های بهداشت محیطی این هتل‌ها با توجه به فرم بازدید ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی (۱۱)، چک لیستی شامل ۵۰ پرسش تهیه شد و از طریق مصاحبه و بازدید از کلیه اماکن اقامتی شاهرود تکمیل گردید و پس از ارزش‌گذاری در سه گروه، شامل گروه وضعیت عالی، گروه وضعیت خوب و گروه نامطلوب طبقه‌بندی شدند و داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی شامل آزمون کای دو تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: ۸۵٪ اماکن دارای شرایط بهداشتی و ۷۸٪ دارای معیار بهسازی بودند. ۸۵٪ پرسنل دارای کارت معاینه بهداشتی معتبر بوده و ۷۰٪ پرسنل شاغل در هتل از لباس کار مناسب استفاده می‌کردند. احداث ساختمان همه‌ی هتل‌ها براساس قوانین مصوب جهت جلوگیری از ایجاد صدمات ناشی از حوادث انجام گرفته بود. در نیمی از هتل‌ها محل مناسبی جهت استراحت کارکنان وجود نداشت، در هیچ کدام از هتل‌ها امکانات مناسب برای معلولان وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: برای ارتقا کیفی هتل‌های شهر شاهرود آموزش مدیران و کارکنان برای آشنایی با مسایل بهداشتی می‌بایست سرلوحه فعالیت‌ها قرارگیرد. ارتقا سطح بهداشتی هتل‌ها و آموزش پرسنل هتل‌ها می‌تواند در جهت حفظ سلامت زائران علی‌بن موسی‌الرضا که از این شهر عبور می‌کنند مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: بهداشت محیط، هتل، شاهرود، گردشگری.

اثر عصاره علف چای بر گلوکز و لیپیدهای سرم در موش صحرایی دیابتی

افشین روستائی^۱، کامبیز روشنایی^۲، محمد رضا یزدیانی^۳، فرشاد روستایی^۴

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم- دانشجویی کارشناسی ارشد فیزیولوژی.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم- کنترای تخصصی فیزیولوژی- استادیار.

۳- دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم- دکترای تخصصی فیزیولوژی- استادیار.

۴- دانشگاه علوم پزشکی لرستان- دانشجوی پزشکی.

چکیده

مقدمه: دیابت شیرین متشکل از گروه هتروژنی از بیماری‌های متابولیک است که مشخصه آن‌ها هیپرگلیسمی مزمن و اختلال متابولیسمی کربوهیدرات، لیپید و پروتئین ناشی از نقص ترشح یا عملکرد انسولین است به طوری که ششمین عامل مرگ‌ومیر می‌باشد در صورت عدم درمان عوارض آن شامل آترواسکلروز، عوارض چشمی، رتینوپاتی و عوارض قلبی-عروقی، نفروپاتی، نوروپاتی دیابتی، زخم پا و معلولیت و مرگ است. اساس درمان دیابت تجویز انسولین و برخی ترکیبات شیمیایی کاهنده قند خون می‌باشد که با توجه به عوارض متعدد آن‌ها، استفاده از گیاهان دارویی بیش‌تر مورد توجه قرار گرفته است در این مطالعه اثر عصاره متانولی علف چای بر گلوکز و لیپیدهای سرم در موش صحرایی نر نژاد ویستار بررسی شد.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق موش‌های صحرایی نر (n=۳۲) به‌طور تصادفی به چهار گروه کنترل، کنترل تحت تیمار با علف چای، دیابتی و دیابتی تحت درمان با علف چای تقسیم بندی شدند. برای دیابتی نمودن موشها از استرپتوزوتوسین به فرم تک دوز و داخل صفاقی به میزان ۶۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم وزن حیوان استفاده گردید. دو گروه تحت تیمار با علف چای، عصاره با دوز ۶۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم وزن حیوان در دوره تیمار چهار هفته‌ای گاوژ شد. بعد از این مدت سطح سرمی گلوکز، کلسترول، تری‌کلیسیرید، HDL و همچنین میزان وزن موش‌ها اندازه‌گیری شد و داده‌ها با استفاده از روش آنالیز واریانس یک طرفه و نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج به‌دست آمده کاهش معنادار میزان گلوکز، کلسترول، تری‌کلیسیرید و افزایش HDL را در موش‌های تیمار شده نسبت به گروه دیابتی نشان داد همچنین از کاهش شدید وزن موش‌های دیابتی جلوگیری کرد.

نتیجه‌گیری: عصاره علف چای اثر کاهنده بر گلوکز و لیپیدهای سرم موش‌های دیابتی دارد.

واژگان کلیدی: دیابت، علف چای، گلوکز، لیپید، موش صحرایی.

بررسی پوسچرهای کاری و اختلالات اسکلتی عضلانی به روش رولا در یکی از**صنایع تهران**محمد نور محمدی^۱، محمود تقوی^۲، سعید یاری^۳، سجاد غلامعلی پور^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت حرفه‌ای.

۲- دانشگاه علوم پزشکی مازندران- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط- عضو باشگاه پژوهشگران جوان.

۳- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دبیر کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی مهندسی بهداشت حرفه‌ای.

۴- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی.

چکیده

مقدمه: اختلالات اسکلتی-عضلانی مرتبط با کار از جمله بزرگترین و جدی‌ترین مشکلات بهداشت شغلی در کشورهای صنعتی و همچنین کشورهای در حال توسعه می‌باشند. روش رولا یکی از بهترین روش‌های ارزیابی پوسچر برای ارزیابی سریع اندام‌های فوقانی است، لذا هدف از این مطالعه بررسی پوسچر کاری و اختلالات اسکلتی عضلانی به روش رولا در یکی از صنایع تهران.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی-مقطعی بر روی تمامی پرسنل سالن مونتاژ کارخانه که تعداد آن‌ها ۹۴ نفر می‌باشد انجام گرفت، جهت ارزیابی پوسچرکارگران در حین کار و سطح مواجهه آنان با ریسک فاکتورهای اختلالات اسکلتی - عضلانی تکنیک RULA مورد استفاده قرار گرفت. سپس داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS شده و به روش آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج بررسی‌های نشان داد که طبق امتیازبندی روش رولا، ۶۷/۳۸٪ از شاغلین در این ایستگاه‌های کاری دارای امتیاز نهایی ۷ هستند که بایستی فوراً تغییرات و اصلاحات ارگونومیک در جهت بهبود شرایط کار این افراد فراهم گردد. همچنین ۳۶/۱۷٪ از کارگران در این صنعت، طبق امتیازبندی روش رولا دارای امتیاز ۵ و ۱۷/۰۲٪ از آن‌ها دارای امتیاز ۶ می‌باشند که مستلزم مطالعات بیشتر و مداخلات ارگونومیک در آینده ی نزدیک می‌باشند.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه حدود ۶۰ درصد از ایستگاه‌های کاری مورد مطالعه در سطح اقدام ۳ و ۴ قرار گرفتند، بنابراین به منظور پیشگیری از بروز اختلالات اسکلتی-عضلانی بایستی شرکت نسبت به اصلاح این ایستگاه‌های کاری بر اساس اصول ارگونومی اقدام نمایند همچنین اجرای برنامه‌های ورزشی و آموزش پوسچر برای پرسنل توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: پوسچر، اختلالات اسکلتی عضلانی، روش رولا.

بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و محیط‌های مجازی در دانشجویان دانشگاه

علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۹۰

مهدی حسینی^۱، محدثه بابایی^۲، فاطمه بابایی^۳، جلال‌الدین حمیصی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- کارشناس پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۳- دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین- دانشجوی کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات.

۴- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشیار.

چکیده

مقدمه: اینترنت از جمله فناوری‌های نوین مجازی ارتباطی و یکی از عمده‌ترین منابع اطلاعاتی می‌باشد. شیوع اعتیاد به اینترنت در جوانان، همپای اعتیاد به مواد مخدر می‌تواند به منزله بحرانی جدی در زندگی فردی و اجتماعی، روابط خانوادگی، وضعیت تحصیلی، رفتارهای نا سالم، استعداد ابتلا به بیماری‌های روانی و کاهش عزت نفس مورد بحث قرار گیرد. با توجه به دسترسی عمومی به کامپیوتر، اینترنت و جمعیت رو به رشد کاربران و عدم وجود آمار دقیق در این زمینه، این پژوهش صورت گرفت تا میزان اعتیاد به اینترنت و محیط‌های مجازی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین بررسی نماییم.

مواد و روش‌ها: این پژوهش توصیفی و مقطعی در سال ۹۰ بر روی ۲۰۱ دانشجو که بصورت تصادفی انتخاب شدند انجام گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه بود که بخش اول آن اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم شامل پرسش‌نامه استاندارد تعیین اعتیاد به اینترنت یانگ (IAT) بود که نمرات به ۴ سطح عادی (>۲۱)، وابستگی خفیف (۲۱-۴۹)، وابستگی متوسط (۷۹-۵۰) و وابستگی شدید (۱۰۰-۸۰) تقسیم شدند. سپس داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و با استفاده از آزمون‌های آماری کای اسکوئر و آنالیز واریانس در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: براساس یافته‌های این مطالعه ۳/۳۸٪ دانشجویان اعتیاد به اینترنت در سطح عادی، ۴۳/۸٪ وابستگی خفیف، ۱۵/۹٪ وابستگی متوسط و ۲٪ وابستگی شدید داشتند. شیوع این اعتیاد در آقایان بیش‌تر از خانم‌ها بود در حالیکه با رشته تحصیلی و مدت زمان استفاده از کامپیوتر و میزان دسترسی به اینترنت رابطه داشت. در کل استفاده‌کنندگان از اینترنت ۴/۲۷ درصد از اینترنت جهت کاربردهای آموزشی استفاده نمی‌کردند و ۵/۶۷ درصد از کسانی که اختلال اعتیاد به اینترنت داشتند تنها از کاربردهای تفریحی و سرگرمی اینترنت استفاده می‌کردند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این تحقیق جای آن دارد به این پدیده به‌عنوان یک مشکل بهداشتی که اغلب گریبان‌گیر نسل جوان و آینده‌ساز جامعه می‌باشد توجه جدی مبذول گردد و از طریق آموزش در خانواده‌ها و کلیه مراکز آموزشی استفاده صحیح از کامپیوتر، اینترنت و امکانات آن جایگزین شیوه‌های غلط و استفاده بی‌رویه از اینترنت گردد.

واژگان کلیدی: اعتیاد به اینترنت، پرسش‌نامه یانگ، عزت نفس.

بررسی اختلالات عضلانی-اسکلتی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به**دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۸۹**مهديه عنايت مهری^۱، فردين دهقان^۲، فاطمه کيانی^۲، اميرحسين ضرغامی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پزشکی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- مربی و عضو هیأت علمی و مرکز ارتقاء سلامت.

۴- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی.

چکیده

مقدمه: اختلالات عضلانی-اسکلتی یکی از عوامل شایع آسیب‌های شغلی و ناتوانی در کشورهای در حال توسعه است. شغل پرستاری از دیدگاه فعالیت فیزیکی در مشاغل صنعتی در رتبه دوم قرار دارد. اختلالات عضلانی اسکلتی در پرستاران سبب مراجعه به پزشک، غیبت از کار، کاهش خدمات، نداشتن تفریح و خواب ناکافی میشود. با توجه به اینکه جامعه پرستاری نقش مؤثری در ارتقای وضع بهداشتی جامعه ایفا میکند بنابراین بررسی اختلالات عضلانی-اسکلتی پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و عوامل مرتبط با آن در سال ۸۹ را هدف این مطالعه قرار دادیم.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی (مقطعی) تعداد ۹۳۶ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در سال به روش تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه استاندارد اختلالات عضلانی-اسکلتی نوردیک بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS16 و آزمون‌های آماری کای دو، آنالیز و واریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند $P < 0/05$ معنادار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: در کل ۷۳/۲٪ از پرستاران مورد پژوهش حداقل یکی از اختلالات عضلانی-اسکلتی را تجربه کرده‌اند. بیشترین فراوانی این اختلالات در ناحیه گردن (۳۴/۳٪)، سپس کمر و زانوها به یک نسبت (۲۴/۵٪) و کمترین در آرنج (۵/۲٪) بوده است و به ترتیب در پرستاران بخش اورژانس (۲۱/۹۵٪) و سپس بخش ICU (۲۰/۷۳٪) بالاترین میزان این اختلالات مشاهده شد. ارتباط آماری معناداری بین اختلالات عضلانی اسکلتی در بین پرستاران با جنس ($P=0/01$) و سن ($P=0/012$)، مدت اشتغال ($P=0/027$) و میزان ساعات کاری در ماه ($P=0/009$) وجود داشت. نتایج پژوهشی نشان داد ۲۲/۰۸٪ از مبتلایان اختلالات آن‌ها بعد از آسیب در یک حادثه شروع شده است که ۱۵/۸۲٪ از مبتلایان عامل ایجاد مشکل را کار در محیط کاری ذکر کرده‌اند. تجربه شدت درد به ترتیب متوسط (۵۱/۴۸٪)، شدید (۳۰/۹۸٪) و کم (۱۷/۵٪) بوده است. اختلالات عضلانی اسکلتی در ۱۲ ماه گذشته به ترتیب در ۷/۸۲٪، ۱۲/۰۹٪ و ۲۱/۳۹٪ از نمونه‌های پژوهش باعث کاهش فعالیت شغلی، کاهش تفریحات روزانه و غیبت از کار شده است.

نتیجه‌گیری: با توجه به فراوانی بالای اختلالات عضلانی-اسکلتی (۷۳/۲٪) در پرستاران و اهمیت نقش آنان در ارتقاء وضعیت سلامت جامعه و لزوم توجه به سلامت آن‌ها، توجه بیش‌تر به این اختلالات ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: اختلالات عضلانی-اسکلتی، پرستاران، عوامل مرتبط.

رابطه استاد و دانشجو از دیدگاه دانشجویان دانشکده‌های علوم پیراپزشکی و

بهداشت مشهد

رویا پیروی^۱، محمد واحدیان^۲، معصومه سعیدی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشجوی کارشناسی ارشد بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشکده بهداشت - عضو هیات علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی مشهد- دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت.

چکیده

مقدمه: در امر آموزش نه تنها نحوه تدریس مدرس بلکه کلیه رفتارهای استاد و همچنین محیط آموزشی در جلب نظر دانشجویان مؤثر است. بدین منظور پژوهشی با هدف تعیین رابطه استاد و دانشجو از دیدگاه دانشجویان دانشکده‌های علوم پیراپزشکی و بهداشت مشهد انجام شد.

مواد و روش‌ها: دانشکده‌های علوم پیراپزشکی و بهداشت مشهد در زمان قبل از تفکیک با حدود ۱۰۰۰ دانشجو و بیش از ده رشته و ۵۲ استاد و مدرس برای این بررسی در نظر گرفته شدند. برای اجرای این پژوهش ۴۰۰ نفر از دانشجویان به‌عنوان نمونه مورد پژوهش انتخاب شدند و با استفاده از پرسش‌نامه کتبی، دیدگاه دانشجو مورد سنجش قرار گرفت. داده‌ها با روش‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشانگر آن بود که ۴۳٪، ۹ درصد دانشجویان دوره شبانه و ۱/۳۶ درصد دانشجویان دوره روزانه رابطه استاد و دانشجو را در حد خوب قابل قبول می‌دانند و بیش از نیمی از دانشجویان تمایل دارند که ملاقات‌های متعدد و کوتاه مدت، به‌صورت پیوسته با استاد داشته باشند.

نتیجه‌گیری: یکی از مهمترین جنبه‌های آموزش مطلوب در سطح دانشگاه، ایجاد روابط قابل اعتمادی است که اعضای دانشکده می‌توانند با دانشجویان داشته و آنرا توسعه دهند. ارتباط علمی دانشجویان با اعضای دانشکده با توجه به شرایط دوران تحصیلی موجب یک رابطه سالم و قابل اعتماد در دانشجو شده و افراد تشویق می‌شوند بیش‌تر به جنبه‌های مثبت زندگی روی آورند.

واژگان کلیدی: استاد، دانشجو، دیدگاه.

بررسی میزان آلومینیوم در شبکه توزیع آب آشامیدنی شهر زاهدان در سال**۱۳۸۹**سید محمد تقی جوادپور^۱، فردوس کرد مصطفی پور^۲، آمنه رئیسی^۱، مجتبی کیانی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- گروه بهداشت محیط- عضو هیات علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی بهداشت عمومی.

چکیده

مقدمه: آلومینیوم سومین عنصر از نظر فراوانی در روی زمین. انسان از طریق غذا، هوا و آب دائماً در معرض آلومینیوم قرار دارد. در حال حاضر عمده ترین راه ورود آلومینیوم به بدن انسان از طریق آب آشامیدنی می باشد. آلومینیوم به عنوان فلز سمی برای سیستم عصبی نوروتوکسیک، عامل اصلی بیماریهای آلزایمر، پارکینسون و بیماری لو جرنیگر شناخته شده است. لذا مطالعه حاضر جهت بررسی میزان آلومینیوم در شبکه توزیع آب آشامیدنی شهر زاهدان در سال ۱۳۸۹ و مقایسه آن با مقادیر استاندارد انجام شده است.

مواد و روش ها: این مطالعه از نوع توصیفی- مقطعی می باشد که طبق رهنمودهای ارایه شده ۶۰ نقطه نمونه برداری که آب شیرین می باشد به صورت تصادفی خوشه ای انتخاب گردید. نمونه ها در بطری های پلاستیکی ۲۰۰ میلی لیتری جمع آوری و به روش اریو کروم سیانین R تعیین مقدار گردید. اطلاعات به دست آمده در فرم کلی اطلاعاتی ثبت گردید. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS 16 استفاده گردید. جهت توصیف داده ها از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار و...) استفاده گردید.

یافته ها: این مطالعه نشان داد که متوسط غلظت آلومینیوم در زاهدان ۴/۶۶ میکروگرم بر لیتر و از بیش تر به کم تر به ترتیب در جنوب شرقی، مرکز شهر، جنوب غربی و غرب زاهدان بود که میانگین غلظت در این مناطق به ترتیب برابر با ۵/۴۲، ۴/۷۸، ۴/۳۴ و ۳/۷۲ میکروگرم /لیتر می باشد. همچنین در این مطالعه مقدار متوسط pH و کدورت برای هر منطقه به ترتیب برابر با ۸ و ۸/۱، NTU ۱/۸ و ۸/۱، NTU ۰/۴۸ و ۸، NTU ۲/۶۵ و ۷/۹، NTU ۳ به دست آمد.

نتیجه گیری: مقایسه نتایج به دست آمده با مقادیر استاندارد نشان داد که غلظت آلومینیوم در آب آشامیدنی شهر زاهدان پایین تر از میزان استاندارد است هم چنین نتایج این مطالعه نشان داد که کم ترین غلظت آلومینیوم در شبکه توزیع آب شهری در غرب زاهدان است.

واژگان کلیدی: آلومینیوم، شبکه توزیع آب، زاهدان.

بررسی میزان اعتیاد به اینترنت در دانشجویان مراجعه‌کننده به کافی‌نت در شهرستان

شاهروود و دامغان در سال ۱۳۹۰

مهرداد کلاته جاری^۱، سحر کشاورز^۲، معصومه دهقانی^۲، اعظم حبیبی^۲، عیسی نصیری^۱، جواد وطنی^۱، مهدی راعی‌دهقی^۱
۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهروود- عضو هیأت علمی.
۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهروود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجو.

چکیده

مقدمه: اعتیاد به اینترنت به عنوان شکل جدیدی از اعتیاد در سال‌های اخیر توجه پژوهشگران را در حوزه‌ی روان‌شناسی، پزشکی اجتماعی، جامعه‌شناسی و حوزه‌های علمی دیگر به خود جلب کرده است. مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین شیوع و شدت اعتیاد به اینترنت در دانشجویان مراجعه‌کننده به کافی‌نت‌های شهرستان شاهروود و دامغان و برخی عوامل مرتبط با آن طراحی شده است.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی و حجم نمونه انتخابی ۳۰۴ نفر بود که از دانشجویان مراجعه‌کننده به کافی‌نت‌های سطح شهرستان شاهروود و دامغان انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه استاندارد اعتیاد به اینترنت کیمبرلی استفاده شد. بدین صورت که در ابتدا ۵ کافی‌نت از سطح دو شهر (سه کافی‌نت از شاهروود و دو کافی‌نت از دامغان) به طور تصادفی انتخاب شده و سپس از هر کافی‌نت به طور متوسط ۶۰ نفر انتخاب شدند. داده‌ها پس از جمع‌آوری وارد نرم‌افزار SPSS شده و به کمک آزمون‌های آماری کای‌دو و ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل گردیدند. سطح معنی‌داری در کلیه تحلیل‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است.

یافته‌ها: ۶۷/۷ درصد از دانشجویان وابستگی زیاد به اینترنت و حدود ۱۴ درصد از آنان معتاد به اینترنت بودند. بین وابستگی به اینترنت با رشته تحصیلی ($P=۰/۰۰۲$)، جنسیت ($P=۰/۰۰۱$)، مقطع تحصیلی ($P<۰/۰۰۱$)، وضعیت تأهل ($P<۰/۰۰۱$)، مدت آشنایی با اینترنت ($P=۰/۰۰۹$) و وضعیت اشتغال ($P<۰/۰۰۱$) ارتباط آماری معناداری وجود داشت. اما ارتباط معناداری بین وابستگی به اینترنت با درآمد ماهیانه خانوار ($P=۰/۷۲$) و سن دانشجویان ($P=۰/۸۰$) مشاهده نشد. همچنین نتایج نشان داد که با افزایش معدل دانشجویان از میزان وابستگی به اینترنت کاسته خواهد شد ($r=-۰/۱۵$ و $P=۰/۰۰۸$).

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع بالای اعتیاد به اینترنت در دانشجویان، لزوم فرهنگ‌سازی مناسب و آموزش صحیح در سطوح دانشگاهی، مدارس و خانواده‌ها برای استفاده مناسب و مؤثر از اینترنت امری ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: اعتیاد به اینترنت، کافی‌نت، دانشجویان.

بررسی ارتباط میزان اعتیاد به اینترنت و محیط‌های مجازی و هوش هیجانی در**دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۹۰**محدثه بابایی^۱، مهدی حسینی^۲، فاطمه بابایی^۳، جلال‌الدین حمیصی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۲- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- کارشناس پرستاری.

۳- دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین- دانشجوی کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات.

۴- دانشگاه علوم پزشکی قزوین- دانشیار.

چکیده

مقدمه: امروزه موضوع شیوع اعتیاد به اینترنت در جوانان، همپای اعتیاد به مواد مخدر می‌تواند به منزله بحرانی جدی در زندگی فردی، روابط خانوادگی، رفتارهای اجتماعی و وضعیت تحصیلی قرار گیرد. مطالعات نشان می‌دهند که بین هوش هیجانی و مهارت‌های اجتماعی رابطه مثبت وجود دارد. هوش هیجانی شامل درک، فهم، استدلال و اداره هیجان در خود و دیگران و مجموعه‌ای از مهارت‌های غیر شناختی است که توانایی فرد را برای کسب موفقیت در مقابله با اقتضائات محیطی تحت تأثیر قرار می‌دهد. آسیب‌پذیری هوش هیجانی بالا، بسیار بیش‌تر از امکان پرورش و رشد هوش هیجانی کم است، این مطالعه برای بررسی ارتباط اعتیاد به اینترنت و محیط‌های مجازی با هوش هیجانی انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش توصیفی- مقطعی در سال ۹۰ بر روی ۲۰۱ دانشجویی که به‌صورت تصادفی انتخاب شدند انجام گرفت. ابزار این پژوهش پرسش‌نامه‌ای سه بخشی بود. بخش اول، اطلاعات دموگرافیک شامل سن، جنس و...، بخش دوم پرسش‌نامه استاندارد تعیین اعتیاد به اینترنت یانگ (IAT) که حاوی ۲۰ سوال در مورد علائمی که می‌توانند از نشانه‌های اعتیاد به اینترنت به شمار آیند که با مقیاس لیکرت ۵ قسمتی از نمره ۱ (هرگز) تا نمره ۵ (همیشه) درجه‌بندی شده است. بخش سوم پرسش‌نامه هوش هیجانی شامل ۳۳ سوال (شات ۱۹۹۷) برای بررسی ۳ مقوله ادراک، تنظیم و بهره‌وری هیجان است. سپس داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و با استفاده از آزمون‌های آماری کای اسکوئر و آنالیز واریانس در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های این مطالعه ۳۸/۳٪ دانشجویان اعتیاد به اینترنت در سطح عادی، ۴۳/۸٪ وابستگی خفیف، ۱۵/۹٪ وابستگی متوسط و ۲٪ وابستگی شدید داشتند. میانگین نمره هوش هیجانی در بین دانشجویان ۱۱۸/۹۹ با انحراف معیار ۲۱/۱۲ بود. بین شدت اعتیاد به اینترنت و هوش هیجانی رابطه معکوس وجود داشت.

نتیجه‌گیری: از آنجا که پیشگیری بهتر از درمان است می‌توان از طریق آموزش در خانواده‌ها و کلیه مراکز آموزشی استفاده صحیح از کامپیوتر، اینترنت و امکانات آن را جایگزین شیوه‌های غلط استفاده از اینترنت که می‌تواند ابعاد اجتماعی شخصیت را تحت تأثیر قرار دهد، کرد.

واژگان کلیدی: اعتیاد به اینترنت، هوش هیجانی، مهارت‌های اجتماعی.

بررسی کیفیت میکروبی آب شرب روستاهای شهرستان مراوه تپه در سال ۹۰

سعید ناظمی^۱، فرهاد شهرابی^۲، مهری انتظاری^۲، فاطمه ابراهیمی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت محیط.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت حرفه‌ای.

چکیده

مقدمه: یکی از منابع بسیار مهم و حیاتی که در زندگی روزمره انسان و تداوم تولید نقش مهم دارد، منابع آبی است. اصولاً انسان به گونه‌ای به این ماده حیاتی وابسته است که زندگی وی بدون آن دچار مشکل جدی خواهد شد. یکی از راههای توسعه کشورها و حرکت آنها به سوی تمدن و رفاه عمومی، وجود منابع آب کافی و استفاده بهینه از آن است. رشد کشاورزی، بهداشت و صنعت بدون وابستگی به آب قابل تصور نیست با توجه به اهمیت موضوع به بررسی کیفیت میکروبی آب شرب روستاهای شهرستان مراوه تپه در سال ۹۰ پرداخته شد.

مواد و روش‌ها: به منظور تعیین کیفیت میکروبی آب شرب شهرستان مراوه تپه، این تحقیق به صورت توصیفی- مقطعی از اسفند ۱۳۸۹ لغایت خرداد ۱۳۹۰ انجام شد. در ابتدا پس از هماهنگی با ارگان و تهیه نقشه شهرستان، اقدام به منطقه‌بندی آن کرده و سپس مطابق دستورالعمل‌ها و رهنمودهای کتاب استاندارد متد APHA و بر اساس جمعیت از هر منطقه نهایتاً تعداد ۱۶۶ نمونه در سه ماه گرفته شد.

یافته‌ها: در نمونه‌گیری‌ها تعداد نمونه‌های دارای کلیفرم مدفوعی در اسفند ۲۱ نمونه برابر ۲۷/۲۷ درصد کل نمونه‌گیری‌ها، فروردین ۷ نمونه برابر ۱۷/۹۵ درصد کل نمونه‌گیری‌ها و اردیبهشت ۱۹ نمونه برابر ۳۸ درصد کل نمونه‌گیری‌ها بود. تعداد موارد نامطلوب کلر باقیمانده در اسفند ۴۵، فروردین ۳۲ و اردیبهشت ۴۰ مورد هم‌چنین تعداد موارد نامطلوب pH در اسفند ۱، فروردین صفر و اردیبهشت ۳ مورد بود.

نتیجه‌گیری: در نمونه‌گیری‌های انجام شده در اسفند ۸۹ و فروردین و اردیبهشت ۹۰ که در مجموع ۱۶۶ نمونه بود، ۶۷ نمونه مطلوب و ۷۹ نمونه نامطلوب و همچنین تعداد نمونه‌های دارای کلیفرم مدفوعی ۴۷ مورد بود که نشان دهنده وضعیت نامطلوب کیفیت آب شرب روستاهای مراوه تپه می‌باشد.

واژگان کلیدی: کیفیت میکروبی، آب شرب، مراوه تپه.

بررسی و مقایسه دو روش تولید کمپوست از نوع ورمی و هوازی در کارخانه

کمپوست مشهد

سعید ناظمی^۱، فرهاد شهرابی^۲، محمد اصغری^۲، محمد قوی^۲، اسحاق عسگری^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: امروزه جوامع زیادی در حال مطالعه و بررسی امکان گنجاندن کمپوست در ساختار مدیریت جامع مواد زاید جامد هستند. این توجه ناشی از تفکر این جوامع در مورد کاهش مقدار زباله ورودی به محل‌های دفن زباله می‌باشد. حال با توجه به درصد بالای مواد فساد پذیر غذایی در داخل زباله‌های خانگی در کشورمان توجه به کمپوست نمودن این مواد به عنوان یک استراتژی کاهش و بازیافت زباله در برنامه ریزی و مدیریت زیست محیطی کشورها قابل تحقق می‌باشد. با توجه به اهمیت بحث به بررسی و مقایسه دو روش تولید کمپوست از نوع ورمی و هوازی در کارخانه کمپوست مشهد پرداخته شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع توصیفی- مقطعی جهت بررسی و مقایسه دو روش تولید کمپوست از نوع ورمی و هوازی در کارخانه کمپوست مشهد در سال ۱۳۹۰ صورت گرفت. از دو روش تولید کمپوست از نوع ورمی و هوازی، نمونه‌گیری به‌طور تصادفی انجام شد و با انجام آزمایش بر روی نمونه‌ها، برخی از پارامترها نظیر: نسبت $\frac{C}{N}$ ، نسبت $\frac{N}{P}$ ، رطوبت، pH، درصد خاکستر، COD، هدایت الکتریکی، درصد کربن را با توجه به روش‌های آزمایشگاهی ASTM اندازه‌گیری شد.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که در کمپوست هوازی و بی‌هوازی به ترتیب درصد رطوبت ۲۰ - ۲۵ و ۵ - ۱۰، pH ۷/۵-۷ و ۹/۷-۷، هدایت الکتریکی $\frac{mg}{cm}$ ۲/۳۵ و ۱۲۰۲، روی $\frac{mg}{kg}$ ۱۰۰-۱۲۰۰ و ۳۴۰-۳۵۰، درصد کربن ۱۵-۲۰ و ۱۷-۲۰، درصد نیتروژن آلی ۱/۳-۱/۶ و ۱/۶-۳/۱، درصد مواد آلی ۳۰-۵۰ و ۳۵-۴۰، درصد سدیم ۵-۱۰ و ۶-۹، درصد پتاسیم ۰/۹-۱/۵ و ۰/۱-۰/۹، درصد فسفر ۱/۲-۱ و ۰/۱-۲، درصد آهن ۲-۳ و ۰/۱-۰/۲، مدت زمان پروسه تولید ۴-۶ ماه به‌صورت متداول و ۶-۸ هفته بود.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از آنالیز شیمیایی نشان می‌دهد ورمی کمپوست خواص مطلوب‌تری نسبت به کمپوست هوازی از جمله بالا بودن درصد مواد مغذی، کم‌تر بودن میزان فلزات سنگین، پایین بودن میزان هدایت الکتریکی، مقدار مصرف کم‌تر به ازای سطح، کاهش انگل‌ها به مقدار زیاد و عدم نیاز به هوادهی مصنوعی می‌باشد.

واژگان کلیدی: کمپوست، ورمی، هوازی، مشهد.

بررسی کیفیت خواب و کیفیت زندگی بیماران مراجعه کننده به بخش همودیالیز

بیمارستان‌های خاتم الانبیاء(ص) و علی ابن ابیطالب(ع) زاهدان در سال ۱۳۸۹

علی شجاعی^۱، کبری لشکری پور^۲، محسن کیان پور^۲، امیرحسین ضرغامی^۳، احسان رخشانی^۴، فرناز فریفته^۴، مهسا یاری^۵

۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- پزشک عمومی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- عضو هیأت علمی.

۳- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی علوم تغذیه.

۴- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی پیوسته علوم آزمایشگاهی.

۵- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی فیزیوتراپی.

چکیده

مقدمه: علی‌رغم پیشرفت‌های زیادی که در درمان بیماری نارسایی مزمن کلیه صورت گرفته کیفیت زندگی به عنوان یک مشکل بزرگ در این گروه از بیماران به مخاطره افتاده است. با توجه به شیوع بالای اختلال خواب و مشکلات وابسته به آن در بیماران دیالیزی، این مطالعه با هدف بررسی ارتباط بین کیفیت خواب، کیفیت زندگی و بعضی فاکتورهای خونی در بیماران تحت درمان با همودیالیز نگهدارنده انجام شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی است که در ۸۰ بیمار تحت درمان با همودیالیز نگه دارنده که حداقل ۱۸ سال سن و به مدت حداقل سه ماه به بخش همودیالیز بیمارستان‌های خاتم الانبیاء(ص) و علی‌ابن‌ابطالب(ع) زاهدان در سال ۱۳۸۹ مراجعه کرده بودند، انجام گرفته است. کیفیت خواب با استفاده از پرسش‌نامه ترجمه شده کیفیت خواب پیتس برگ (PSQI) و کیفیت زندگی با استفاده از پرسش‌نامه ترجمه شده WHOQOL-BREF که روایی و پایایی آن‌ها بررسی گردیده بود اندازه‌گیری شد و همراه با اطلاعات دموگرافیک در فرم اطلاعاتی ثبت گردید. از نرم‌افزار SPSS16 و آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، فراوانی و از آمار تحلیلی شامل آزمون T، کای دو و آنالیز واریانس استفاده شد. از نظر آماری، سطوح $P < 0.05$ معنادار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد ۵۳/۷٪ بیماران از جنس مؤنث و ۴۶/۷٪ مذکر بودند. میانگین سنی بیماران 48.3 ± 11.4 سال بود. ۷۷/۵٪ بیماران بالای ۴۰ سال سن داشتند. میانگین نمره کیفیت زندگی در این مطالعه ۴/۳۷ و شیوع اختلال خواب نیز در این مطالعه ۶۸ درصد بود. همچنین سن تا حدود زیادی بر کیفیت زندگی و خواب تأثیرگذار بود ($P < 0.05$)، در صورتی‌که ارتباطی بین کیفیت زندگی و اختلالات خواب بیماران دیالیزی با جنس و تعداد دیالیز در هفته و طول مدت دیالیز مشاهده نشد ($P > 0.05$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان داد خواب کم یکی از مشکلات شایع در بیماران همودیالیزی است و باعث افت کیفیت زندگی در این بیماران می‌شود. البته این فرض هم وجود دارد که بخشی از این ارتباط به‌علت اثر مستقیم نارسایی مزمن پیشرفته کلیه روی کیفیت خواب باشد که آن هم به نوبه خود روی کیفیت زندگی اثر دارد.

واژگان کلیدی: بیماری مرحله انتهایی کلیه (ESRD) همودیالیز، کیفیت خواب، کیفیت زندگی.

جدیدترین مقیاس‌های تعیین سطح هوشیاری در بیماران ترومایی

عظیم عزیزی^۱، رضا نبی‌امجد^۱، محبوبه افضلی^۲، میترا مقدسی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده پرستاری مامایی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کارشناس ارشد پرستاری.

۳- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی پرستاری.

چکیده

مقدمه: هوشیاری آگاهی از خود و محیط اطراف خویش است آگاهی از خود شامل تمام احساسات، نگرش‌ها و هیجانات، تکانه‌ها، اراده‌ها و جنبه‌های فعال و کوشای رفتار است به‌طور خلاصه آگاهی از رفتار ذهنی بویژه فرایندهای شناختی می‌باشد. مراتب بالا را می‌توان از روی کلام بیمار نسبت به مطالب درونی خویش و به‌طور غیر مستقیم از روی کردار بیمار محک زد. از آنجایی که پزشکان و پرستاران اغلب عناصر عملی هستند بیشتر رفتار بیمار را مد نظر دارند تا گفته‌های او را، از این رو معمولی‌ترین و ساده‌ترین معنی هوشیاری یعنی آگاهی از خود و محیط اطراف را بر می‌گزینند. در بیشتر موارد ابزاری که برای بررسی وضعیت عصبی به‌کار می‌رود معیار گلاسکو کما می‌باشد. از آنجایی که موارد بررسی در گلاسکو کما اندک است و از طرفی این ابزار نمی‌تواند به‌طور مطلوب وضعیت شناختی بیماران را بسنجد لذا ابزارهای دیگری در این خصوص تهیه شده‌اند که تغییرات جزئی و مختصر وضعیت هوشیاری و شعوری را نشان می‌دهند.

مواد و روش‌ها: تحقیق به روش مروری توضیحی با جستجوی کتابخانه‌ای و اینترنتی در مقالات و تحقیقات و کتب می‌باشد.

یافته‌ها: مقیاس‌های تعیین هوشیاری که در بیماران ترومایی و بخش‌های ویژه استفاده می‌شود شامل مقیاس‌های جامع سطح هوشیاری، گلاسکو کوما، مقیاس کما، شبه کما، مقیاس بررسی را در، مقیاس بالینی وضعیت عصبی بودند. **نتیجه‌گیری:** به منظور تعیین سطح هوشیاری و آگاهی بیماران ترومایی و بیماران بستری در بخش مراقبت‌های ویژه و ایجاد یک معیاری برای پایش مداوم سطح هوشیاری، به منظور آگاهی از تغییرات پاتولوژیک در سیستم عصبی و ایجاد هماهنگی بین پرستاران و پزشکان از این مقیاس‌ها استفاده می‌شود.

واژگان کلیدی: سطح هوشیاری، بخش مراقبت‌های ویژه، مقیاس تعیین سطح هوشیاری.

بررسی کمی و کیفی زایدات میوه و تره بار شهر شاهرود

سعید ناظمی^۱، فرهاد شهبازی^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجو بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: میوه و تره بار تحت نظارت اتحادیه میوه و تره بار شاهرود فعالیت می‌کنند. تعداد آن‌ها ۲ واحد بوده که در مجموع دارای ۸۵ باب غرفه می‌باشند مقدار کل زباله‌های جمع‌آوری شده از سطح میدان و بازارهای میوه و تره بار سطح شهر شاهرود در هر شبانه روز ۶ تن می‌باشد که توسط عوامل شهرداری جمع‌آوری شده و همراه زباله‌های شهری در محل دفن بهداشتی زباله دفن می‌گردد. این پژوهش با هدف تعیین کمیت و کیفیت زایدات میدان میوه و تره بار شهر شاهرود انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع توصیفی- مقطعی بوده که برای شناخت کمیت و کیفیت زایدات میدان میوه و تره بار شهر شاهرود در ۲ فصل تابستان و زمستان ۱۳۸۹ انجام گرفت. نمونه برداری از زباله‌ها به‌منظور جداسازی و تعیین درصد اجزای تشکیل دهنده آن طبق دستورالعمل انجمن روش‌ها و مواد آمریکا ASTM مستقیماً به‌صورت تصادفی انجام گرفت. سپس اجزای ترکیبات زباله، چگالی و هم‌چنین ترکیب شیمیایی زایدات تعیین گردید.

یافته‌ها: اجزای تشکیل دهنده زایدات میدان شاهرود عبارتند از: میوه و سبزی ۸۲/۳۹ درصد، چوب ۰/۳۷ درصد، کاغذ و کارتن ۱۴/۴۹ درصد، پلاستیک ۲/۷۵ درصد می‌باشد. هم‌چنین متوسط اندازه گیری برای چگالی زایدات ۲۵۹/۴۹ کیلوگرم بر متر مکعب به‌دست آمد. میانگین نتایج تجزیه شیمیایی نمونه‌های زایدات میدان میوه و تره بار عبارت است از: هدایت الکتریکی ۹/۵۰، خاکستر ۲۸ درصد، اسیدیته ۵/۶، ازت کل ۱/۶۷، فسفر کل ۰/۳۲، کربن کل ۳۱/۴۹ خاکستر ۲۶ درصد و نسبت C/N ۳۴/۴۰ به‌دست آمده است.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده به علت اینکه اینگونه پسماندها در زمره زائدات پاک قلمداد شده و دارای اجسام متفرقه نمی‌باشند و ضمناً عوارض جانبی تخریب سرندهای دوار موجود در کارخانه کمپوست را ندارد می‌تواند در کارخانه کمپوست به‌طور جداگانه به بیو کمپوست تبدیل شود.

واژگان کلیدی: زایدات، میوه و تره بار، کمی، کیفی، شاهرود.

بررسی کیفیت نان تولیدی و وضعیت بهداشتی نانوائی‌های شهر شاهرودسعید ناظمی^۱، فرهاد شهبابی^۲، مهری انتظاری^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- دانشکده بهداشت- مربی و مدیر گروه مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی شاهرود- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی بهداشت محیط.

چکیده

مقدمه: نان قدیمی و با ارزش ترین یافته غذایی بشر، در تاریخ تغذیه جهان جایگاه ویژه و ممتازی دارد. در ایران نیز ارزش و احترام خاصی برخوردار بوده و آن را برکت و جلوه ای از ذات حق می‌دانند. از طرفی به تنهایی بیش از ۵۰ درصد انرژی و پروتئین مورد نیاز جوامع شهری و روستایی کشور را تامین می‌نماید دلیل اهمیت تغذیه‌ای آن میزان انرژی بالا، ریز مغذی‌ها و ویتامین‌های و پروتئین مرغوب آن به نام گلوٹین می‌باشد با توجه به اهمیت موضوع به بررسی کیفیت نان تولیدی و وضعیت بهداشتی نانوائی‌های شهر شاهرود پرداخته شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی و به صورت مقطعی از خرد تا تیر ۸۹ انجام گردید. جامعه مورد مطالعه کل نانوائی‌های سنتی شهرستان شاهرود بود. در این خصوص متغیرهای بهداشتی با استفاده از چک لیست و فرم ماده ۱۳ مورد مطالعه قرار گرفتند. متغیرهای شیمیایی مورد بررسی: نمک طعام و pH بودند. از هر یک از نانوائی‌ها تعداد ۲ قرص نان در ابتدای پخت انتخاب شده و نمونه‌ها جهت تعیین مقدار متغیرهای مورد نظر به آزمایشگاه ارسال شد. اندازه‌گیری نمک طعام بر طبق روش استاندارد شماره ۲۶۲۸ موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی سنجیده شد. سنجش pH نمونه‌ها مطابق استاندارد شماره ۳۷ و با استفاده از pH متر انجام شد.

یافته‌ها: از ۸۰ نانوائی مورد بررسی ۵۱/۷۶ درصد فصل ۱، ۷۶/۹۹ درصد فصل ۵ و ۹۸/۲۷ درصد فصل ۳ آیین‌نامه را اجرا کردند. همچنین ۳۸ درصد از نانوائی‌ها مشمول ماده ۱ آیین‌نامه بودند و از نظر سطل زباله و انبار آرد نیز به ترتیب ۵۰ و ۳۷ درصد مطلق آیین‌نامه بودند. از نظر pH به استثنای هفت نانوائی بربری با pH ۵/۵، دو نانوائی لواشی با pH ۵/۵ و یک نانوائی سنگگ با pH ۵/۴ بقیه نمونه‌ها دارای pH ۵-۵/۷ بودند. میزان نمک بربری ۴/۵، لواش ۳/۶ و سنگگ ۵/۲ گرم بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به مسایل بهداشتی و بهسازی در نانوائی‌ها و بهداشت نان می‌توان از هدر رفت سرمایه ملی جلوگیری کرد که لازمه آن هماهنگی با سایر سازمان‌ها از جمله آرد و غله، سازمان آب، وزارت بهداشت و... را می‌طلبد.

واژگان کلیدی: کیفیت، نان تولیدی، وضعیت بهداشتی، شاهرود.

بررسی کیفیت ثبت اطلاعات در پرونده‌ی بیماران بستری در بخش CCU توسط

کادر پرستاری بیمارستان امام علی (ع) در شهرستان زاهدان سال ۱۳۸۹

مهندس سارانی^۱، زهره عظیمی^۲، ساناز خسروی^۳، علیرضا داشی پور^۴، فرناز فریفته^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- مربی و عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی پرستاری.

۳- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی.

۴- دانشگاه علوم پزشکی زاهدان- دانشجوی دکتری صنایع غذایی- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: امروزه با توسعه فرآیند پرستاری، ثبت اطلاعات بیماران توسط کادر پرستاری به عنوان یک چهار چوب فعالیتی و یک وسیله ضروری برای ارایه و ارزیابی مراقبت‌های پرستاری- درمانی گسترش یافته است. طوریکه کوچکترین سهل انگاری در آن میتواند مشکلات حرفه‌ای را برای آن‌ها ایجاد نماید. بنابراین ثبت پرستار باید کامل، دقیق، به موقع و حقیقی باشد. لذا هدف از این مطالعه بررسی کیفیت ثبت اطلاعات در پرونده بیماران بستری در بخش CCU توسط کادر پرستاری بیمارستان امام علی(ع) شهرستان زاهدان در سال ۱۳۸۹ است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه یک مطالعه توصیفی گذشته‌نگر بود که روی ۲۰۱ پرونده بیماران بستری در بخش CCU بیمارستان امام علی (ع) زاهدان در سال ۱۳۸۹ انجام شد. برای جمع‌آوری اطلاعات ۴ برگه موجود در پرونده بیماران (برگه علایم حیاتی، برگه گزارش پرستاری، برگه مراقبت‌های CCU و برگ پذیرش و ترخیص) مورد بررسی قرار گرفت تا میزان اطلاعات ثبت شده در آن‌ها توسط کادر پرستاری، مورد مطالعه قرار بگیرد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه خود ساخته بود که روایی و پایایی آن توسط متخصصین و آزمون آلفای کرونباخ تأیید شده بود. داده‌ها بعد از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار SPSS15 آنالیز گردید. همچنین از آمار توصیفی شامل فراوانی، میانگین، انحراف معیار و... استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان داد از ۲۰۱ پرونده‌های مورد مطالعه، برگ آموزش به بیمار در ۱۰۰ درصد موارد وجود نداشت و برگ جذب و دفع بدلیل ادغام آن در برگ CCU در پرونده‌ها وجود نداشت. ۴ برگه مورد بررسی قرار گرفته (برگه علایم حیاتی، برگه گزارش پرستاری، برگه مراقبت‌های CCU و برگ پذیرش و ترخیص) با استانداردها تطبیق داشت. متوسط ثبت اطلاعات توسط پرستاران در برگه علایم حیاتی ۷۷/۴۷ درصد، در برگه گزارش پرستاری ۸۱/۸۱ درصد، در برگه مراقبت‌های CCU ۵۷/۸۱ درصد و در برگ پذیرش و خلاصه‌ی ترخیص ۴۶/۱۴ درصد بوده است. از بین پرونده‌های مورد بررسی تنها ۹۶٪ برگ علایم حیاتی ثبت کامل داشتند. متوسط ثبت کلی پرستاری ۶۵/۸۰ درصد بود.

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌های حاضر حدود نیمی از داده‌ها توسط پرستاران ثبت شده بود که این نتایج نشان داد عملکرد پرستاران در ثبت عناصر اطلاعاتی مطلوب نیست. به نظر می‌رسد عدم آگاهی از داده‌هایی که باید توسط پرستار در پرونده‌ها ثبت گردد، بی‌توجهی نسبت به اهمیت ثبت، ضعف مدیریت پرستاری و مدارک پزشکی می‌تواند از عوامل تأثیرگذار در ایجاد این وضعیت باشند.

واژگان کلیدی: ثبت، عناصر اطلاعاتی، پرستار، پرونده بیمار.

کاربرد مدل فرانظری در شناخت تعیین کننده‌های رفتار فعالیت جسمانی در

دانشجویان

یوسف پرهوده^۱، مهدی خزلی^۲

۱- دانشگاه آزاد اسلامی مرکز گیلانغرب- کارشناس ارشد تربیت بدنی- عضو هیأت علمی.

۲- دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه- دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت- شبکه بهداشت و درمان شهرستان گیلانغرب.

چکیده

مقدمه: یکی از رویکردهای تئوریک برای ارتقاء و نگهداشت فعالیت جسمانی در افراد، مدل فرانظری (Transtheoretical Model) یا مدل مراحل تغییر (Stages of Change Model) است که بیانگر تغییر رفتار به عنوان یک فرایند است که از مراحل معینی می‌گذرد. این پژوهش با هدف کاربرد مدل فرانظری در در شناخت تعیین کننده‌های رفتار فعالیت جسمانی در دانشجویان دانشگاه‌های شهرستان گیلانغرب در سال ۱۳۹۰ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی با مشارکت ۲۰۰ نفر از دانشجویان که با روش نمونه‌گیری تصادفی منظم انتخاب شدند، انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها در ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل ۱- پرسش‌نامه مراحل فعالیت جسمانی، ۲- پرسش‌نامه خودکارآمدی، و ۳- مقیاس موازنه‌ی تصمیم‌گیری بود. قابلیت اعتماد پرسش‌نامه مراحل تغییر با روش آزمون- بازآزمون دوهفته‌ای و پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی و موازنه تصمیم‌گیری با ضریب همبستگی درونی تأیید شدند (به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۲، و ۰/۷۷). آنالیز داده‌ها با نرم‌افزار SPSS17، استفاده از شاخصهای مرکزی و آزمون‌های مربع کای، ANOVA، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون انجام شد.

یافته‌ها: به‌طور کلی توزیع افراد بر اساس مراحل تغییر فعالیت جسمانی بدین ترتیب بود: مرحله پیش تفکر ۸۴ نفر (۴۲٪)، مرحله تفکر ۲۶ نفر (۱۳٪)، مرحله آمادگی ۳۰ نفر (۱۵٪)، مرحله عمل ۲۳ نفر (۱۱/۵٪) و مرحله نگهداشت ۳۷ نفر (۱۸/۵٪). میانگین فعالیت جسمانی افراد در هفته ۱۵۰/۶ دقیقه بود. میزان فعالیت جسمانی طی مراحل تغییر روندی افزایشی را نشان داد. موازنه تصمیم‌گیری و میزان خودکارآمدی درک شده به‌طور معناداری پیش‌بینی‌کننده فعالیت جسمانی هستند.

نتیجه‌گیری: با توجه به اهمیت مدل فرانظری در تعیین مراحل تغییر رفتار و مشخص کردن تعیین‌کننده‌های رفتار فعالیت جسمانی، پیشنهاد می‌شود مداخلات آموزشی بر اساس این مدل جهت ارتقاء فعالیت جسمانی در دانشجویان اجرا گردد.

واژگان کلیدی: مدل فرانظری، فعالیت جسمانی، خودکارآمدی.

درمان ناباروری در منابع اسلامی

رویای طبسی^۱، مینا قلعه نویی^۱

۱- دانشگاه علوم پزشکی سبزوار- عضو کمیته تحقیقات دانشجویی- دانشجوی کارشناسی مامایی.

چکیده

مقدمه: ناباروری، که به صورت رخ ندادن حاملگی به دنبال یک سال نزدیکی جنسی محافظت نشده (بدون استفاده از روش‌های جلوگیری از حاملگی) تعریف می‌شود از نقاط مهم مولد نگرانی در زوجین است؛ این اختلال خاص جوامع امروزی نمی‌باشد؛ زوج‌هایی هم‌چون حضرت زکریا و ابراهیم و همسرانشان، در زندگی زناشویی خود با این اختلال مواجه شده‌اند. از ناباروری در قرآن با نام‌های "عقیم" و "عافر" یاد شده است. ناباروری در کشورهای توسعه نیافته یا در حال توسعه مشهودتر است، زیرا نداشتن فرزند در این جوامع باعث عدم امنیت و استحکام در ازدواج می‌گردد. نیمی از زنان و ۱۵ درصد مردان نازایی را نگران‌کننده‌ترین تجربه زندگی‌شان می‌دانند. در نتیجه درمان آن برای استحکام کانون خانواده حائز اهمیت می‌باشد. در رابطه با پیشگیری و درمان ناباروری زوجین در احادیث و آیات قرآنی مطالب بسیاری ذکر شده است. برآن شدیم تا با بهره‌گیری از منابع اسلامی به راهکارهایی برای پیشگیری و درمان این اختلال دست یابیم.

مواد و روش‌ها: این مطالعه، یک مطالعه کتابخانه‌ای- توصیفی می‌باشد؛ که با بهره‌گیری از کتاب مقدس قرآن کریم و کتب معتبر تفسیر قرآن هم‌چون تفسیر نمونه و کتب مذهبی معتبر در زمینه احادیث و روایات مانند اصول کافی، بحارالانوار، ... و کتبی در زمینه مباحث تغذیه‌ای (ریزمغذی‌ها در سلامت و بیماری، مروری بر کلیات طب سنتی ایران، ...) و برخی از مقالات انتشار یافته و جستجو در سایت‌هایی مانند [farateb](http://farateb.ir)، [google](http://google.com)، [ghadeer](http://ghadeer.com) انجام شده است.

یافته‌ها: به طور کلی با پژوهشی که در منابع اسلامی انجام گرفت ۱۳ میوه و ماده گیاهی با خواص دارویی در جهت پیشگیری و درمان ناباروری شناسایی شد. این ۱۳ ماده گیاهی شامل؛ خرما، بادمجان، پیاز، زردک، هویج، زیتون، سیاه دانه، آویشن، سیر، کاسنی، خربزه، انار، انجیر می‌باشد

نتیجه‌گیری: طبق پژوهش انجام شده به این نتیجه دست یافتیم که زوجین با داشتن یک رژیم غذایی صحیح و استفاده از مواد گیاهی با مزاج گرم و حاوی ویتامین‌های A، B، C، D، E و املاحی همچون؛ فسفر، کلسیم، منیزیم، روی، آهن، پتاسیم و اسیدهای چرب ضروری یادارای خاصیت ضد عفونی کننده؛ با لطف و عنایت خالق یکتا، صاحب فرزند شوند.

واژگان کلیدی: ناباروری، دارو گیاهی، منابع اسلامی، درمان.

عوامل مرتبط با استفاده از گوشی حفاظتی بر اساس تئوری انگیزش محافظت در**کارگران کارخانه شوگا در سال ۱۳۹۰**دکتر مهناز صلحی^۱، دکتر داود شجاعی زاده^۱، بهاره عرب تالی^۲، محمودرضا گوهری^۳

- ۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده بهداشت- عضو هیأت علمی.
 ۲- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده بهداشت- دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت.
 ۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران- دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی- عضو هیأت علمی.

چکیده

مقدمه: افت شنوایی ناشی از صدا یکی از شایع‌ترین ناراحتی‌های شغلی محسوب می‌شود به طوری که امروزه جزو ده بیماری عمده مربوط به کار معرفی شده است. هدف این مطالعه تعیین عوامل مرتبط با استفاده از گوشی حفاظتی در کارگران کارخانه شیشه و گاز شوگا واقع در یافت آباد تهران (مهرآباد جنوبی) در سال ۱۳۹۰ بر اساس تئوری انگیزش محافظت است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش تحلیلی مقطعی، با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه بر اساس میانگین ادراکات، ۶۰ نفر از کارگران که در مواجهه با صدای بالاتر از ۸۵ دسی بل و در معرض کاهش شنوایی ناشی از آن قرار داشتند به روش تصادفی از بین شیفت‌های کارخانه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر ۶ سوال دموگرافیک و ۸ سوال آگاهی، ۲۰ سوال ادراکات بر اساس تئوری انگیزش محافظت، ۲ سوال عملکرد درباره استفاده از گوشی حفاظتی و ۷ سوال ارتقایی برای انتخاب شیوه آموزش و شرایط مؤثر بر رفتار افراد بود. اعتبار پرسش‌نامه از طریق آزمون محتوا و پایایی آن از طریق آزمون مجدد و آزمون آلفا کرون باخ کسب شد ($r=70/0$). داده‌های به دست آمده از تکمیل پرسش‌نامه‌ها در نرم‌افزار SPSS (version 15) با استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آزمون‌های تحلیلی (کای دو و ضریب همبستگی) تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری شد.

یافته‌ها: ۴۰/۴۰٪ از افراد مورد مطالعه خیلی زیاد و ۴۰/۴۰٪ به طور متوسط از گوشی حفاظتی استفاده می‌کردند و ۲/۱۹٪ اصلاً استفاده نمی‌کردند. بین میانگین نمره سازه‌های شدت درک شده و هزینه‌های درک شده با سن افراد، بین میانگین نمره سازه هزینه‌های درک شده با سابقه کار افراد و بین میانگین نمره سازه هزینه‌های درک شده با درآمد و همچنین بین میانگین نمره سازه‌های هزینه‌های درک شده و حساسیت درک شده با تأهل همبستگی معناداری مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: درصد استفاده از گوشی حفاظتی ناکافی است و باید برای افزایش این درصد مداخلات مؤثر صورت گیرد. سن کارگر، سابقه کار و وضع تأهل از جمله عوامل مؤثر بر ادراکات شدت، هزینه‌ها و حساسیت استفاده از گوشی حفاظتی است و در طراحی مداخلات مناسب باید به این عوامل توجه کرد. نتایج این مطالعه جهت تدوین برنامه‌های آموزشی با استراتژی‌های مناسب در راستای ارتقای رفتار استفاده از گوشی محافظتی در کارگران این کارخانه که در معرض صدای مضر قرار دارند، کاربرد دارد.

واژگان کلیدی: گوشی حفاظتی، تئوری انگیزش محافظت، کارگران.

آنالیز خطر در کارخانه صنعتی خانه‌های پلی ون با استفاده از روش FMEA

مصطفی محمدیان^۱، ناصرهاشمی نژاد^۲

۱- دانشگاه علوم پزشکی کرمان- دانشکده بهداشت- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت حرفه‌ای.

۲- دانشگاه علوم پزشکی کرمان- دانشکده بهداشت- استادیار گروه بهداشت حرفه‌ای.

چکیده

مقدمه: تولید و مونتاژ سازه سبک پلی ون، صنعتی جدید است، با توجه به این که با پیشرفت تکنولوژی و ایجاد صنایع جدید، خطرات جدیدی در تبع آن به وجود می‌آید که در صورت عدم شناسایی منجر به بروز حوادث و بیماری‌ها در کوتاه مدت و بلند مدت می‌شود؛ این مطالعه به منظور مدیریت ریسک خطرات ناشی از این تکنولوژی که هنوز در ابتدای فعالیت می‌باشد، شکل گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع کاربردی بوده و به منظور شناسایی و الویت‌بندی خطاهای تجهیزات فرآیندی در سطح چهار کارگاه موجود در کارخانه صنعتی خانه‌های پلی ون با استفاده از روش FMEA اجرا شد. به کمک این روش اثرات خطر بالقوه روی تولید و سیستم، چگونگی ایجاد خطر، نرخ خطر، شدت خطر و راه‌های کنترل خطرات ارایه شدند. علاوه بر آن اولویت‌های ریسک و راه‌های پیشگیری از ایجاد خطرات نیز مورد مطالعه قرار گرفتند.

یافته‌ها: در این مطالعه تعداد خطرات شناسایی و بررسی شده ۱۳۷ مورد بود؛ که ۶۰ مورد به‌عنوان خطرات دارای ریسک بارز آسیب‌رسانی ($RPN > 300$) شناخته شدند. محدوده RPN به دست آمده در بازه (۷۲۰-۱۶۲) بود که در بین خطرات بررسی شده استفاده از مشعل بدون رله کنترل و غیر ایمن کوره، برخورد افراد به ورق فلزی بدون حفاظ خطوط کول فرمینگ، سقوط بار در کرین سقفی، مواجهه با بخار آب در پرس یونولیت، گیر کردن دست زیر جک نگهدارنده جوش پروفیل UPVC و استنشاق گازها و بخارات شیمیایی در عملیات تزریق فوم و فیوم‌های فلزی در جوش CO2 دارای بیشترین عدد الویت ریسک بودند و کم‌ترین عدد الویت ریسک به خطر تماس با سطوح داغ در جوش مقاومتی به دست آمد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نوپا بودن تکنولوژی ساخت سازه‌های سبک پلی ون، می‌توان با مدیریت ریسک سیستم و پیاده سازی یک سیستم مستند سازی برای ثبت خطرات تجهیزات و رویدادها، اطلاعات پایه مورد نیاز برای بررسی‌های ایمنی بعدی را به نحو مطلوبی حفظ کرده و همچنین با انجام تعمیرات و بازرسی‌ها پیشگیرانه احتمال وقوع خطرات و پیامدهای ناشی از آن‌ها را به حداقل رساند.

واژگان کلیدی: آنالیز خطر، FMEA، مدیریت ریسک، کارخانه صنعتی خانه‌های پلی ون.

بررسی کارایی فرآیند الکتروشیمیایی در حذف فسفر آلی از فاضلاب دست ساز

سمانه دهقان^۱، محمد باقر میرانزاده^۲، داورخواه ربانی^۳، غلامعباس موسوی^۴

۱- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط.

۲- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- دانشیار گروه مهندسی بهداشت محیط.

۳- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- استایار گروه مهندسی بهداشت محیط.

۴- دانشگاه علوم پزشکی کاشان- مربی گروه بهداشت عمومی و آمار.

چکیده

مقدمه: ترکیبات فسفر از جمله آلاینده‌های بالقوه منابع آب می‌باشند که از طریق راه‌های مختلف از جمله تخلیه فاضلاب وارد منابع آب می‌شوند. اگرچه فرآیندهای مختلف فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک جهت زدایش فسفر آلی از فاضلاب وجود دارد لیکن امروزه استفاده از فرآیند الکتروشیمیایی توجه بیش‌تری را به خود معطوف داشته است.

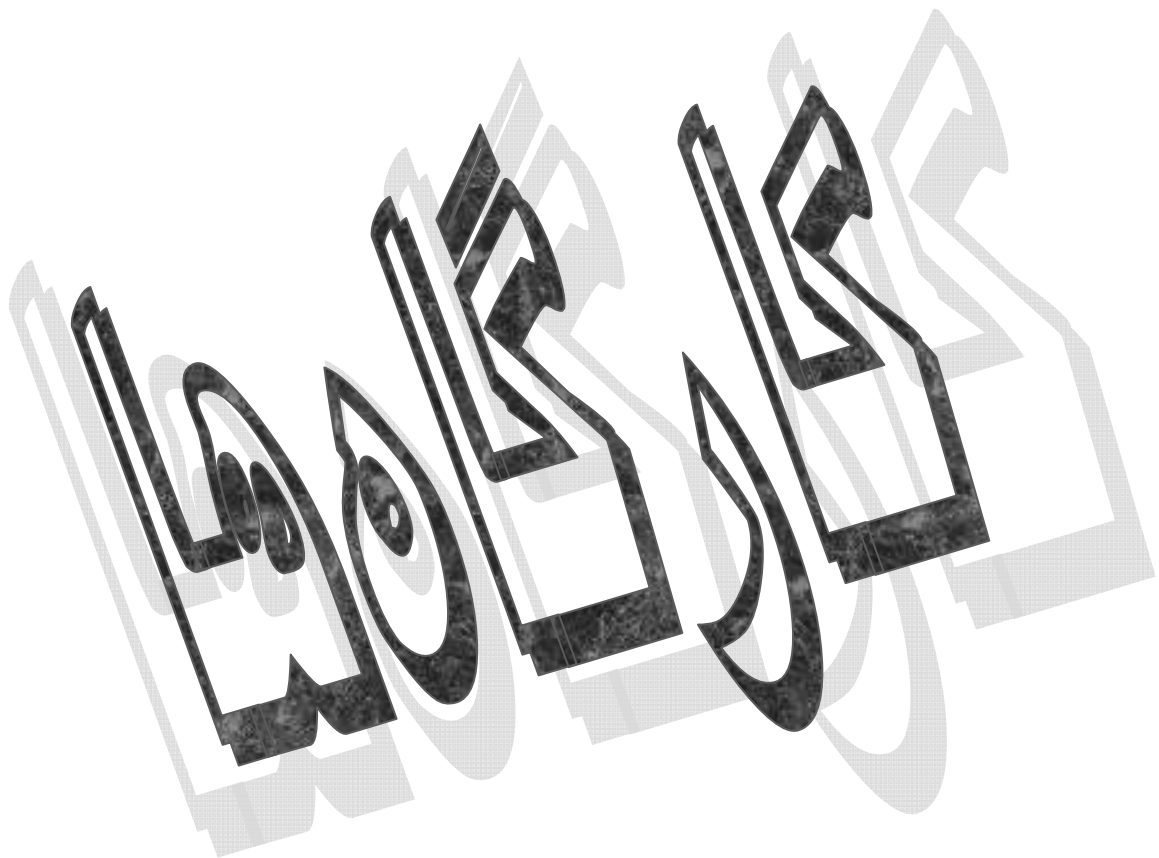
مواد و روش‌ها: این مطالعه به صورت تجربی بر روی نمونه‌های فاضلاب دست ساز حاوی فسفر آلی و در مقیاس آزمایشگاهی در سیستم بسته انجام شد. تاثیر زمان واکنش و غلظت اولیه فسفر آلی بر روی فرآیند الکتروشیمیایی جهت زدایش فسفر آلی مورد بررسی قرار گرفت. الکترودها یی از جنس فولاد و جریان الکتریکی ثابت ۰/۶ آمپر و زمان واکنش بین ۱۰ تا ۶۰ دقیقه و غلظت اولیه فسفر آلی ۲ تا ۳۲ میلی‌گرم در لیتر مورد تحقیق واقع شد.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در زمان واکنش ۵۰ دقیقه در تمامی غلظت‌های اولیه میزان فسفر آلی باقیمانده بعد از فرآیند الکتروشیمیایی به کم‌تر از ۱ میلی‌گرم در لیتر (استاندارد تخلیه پساب به آب‌های پذیرنده در ایران) کاهش یافته است. بعلاوه حداکثر درصد حذف فسفر آلی در زمان واکنش ۶۰ دقیقه و برابر با ۹۸/۷۲ درصد بوده است.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج تحقیق می‌توان نتیجه‌گیری نمود که فرآیند الکتروشیمیایی در جریان الکتریکی ثابت ۰/۶ آمپر و با استفاده از الکترودهای فولادی قابلیت رساندن غلظت فسفر آلی به کم‌تر از ۱ میلی‌گرم در لیتر را دارا می‌باشد. همچنین زمان بهینه واکنش برای زدایش فسفر آلی ۵۰ دقیقه و حداکثر درصد حذف فسفر آلی در زمان واکنش ۶۰ دقیقه و برابر با ۹۸/۷۲ درصد بوده است.

واژگان کلیدی: فرآیند الکتروشیمیایی، فسفر آلی، فاضلاب، تصفیه.

پزشکی مبتنی بر شواهد EBM

ارایه دهندگان: دکتر رضا چمن

شیوه اجرا: سخنرانی، کار گروهی، پرسش و پاسخ

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۰/۹/۲۹

استراتژی چاپ مقالات در مجلات معتبر

ارایه دهندگان: دکتر سید محمد فرشته نژاد

شیوه اجرا: سخنرانی، کار گروهی، پرسش و پاسخ

تاریخ برگزاری: ۹۰/۹/۲۹

مبانی پژوهش‌های ارگونومی در ارزیابی پوسچر

ارایه دهندگان: محسن کارچانی

شیوه اجرا: سخنرانی، کار گروهی، پرسش و پاسخ

تاریخ برگزاری: ۹۰/۹/۲۸

روش‌های نوین یادگیری و مطالعه

ارایه دهندگان: دکتر افسانه کرامت

شیوه اجرا: سخنرانی، کار گروهی، پرسش و پاسخ

تاریخ برگزاری: ۹۰/۹/۲۸

یادداشت

اعتیاد پژوهی (داروها)

ارایه دهندگان: دکتر بهزاد فروتن

شیوه اجرا: سخنرانی، کار گروهی، پرسش و پاسخ

تاریخ برگزاری: ۹۰/۹/۲۸

روش مطالعه و خلاصه نویسی مقالات انگلیسی

ارایه دهندگان: دکتر علی دادگری

شیوه اجرا: سخنرانی، کار گروهی، پرسش و پاسخ

تاریخ برگزاری: ۹۰/۹/۲۸

یادداشت

۲۸ و ۲۹ آذر ماه ۹۰

یادداشت